

Valérie Bugault & Jean Rémy

A ucide Plutocrația
Ghid practic pentru demontarea
Sistemului

Universitatea Populară
Chișinău, 2017

CZU

Valérie Bugault & Jean Rémy

A ucide Plutocrația

Ghid practic pentru demontarea Sistemului

Traducere de Ruxandra Iordache

Ediție îngrijită de Iurie Roșca

Tehnoredactare – Iurie Babii

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

*Editions Sigest, Paris 2017
copyright*

ISBN

TITLUL ORIGINAL:

**Du nouvel esprit des lois
et de la monnaie.**

Les moyens d'une veritable democratie

Paris, Editions Sigest, 2017
Copyright

Philippe BOURCIER de CARBON (preață la ediția franceză)

"Prin esența sa, creația monetară ex nihilo pe care o practică băncile este asemănătoare, nu ezit să o spun pentru ca oamenii să înțeleagă bine ce anume este aici în joc, cu fabricarea de monedă de către falsificatorii de bani, atât de pedepsită prin lege. În mod concret, ea duce la aceleași rezultate. Singura diferență este că cei ce profită sunt alții."

Maurice Allais, Premiul Nobel pentru Științe Economice,
1988

"Cel care controlează volumul monedei în țara noastră este stăpân absolut pe toată industria și pe tot comerțul...și când veți realiza că sistemul întreg este foarte ușor de controlat, într-un fel sau altul, de către o foarte mică elită de oameni ce dețin puterea, nu veți avea nevoie să vi se explice în ce fel apar perioadele de inflație și de deflație."

James A. Garfield, președinte al Statelor Unite, asasinat în
1881

"Iată în ce fel mijlocul nostru național de schimb este acum la cheremul tranzacțiilor de împrumuturi din partea băncilor, care dau cu împrumut nu bani, ci promisiuni de a furniza bani pe care nu îi au."

Irving Fisher, economist și autor

"Sistemul bancar modern fabrică bani din nimic. Acest proces este poate proba de dexteritate cea mai uimitoare care a fost inventată vreodată. Banca a fost concepută în condiții de nedreptate și s-a născut din păcat. Bancherii dețin Pământul. Luați-l înapoi de la ei, dar lăsați-le puterea de a crea bani și dintr-un gest vor crea destui bani ca să îl răscumpere. Smulgeți-le această putere și toate marile averi, precum a mea, vor dispărea, ceea ce ar fi benefic, pentru că vom avea atunci o lume mai bună și mai fericită. Dar dacă vreți să continuați să fiți sclavii băncilor și să plătiți prețul propriei voastre sclavii, lăsați-i, deci, pe bancheri să continue să creeze bani și să controleze creditele."

Sir Josiah Stamp, Director al Băncii Angliei 1928-1941
(Considerat al doilea ca avere om din Anglia la acea vreme)

”Modul cel mai sigur de a răsturna o ordine socială existentă constă în a corupe moneda.”

Lenin

”Atunci când guvernul violează drepturile poporului, insurecția este, pentru popor și pentru fiecare parte de popor, cea mai sacră și cea mai indispensabilă datorie”

Art. 35, Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului din 1793

”În afară de aceste obiective practice, puterile capitalismului financiar urmăresc un scop de o amploare mai vastă, adică nimic mai puțin decât să creeze un sistem mondial de control financiar aflat în mâini private, capabil să domine sistemul politic din fiecare țară, precum și economia mondială în ansamblul ei. Acest sistem trebuia să fie controlat într-un mod feudal de băncile centrale ce acționează concertat în lume, prin acorduri secrete încheiate cu ocazia frecventelor întâlniri private sau conferințelor. Apogeul sistemului trebuia să fie constituit de Banca Reglementelor Internaționale cu sediul la Basel, Elveția, o bancă privată deținută și controlată de băncile centrale din lume, ele însele fiind corporații private. Fiecare bancă centrală, în mâinile unor oameni precum Montagu Norman de la Banca Angliei, Benjamin Strong de la Banca Rezervei Federale de la New-York, Charles Rist de la Banca Franței și Hjalmar Schacht de la Reichsbank, caută să-și domine propriul guvern prin capacitățile sale de a controla împrumuturile către Trezorerie, de a manipula cursurile de schimb, de a influența nivelul activității economice în țară, de a influența politicienii cooperanți prin consistente recompense în lumea afacerilor.”

Carol Quigley, *Tragédie et Espoir*, 1966, Pagina 324/1367

În acest secol XXI, aflat la început, și de vreo generație, cam de vreo treizeci de ani, popoarele lumii, stupefiate și dezorientate, descoperă și realizează valul uriaș al ”barbariei financiare” care amenință azi să triumfe asupra tuturor civilizațiilor din istoria omenirii, chiar asupra celor mai vechi și mai fecunde.

Într-adevăr, de la ”dereglementările” financiare și înflorirea ”globalizării” piețelor, de la sfârșitul anilor optzeci, financiarizarea internațională a pus mâna progresiv pe toate economiile din lume, întinzându-și fără încetare tirania exclusivității ”logicii contabile”. În același timp ”financiarizarea” se infiltrază de acum înainte pes-

te tot, din ce în ce mai adânc, în intimitatea raporturilor umane, bulversând normele culturale și juridice ale societăților prin aceea că impune (din ce în ce mai rapid) pe toată suprafața globului reificarea tuturor valorilor umane.

Toți rămân pietrificați în fața irupției bruște a unui astfel de fenomen, căruia se pare că nu i se poate rezista – atât de inedit e acesta în istoria omenirii –, incapabili să îi surprindă natura profundă și incapabili să îi înțeleagă mecanismele, acestea fiind ascunse.

Este adevărat că în miezul acestei catastrofe civilizaționale se ascund moneda și finanțele, cele care constituie obiectul de reflecție fără îndoială cel mai paradoxal, dar și cel mai subtil, din câmpul gândirii economice și din istoria acesteia, în timp ce pentru cei mai mulți dintre noi, aspectele sale paradoxale îl învăluie într-un mister adânc.

Misterul acesta este cel ce străfulgeră și limpezește lucrarea pe care o va parcurge aici cititorul: într-o sută de pagini scrise într-o proză densă și deopotrivă precisă, o juristă¹ specializată în drept fiscal s-a alăturat unui bancher² specialist în operațiuni financiare, pentru a procura cititorului cheile care deschid o viziune clară asupra naturii, precum și a amplitudinii catastrofei universale în curs de desfășurare.

Se știe încă de la Aristotel că omul este un animal social: adică el nu se poate dezvolta, nu își poate construi și organiza viața decât prin intermediul legăturilor de toate felurile pe care le întreține fără răgaz cu semenii săi.

Or, săpăturile și cercetările arheologice ne precizează că încă din neolitic s-au organizat primele societăți umane agricole în valea Indusului și în Mesopotamia (Sumer, Akkadia), apoi în valea Nilului, pentru a fonda aici, în jurul practicării semnelor scrise și simbolice, primele cetăți și primele civilizații.

¹ Valérie Bugault este doctor în drept, fostă avocată în domeniul fiscal, analist de geopolitică juridică și economică (<http://lesakerfrancophone.fr/category/auteurs/valerie-bugault>).

² Jean Rémy este specialist în sisteme de informații bancare, fost bancher internațional, a creat acum circa treizeci de ani teoria structurală a monedei pe care a expus-o în lucrarea *Théorie structurale de la monnaie et ses applications*. În prezent pensionat, susține conferințe și militează pentru moralizarea finanțelor și a domeniului bancar (<http://lesakerfrancophone.fr/la-disparition-des-especes-ou-la-lutte-des-banquiers-contre-les-libertes-publiques>).

Datele arheologice ne arată azi că acestea întrețineau, acum cinci milenii, schimburi comerciale complexe și sofisticate, care transcendeau toate practicile trocului. Ele ne arată între altele că scribii și măștrii scrisului, strâns asociați cu palatul și templul, adică cu puterile instituite, schițau deja pe tablele lor principiile contabilității și ale viitoarelor practici financiare (*Nihil novi sub sole*, așa cum spune celebrul adagio extras din Scriptură).

În aceste mari bazine fluviale au văzut lumina zilei, odată cu cetățile și primele scrieri și mitologii, primele schițe privind noțiunile de stat, obiceiuri și legi, capabile să organizeze stabilitatea raporturilor dintre membrii acestor societăți și să le confere sensul care le era propriu. Și tot în aceste prime societăți au apărut mijloacele de a organiza și de a facilita schimburile comerciale din ce în ce mai complexe, ceea ce constituie deja specificul, așa cum știm, funcției primordiale care i se atribuie monedei, în vreme ce primele monede metalice n-ar fi apărut decât în secolul VI î. H., în Anatolia (electrum, argint, aur).

Arheologia, ca și istoria, ne învață, deci, că încă de la origine procedeele contabile au apărut din organizarea însăși a cetății, din mitologia sa și din legile și obiceiurile sale, sancționate de scribi specializați, care și-au îndeplinit din ce în ce mai bine cele trei funcții pe care Aristotel le atribuie în mod tradițional monedei: unitate de cont (măsură normată), rezervă de valoare (deoarece constituie un etalon de valoare) și un vector de schimb sau mijloc de plată.

Această constatare sugerează deja că perenitatea societăților umane cere o întrepătrundere intimă între stat, legi și monedă.

Și iată anume pornind de la cele mai recente concluzii ale arheologiei autorii noștri decriptează catastrofa civilizațională, pe cale să ne scufunde la ora actuală, oferind mai întâi cititorului mijloacele de a-i percepe natura (încercarea de a instaura o dictatură universală post-umană) și a-i cuprinde dimensiunea și anvergura – pentru a enunța apoi principiile necesare pentru conjurarea ei.

Trebuie să realizăm că de fapt dialectica, adeseori secretă și uneori tumultuoasă, între putere și monedă-finanțe nu a încetat niciodată din Antichitate să se așeze în miezul istoriei societății.

Cu toate acestea, până la Renaștere, epocă a marilor descoperiri și a nașterii științelor pozitive, amprenta universală a mitologi-

ilor și a religiilor asupra minții uncea cu transcendență puterea politică pe care o asocia divinității. Or, exact această transcendență era cea care asigura astfel perenitatea preeminenței sale asupra puterii economice și financiare, stabilizând dominația ”*faptului politic*” asupra ”*faptului economic*” și în general pe cea a regelui sacru asupra bancherului: regele care bate moneda și face dreptatea este el însuși sursă de drept.

Dar puterea discretă a familiilor de neguțători și de finanțiști din City of London a putut, pornind exact de la reforma protestantă a Tudorilor în secolul XVII, să își orienteze cele două revoluții care au bulversat începând de atunci sistemul politic al Angliei prin promovarea parlamentarismului britanic, bazat pe principiul electiv, adică pe finanțarea acestuia, pentru a se ajunge în 1694 la fondarea Băncii Angliei, bancă centrală privată, supusă intereselor lor, emițând monedă în numele regelui, adică fondată pe puterea publică.

Această dată marchează înfăptuirea istorică, difuzată din lumea anglo-saxonă mai întâi în Franța și apoi din ce în ce mai mult în toată lumea, a unei răsturnări dinamice a raportului dintre *politic* și *financiar*, triumful celui din urmă asupra celui dintâi, răsturnare mai întâi discretă și mascată, dacă nu chiar secretă, și care de atunci nu a mai încetat să se afirme cu din ce în ce mai multă siguranță.

Această siguranță a devenit azi, spre stupefacția popoarelor atinse de forța Meduzei, o aroganță publică, imperativă, ce se vrea a fi universală.

Și pe bună dreptate, putem vedea în Uniunea Europeană actuală – care, din punct de vedere juridic s-a născut în 1992 din mutația discretă operată la Maastricht a fostei Comunități Economice Europene – modelul unui viitor guvern mondial sau al unei *noi ordini mondiale*, care corespunde în realitate tentativei de a instaura utopia mortificantă a unei construcții umane din care ”*faptul politic*” va dispărea în beneficiul unic al ”*faptului economic și financiar*”, pe de-a-ntregul și universal supus în consecință unei logici contabile formale și exclusive.

Autorii ne arată cu perspicacitate că în vreme ce *Consulul pe Viață* Bonaparte, cu câteva luni înainte de ungerea sa ca împărat, promulgase celebrul său Cod civil din 1804 (calificat mai târziu de către decanul Jean Carbonnier drept ”Constituție civilă

a francezilor”), Împăratul Napoleon nu ezita, trei ani mai târziu – chiar atunci când, în lupta sa împotriva talasocrației financiare și comerciale a Londrei, făcea eforturi să închidă blocus-ul continentului european – să edicteze Codul comercial din 1807, care deroga în mod deschis de la principiile Codului său civil, începând astfel evoluția funestă ce are azi ca deosebit o veritabilă inversare a normelor de drept.

Autorii noștri ne demonstrează cum și până la cel punct afectează o inversare atât de fundamentală între ”*faptul politic*” și ”*faptul economic și financiar*” temelile însele ale oricărei vieți omenești în societate, bulversând noțiunile prime de drept și de lege: dreptul natural pălește de acum înainte, în timp ce dreptul civil, dreptul de proprietate și dreptul contractelor se supun din ce în ce mai intim principiilor dreptului comercial și financiar, interpretat exclusiv după practicile juriștilor anglo-saxoni. Acolo unde, spre exemplu, Codul civil francez din 1804 distingea drepturile reale exercitate exclusiv asupra bunurilor (precum drepturile de proprietate) de drepturile personale (drept al obligațiilor) ce guvernează raporturile dintre persoane, noile norme juridice comunitare, ce traduc noțiunile juridice comerciale și financiare anglo-saxone, introduc de acum înainte concepția perversă anglo-saxonă de ”*proprietate economică*”, axată în jurul practicilor comerciale.

Acest concept devastator, ce violează principiile fundamentale ale dreptului roman, acordă un fel de drept de proprietate practică, chiar prioritară, unui agent care finanțează, care exploatează, întreține sau care se ocupă de un anume bun, și, prin urmare, contează mai puțin cine este adevăratul proprietar juridic nominal. Acest principiu este un ecou al celebrului aforism, pe care bătrânul John Rockefeller ”the first”, fondator al celebrei companii petroliere Standard Oil, îl plasase deasupra biroului său personal, continuare a enunțului ”*Competition is a sin!*” (”*Concurența e un păcat!*”): ”*Owning is nothing, only matters managing!*” (”*A fi proprietar e nimic, contează doar cine administrează!*”). Iată aici un mod de a vedea lucrurile, a cărui miză a fost testată de cei mai bogați anglo-saxoni deja de mult timp.

Această concepție juridică, conform căreia bunurile nu ar mai aparține proprietarilor nominali, constituie într-adevăr ”*calul troian*” ce permite să se impună dreptul anglo-saxon în toate țările cu sistem de drept scris, drept anglo-saxon care din punct de vedere

istoric a fost dezvoltat de către deținătorii puterii economice pentru interesele lor, bineînțeles.

Din preeminența acestui concept derivă, astfel, practicile de LBO, devenite atât de comune, care permit azi să se distrugă bucată cu bucată industriile și întreprinderile din țări întregi, fără mari riscuri pentru cei ce le achiziționează în credit oferit de băncile complice, pentru "a le vinde apoi la licitație pe bucăți".

În ce privește sectorul bancar în Uniunea Europeană, exact pe acest principiu juridic anglo-saxon corupător se sprijină băncile pentru a pretinde că de acum înainte au dreptul, în caz de urgență, să se refinanțeze direct, servindu-se ele însele din conturile clienților (*bail-in*).

Astfel, unul câte unul, s-au estompat și apoi au fost abolite, *de facto* în jurisprudență și apoi *de jure* prin enunțarea de noi norme juridice, marile principii generale de drept, fie că e vorba de cele privind dreptul de proprietate, de dreptul contractelor, chiar și de noțiunile fundamentale din care au izvorât ele: spre exemplu cele care permit să se definească normele juridice ce acoperă conceptul (de origine economică) de "întreprindere", devenite din ce în ce mai străine de orice noțiune de utilitate socială, pe măsură ce se șterge, de altfel, noțiunea fundamentală de *affectio societatis* din dreptul roman, de unde proveneau până acum.

Normele contabile anglo-saxone au fost de altfel universal impuse în schimburile internaționale: mai întâi cu normele IAS (International Accounting Standards), apoi cu normele financiare ale sistemului IFRS (International Financial Reporting Standards). Generate doar pentru profitul lor exclusiv de către marii deținători privați actuali de capitaluri, aceste noi reguli, precizează autorii noștri, sunt, bineînțeles, mai ales în beneficiul grupurilor și întreprinderilor multinaționale.³

Noțiunea de "*preț corect*", devenită "*fair value*", vehiculată de aceste norme, induce, spre exemplu, în mod structural, o insecuritate privind valoarea activelor ce compun bilanțul firmelor, generând prin urmare o pierdere de încredere și o insecuritate endemică, de natură să dăuneze schimbului de bunuri și servicii și să facă fragile stabilimentele existente, așa încât ele să devină și mai vulnerabile în fața operațiunilor de LBO (cf. supra). Sub dominația

³ <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-67-geopolitique-entreprise-capitalistique-12>

conceptelor și practicilor anglo-saxone se consolidează astfel fără încetare coerența unui veritabil nou ”*drept de a prăda*”.

Și, așa cum ne explică tot autorii noștri, chiar această confuzie juridică criminală anglo-saxonă între drepturile reale ce reglementează drepturile persoanelor asupra bunurilor, și drepturile personale ce reglementează raporturile între persoane, numit și drept al obligațiilor, sfârșește în prezent în barbaria ultimă a însușirii materiei vii (brevete asupra semințelor și asupra produselor naturii) și a comercializării corpului uman, în curând chiar a persoanelor, deschizându-se de acum înainte toate marile porți juridice către cele mai grave deliruri ale transumanismului.

Într-adevăr, acest concept anglo-saxon de ”*proprietate economică*”, transpus în drept pozitiv, impune deja afirmarea legală a principiului acaparării, și, în timp ce face apropiabilă relația umană (legătura contractuală), tinde să reinstaureze juridic sistemul sclaviei. Odată cu afirmarea acestei concepții juridice perverse, sclavagismul financiar de fapt este pe cale să fie curând consacrat ca sclavagism de drept, adică instituit juridic, asupra ființelor umane.

După ce subliniază că arheologia și istoria ne obligă să constatăm, în toate societățile umane organizate, suprapunerea inevitabilă și permanentă a funcțiilor puterii politice, ale legii și ale organizării de schimburi economice, autorii noștri ne arată că, contrar ideilor în mod obișnuit luate de-a gata, principiile funcțiilor contabile și financiare au precedat în realitate cu mult apariția primelor monede metalice.

Ei denunță astfel unul din fundamentele istorice eronate ale gândirii monetare liberale clasice, moștenite din secolele XVII și XVIII de la concepțiile marilor autori liberali britanici, în marea lor majoritate de fapt foarte apropiate de celebra *East Indian Company* finanțată de *City of London*. Autorii liberali, stipendiați într-un fel sau altul de *puterea economică*, au inventat într-adevăr încă de atunci și au și răspândit fabula, potrivit căreia moneda ar fi fost instituită pentru a înlocui trocul, cu scopul real de a justifica transferul emisiunii monetare dinspre stat către băncile private, negând dintr-o singură lovitură faptul că existența oricărei monede este mai întâi consecința unei decizii și a unui act de putere publică.

Conform demonstrației autorilor noștri, într-adevăr, moneda este, în chiar esența ei, o instituție publică, ce realizează un serviciu colectiv de facilitare a schimburilor comerciale și economice, prin

exercitarea puterii publice, cea care e singura însărcinată să gestioneze și să asigure perenitatea vieții comune. De asemenea, în timp ce moneda rămâne înaintea de toate o mediatoare a schimburilor, mult dincolo de tipul de materializare a însuși semnului monetar, valoarea sa intrinsecă nu este constituită decât prin utilitatea sa socială (valoare a serviciului furnizat colectivității).

Conform aceste logici, moneda nu este, deci, un bun economic, ci un serviciu colectiv: valoare intrinsec socială, și nu valoare economică, prin însăși natura sa ea nu trebuie, deci, să fie susceptibilă de acaparare, ea însăși fiind cea care stabilește măsura valorii social recunoscute a bunurilor și serviciilor ce fac obiectul schimburilor în societate.

Fiind baza de reglementare a schimburilor prin însăși natura ei, moneda s-a încarnat istoric după diverse avataruri materiale ale semnului monetar, pe care populațiile îl cunosc doar prin aceste avataruri: hipnotizate exclusiv de suportul ei material și concret, populațiile au rămas în neputința de a înțelege natura abstractă a monedei, de unde nedumerirea lor în fața a ceva ce este perceput ca un soi de mister.

Atât de mult timp întruchipat de metale prețioase, în mod inevitabil semnul monetar a fost confundat în mentalul colectiv cu totalitatea acestor metale, mai cu seamă cu aurul. Și cum aurul, pe lângă facultatea de a organiza validarea schimburilor prin faptul de a încarna un semn monetar, constituie ca metal prețios un *bun economic* ce are prin el însuși o valoare proprie intrinsecă, populațiile au avut mereu tendința de a considera că moneda constituie prin ea însuși un bun economic, în ciuda naturii sale profunde de serviciu colectiv (meta sau supra-economic), pe care ele nu o pot percepe. Astfel, a considera moneda ca un "*bun economic*" conduce la negarea și la distrugerea naturii sale primare de a regla schimburile, până la a zgudui din temelii societățile umane.

Născută în fapt în secretul înscrisurilor contabile în parte duble, moneda emană azi în mod universal de la băncile private, sub forma unor semne monetare investite de puterea publică, constituite dintr-o dublă față de *creanțe-datorii* vizavi de aceste bănci. Monedele au devenit astfel de acum înainte ceea ce economiștii desemnează cu termenul "*fiat monede*", sau monede create *ex nihilo*, *puri vectori matematici juridici contabili*, pe care unul dintre autori, finanțistul Jean Remy, le numește "monedă structura-

lă”, prezentându-le în ultima parte a prezentului eseu, și ale cărei modalități de funcționare le explică mai precis în lucrarea sa cu același nume.

Pe măsură ce rolul finanțștilor s-a afirmat în societate, legislația anglo-saxonă s-a străduit de asemenea, începând cu secolul XVIII, să-și apare din ce în ce mai eficient anonimatul, conform conceptului juridic britanic de *privacy* sau prezervare a vieții private. Anume această abordare formală și juridică este cea care a permis instaurarea și multiplicarea paradisurilor fiscale actuale, dintre care vreo cincizeci sunt intim legate doar de City of London, păstrând în mod feroce anonimatul contractorilor financiari, organizând în același timp impunitatea evaziunii fiscale, la ora actuală generalizate, pentru marile companii internaționale și financiare.

La fel, din dreptul olandez și anglo-saxon a apărut conceptul juridic de *trust*. Aceste instituții juridice în materie comercială și financiară opun astăzi secretul și anonimatul actorilor, al contractorilor financiari, chiar al achizițiilor lor materiale, cele mai impenetrabile obstacole pentru anchetatorii oficial, însărcinați să lupte împotriva traficurilor criminale care dezorganizează și devastează societățile contemporane.

Astăzi, în același timp în care legislațiile nu încetează să închidă cât mai ermetic anonimatul, securitatea și impunitatea magnaților financiari, campaniile mediatice caută, în numele ”*luptei împotriva finanțării terorismului*”, să determine acceptarea de către populațiile din Uniunea Europeană și din lume principiul dispariției ”*cash-ului*” sau suprimarea banilor lichizi, care permit anonimatul plăților pentru utilizatorii monedei; toate tranzacțiile devin numerice, informatizate și centralizate de băncile uzurpatoare ale puterii monetare. Cum să nu vedem extraordinarul regres al libertăților publice, care va fi astfel impus populațiilor, dacă o astfel de propunere extravagantă va fi aplicată? Această tentativă de a o impune ar trebui să fie de natură să bată alarma în rândul opiniei publice în Franța, precum și în țările Uniunii Europene și ale lumii.

Lecturând paginile ce urmează, cititorul va putea să aprecieze urgența vitală a restabilirii preeminenței principiilor de lege și de drept asupra celor de finanțe și comerț.

Prin urmare, de acum înainte legea trebuie să reafirme cu tărie faptul că principiile legii civile primează asupra celor ale legilor

comerciale sau financiare: ea trebuie să reafirme clar preeminența Codului civil asupra codurilor comerciale și financiare, care nu trebuie să fie decât drepturi derivate din drepturile reale și din dreptul persoanelor, și nu să fie impuse din ce în ce mai mult ca principii juridice superioare. Dar nu avem cum să nu vedem că această restaurație salutară rămâne intim legată de restabilirea concomitentă a preeminenței *politicului* asupra monedei și finanțelor.

Cheia supraviețuirii societăților este astăzi de natură pur politică; ea nu va putea să se ivească din lumea juriștilor sau actorilor economici.

Este vorba, deci, despre o veritabilă revoluție a popoarelor împotriva epifaniei actuale din ce în ce mai explicite a tiraniei financiare universale a micilor conclavele financiare private, protejate de anonim, despre asta este vorba la acest început de secol XXI.

Toate acestea vor fi repede cunoscute și cântărite cu justa măsură, prezentul eseu fiind de natură a fisura cu adevărat terifianta invincibilitate aparentă a înfloririi actuale extraordinare a acestei tiranii, despre care vorbeam la începutul acestei prefețe.

Philippe Bourcier de Carbon

Președinte fondator AIRAMA (*Alliance Internationale pour la Reconnaissance des Apports de Maurice Allais en Physique et en Economie*)

Miza majoră a momentului: a învinge plutocrația (prefață la ediția română)

Cartea celor doi autori francezi, Valérie Bugault, doctor în drept, specialist în fiscalitatea internațională, și Jean Rémy, fost bancher internațional, este o lucrare de o actualitate stringentă. Într-o vreme când manipularea a devenit o stare de lucruri generalizată, când ingineriile sociale de setare a minții au făcut un salt uriaș, autorii noștri reușesc nu doar să-și păstreze spiritul critic și să spargă codurile secrete ale plutocrației globale, ci și să determine cititorul avid de adevăr și dreptate să-și recapete luciditatea. Investigația întreprinsă de aceștia poate ar fi incompletă, dacă n-ar reuși o pertinentă investigație istorică a fenomenului analizat, ce coboară până la perioadele preistorice akkadiană și sumeriană, trecând prin Antichitate și vremurile mai noi și făcând un popas temeinic și indispensabil în momentul preținsei Revoluții Franceze. Retrospectiva în cauză urmărește un scop practic bine definit. Ea răspunde unei necesități imperative: o maladie poate fi diagnosticată și tratată cu succes doar dacă se reușește stabilirea originii acesteia. Iar vocația de prim ordin a acestei lucrări este anume definirea clară a soluțiilor practice ce se impun în vederea demontării actualului sistem financiar și juridic, ce s-a statornicit la scară globală, care servește interesele sectei cleptocratice a bancherilor internaționali și aservește toate popoarele lumii.

Într-o epocă în care oligarhia financiară planetară a reușit să croiască și să impună dominația unor modele de gândire, ce dau actualei stări de lucruri din domeniul financiar, economic, juridic și politic o aparență de normalitate ce s-ar întemeia pe niște legități imuabile, asemeni legilor fizice sau științelor exacte, Valérie Bugault și Jean Rémy deconspiră venalitatea Sistemului cu o vigoare științifică și o forță de convingere exemplare.

Ascensiunea lui "homo oeconomicus" a reprezentat o constantă de-a lungul istoriei Occidentului căzut în Modernitate. Însă triumful cămătarilor, al negustorilor a devenit posibil tocmai în momentul așa-zisei Revoluții Franceze, care a și fost rezultatul uneltirilor acestei tagme sociale departe de a se bucura de onorabilitate până la acea dată. În acest sens, una dintre virtuțile acestei cărți este capacitatea deosebită a autorilor de a arăta într-o manieră laconică

și exactă, specifică unui stil academic autentic, esența epocii noi de după 1789 și războiul nedeclarat pe care l-au purtat fără oprire stăpânii "faptului economic" împotriva "faptului politic".

Odată cu crima de regicid, desacralizarea puterii și proclamarea ieșirii maselor în scena istoriei, cu tot cu democrația, pluripartitismul și parlamentarismul de mucava, bune de prostit societățile seduse de vraja noii pseudoreligii, bancherii care acaparase o forță financiară astronomică reușesc să-și subordoneze totalmente politicul. Iar din moment ce statele au devenit implicit niște simple instrumente de stoarcere a supraprofiturilor, regulile de joc din sfera financiară și bancară au ajuns și ele la îndemâna deținătorilor de capital. Fenomenul respectiv este disecat și adus în fața cititorului cu o forță argumentativă atât de relevantă, încât chiar și un lector neavizat în astfel de materii înțelege ușor cum e organizat mecanismul cu pricina. Autorii afirmă univoc și pe bună dreptate: statele nu mai servesc societățile, interesul public, binele comun, ci exclusiv cauza perversă a celor care controlează fluxurile marelui capital, instituțiile financiar-creditate internaționale, moneda, "faptul economic". Tocmai împotriva acestei ordini internaționale nedrepte și chiar genocidare se ridică Valerie Bugault și Jean Rémy. Ei afirmă pe parcursul întregii lucrări prioritatea numărul unu, ce trebuie să constituie cheia reușitei popoarelor în lupta lor contra dominației banksterilor: reabilitarea politicului, emanciparea lui de sub jugul economicului.

La ora când omenirea se află pe buza unei prăpastii, care o poate înghiți în maxim câteva decenii, dacă Sistemul reușește să-și mențină dominația globală, atunci sfârșitul istoriei umane devine inevitabil. Semnele apocaliptice ce se proiectează pe ecranul umanității - transumanismul, distrugerea în serie a mediului prielnic vieții pe pământ, mitul creșterii economice fără sfârșit, psihoza consumismului și capitalismul hedonist - nu mai îngăduie amânarea luptei de eliberare a popoarelor lumii de sub stăpânirea servanților lui Mamona, care la origini însemna concomitent bani și tentație. Tocmai de aceea cartea pe care o țineți în mână este o lucrare-manifest. Dar este în același timp și un ghid practic, cu descrierea concretă și exactă a pașilor de urmat, menite nu doar să demonteze Sistemul de azi, ci și să creeze un model echitabil, funcțional și transparent de organizare politică și economică a statelor și, în egală măsură, a relațiilor internaționale.

Iurie Roșca

”Cred că instituțiile bancare sunt mai periculoase pentru libertățile noastre decât armate întregi gata de luptă.

Dacă poporul american va permite într-o zi ca bănci private să îi controleze moneda, băncile și toate instituțiile care vor înflori în jurul acestor bănci îi vor priva pe oameni de orice proprietate, mai întâi prin inflație, apoi prin recesiune, până în ziua în care copiii lor se vor trezi, fără casă și fără acoperiș, pe pământul pe care îl cuceriseră părinții lor.”

Thomas Jefferson, 1743-1824

”Niciodată poporul nu e corupt, dar adeseori e înșelat”⁴

Rousseau

I. INTRODUCERE – PROLEGOMENE

Totul a început prin conștientizare...Conștientizarea neplăcută a faptului că ne îndreptăm, individual și colectiv, din punct de vedere privat, dar și profesional, spre o lume care nu e liberă, așa cum ne se spune zilnic, ci dimpotrivă, spre o lume ultra-controlată, până la nivel de vocabular și la aspecte metafizice, de către o minusculă castă autoproclamată drept ”elită”.

Deoarece trebuie într-adevăr să clarificăm termenii problematicei: o elită este, din punct de vedere semantic, socialmente acceptată și recunoscută pentru calitățile ei⁵. Atunci când vorbim despre o ”elită autoproclamată” sau despre o ”elită coruptă”, de fapt evocăm un concept cu totul diferit de cel de elită.⁶ Nu există elită coruptă, pur și simplu deoarece corupția nu este o calitate ce poate fi pusă în valoare sub aspect social; la fel, o ”elită autoproclamată” nu își datorează poziția socială unor calități valorizate social. Drep-tul, justiția, organizarea socială – din care face parte organizarea

⁴ Cf. Jean-Jacques Rousseau, *Du contrat social*, G.F. Flammarion, 1992, Cartea II, cap. 3, p. 54.

⁵ Dicționarul *Larousse* definește termenul ”elită” după cum urmează: ”grup minoritar de persoane ce ocupă, într-o societate, un loc eminent datorită anumitor calități valorizate social”.

⁶ A se audia, în această chestiune, foarte pertinenta analiză a lui Arnaud Aaron Upinsky, începând cu minutul 26: <https://www.youtube.com/watch?v=sVwdwIcUGOE>; și, de asemenea, începând cu minutul 18: <https://www.youtube.com/watch?v=r3tEcBZu2Eg>).

economică – sunt intim legate de integritatea limbii, fără de care diferiții membri ai corpului social nu vor mai putea comunica în mod util, adică nu se vor mai putea înțelege; fără o terminologie comună acceptată, problemele nu mai pot fi rezolvate, iar dezordinea socială să agravează. Astfel, lupta actuală pentru ceea ce e corect trebuie să fie însoțită de lupta esențială ce constă în a-i reda limbii franceze rolul de limbă vernaculară și preeminența socială. Reașezarea limbii franceze în miezul vieții în societate va permite să se redea cuvintelor sensul lor unic și corect, ceea ce va avea drept consecință întoarcerea aceluia ”a discuta împreună” și va contribui, *de facto*, la o îmbunătățire a coeziunii sociale. Revenirea la folosirea cuvintelor potrivite va contribui în primul rând la dispariția ”relelor” sociale și politice care lovesc Franța. Aici trebuie să omagiem curajoasa luptă purtată de Arnaud Aaron Upinsky⁷ (candidat în mod evident fără șanse, în contextul politic actual) la Academia Franceză.

Casta care controlează domeniile economice și financiare, o părticică infimizeală de populație, a acaparat puterea politică: ea își organizează și menține controlul total asupra populațiilor din lumea întreagă prin cele două instrumente care sunt anonimul deținătorilor de capitaluri și controlul asupra monedelor. Prin ”control asupra monedelor” trebuie să înțelegem controlul asupra masei monetare în circulație; acest control se face prin intermediul centralizării chestiunilor monetare în cadrul ”băncilor centrale”, gestionate de către și pentru interesele private ale acestei caste.

Cele două instrumente, care sunt anonimul capitalurilor și controlul asupra monedelor, permit exercitarea controlului asupra fluxurilor de capitaluri, paradisurilor fiscale, presei, armelor, traficurilor de orice fel (care permit finanțarea operațiunilor de informații, precum și a celor militare și paramilitare mai mult sau mai puțin secrete); ele au în cele din urmă drept consecință instaurarea unui control asupra popoarelor și statelor și dispariția conceptului de ”fapt politic”. Aceste două instrumente, născute în Europa și propagate în țările occidentale, se prelungesc la nivel internațional prin existența unor organisme precum Banca Reglementelor Internaționale (BRI/BIS), OCDE, OMC, Banca Mondială

⁷ Cf. <http://upinsky.work/wp-content/uploads/2017/01/Lettre-Ouverte-de-saisine-de-lAcademie-française-du-14-janvier-2017-à-son-Secrétaire-perpétuel.1157.pdf>; <http://upinsky.work/2017/01/23/saisine-de-lacademie-francaise-sur-la-mise-a-mort-de-la-langue-francaise-2/>

lă, FMI (organisme financiare apărute prin acordurile de la Bretton Woods) și mai recent FMA⁸, ce reprezintă versiunea locală, pe un fond de federalism, a noțiunii de fond monetar oligarhic. Cu fondurile monetare se va întâmpla exact la fel ca și cu băncile centrale și organizarea teritorială: un federalism de față în beneficiul trăgătorilor de sfori.

Întrebarea fundamentală care se ridică azi pentru popoarele europene și prin extensie pentru toate popoarele din lume, dat fiind universalismul modelului socio-politic, ce se aplică la scară internațională, este următoarea: oare suntem guvernați bine?

Pentru a răspunde la această întrebare ar trebui să ne punem de acord asupra criteriilor care definesc "buna guvernare", ceea ce poate părea riscant. Așa cum remarca Jean Jacques Rousseau⁹, unii vor considera prioritară securitatea publică, alții vor acorda prioritate proprietății sau libertății, unii vor dori prevenirea crimelor, în timp ce alții vor prefera pedepsirea severă a acestora....Totuși, în Occident și în alte părți, cuvintele cele mai rostite în prezent sunt "crize", "probleme sociale și economice"...În cele din urmă, "criză" este cuvântul care cu siguranță are cea mai mare recurență în media, dar mai ales în conversațiile și preocupările cotidiene ale oamenilor. În aceste condiții, pare rezonabil să considerăm că răspunsul la întrebarea "Oare suntem guvernați bine?" este negativ. Statele ce reiau, la infinit, "crizele" și "problemele" nu sunt probabil "guvernați bine". Dar ce înseamnă a fi "guvernat bine", și ce este "buna guvernare"?

Pentru Jean-Jacques Rousseau, răspunsul – la care aderăm cu totul – la întrebarea care este "cea mai bună guvernare" depinde de popoarele despre care e vorba și de contextul politic și cultural, în care se înscriu aceste popoare. Rousseau precizează totuși că semnele unei "bune guvernări" se află în existența unei demografii înfloritoare.¹⁰ Această analiză este consecința logică a postulatului

⁸ Fondul Monetar Asiatic, <http://www.dzentreprise.net/fonds-monetaire-asiatique/>

⁹ Cf. Jean-Jacques Rousseau, *Du contrat social*, G.F. Flammarion, 1992, p. 112.

¹⁰ *Idem*: "Cum cantitățile morale duc lipsă de o măsură precisă, dacă suntem de acord asupra semnului, cum am putea fi de acord asupra estimării? În ce mă privește, sunt mereu uimit să văd că nu e cunoscut un semn așa de simplu sau că reaua credință ne împiedică să convenim asupra lui. Care este scopul asocierii politice? Conservarea și prosperitatea membrilor. Și

lui de plecare, conform căruia obiectivul politicii este "conservarea și prosperitatea membrilor" unei societăți. Or, dacă dăm crezare unor foarte serioase studii demografice¹¹, orice ar spune controversatul raport Meadows din 1972 redactat la inițiativa Clubului de la Roma, lumea occidentală în ansamblul ei a cunoscut, în cursul anilor 1970 o inversare a piramidei vârstelor, în timp ce deceniul anilor 2010 a văzut desăvârșirea tranziției demografice în aproape toate țările din lume, cu excepția notabilă a Africii Sahariene și Ecuatoriale (Etiopia, Nigeria, Congo Kinshasa) și a câtorva țări musulmane precum Pakistan și Bangladesh. Astfel, în zorii secolului XXI, lumea în ansamblul ei e angajată într-un veritabil proces de implozie demografică, care e exact la opusul postulatelor din raportul Meadows. Cu domeniul demografic treaba stă ca și cu toate celelalte domenii: excesul în toate e dăunător, "moderația este virtutea prosperității". Ceea ce trebuie totuși subliniat cu tărie este actuala tendință ineluctabilă spre scăderea demografică: tendință începută în Occident și propagată în restul lumii pe măsură ce se impunea modelul socio-politic occidental. Auzim peste tot că suprapopularea mondială ar fi problema, în timp ce în mod corect faptele demonstrează o scădere – deosebit de drastică și îngrijorătoare pentru popoarele europene – a populației mondiale.

Orice ar fi, dacă urmăim legitima concepție a "faptului politic" descrisă de Jean Jacques Rousseau, concluzia ineluctabilă ce rezultă din existența unui proces de implozie demografică la scară mondială este că diverse țări ale lumii sunt rău, chiar foarte rău, guvernate. Această analiză este de altfel perfect coerentă cu toate analizele recente, referitoare la teme economice, juridice, politice, alimentare, de mediu, medicale, etc. Rezultă din aceste studii diver-

care este semnul cel mai sigur că oamenii se conservă și prosperă? Numărul și populația lor. Nu căutați, deci, prin altă parte acest semn atât de disputat. Toate lucrurile fiind egale, guvernarea sub care, fără mijloace străine, fără naturalizări, fără colonii, cetățenii populează și se înmulțesc mai mult este în mod infailibil cea mai bună: cea sub care poporul scade și piere e cea mai rea..."

¹¹ Cf. Philippe Bourcier de Carbon, *Les perspectives de croissance au XXIe siècle dans un contexte d'implosion démographique*, Université Panthéon-Assas, Paris, 28 mai 2008; conferințe susținute în cadrul colocviului organizat de Institutul de Geopolitică a Populațiilor (IGP) la 28 mai 2005 și intitulat *Les perspectives de croissance au XXIe siècle dans un contexte d'implosion démographique*, publicat la editura Harmattan, IGP n°15, sub direcția lui Yves-Marie Lulan.

se – cu specific mai mult sau mai puțin științific – că supraviețuirea speciei umane, precum și a celorlalte specii vii, este în prezent în mod periculos pusă sub semnul întrebării. Toate aceste analize, diverse și variate, materializează un fascicul concordant de indicii ce tind să demonstreze că lumea, în primul rând lumea occidentală, este foarte rău guvernată; atât de rău guvernată, încât e pe punctul de a se abate de la drumul civilizației și de a pune sub semnul îndoielii perenitatea vieții pe pământ.

În fața ineluctabilității aparente a dezordinii sociale și politice actuale, două soluții ne vin în minte: în primul rând, să ne aplecăm spinarea în speranța că divina providență va aranja într-o zi lucrurile. În al doilea rând, să căutăm și să găsim mijloacele intelectuale și metodologice pentru a încerca să inversăm subiacentele teoretice și instituționale ce au făcut posibilă situația actuală. Pornind de la principiul că o problemă fără soluție aparentă este, prin ipoteză, o problemă formulată greșit, am optat pentru soluția dinamică. Prezentul studiu adoptă un punct de vedere geopolitic, fondat pe o analiză juridică a proceselor politice în chestiune. El are ca obiectiv, într-o primă fază, să pună în evidență sursa actualelor disfuncții pentru ca, într-o a doua etapă, să vină cu un "remediu", politic și juridic, adecvat.

În această perspectivă, prezenta lucrare va detalia și va analiza "suveranitatea" (prima parte), "organizarea juridică a vieții în societate" (partea a doua) și va propune, în scopuri operaționale, o analiză juridică a conceptului de "monedă" (a treia parte).

II. PARTEA ÎNTÂI: DESPRE SUVERANITATE

Vom analiza subiectul și obiectul ”suveranității” înainte de a decripta natura sa precisă. Va fi vorba, în această parte a doua, de a determina consecințele suveranității în termeni de putere: ceea ce înseamnă a determina cui îi revine efectiv suveranitatea în contextul actual.

A. Subiectul și obiectul ”suveranității”

A vorbi despre un ”fapt politic” înseamnă a vorbi despre politică în sensul el prim care e ”organizarea afacerilor publice”, altfel spus a relațiilor sociale, interindividuale și de grup, întreținute de oamenii ce trăiesc pe un teritoriu dat.

A vorbi despre ”politică” – sau despre un ”fapt politic” – necesită detalierea termenului de suveranitate deoarece nu poate exista ”fapt politic” altul decât cel suveran. Fără suveranitate – istoria recentă a Occidentului o demonstrează din plin – nu există ”fapt politic”, ci o alienare a oamenilor politici și a organizațiilor în favoarea intereselor private.

Or, ce anume este suveranitatea? Deoarece nu s-ar putea vorbi despre suveranitate fără a-i preciza definiția: prin cine și cum se exercită mai exact suveranitatea, în ce limită și cu ce legitimitate? Aceste câteva precizări sunt cu atât mai mult indispensabile, cu cât prea multă lume – din toate orizonturile vizibile – se pronunță azi în Franța (și oriunde) pentru o revenire la ”suveranitate”. Însă nici unul dintre acești rostitori de imprecășii nu se străduiește să precizeze despre ce suveranitate e vorba. Or, exact această rundă de scamatorii, ce consistă în a evita orice dezbatere și orice reflecție asupra noțiunii de ”suveranitate”, permite cele mai rele manipulări ale opiniei publice. Noțiunea de suveranitate trebuie precizată în mod imperativ, pentru a fi altceva decât un termen încântător, folosit în scopul de a prelua – sau de a păstra – puterea de către grupuri ilegiteime.

Ne vom opri mai întâi asupra obiectului suveranității, și, apoi, asupra subiectului ”suveranității”.

1. Obiectul suveranității: ”națiune” sau ”stat”?

A analiza obiectul suveranității constă în a analiza în baza cărui suport juridic se exercită ”suveranitatea”: este acest suport statul sau este națiunea?

Dacă vorbim de suveranitate națională, așa cum e cazul în Franța din 1791, atunci trebuie să precizăm ce anume este o ”națiune”.

Din punct de vedere juridic, națiunea corespunde unei ”comunități în general fixată pe un teritoriu determinat, a cărei realitate rezultă din caracteristici etnice, lingvistice, culturale, din cutume sociale, din tradiții istorice și religioase, toți acești fiind factori care dezvoltă un sentiment de apartenență și aspirații politice, ce își găsesc manifestarea esențială în voința colectivă de a se afirma în calitate de corp politic suveran în lumina dreptului internațional”¹². Astfel, atunci când se vorbește despre suveranitate națională, asta presupune independența sau mai degrabă autonomia politică a unei entități teritoriale, pe care trăiește o populație ce prezintă un bun nivel de coeziune culturală. Este vorba despre un teritoriu pe care sunt prezenți indivizi care au, în mare, aceleași ritmuri ale vieții, aceleași credințe, aceeași limbă și aceleași obiceiuri comportamentale.

Ce se întâmplă azi cu noțiunea de ”națiune” astfel definită? Din cauza dezvoltării mijloacelor de transport și a amestecului cultural și etnic – și acesta organizat din plin¹³ – pe care evoluția tehnică a generat-o sau a făcut-o posibilă, nu putem decât să constatăm că astfel de entități teritoriale par din ce în ce mai greu de identificat. Mărimea teritoriului geografic respectiv nu este în mod real susceptibilă de a schimba această analiză. Într-adevăr, în țările occidentale, este azi la fel de probabil să găsim o mare varietate de uzanțe și cutume în circumscripția unei comune, chiar a unui

¹² Cf. *Vocabulaire juridique* de Gérard Cornu, Association Henri Capitant.

¹³ Cf. spre exemplu declarațiile lui Peter Sutherland: <http://lesobservateurs.ch/2015/10/23/peter-sutherland-representant-de-lonu-pour-les-migrations-veut-que-les-nations-abandonnent-toute-souverainete/>; <http://www.bvoltaire.fr/floriantoumit/grande-banque-service-de-limmigration-clandestine,184990>; <http://www.un.org/press/fr/2006/SGA976.doc.htm>

arondisment, ca și pe teritoriul național. Singurul punct asupra căruia ne putem pronunța este că, în mod general, analiza coeziunii grupurilor umane variază de la un loc la altul în funcție, în mod esențial, de facilitățile de acces, în termeni de transport și în termeni administrativi.

Când e vorba de "națiune", ar mai trebui să precizăm că orice apreciere e subiectivă, deoarece variază în funcție de nivelul de omogenitate pretins. Un grup de oameni ce vorbesc aceeași limbă, care au, în general, aceleași uzanțe, respectă aceleași principii morale, dar au credințe diferite, poate fi oare considerat un grup omogen? Unii vor spune că da, alții vor răspunde că nu.

Soluția la aceste probleme fără soluție – căci nu vom putea niciodată să facem ca toată lumea să fie de acord – rezidă în noțiunea de "stat", care este o construcție juridică ce permite gestionarea, pe un teritoriu dat, a indivizilor umani care consimt – ceea ce presupune o voință lucidă – să participe în comun la instituții care vor organiza, pe niveluri diferite, relațiile generate spontan de viața în comun.

Rezultă din precizările juridice de mai sus că suveranitatea Franței nu are și nu poate avea ca obiect o "națiune" decât cu condiția exclusivă de a avea o concepție politică extrem de largă a acestui concept. Mai serios și în mod indiscutabil, suveranitatea Franței are drept obiect statul. Nu este vorba, la acest nivel al analizei noastre, de a aprecia realitatea politică a suveranității franceze, care va fi analizată mai jos în cursul studiului cu privire la subiectul "suveranității". Dacă vorbim despre suveranitatea de stat, atunci trebuie să precizăm ce este un "stat", înțelegând că acest termen diferă de cel de națiune așa cum a fost ea identificată mai sus.

Din punct de vedere juridic, un "stat" este "o entitate juridică formată din reunirea a trei elemente constitutive – populație, teritoriu, autoritate politică – și căreia i se recunoaște calitatea de subiect al dreptului internațional". Altfel zis, statul este un "grup de indivizi fixat pe un teritoriu determinat și supus autorității aceluiași guvern, care își exercită competențele în mod total independent, fiind supus direct dreptului internațional"¹⁴.

Astfel, se pare că termenii de "națiune" și "stat" sunt distincte. În timp ce națiunea decurge dintr-o organizare umană mai mult

¹⁴ Cf. *Vocabulaire juridique* de Gérard Cornu, Association Henri Capitant.

sau mai puțin spontană și naturală (cu precizarea că armonizarea regulilor vieții, a limbii și credințelor a fost mai mult sau mai puțin forțată de un grup sau de mai multe grupuri de indivizi), "statul" apare ca o strictă construcție juridică. Trebuie totuși să nuanțăm distincția, deoarece o națiune, fruct al adunării mai mult sau mai puțin spontane de indivizi, va fi materializată de instituții; națiunea va deveni în acest fel un stat.

Dacă națiunea ia în mod necesar, la un moment sau altul, forma unui "stat", în schimb, un stat nu formează în mod necesar o "națiune". Am văzut că noțiunea de "națiune", folosită în mod curent, este în fapt mai dificil de identificat decât s-ar părea. Obiectul suveranității poate fi, deci, fie o "națiune", ea însăși organizată în stat – se vorbește atunci de "statul-națiune" – fie un "stat".

Nu se poate spune că alegerea instituțională între "stat-națiune" sau simplu "stat" se impune în mod mecanic: totul este, aici ca oriunde, în funcție de contextul particular al unui teritoriu dat.

Orice ar fi, iată-ne ajunși la nivelul statului, fie că acesta este identificat sau nu printr-o "națiune". Va trebui ca oamenii care organizează acest stat să delimiteze nivelul de intruziune al organizării statale în relațiile dintre indivizi și grupuri. Pentru ca statul astfel definit să fie viabil, delimitarea nivelului de intruziune a colectivului în viețile particulare trebuie să fie liber acceptată de resortisanții aceluia stat.

E vorba aici, fiecare va fi ghicit asta, de "statul" conceput ca un "contract social"¹⁵. Acest contract nu ține, evident, de un contract în sensul dreptului privat, ci se înrudește cu noțiunea politică de suveranitate populară. "Contractul" în chestiune se întinde de la crearea voluntară de către o populație (înțelegând ca ansamblu de membri, în deplină facultate a judecății, care locuiesc pe un teritoriu dat) a unor instituții juridice comune. Aceste instituții juridice, care vor forma statul, vor avea o existență în dreptul internațional.

Legitimitatea statului se fondează pe faptul că este o emanație juridică directă a voinței exprese și libere a poporului pe care îl reprezintă. Trebuie aici precizat că voința populară de care este vorba vine de la o voință majoritară, deoarece probabil nu va fi posibil să se pună de acord 100% de persoanele care trăiesc pe un teritoriu dat. Cel mai important aspect ține de faptul că instituțiile juridice,

¹⁵ Cf. Jean-Jacques Rousseau, *Du contrat social*, G.F. Flammarion, 1992, Cartea I, Capitolul VI, pp. 38-40.

care formează statul, organizează în mod sistematic reprezentarea instituțională a tuturor categoriilor culturale, sociale, profesionale care coexistă pe un teritoriu guvernat.

Istoria vine să ateste faptul că singurul mod pentru ca "statul" să funcționeze corect, adică cu un nivel bun de eficiență și fără cheltuială excesivă de resurse, este ca acest mod de funcționare să facă obiectul aprobării de către indivizii cărora li se impune. Altfel spus, una dintre garanțiile bunei funcționări a "statului" este ca el să fie acceptat de către populația, căreia i se aplică. Atunci când populațiile au sentimentul că trebuie să îndure statul, ele resimt repulsie și poartă o rezistență activă și/sau pasivă permanentă, ceea ce produce crispări, conflicte larvare sau deschise și duce la o mare pierdere de eficiență, și de legitimitate, pentru funcția statală.

O altă garanție esențială pentru buna funcționare a statului este ca acesta să fie gestionat în deplină conștiință, fără abuzuri, de oameni devotați și integri; ceea ce presupune existența instituțională a forțelor populare de "feedback", materializate printr-o formă sau alta de "mandat imperativ" care se impune guvernului. În cazul contrar, ajungem la un stat pe care resortisanții trebuie să îl îndure: "contractul social" menționat mai sus este rupt, ceea ce are drept consecință pierderea legitimității de către "stat" și în cele din urmă punerea în cauză a legitimității a însuși "faptului politic". Exact această din urmă situație o cunoaștem în prezent în Franța mai ales și în general în toate țările occidentale.

Cu alte cuvinte, pledăm aici pentru organizarea unui "stat" conceput ca un "contract social", organizat în jurul regulilor de funcționare fondate pe un proces popular voluntar de ordin majoritar. Aceste reguli de funcționare a statului trebuie să fie organizate în jurul unor relee ce reflectă nevoile populației, numite "corpuri intermediare"; ele vor fi de altfel subordonate respectării unei concepții reînnoite a dreptului natural.¹⁶

2. Poporul este subiectul suveranității

Odată ce am stabilit că statul este obiectul suveranității, trebuie să analizăm subiectul acestei suveranități.

"Statul" descris mai sus, că e sau nu un "stat-națiune", e compus din indivizi care trăiesc pe un teritoriu delimitat și care

¹⁶ Cf. <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-77-geopolitique-du-concept-de-propriete-privee-12>

acceptă să se doteze cu instituții însărcinate să le organizeze viața în comun. În acest sens, "subiectul" suveranității este populația ce trăiește pe teritoriul respectiv. Regăsim aici ideea politică de "popor suveran", care a apărut în momentul Revoluției franceze, dar care, în practică, nu a fost pusă în practică niciodată până în ziua de azi.

A pune în practică ideea conform căreia poporul este subiectul suveranității presupune să se transcrie în instituții o exigență de tip mandat imperativ, care se opune radical ideii de mandat reprezentativ pe care o cunoaștem în prezent.

- a. Principiul mandatului reprezentativ poate fi, din punct de vedere politic, în mod eficient pus în practică prin crearea de "corpuri intermediare" instituționale*

Chiar la începutul Revoluției franceze reprezentanții poporului au abandonat tehnica mandatului imperativ (care prevala în sistemul stărilor generale sub Vechiul Regim¹⁷) pentru a o adopta pe cea, infinit mai puțin constrângătoare din punct de vedere politic, a mandatului reprezentativ. Cu ocazia ședinței din 8 iulie 1789, deputații au votat interzicerea mandatului imperativ¹⁸; chiar de a doua zi, Adunarea Națională (starea a treia se proclamase Adunare Națională la 17 mai anul precedent), născută din stările generale convocate la Versailles de către Rege la 5 mai același an, se declară constituantă.

Aici trebuie să amintim că Rousseau însuși în al său "contract social" preconiza mandatul imperativ și critica mandatul reprezentativ în următorii termeni: "Suveranitatea nu poate fi reprezentată, din însuși motivul că nu poate fi alienată; ea constă în mod esențial în voința generală, iar voința generală nu se reprezintă deloc... Deputații poporului nu sunt, deci, și nici nu pot fi reprezentanți ai acestuia, nu sunt decât comisarii lui; ei nu pot decide nimic definitiv. Orice lege pe care nu a ratificat-o poporul în persoană este nulă; nu este nicicum o lege. Poporul englez crede că este liber; se înșală amarnic, nu e liber decât atâta timp cât durează alegerea membrilor parlamentului; de îndată ce aceștia sunt

¹⁷Cf. [https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89tats_g%C3%A9n%C3%A9raux_\(France\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89tats_g%C3%A9n%C3%A9raux_(France))

¹⁸ Cf. <http://blog.projetarcadie.com/content/origine-interdiction-mandat-imperatif>

aleși, el e sclav, el nu e nimic. În scurtele momente de libertate a sa, felul în care se folosește de ea îl face să merite din plin să o piardă. Ideea de reprezentanți e modernă: ea se trage de la guvernarea feudală, de la această injustă și absurdă guvernare în care specia umană este degradată și în care numele de om este dezonorat. În vechile republici și chiar în monarhii, niciodată poporul nu a avut reprezentanți...Legea nefiind decât în puterea legislativă, poporul nu poate fi reprezentat; dar el poate și trebuie să fie reprezentat în puterea executivă, care nu este decât forța aplicată legii....Orice ar fi, în clipa în care poporul își alege reprezentanți, acesta nu mai este liber; el nu mai este.”¹⁹

Nimic mai clar: pentru Rousseau, ca și pentru orice minte coerentă, sistemul reprezentativ este exact negarea suveranității populare. Trebuie să insistăm aici asupra faptului că principiul mandatului reprezentativ, aplicat în ceea ce s-a convenit a se numi ”democrație parlamentară”, este o invenție britanică importată pe teritoriul francez de către Revoluția din 1789, așa-numita Revoluția franceză. În timp ce pentru Rousseau, mandatul imperativ era singurul în stare să realizeze ”suveranitatea populară”, revoluționarii vor impune ”suveranitatea națională” și mandatul reprezentativ. ”Suveranitatea națională”, care se va impune în momentul Revoluției franceze²⁰, nu este, în esență, una populară; mai mult, originea ei, nu este franceză.

Acest eveniment are o importanță politică considerabilă. El înseamnă că ”suveranitatea” ce rezultă din Revoluția franceză, importată după modelul englezesc, va fi în mâinile unui grup de in-

¹⁹ Cf. Jean-Jacques Rousseau, *Du contrat social*, G.F. Flammarion, 1992, pp.122-124.

²⁰ Să amintim că Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului din 26 august 1789 începe prin a explica: ”Reprezentanții poporului francez, constituiți în Adunarea Națională...”; Constituția din 3 septembrie 1791 (Monarhia constituțională) dispune, în ceea ce o privește, în articolul 1 de la Titlul III că: ”Suveranitatea este unică și indivizibilă, inalienabilă și imprescriptibilă. Ea aparține Națiunii.”; articolul 2 precizând imediat: ”Națiunea, singura de la care emană toate puterile, nu poate să le exercite decât prin delegare. Constituția franceză este reprezentativă...”. Dacă Constituția Primei Republici afirma ca o intenție, la articolul 27, că ”suveranitatea rezidă în mod esențial în poporul întreg”, ea organizează, la fel de bine, și o putere legislativă aleasă, articolul 188 proclamând că: ”Doar corpului legislativ îi aparține exercițiul deplin și întreg al puterii legislative”.

divizi, a căror ambiție era, sub stindardul "democrației" și "voințe populare", de fapt de a acapara puterea politică. Voința populară apare astfel, de la Revoluția franceză, ca o justificare oficială, un pretext instituțional. "Voința populară" a fost de fapt instrumentalizată, în momentul Revoluției de la 1789, de către un grup de indivizi (burghezia comerciantă și bancară) în scopul preluării puterii politice. Burghezia comerciantă și bancară a instrumentalizat "faptul revoluționar" pentru a înlocui sistemul politic monarhic, bazat pe aristocrație și Rege, cu un sistem bazat pe comerț, în care deținătorii puterii economice sunt preeminenți.

Astăzi este vorba, deci, de a deconstrui procesul de preluare a puterii politice pentru a pune "voința populară" cu adevărat în centrul instituțiilor politice și juridice ce formează statul. Așa cum remarca deja Rousseau, cea mai bună modalitate de a aplica voința populară este democrația directă. Dar cum poate fi aceasta realizată în mod efectiv în timp ce "Nu ne putem imagina cum ar putea rămâne poporul permanent reunit pentru a se consacra afacerilor publice..."²¹ Așa cum remarcă însuși Rousseau, "dacă luăm termenul în rigoarea accepției lui, nu a existat niciodată o veritabilă democrație, și nici nu va exista vreodată".

Dacă toată lumea laolaltă nu poate lua deciziile politice necesare conducerii statului, voința populară trebuie totuși să fie la originea marilor orientări politice ale statului. În contextul în care statul nu se poate lipsi de un guvern pentru a realiza marile orientări și pentru a asigura organizarea curentă și gestiunea cotidiană a statului, problema devine următoarea: în cel fel, concret, să se organizeze în mod instituțional luarea în considerare a nevoilor populației, în diversitatea ei, de către guvern? Este vorba de a organiza relee ale voinței populare în toată diversitatea intereselor acesteia, diversele componente ale sectorului necomercial trebuind să fie reprezentate în aceleași proporții ca și diversele componente ale sectorului comercial. Soluția cea mai simplă de aplicat este crearea de "corpuri intermediare", acestea fiind guvernate de principiul mandatului imperativ. Aceste corpuri intermediare vor fi suportul pe care guvernul se va sprijini pentru a regla și a gestiona organizarea socială.

²¹ Cf. Jean-Jacques Rousseau, *Du contrat social*, G.F. Flammarion, 1992, Cartea III, Capitol IV, *De la démocratie*, p. 95.

Aceste "corpuri intermediare" vor permite poporului să controleze guvernul, impunându-i în mod instituțional să cunoască și să păstreze nevoile și revendicările populației în diversitatea lor precum și să răspundă la doleanțele corpului social organizat. Existența instituțională a "corpurilor intermediare" va permite reflectarea, cel mai fidel posibil, a diferitelor componente ale corpului social. Diferitele meserii, dar și toate persoanele care nu evoluează în viața economică, precum și diferitele mișcări spirituale și religioase, trebuie să-și aibă relee instituționale pe lângă guvern.

Aceste corpuri intermediare trebuie să fie organizate și trebuie să funcționeze după principiul mandatului imperativ, singurul capabil să garanteze respectarea intereselor lor, ale căror portavoce sunt și al căror ecou trebuie să îl transmită fidel către guvern. În acest scop, nerespectarea mandatului imperativ trebuie să fie sancționată juridic și instituțional.

Înțelesă în acest fel, guvernarea statului va trebui, în plus, independent de voința populară exprimată, să respecte preceptele legii naturale transpuse în drept natural. Această lege naturală este deasupra oricărei construcții umane, deoarece ea garantează prin ea însăși perenitatea și viabilitatea vieții pe pământ.

Guvernarea care nu ar respecta legea naturală, ar pierde *de facto*, la fel ca și cel ce nu ar respecta voința populară așa cum este ea exprimată de "corpurile intermediare", orice drept juridic de a governa.

b. Legea naturală, transcrisă în drept natural, este deasupra oricărei construcții umane

Analiza fundamentelor superiorității legii naturale va preceda descrierea modalităților necesarei sale transcrieri în dreptul natural.

(1) *Fundamentul superiorității juridice a legii naturale*

Legea naturală înseamnă tot ceea ce este absolut necesar și indispensabil pentru perenitatea vieții pe pământ. Independent de credințele religioase sau nereligioase ale fiecăruia, legea naturală se impune ca superioară în orice sistem de organizare socială, adică în orice sistem politic - transpus în termeni juridici și instituționali, demn de acest nume.

Persoanele care cred în Dumnezeu, oricare ar fi de altfel religia lor, nu vor avea dificultăți în a înțelege că legea naturală este

inerentă vieții, cea care depășește micimea fiecărui individ izolat și prin care se manifestă voința divină. Regăsim aici distincția dintre titularul și depozitarul suveranității²². Necredincioșii vor admite aspectul pragmatic al legii naturale pentru a înțelege că fără ea perenitatea vieții pe pământ este amenințată.

”Legea naturală”, pentru a fi operațională, trebuie să fie transpusă în ”drept pozitiv”, ceea ce operează transformarea sa în ”drept natural”. Din punctul de vedere al credincioșilor, trebuie să amintim că dacă Dumnezeu este deasupra omului, acesta din urmă își păstrează totuși liberul arbitru și trebuie astfel să își conducă propriul destin. Astfel, îi revine poporului să stabilească și să-și valideze propria interpretare a ”legii naturale”, cea care va fi prin urmare transpusă în ”drept natural”. Chestiunile energetice, bioetice și de mediu sunt vizate în mod deosebit, din cauza opțiunilor pe care acestea le presupun, de către transcrierea ”legii naturale” în ”drept natural”.

Transpunerea legii naturale în drept natural va putea urma metodologia ce urmează. Într-o primă etapă diversele ”corpuri intermediare” vor avea sarcina de a determina legile care li se par esențiale, pe de o parte pentru propria lor perenitate de grup, și, pe de altă parte, pentru ”perenitatea vieții pe pământ”.

Într-o a doua etapă, guvernul va avea sarcina de a centraliza și de a ierarhiza aceste diferite lucrări. El va trebui apoi să organizeze o vastă campanie de informare a publicului, prin dezbateri publice.

Într-o a treia etapă, guvernul va trebui să organizeze un referendum popular, în care populația va trebui să identifice, operând o ierarhizare, principiile esențiale care reies din dezbaterile publice menționate mai sus. Guvernul va trebui atunci să facă publice și să codifice aceste principii esențiale, acest ”drept natural” stabilit de ”voința populară”.

(2) *Principiile de transcriere a ”legii naturale” în ”drept natural”*

Substanța juridică a dreptului natural a cunoscut numeroase variațiuni de-a lungul secolelor. Este azi necesar să i se redefiniească contururile, astfel încât să se ia în considerare deopotrivă lecțiile

²² Cf. Youssef Hindi, *Les mythes fondateurs du choc des civilisations*, Éd. Sigest, 2016, Capitolul V, p. 167 et s.

furnizate de experiența istorică a organizațiilor umane și progresele tehnologice și medicale din ultimele secole.

În fond, dreptul natural nou trebuie să comporte pe de o parte reguli apărute din funcționarea înnăscută a ființelor vii în toată diversitatea lor – o otravă violentă în anumite condiții se poate dovedi a avea virtuți curative dacă e folosită în alte condiții; și, pe de altă parte, în materie de organizare socială, reguli apărute din principiile istorice de funcționare a societăților umane. Aceste reguli redau nevoile de securitate, de echilibru, de respect, care trec exact prin respectul și protejarea datorate diversității etc.

Dreptul natural trebuie astfel organizat în două ramuri²³: prima se referă la principiile fundamentale ale vieții, este legată de funcționarea înnăscută a ființelor vii. Această primă ramură a dreptului natural impune guvernului să respecte principiile esențiale ale vieții, ea se opune introducerii pe piață, comercializării și punerii în circulație a unor substanțe otrăvitoare pentru sol, ape, genomul uman, animal și vegetal; ea se opune comercializării corpului omenesc și a produselor sale, comercializare care tinde să reifice omul. Această primă ramură a dreptului natural îi impune în general puterii politice să realizeze o legislație care să protejeze viața.

A doua ramură a dreptului natural are legătură cu organizarea socială. Ea cuprinde lecțiile furnizate de experiența istorică a funcționării societăților umane. În această ultimă categorie regăsim în mod instituțional securitatea indivizilor, necesitatea instituțională de a respecta nevoia de transmitere, spirituală sau materială, a indivizilor, care se concep într-o continuitate istorică, imperioasa necesitate de a stabili o legătură indestructibilă între nevoile vitale ale indivizilor, apreciați în funcție de caracteristicile lor sociale și profesionale, și guvern. Am putea să mai adăugăm și necesitatea de a organiza în mod instituțional un ascensor social. Existența unui ascensor social este un garant al păcii sociale, pentru că fluidizează relațiile umane și se opune cristalizării sociale a "drepturilor dobândite". Vom vedea în partea a treia a acestei lucrări că anume controlul monedei de către un guvern ce reprezintă efectiv interesele comune ale societății face parte integrantă din această a doua ramură a dreptului natural.

²³Cf. <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-77-geopolitique-du-concept-de-propriete-privee-12>

Enumerarea de mai sus a conținutului dreptului natural este cu titlu indicativ. Ea nu e nici exhaustivă și nici limitativă și va depinde, în fine, de opțiunile populare efectuate în condițiile precizate mai sus. Orice ar fi, în mod general, dreptul natural este prin esență evolutiv. Conținutul său nu poate fi în nici un caz fix, deoarece depinde deopotrivă de situația cunoștințelor științifice și, în termeni de organizare socială, de nivelul experiențelor umane.

B. Natura suveranității

Fiind astfel definită suveranitatea statului, rămâne de analizat ce anume implică ea în termeni de putere. Într-adevăr, juridic, suveranitatea este "caracterul unui organ care nu e supus controlului nici unui altuia și este investit cu competențele cele mai înalte"²⁴. În acest context, am văzut că suveranitatea poate aparține unui "stat-națiune" sau unui "stat" pur și simplu. Dar mai trebuie să precizăm ce grup, în interiorul statului despre care este vorba, exercită efectiv suveranitatea. Această analiză ne va permite să descriem traseul instituțional care a dus popoarele europene de la o suveranitate populară de față (democrație falsă), la o suveranitate oligarhică asumată (adevărată plutocrație).

1. Legătura între suveranitate și putere

Suveranitatea astfel descrisă este intim legată de noțiunea de "putere". Trebuie, deci, să începem prin a defini termenul de "putere". În limba franceză și în drept, "puterea" poate însemna fie o "competență", fie mijloacele de a exercita această competență, inclusiv prin constrângere. Trebuie să precizăm imediat că fiind vorba de stat, "competența" de care este vorba este în realitate o sarcină: cea de a organiza raporturile sociale astfel, încât acestea să fie cât mai senine și pașnice cu putință; exact aceasta e funcția care îi conferă statului legitimitatea politică. În materie de "stat", puterea constă în mod necesar în reunirea celor două sensuri indicate mai sus, deoarece un stat care ar avea competențe fără a dispune de mijloacele de a le exercita efectiv ar depinde de alte entități pentru a-și realiza competențele și deci nu ar fi "suveran".

Din punct de vedere istoric, în republici și în alte regimuri politice produse de revoluții posterioare Secolului Luminilor, su-

²⁴ Cf. Gérard Cornu, *Vocabulaire juridique*, Association Henri Capitant.

veranitatea a fost decretată ca populară. Adică puterea de a "face legile" care vor organiza societatea umană este în mod formal delegată unor reprezentări ai populației. În realitate, am văzut că această suveranitate nu era populară decât printr-o alegație de principiu, că de fapt era vorba de o "suveranitate națională" formalizată prin reprezentarea parlamentară. Tehnic, suntem în prezența unei suveranități populare prin procură, care ia forma parlamentarismului englez, punând în practică ceea ce se obișnuiește a fi numit democrație reprezentativă. Un grup de persoane alese, menit a reprezenta integralitatea intereselor poporului, este investit cu puterea legislativă; într-atâta încât practica decretelor-lege (numite "ordonanțe" sub Republica V), a împărțit puterea legislativă reală între "aleșii poporului" și guvernul neales. Practica decretelor-lege este prima limitare instituțională oficială a conceptului de suveranitate populară.

Republica a alungat astfel reprezentarea directă a intereselor economice (reprezentate de corporațiile de meserii în vigoare sub Vechiul Regim) și non-economice (reprezentate, sub monarhie, de separarea corpului social în trei ordine inegale, și anume Clerul, Nobilimea și Starea a Treia²⁵) pentru a centraliza în mod fictiv integralitatea nevoilor și intereselor populației într-un corp de "aleși ai poporului" reuniți într-un parlament. Sub veștmintele existenței unui parlament ales, republicile au renunțat să recurgă la vechile căi de mediere a intereselor economice care erau "corporațiile și alte corpuri intermediare", deoarece grupul de aleși "republicani" era menit a reprezenta, el singur, întreaga diversitate a intereselor populare.

În acest stadiu al raționamentului, este necesar să analizăm pertinenta reprezentativității grupurilor investite cu suveranitate prin intermediul alegerilor.

2. Situația anterioară apariției instituțiilor europene: o realitate plutocratică ascunsă în spatele unei aparente suveranități populare

În mod conceptual, democrația reprezentativă fără control *a posteriori* asupra reprezentativității deciziilor luate de "reprezentanții poporului" nu permite realizarea democrației, adică

²⁵ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A9t%C3%A9_d%27Ancien_R%C3%A9gime

a puterii (din grecescul *kratos*) ce emană de la popor (din grecescul *demos*). La asta se mai adaugă faptul că "aleșii" poporului nu sunt în mod real aleși, ci mai degrabă desemnați dintre oamenii cooptați în prealabil.

În aceste condiții, reprezentarea parlamentară înseamnă, pentru popor, să înarmeze indivizi care nu au fost în mod real aleși și care dispun de un cec în alb pentru a împlini orice fel de interese, inclusiv, iar istoria ne învață că "mai ales", pe acelea care nu au nimic de-a face cu binele comun. Astfel, în parlamentarismul clasic, cum aleșii nu erau reprezentanți ai poporului, deciziile lor (legile), luate oficial în numele acestuia din urmă, nu sunt legitime din punct de vedere politic.

a. Absența mandatului imperativ se înțelege juridic printr-o ilegitimitate politică a deciziilor legislative luate de aleșii meniți să reprezinte poporul

Sub aspect tehnic, o primă problemă legată de democrația reprezentativă se iese atunci când reprezentanții aleși nu își îndeplinesc mandatul de reprezentare populară, ci devin, în timpul acestuia din urmă, purtătorii de cuvânt, via *lobby*, al intereselor private. Persoanele "alese" exercită atunci în realitate un mandat în marjă, sau eventual chiar în opoziție, față de proiectul proclamat inițial și în virtutea căruia au fost ele "alese".

Dacă nerespectarea mandatului inițial nu poate fi controlată instituțional și sancționată de către electori, de aici rezultă că aceștia dau, în baza unor cuvinte frumoase, un cec total unui individ care reprezintă interese de orice alt fel decât cele ale poporului mandant. Deciziile luate în numele poporului de către "reprezentanții" lui nu sunt, în principiu și conceptual, legitime politic.

În realitate, legitimitatea politică a reprezentării așa-zis populare este ciuntită în mod considerabil de acțiunea *lobby*-urilor, care nu reflectă integralitatea nevoilor populației, ci sunt în mod esențial o emanație a marilor grupuri multinaționale. Preținșii "reprezentanți ai poporului" sunt, în fapt, "reprezentanții puterii economice", via partidul politic căruia îi aparțin și care decide cu privire la perenitatea carierei lor. Republica parlamentară este o organizație politică în care, în mod structural, interesul comun este aruncat în gura marilor grupuri economice și financiare foarte bine organizate.

De altfel, nu e deloc surprinzător să notăm că problema identificării precise a ceea ce este "voința poporului" este în mod conștient ascunsă de cei ce dețin democrația reprezentativă. Într-adevăr, organizarea unui control asupra "aleșilor poporului" de către poporul însuși ridică o problemă conceptual delicată, ca să nu spunem insurmontabilă: cum poate fi organizată aceasta la modul concret? Este imposibil de conceput situația în care ansamblul poporului se va trezi, dimineată de dimineată, cu ideea de a merge să controleze în detaliu voturile efectuate în ajun de către cei aleși: asta ar presupune, din partea resortisanților statului respectiv, să facă o muncă de aceeași amploare cu cea pe care o efectuează aleșii lor mandatați. Nu doar că ar fi ceva impracticabil, dar ar duce, mai mult, în ipoteza rocambolescă în care un astfel de scenariu ar fi aplicat, la pierderea *de facto* a oricărei legitimități a reprezentării populare.

Singurul mod de a ieși cu adevărat din impasul instituțional și conceptual este de a suprima "reprezentanții poporului". Puterea executivă conduce făcând recurs la democrația directă și la mandatul imperativ pentru a-și legitima marile orientări de politică generală internă și internațională. Va trebui, pentru aceasta, să se organizeze un ansamblu de "corpuri intermediare", ele însele guvernate de principiul mandatului imperativ. Fiecare "corp intermediar" va reprezenta interesele sectorului comercial (un corp intermediar pentru fiecare meserie) și ale sectorului necomercial, inclusiv oamenii care nu sunt remunerați, care se ocupă la ei acasă de familie, de apropiați, sau ale binelui public, precum și persoanele fără domiciliu permanent, care au nevoie în mod prioritar să fie reprezentați politic.

Aceste "corpuri intermediare", care îi vor înlocui pe parlamentarii "aleși de popor", vor avea sarcina de a raporta fidel guvernului dificultățile și nevoile membrilor lor.

b. Preselecția sau cooptarea²⁶ candidaților la alegeri confirmă ficțiunea politică a caracterului "reprezentativ" al aleșilor poporului

O altă problemă gravă legată de democrația reprezentativă apare atunci când votul popular se aplică unor indivizi preselecționați de către entități, partidele politice, care reprezintă interese mai

²⁶ De către aparatele de partid, *think tankuri* sau alte organizații mai mult sau mai puțin opace.

mult sau mai puțin opace și care sunt motivate de voința exclusivă de a prelua sau de a păstra puterea instituțională.

Aceste partide politice nu prezintă concret nici o garanție de a fi purtători fideli ai intereselor populare; care sunt, de altfel (așa cum am arătat mai sus), foarte dificil de identificat în măsura în care nu dispun de o reală cale instituțională de reprezentare. Legitimitatea populară a "alesului" astfel preselecționat este în realitate o pură ficțiune politică: ea e inexistentă, deoarece se fondează pe o iluzie optică și nu pe o realitate tangibilă.

Cu alte cuvinte, reprezentativitatea parlamentară, care își fondează legitimitatea pe faptul de a fi populară, își pierde orice legitimitate atunci când votul popular nu este cu adevărat liber, ci controlat de o preselecție operată de entități – partidele politice – ale căror interese sunt de orice fel, dar nu reprezentative pentru binele comun.

În Occident, întreaga viață politică este confiscată de aparatele de partid. Titularii de posturi de răspundere din aceste aparate de partid se supun în esență principiului de cooptare. Și mai mult, această cooptare se face în cercurile de gândire (anumite școli sau "think tanks"), care operează în condiții similare și în sânul aparatului de stat. Pentru a desăvârși totul, acești oameni apar, de altfel, din pepiniere de formare (în școli dedicate), a căror orientare ideologică este controlată de puterile bănești.

Aici apare în mod clar existența unei confuzii între titularii puterii legislative, aleși din motivul apartenenței lor la partidele politice, și titularii puterii executive, care sunt miniștri nealeși și înalți funcționari de stat. În fapt, aparatul de stat este într-un totu gestionați de oameni (funcționari sau reprezentanți ai multinaționalelor, mai cu seamă bancare), care îmbrățișează prin urmare o "carieră politică", devenind astfel "aleși".

Dacă la eșaloanele cele mai joase ale organizării teritoriale, și anume comunele, vedem că apar autentici aleși populari, uneori neafiliați vreunui partid politic, aceștia din urmă vor trebui să facă necesarele concesii partidelor de la putere, pentru a obține cutare sau cutare credite necesare pentru întreținerea sau pentru simpla funcționare a comunelor lor. Gestiunea sănătoasă a entităților teritoriale, supuse în consecință unui șantaj de tip mafiot, nu este asigurată în mod viabil.

Există oare o omogenitate a cercurilor care gestionează cooptarea echipelor însărcinate să exercite funcțiile (să nu vorbim de "putere") de stat, incluzând legislativul și executivul? Analiza istorică făcută, în Franța, mai ales de istoricul Annie Lacroix-Riz, nu lasă loc de îndoială cu privire la proveniența cercurilor de cooptare a oamenilor de stat, puterea executivă și legislativă care astăzi se confundă: este vorba de cei ce dețin puterea economică. Analize similare au fost făcute în alte țări, mai ales în Statele Unite ale Americii²⁷. "Marii capitaliști", pe care unii îi numesc oligarhi, au preluat, cu ajutorul revoluțiilor și al altor răsturnări politice (lovitură de stat), controlul efectiv asupra cercurilor de putere. Ei au furnizat în Franța, de-al lungul diferitelor republici, mai mult sau mai puțin direct, o mare parte din miniștrii de finanțe, de externe sau de interne.

Principiul separării puterilor devine astfel mai mult formal decât real, așa cum e și legitimitatea "reprezentanților poporului". Puterile executive și legislative, formal separate, sunt, în realitate, gestionate și controlate de persoane ce apară aceleași interese: interesele categoriale ale celor ce dețin "faptul economic".

Alegerea prin sufragiu universal direct a președintelui Republicii a fost dorită de Generalul De Gaulle exact pentru a constitui un obstacol pentru puterea aparatelor partidelor politice. Acesta însă n-a fost decât un scurt alineat, ocolit imediat de către adevărații deținători ai puterii. Aceștia din urmă au reușit în cele din urmă să impună un număr minimal important (mai mult de 500) de cunetarii oficiale de aleși pentru prezentarea unui candidat la alegerile prezidențiale. Acest sistem deschide ușa către toate presiunile, pedepsele și alte șantajuri politice cu aleși care nu s-ar conforma acelei *doxa ambiante* și ar accepta să năștească niște candidați indezirabili (din punctul de vedere al sistemului în funcție): pierdere a creditorilor, suprimare a autorizațiilor de orice fel etc.

În contextul captării integrale a vieții politice de către "partide", funcționarea normală a vieții politice se înrudește și mai mult cu un sistem de șantaj instituțional decât cu o sănătoasă organizare a vieții în comun. În acest tip de funcționare, legitimitatea "fap-

²⁷ Spre exemplu Carroll Quigley, Antony Cyril Sutton, Eustace Mullins, Thorstein Veblen sau Guido Giacomo Preparata (*Conjuring Hitler*); a se vedea <http://lesakerfrancophone.fr/les-consequences-economiques-de-la-paix>; <https://www.youtube.com/watch?v=sU-M8VnX1dU>

tului politic”, care este însărcinat să organizeze viața în societate, este în mod conceptual pusă în discuție. Or, exact această aplicare a ”democrației” este realizată în țările occidentale, acolo unde partidele politice confiscă întreaga viață politică. Aceste partide sunt controlate de o castă de indivizi cooptați de cercuri care formează și selecționează candidații după criterii care nu au strict vorbind nimic de-a face cu ”interesul popular”, cel care fondează totuși legitimitatea oricărui edificiu politic.

În Occident și cu ajutorul partidelor politice, navigăm, în materie de reprezentare populară, în apele turburi ale ficțiunii politice. Prezumția irefutabilă a legitimității populare a ”aleșilor poporului” ascunde în realitate preluarea puterii politice de către principalii deținători de capitaluri, care au confiscat deopotrivă puterea economică și puterea politică.

c. Controlul aparatului de stat de către cei ce dețin puterea economică: ”mâna care dă, stă deasupra celei care primește”²⁸

Analiza instituțională arată că dincolo de aparențe avem de-a face, în Occident, cu un simulacru de democrație, o tragică neînțelegere instituțională. Cu ajutorul pretensei democrații reprezentative și al confiscării dezbaterilor politice de către ”partidele” organizate, ”faptul politic” devine o simplă emanație a ”faptului economic”. În spatele aparentei democrații, realitatea instituțională pusă în practică este cea a unei plutocrații. Să amintim că, în acest tip de formă politică, suveranitatea aparține celor ce dețin bogăția, și nu poporului.

Poporul nu a făcut decât să servească drept pretext pentru o putere care, în fapt, i-a scăpat tot timpul. Această analiză a realității instituționale plutocratice a statelor occidentale este coroborată, prin supunerea structurală a acestor state, cu puterea monetară a băncilor lor centrale independente.

Cazul Franței este în această privință cu totul special, deoarece se înscrie într-un context instituțional în care statul, dintotdeauna

²⁸Cf. Napoleon: ”Atunci când un guvern depinde de bancheri în privința banilor, aceștia din urmă, și nu conducătorii din guvern, sunt cei care controlează situația, deoarece mâna care dă, stă deasupra mâinii care primește. Banii nu au patrie; finanțistii nu au patriotism și nu au decență; unicul lor obiectiv este câștigul.”, <http://la-philosophie.com/citations-napoleon>

centralizator, a devenit el însuși purtător de cuvânt pentru oligarhia bancară și financiară. Această oligarhie prădătoare și-a pregătit preluarea puterii organizând și orientând Revoluția Franceză astfel, încât să dea jos regimul monarhic; ea și-a instalat cu adevărat puterea cu ocazia monarhiei din Iulie a lui Luis Filip, a Imperiului al Doilea și a republicilor care au urmat. Crearea unei bănci a Franței, bancă privată, de către Bonaparte în 1800²⁹ este o etapă importantă a acestei acaparări a puterii. Chiar dacă Bonaparte era la origine proprietar majoritar al acestei bănci, viermele intrase deja în fruct: șeful statului nu avea deloc nevoie de o bancă privată pentru a bate monedă sau pentru a gestiona resursele statului. Suntem în drept să emitem ipoteza că însăși crearea unei bănci centrale private îi era șoptită lui Bonaparte de bancherii care aveau în plan să obișnuiască publicul cu acest nou concept instituțional.

În contextul de plutocrație instituțională ascunsă în spatele aparenței înșelătoare a republicii democratice, distincția dintre naționalizare și privatizare își pierde mare parte din relevanță: naționalizate sau privatizate, băncile, inclusiv banca centrală, sunt și rămân în mâinile plutocrației, așa cum e cazul și cu aparatul de stat în esența lui.

Statul astfel conceput într-o infirmitate democratică structurală nu este în mod natural abilitat să bată monedă; el trebuie, în mod logic și nesurprinzător, să se împrumute de la finanțisti, plățind dobânzi la împrumut. Acesta este motivul pentru care legea din 1973, care a făcut să curgă multă cerneală, nu pare a fi în realitate decât o etapă în închegarea puterii oligarhice asupra Franței, după paranteza De Gaulle. Etapă care s-a prelungit și a devenit tot mai dură în actualul articol 123 din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene (TFUE). Această etapă nu face decât să se înscrie într-un lung proces de acaparare a statului de către niște interese private; legea din 1973, urmată de articolul 123 din TFUE, sunt jaloane în calea dispariției conceptului juridic de stat.

Cu toate acestea, de când statul trebuie să se finanțeze în mod obligatoriu (articolul 123 din TFUE) de pe piețele de capitaluri, puterea politică occidentală a basculat oficial către puterea piețelor, acestea fiind în realitate controlate de principalii capitaliști. Piețele de capitaluri funcționează după un principiu sintetizat în sintagma *ca oile*; interese puternice și voluntare, reprezentate de "fondurile

²⁹ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Banque_de_France

speculative” (Hedge Funds), se coalizează cu ușurință – și discret – pentru a determina tendința de creștere sau de scădere de pe piețele respective.³⁰ Anumite interese coalizate organizează o cumpărare sau o vânzare masivă de acțiuni, de obligațiuni, de devize și de bonuri de tezaur ale unui anumit stat, și, în mod mecanic, marea majoritate a celor ce gestionează active vor urma mișcarea de creștere sau de scădere, ca și cum această mișcare ar fi justificată de fundamente economice sau politice reale. Orice ar fi, gestionarii de fonduri ordinare sunt amenințați, dacă nu urmează impulsul dat de cei ce trag sforile (administratorii coalizați de fonduri speculative), să piardă deopotrivă banii care le-au fost încredințați, reputația și creditul public ce le sunt acordate și care le permit să își exercite activitatea. În mod structural și independent de caracterul lor (gregar sau nu), administratorii de active nu pot cu adevărat să scape de vastele mișcări de capitaluri organizate fără știrea lor și de multe ori pe seama lor. Iată în ce fel fondurile speculative coalizate au organizat căderea monedelor și a economiilor din țări întregi, și, corelativ, au pus statele respective și mai ales pe locuitorii acestora într-o situație de mare precaritate economică și socială (a se vedea crizele argentiniană, asiatică, greacă...).

Dacă putem folosi o metaforă, gestionarii de ”fonduri speculative” acționează precum o ”gardă pretoriană” pentru cei ce dețin puterea economică; gestionarii de fonduri ordinare, simple marionete, sunt *de facto* sub un control economic pe care nu îl stăpânesc și căruia nu au cum, conceptual, să-i scape. Regăsim, la nivel economic, replica exactă a ceea ce se întâmplă la nivel militar, militarul fiind în slujba politicului; cu precizarea că ”faptul politic” este astăzi cu totul în slujba celor ce dețin puterea economică.

3. Situația de după apariția instituțiilor supranaționale ale Uniunii Europene: o plutocrație instituțională asumată în cadrul unei suveranități comerciale

Tratatele europene, care sunt istoric și politic – prin construcție – tratate ce se îndreaptă exclusiv către comerț – actuala construcție europeană începând prin tratatul CEC³¹ – organizează, oare, în

³⁰ În această chestiune, a se audia, spre exemplu, Myret Zaki, mai cu seamă în ce privește fabricarea ”crizei grecești”, după primele patru minute: https://www.youtube.com/watch?v=TLjq25_ayWM

³¹ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Trait%C3%A9_instituant_la_Communit%C3%A9_europ%C3%A9enne_du_charbon_et_de_l%27acier

mod pertinent suveranitatea populară? A formula întrebarea înseamnă evident și să răspundem la ea: *nu*. Vom vedea că aceste tratate organizează, oficios, dar totuși instituțional, o suveranitate comercială.

a. Iluzia democrației reprezentative: un parlament inconsistent

Fundamental, conceptul de "parlament european" este viciat *ab initio* de lipsa de reprezentativitate politică. Acest pretins "parlament" nu reprezintă nici un popor omogen, ci popoare multiple care nu au nici cultură, nici limbă comună. Votul parlamentarilor europeni depinde pe de o parte de propria lor condiționare politică și culturală, și pe de altă parte de traducerea lingvistică făcută textului discutat. În aceste condiții, un vot comun al parlamentarilor de origini naționale diferite nu are nici un sens politic pertinent.

De altfel, rezultă din tratatele europene că "parlamentul" european nu reprezintă "puterea legislativă", deoarece nu dispune de inițiativă legislativă, aceasta aparținând Comisiei Europene, cea care este "puterea executivă" a instituțiilor europene. În acest fel, în Uniunea Europeană puterea executivă și cea legislative sunt în deplină confuzie. Aici apare încă o spărtură în democrația așa cum e definită aceasta de către Montesquieu, care vedea în separarea puterilor garanția libertăților.

La asta se mai adaugă și faptul că "parlamentul" nu poate vota decât texte de aplicare a tratatelor constitutive, după cum Comisia Europeană nu poate propune decât texte de aplicare a acestor tratate constitutive.

Mai mult, tehnic vorbind, tratatele europene organizează o considerabilă reducere a reprezentativității populare a preținsei "puteri legislative" a Uniunii Europene. Într-adevăr, una dintre cele două instanțe legislative ale Uniunii, Consiliul Uniunii Europene, compus din miniștri din diferitele țări membre, nu este absolut deloc rezultatul vreunui vot popular.

În concluzie, Parlamentul European, fără a mai vorbi de lipsa substanțială de legitimitate politică, nu dispune de inițiativă legislativă și își vede prerogativele limitate doar în realizarea unor interese comerciale care au prezidat crearea instituțiilor europene.³² Un

³² Cf. Annie Lacroix-Riz, *Aux origines du carcan européen (1900-1960); la France sous influence allemande et américaine*, 2014, Le Tem

astfel de "parlament" nici măcar nu este un parlament în sensul pe care i l-a dat existența mandatului reprezentativ. Cuvântul însuși ascunde realități cu totul diferite, ca să nu spunem antinomice. Regăsim aici principiul "orwellian" al limbii folosite pentru a păcăli și finalmente pentru a aservi popoarele.

b. Un organ executiv cooptat de puterile economice via puterile executive ale vechilor state (puteri executive locale)

Entitatea juridică europeană însărcinată să pună în aplicare tratatele constitutive ale Uniunii Europene este Comisia Europeană, singura care dispune de inițiativă legislativă. Dar, încă o dată, trebuie precizat, deoarece diavolul se ascunde (și de această dată) în detalii: prin "inițiativă legislativă" trebuie să se înțeleagă "inițiativa de a pune în aplicare tratatele constitutive prin crearea unui drept derivat". Inițiativa legislativă europeană constă într-adevăr doar în inițiativa de executare, cea de a aplica tratatele constitutive. Nu e vorba aici de a legifera fără rezerve asupra oricărui subiect legat de societate, nu trebuie decât să pună pe muzică tratatele constitutive: "principiul comercial" este, via tratatele constitutive, alfa și omega în viața Uniunii.

Din punct de vedere strict politic, instituțiile europene nu au legitimitate deoarece nu au vocația de a organiza viața în comun a oamenilor, ci pe cea de a satisface apetitul fără margini al celor ce controlează "viața economică". În acest context, Comisia Europeană, care dispune de inițiativa legislativă astfel precizată, este constituită "în mod firesc" din indivizi cooptați, în liniștea cabinetelor, de reprezentanții puterii executive din diferitele state membre.³³ Sufragiul popular nu intervine în procesul de desemnare a comisarilor europeni; acești indivizi sunt cooptați în funcție de aptitudinea prezumată de a pune în aplicare tratatele comerciale constitutive ale Uniunii Europene și interesele comerciale care se ascund în spatele lor.

"Puterile executive" din diferitele state ale așa-numitei Uniuni sunt complici activi în organizarea acestui nou soi de instituții "non

ps des Cerises, Editions Delga; de asemenea, a se vedea de același autor *L'intégration européenne de la France; la tutelle de l'Allemagne et des États Unis*, le Temps des cerises, 2007.

³³Cf. <http://www.vie-publique.fr/decouverte-institutions/union-europeenne/fonctionnement/institutions/comment-sont-nommes-president-membres-commission-europeenne.html>

politice”; ceea ce e în deplină coerență cu faptul că, chiar înainte de crearea instituțiilor europene, statele europene nu erau democrații, ci plutocrații. Trebuie să reamintim că ”Comisia Europeană”, pe care e la modă să o denunțe toată lumea, este sub aspect structural o emanație directă a puterilor executive din diferitele țări ale Uniunii. Membrii Comisiei sunt aleși de deținătorii puterii executive din statele membre.

De aici rezultă că este cu totul inutil să deplângem dispariția suveranității statelor, învinuind de asta Comisia Europeană, deoarece ea nu face altceva decât să urmeze ordinele date de puterile executive din statele membre, acestea fiind supuse oligarhiilor locale. Astfel, a pretinde schimbarea ordinii europene fără a schimba substanțial organizarea puterii chiar în cadrul statelor membre ale Uniunii, putere care este în mâinile oligarhiei, este o pură himeră. Deoarece tratatele constitutive, de natură comercială, sunt cele care dau tonul în ceea ce ține de dreptul european, iar suveranitatea care decurge din el este, structural, o suveranitate comercială. Cine, în cadrul statelor membre, reprezintă cel mai bine interesele comerțului? În mod natural marile firme – multinaționale bancare, industriale și comerciale, care își exercită activitățile atât în țările Uniunii Europene, cât și peste tot în lume; nu e de mirare că libertatea de circulație a capitalurilor inclusă în tratatele europene nu e circumscrisă de geografia țărilor respectivei uniuni, ci este, *ab initio*, mondială.

c. O suveranitate acordată tratatelor constitutive, sancționată de instituții jurisdicționale care asigură supremația intereselor financiare ale principalilor deținători de capitaluri

În același fel, instanțele jurisdicționale ale Uniunii (în principal Curtea de Justiție a Uniunii Europene și Tribunalul Uniunii) sunt însărcinate să vegheze la buna aplicare a dreptului derivat din tratatele constitutive, adică să vegheze la justa aplicare a intereselor comerciale incluse în numitele tratate. Aceste interese comerciale sunt materializate – sanctificate – în tratate sub forma următoarelor libertăți: libertatea mondială de circulație a capitalurilor, libertatea de amplasare a întreprinderilor, libertatea de circulație a forței de muncă (care a dus exact la existența ”lucrătorilor detașați”), și, desigur, libertatea de circulație a mărfurilor și serviciilor (dispariția drepturilor aspra vămii).

Trebuie să insistăm asupra faptului că, în mod expres, tratatele instaurează și sancționează prin instanțele jurisdicționale ale Uniunii libertatea mondială de circulație a capitalurilor. Celelalte libertăți sunt în mod mai puțin explicit internaționale, deși aplicarea lor lasă deschisă posibilitatea ca ele să fie sau să devină astfel.

Instanțele jurisdicționale ale instituțiilor europene nu au funcția de a "face justiție" în sensul realizării organizării sociale care era altădată justificarea curților de justiție din cadrul statelor. Ele sunt concepute – a se vedea în acest sens articolul 19-3 din TUE – pentru a fi un instrument de aplicare a tratatelor, care de altfel nu au nimic de-a face cu vreo oarecare voință populară. Și aici, termenul de "curte de justiție" ține de tehnica orwelliană a folosirii limbajului pentru a păcăli și aservi popoarele.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) este un element-cheie din construcția europeană. Unele dispoziții din tratate sau chiar din dreptul derivat pot rămâne, pentru o vreme, nesancționate până în ziua în care Curtea (eventual impulsionată de Comisie) decide să acționeze pentru a sancționa interesele naționale. Dacă CJUE practică, din 1995, o politică constructivă a dreptului european, ea a operat, din 2005, o înăsprire politică de aplicare a unor sancțiuni financiare împotriva statelor recalcitrante în materie de transpunere a directivelor europene (drept derivat). În această privință, Curtea lucrează în strâns parteneriat cu Comisia Europeană (instanță executivă a instituțiilor europene) pentru a sancționa neaplicarea de către state a dispozițiilor conținute chiar în tratate, spre exemplu "ajutoarele de stat". Astfel, în rolul său de a supraveghea statele membre, Comisia este abilitată să sesizeze CJUE pentru sancționarea unui stat care ar îndrăzni să privilegieze interesele naționale, acordând în mod direct sau nu facilități financiare sau fiscale firmelor naționale (ajutor de stat). Cu titlu ilustrativ, France Télécom a fost condamnată de CJUE la 8 decembrie 2011 pentru suma de 1,02 miliarde de euro cu titlu de "ajutor de stat", pentru că a beneficiat de un regim favorabil în materie de taxă profesională; această condamnare a antrenat reformarea acestui regim de impunere și dispariția subsecventă a "taxei profesionale" în beneficiul creării unei "Contribuții economice teritoriale" (CET) compusă dintr-o Cotizație funciară pe întreprinderi (CFE) și o cotizație pe valoarea adăugată a întreprinderilor (CVAE).³⁴

³⁴ A se vedea <http://www.economie.gouv.fr/cedef/suppression-taxe-professionnelle>.

Dacă astăzi articolul 54 din TFUE care, în materie de libertate de stabilire, asimilează societățile cu scop lucrativ cu persoanele fizice, nu a fost tradus în dreptul francez, lucrurile vor sta altfel atunci când Curtea va decide să aplice sancțiuni financiare statelor care nu au transcris acest text.

Acest articol 54 din TFUE este departe de a fi anodin. El presupune dispariția dreptului electoral francez care va trebui să se modernizeze după stilul american. În special, acest text sugerează că partidele politice și candidații pot fi finanțați de firme (persoane morale).³⁵ Această doctrină ne face, fără tăgadă, să ne gândim la decizia Curții supreme americane din 21 ianuarie 2010, care autorizează finanțarea partidelor politice de către firme, fără limite în ce privește valoarea finanțării. Dacă articolul 54 din TFUE nu se referă decât la libertatea de stabilire, ne e greu să vedem ce anume ar împiedica o firmă stabilită pe teritoriul european să îl invoce în fața Curții pentru a se plânga că nu poate să dispună în mod liber de banii proprii, la fel ca un cetățean de rând, pentru a finanța partide politice.

Și mai general, articolul 54 din TFUE sugerează că o persoană fizică ar fi echivalentă unei persoane morale cu scop lucrativ: o astfel de interpretare deschide calea pentru toate traficurile de comercializare a corpului uman, a produselor și componentelor sale. Intrăm cu totul, prin acest articol 54 din TFUE, în transhumanism; vocația comercială a acestui articol servește drept vâl pentru voința de dominație asupra speciei umane pe care o au principalii deținători de capitaluri.

Instituțiile europene au permis, insidios și pe ascuns, schimbarea concepției fundamentale despre drept și justiție pentru a pune aceste concepte în serviciul intereselor particulare ale principalilor deținători de capitaluri. Revenim astfel la Rousseau care arătase perfect că ”poporul nu e niciodată corupt, dar e adeseori înșelat”³⁶.

³⁵ În ce privește regulile actuale de finanțare a partidelor politice franceze a se vedea: <http://www2.assemblee-nationale.fr/decouvrir-l-assemblee/role-et-pouvoirs-de-l-assemblee-nationale/le-depute/le-financement-de-la-vie-politique-partis-et-campagnes-electorales>

³⁶ Cf. Rousseau, *Du contrat social*, G.F. Flammarion, 1992, Cartea II, Capitol III, p. 54.

d. O suveranitate financiară autonomă a "puterii politice"

SEBC (Sistemul European al Băncilor Centrale), asociat recentului MES (Mecanismul European de Stabilitate) și BEI (Banca Europeană de Investiții) și diferitele sale fonduri (FEI și FEIS), materializează un sistem financiar cu totul autonom în raport cu instituțiile politice; acest sistem este gestionat direct de oameni proveniți din "faptul economic". Puterea politică, oricât de puțină consistentă ar avea, este mereu susceptibilă să antreneze blocaje, întârzieri și neînțelegeri tehnice, generând decizii proaste pentru deținătorii de capitaluri care controlează "faptul economic". Este important, deci, ca aceștia din urmă să-și asigure un control instituțional direct asupra finanțelor. Exact acest lucru a fost realizat într-o primă fază la nivelul statului prin apariția băncilor centrale. Cum lucrurile mai mari sunt mai greu de gestionat, cum existența simplelor bănci centrale nu era de ajuns pentru sarcina pe care o avea Uniunea Europeană, a apărut, într-o a doua fază, la nivel european, un sistem de instituții financiare supranaționale integrate.

(1) SEBC

SEBC (Sistemul European al Băncilor Centrale), organizat de articolele 127 și următoarele din TFUE (Tratat privind Funcționarea Uniunii Europene), este conceput în sensul de a fi independent de orice putere politică. Articolul 7 din Protocolul privind statutele Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene (al patrulea Protocol anexat la tratatul privind Uniunea Europeană), care are aceeași valoare juridică precum și tratatul însuși, dispune că "...nici BCE, nici vreo bancă centrală națională, nici vreun membru oarecare din organele lor de decizie, nu pot accepta sau solicita instrucțiuni de la instituții, organe sau organisme ale Uniunii, de la guvernele statelor membre sau de la oricare alt organism."³⁷ Tratatul european organizează și imposibilitatea de principiu pentru SEBC de a finanța oricare organism public cu vocație politică; BCE poate, în schimb, în virtutea alineatului 2 al articolului 123 din TFUE, să finanțeze organismele financiare, publice sau private. Articolul 123 din TFUE dispune că este "interzis Băncii Centrale europene și băncilor centrale din statele membre...să acorde împrumuturi sau orice alt tip de credite

³⁷ Confirmat de articolul 130 din TFUE.

instituțiilor, organelor sau organismelor Uniunii, administrațiilor centrale, autorităților regionale sau locale, altor autorități publice, organisme sau întreprinderi publice din statele membre; achiziția directă, pe lângă acestea, de către Banca Centrală Europeană sau băncile centrale naționale, a instrumentelor datoriiilor lor este de asemenea interzisă.”

Tratatele constitutive limitează, din principiu, posibilitățile de acțiune ale Băncii Centrale Europene³⁸. Regulile sale de funcționare îi interzic să creeze bani *ex nihilo*³⁹, precum și să finanțeze vreun organism public cu vocație politică (așa cum se poate vedea mai sus). Această interdicție, deși ocolită cu voioșie prin practica ”*quantitative easing*”, precum și prin autorizarea dată de CJUE BCE de a răscumpăra bonuri de tezaur (obligațiuni de stat)⁴⁰, rămâne totuși un factor instituțional jenant, mai ales în perioade de criză economică și financiară.

Astfel, pentru a îndulci limitele impuse BCE și pentru a proceda, în perioadă de criză, la finanțarea statelor – evitând astfel ca unii să fie tentați să iasă din zona euro – deținătorii puterii economice au inventat un nou sistem financiar superpus celui al BCE: MES (Mecanismul European de Stabilitate).

(2) MES

Această nouă instituție financiară, intrată prin efracție în ordinea juridică europeană⁴¹, și prezentată eronat ca un tratat de pace, a intrat în vigoare în septembrie 2012. Este vorba de o instituție internațională⁴² nouă, dotată, după chipul Băncii Reglementelor Internaționale (BRI), cu plenitudinea persoanei morale⁴³ și investi-

³⁸ Cf. articolele 127-1 și 2 și 132 din TFUE; articolele 3.1, 19.1, 22 și 25.2 din Protocolul privind statutele SEBC și BCE: http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/fr_statute_2.pdf

³⁹ Exact această interdicție a folosit, din punct de vedere istoric, drept justificare pentru independența băncilor centrale vizavi de puterile politice.

⁴⁰ Pentru mai multe detalii, a se vedea: http://www.senat.fr/fileadmin/Fichiers/Images/commission/affaires_europeennes/Actualites/Actualites_44.pdf

⁴¹ Această instituție europeană a văzut lumina zilei datorită unei inversări subtile a procedurilor utilizate pentru crearea unui nou tratat european; https://fr.wikipedia.org/wiki/M%C3%A9canisme_europ%C3%A9en_de_stabilit%C3%A9

⁴² Cf. <http://www.economie.gouv.fr/mecanismes-europeen-stabilite>

⁴³ Cf. articol 32-2 din statute.

tă în acest sens cu posibilitatea de a interacționa cu toate organismele internaționale (mai ales FMI).

MES este abilitat să ia fonduri de pe piețele internaționale, fonduri care vor servi pentru acordarea unei finanțări către statele aflate în dificultate, cu condiția, din partea acestora din urmă, unor ajustări politice și economice structurale. Prin ajustări trebuie să se înțeleagă angajamentul statelor ce vor beneficia de fondurile de împrumut de a privatiza toate sau o parte din bunurile publice, adică de a vinde, la prețuri de nimic, multinaționalelor (controlate de principalii deținători de capitaluri), bunurile finanțate de contribuabili; aceștia din urmă nu au, evident, nici un cuvânt de spus în aceste tranzacții. Deloc surprinzător, ajustările cerute de la statele ajutate sunt negociate de Comisia Europeană de comun acord cu BCE (Banca Centrală Europeană)⁴⁴.

MES este o instituție financiară internațională nouă, înzestrată cu personalitate morală, care se supune (precum BRI, care i-a servit drept model) unui principiu al secretului total, al imunităților extinse și al exonerărilor fiscale cvasi-absolute. MES beneficiază, deci, de un statut juridic cu totul derogatoriu în raport cu dreptul comun. În caz de litigiu între membrii MES, jurisdicția competentă de primă instanță este Consiliul guvernatorilor și CJUE în apel⁴⁵.

MES trebuie să fie finanțat (aport al capitalului eliberat) de către statele membre, după următoarele modalități: cinci vărsăminte anuale reprezentând fiecare 20% din suma totală timp de cinci ani⁴⁶. Franța, ai cărei oameni politici nu încetează a reaminti că țara este "faliță"⁴⁷, contribuie la finanțarea MES cu un procent de 20,3859 % din capitalul total. Ceea ce face din ea cel mai mare contribuitor, după Germania (27,1464 %) și în fața Italiei (17,9137 %), cea din urmă fiind ea însăși în dificultate financiară. Suma totală garantată (de statele contribuitoare) este de 142 701 300 000 euro. Capitalul, care trebuie să fie eliberat de statele contribuitoare în cinci ani, se ridică la 16 miliarde de euro, adică circa 3,2 miliarde pe an. Această contribuție nu este de natură să amelioreze bugetul

⁴⁴ Cf. articol 5-6-g din statutele MES.

⁴⁵ Cf. articol 37 din statute.

⁴⁶ Cf. articol 41 din statute.

⁴⁷ Să reamintim că deficitul Franței pentru 2012 (aparitia MES) se ridică la 87,2 miliarde de euro – este de 72 miliarde de euro în bugetul 2016; datoria sa, care se ridică în 2013 la 1925 miliarde de euro este în creștere continuă atingând, în 2016, 2148 miliarde de euro.

statelor contribuitoare: acestea din urmă vor trebui ele însele să recurgă la împrumuturi pe piețele financiare și să plătească drept urmare dobânzi substanțiale pentru a asigura finanțarea MES.

În concluzie, MES este o instituție dotată cu prerogative exorbitante de drept comun, ce realizează un pas important către federalismul european. Această instituție financiară atentează în mod deosebit la ordinea publică atât a țărilor contribuitoare, cât și a țărilor care vor fi "ajutate". Întregul sistem generează, structural și mecanic, o enormă concentrare de capitaluri în beneficiul organismelor (anonime) care furnizează, pe piețele financiare, fondurile. Principalii deținători de capitaluri sunt singurii garanți ai hiperstructurii financiare, care capătă forma unei uzine pe gaz de o amploare supranațională.

(3) BEI și fondurile sale (FEI, FEIS)

BEI (Banca Europeană de Investiții), creată de Tratatul de la Roma, a fost restructurată în 2000. Ea are sarcina de a finanța IMM pentru proiecte interne și externe ale Uniunii Europene. Regăsim aici faptul că instituțiile europene au funcționat, *ab initio*, în jurul libertății mondiale de circulație a capitalurilor; libertate a cărei emanație juridică sunt aceste instituții europene.

Pentru a-și asigura misiunea (finanțare a IMM), BEI este, evident, autorizată să se împrumute de pe piețele financiare, astfel favorizând și mai mult concentrarea de capitaluri în beneficiul creditorilor. Această bancă are doi acționari principali, Franța și Germania, fiecare din cele două state deținând 16,5 % din capital. Cele două state, mai precis cetățenii-contribuabili din aceste două state, sunt cu prioritate chemați, în caz de dificultate financiară a instituției, să refinanțeze banca. BEI este în mod tradițional condusă de un german, fenomen reprezentativ pentru faptul că dacă Franța este acționară în parte egală cu Germania, ea nu controlează în mod real politica băncii, francezii servind drept simplă garanție financiară.

FEI (Fondul European de Investiții) este o filială a BEI (care deține 60% din fond), creată în 1994. Această instituție, care cuprinde cele 28 de state ale UE, Croația și trei țări din AELS, are ca obiect să furnizeze IMM cauțiuni bancare și micro-credite pentru întreprinderile foarte mici și pentru șomerii.

FEIS (Fondul European de Investiții Strategice⁴⁸) a fost creat în 2014 la inițiativa lui Juncker, președinte al Comisiei Europene. BEI contribuie la acest fond cu cinci miliarde de euro, în timp ce Uniunea Europeană, via Comisie, contribuie cu șaisprezece miliarde de euro. Să reamintim în treacăt că Franța este contribuitoare netă (diferența dintre ceea ce finanțează și ceea ce primește) a Uniunii Europene, cu aproape opt miliarde și jumătate de euro. Acest fond se poate împrumuta, pentru perioada 2015-2017, cu până la trei sute cincisprezece miliarde de euro de pe piețele financiare pentru a investi în ceea ce BEI – condusă de Germania – estimează a fi ”sectoarele cheie ale economiei”.

(4) *Plutocrația controlează puterea financiară
în Uniunea Europeană*

Toate instituțiile financiare descrise mai sus decid în mod ”suveran” cu privire la utilizarea banilor vărsați de contribuabili și cetățeni, care trebuie să finanțeze datoriile mereu în creștere ale țării lor ce se îndatorează pe piețele financiare; toate acestea fără nici un fel de control politic. Absolutismul suveranității financiare nu este limitat de nici o contra-putere; cu alte cuvinte, cetățenii care finanțează nu au, în contra-partidă, nici un drept de control și de decizie asupra utilizării sumelor pe care le varsă.

Puterea financiară în sânul Uniunii Europene este oficial condusă de germani, dar este în realitate organizată pe sub mână de plutocrația care folosește tehnicile și modalitățile din dreptul anglo-saxon. Indivizii care lucrează în direcția aceasta la cel mai înalt nivel au fost cu toții formați în prealabil în instituții anglo-saxone. Ei au trecut obligatoriu (la alegere sau prin cumul) pe la FMI, BRI, Banca Mondială, OCDE sau prin vreun post important din una dintre marile bănci așa-zis sistemice (Goldman Sachs...). Ei aparțin și unor *think tankuri* precum Grupul celor Treizeci, Clubul Secolul, Trilaterală sau Bilderberg. Ei s-au format în marile universități anglo-saxone precum Harvard, Columbia, Chicago, MIT, Pennsylvania, Oxford sau la foarte influenta London School of Economics⁴⁹ (sediul al Societății Fabiene⁵⁰, mare specialistă în ”ingineria socială”).

⁴⁸ Cf. http://ec.europa.eu/news/2015/01/20150113_fr.htm

⁴⁹ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/London_School_of_Economics

⁵⁰ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Fabian_Society

(5) Concluzie privind puterea financiară a Uniunii Europene

În concluzie, puterea financiară organizată în cadrul Uniunii Europene este total independentă de popoare. Ea materializează o înrobire prin datorii la toate nivelurile: național și local, la nivelul firmelor, al statelor și al indivizilor particulari. Nici un strat al organizării sociale nu scapă din ghearele bancare ale finanțării prin împrumuturi.

SEBC, MES, BEI, FEI și FEIS sunt instrumente de realizare a destructurării statelor-națiune prin atingerea adusă suveranității lor politice, financiare, bugetare și monetare. Acestea sunt, de altfel, unelte majore ale concentrării capitalurilor prin intermediul plăților de dobânzi și al politicilor de disciplină și privatizare pe care le impun. Aceste instituții organizează în mod instituțional confiscarea averilor particulare și publice de către cei mai mari deținători de capitaluri.

Popoarele, mai cu seamă francezii, trebuie să devină conștiente de nivelul stratosferic al trădării intereselor lor colective de către decidenții politici, care, de multe decenii, au organizat crearea acestor instituții.

e) *Suveranitatea nu mai e populară, ci comercială,
ea este în avantajul deținătorilor "faptului economic"*

Tratatele constitutive au sarcina de a institui juridic interesele principalilor deținători de capitaluri, în timp ce dreptul derivat se află în principal în mâna lobby-urilor. Nici pretinsul parlament, nici inițiativa cetățenească organizată cu mare tam-tam mediatic nu sunt, în instituțiile europene, de natură a constitui un obstacol pentru supremația economică organizată de instituțiile europene.

(1) Despre instanțele deținătoare ale puterii legislative

Primo, să amintim că una din cele două instanțe legislative europene – Consiliul Uniunii Europene – nu este alcătuită ca urmare a vreunei reprezentări populare, deoarece ea este compusă de diferitele guverne naționale. Această instanță legislativă, non-populară, are mai multe prerogative instituționale, adică se pronunță cu privire la mai multe texte decât Parlamentul.

Secundo, pretinsul "Parlament" european nu este prin nimic un parlament în sensul mandatului de reprezentare populară,

pe care îl are acest termen din 1789, dată a pretinsei afirmări a "voinței populare".

Terțio, inițiativa legislativă nu aparține "puterii legislative" (Parlament și Consiliul Uniunii Europene), ci Comisiei Europene, care este puterea executivă a instituțiilor europene. Iar cireașa de pe tort arată astfel: nici una din cele trei instituții care intervin în procesul legislativ nu are posibilitatea de a deroga de la principiile incluse în tratatele constitutive. Din contra, aceste instanțe au ca misiune instituțională aplicarea principiilor comerciale instituite de respectivele tratate. În Uniunea Europeană, puterea legislativă nu este emanația instituțională a poporului, ci emanația multinaționalelor.

(2) Despre inițiativa cetățenească

Pentru a face credibilă existența unei voințe reale a conducătorilor europeni de a da popoarelor o oarecare putere legislativă, a fost instituită, cu mare suport mediatic, o "inițiativă cetățenească". Cu toate acestea, aceasta din urmă este supusă unor condiții extrem de restrictive care închid, *de facto*, orice posibilitate de intervenție populară în procesul legislativ al Uniunii. Inițiativa cetățenească, stabilită prin articolul 11-4 din TUE, dispune că: "Cetățeni ai Uniunii, în număr de cel puțin un milion, resortisanți ai unui număr semnificativ de state membre, pot recurge la inițiativa de a invita Comisia Europeană, în cadrul atribuțiilor acesteia, să supună o propunere potrivită în domeniul în care cetățenii consideră că un act juridic al Uniunii este necesar pentru aplicarea tratatelor. Procedurile și condițiile cerute pentru prezentarea unei astfel de inițiative sunt fixate conform articolului 24, alineat unu, din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene". Un regulament european⁵¹ precizează condițiile de aplicare a inițiative cetățenești.

Concret, inițiativa cetățenească presupune:

- să se adune un milion de cetățeni cu drept de vot (completare *on line* a unui formular de sprijin) / în decursul unui an;
- proveniți din cel puțin șapte țări diferite (din cele 28 ale UE);
- un număr minim de semnatori în fiecare din cele șapte state respective;

⁵¹ Cf. Regulamentul n°211/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 privind inițiativa cetățenească.

- Comisia poate să nu dea curs acestei inițiative dacă ea nu respectă cele patru condiții din articolul 4-2-a-b-c-d al regulamentului din 2011. Articolul 4-2 din regulament fixează condițiile de îndeplinit pentru a determina Comisia să accepte înregistrarea acestei inițiative cetățenești în calitate de "propunere legislativă". Diavolul se ascunde în detalii: Comisia nu este, în fapt, obligată să prezinte o propunere legislativă ca urmare a inițiativei cetățenești; dacă ea decide să o facă, procedura normală este lansată;
- organizatorii sunt responsabili de daunele pe care le provoacă prin organizarea unei inițiative europene (art. 14 din regulament).

Pentru a rezuma, dincolo de dificultatea de a reuni un milion de semnături pe teritoriul a șapte state diferite, inițiativa în chestiune nu e cu adevărat constrângătoare pentru Comisia europeană din cauza articolului 4-2 din regulamentul din 2011.

Cu titlu de exemplu, o primă mobilizare de două milioane de persoane a fost respinsă de Comisia Barroso în ultima zi a mandatului său. Această inițiativă "One of us" cerea oprirea finanțării publice europene pentru practici ce implică distrugerea voluntară a vieții umane înainte de naștere⁵². O a doua mobilizare cetățenească masivă a avut loc în septembrie 2014, împotriva tratatelor de liber-schimb TTIP-TAFTA și AECG-CETA. Această inițiativă a reunit trei sute de organizații din 24 de state membre. Comisia Juncker a respins această inițiativă în mod categoric și definitiv. Aceeași comisie a refuzat, la jumătatea lui 2015, să ia în considerare refuzul masiv de către cetățeni (cu ocazia unei foarte fastidioase consultări publice⁵³) a clauzei de reglementare a diferendelor cuprinsă în tratatele de liber-schimb indicate mai sus.

De altfel, faptul că această inițiativă cetățenească ar fi susceptibilă să angajeze responsabilitatea juridică a organizatorilor săi înseamnă a avea o perspectivă, pe de o parte, în ce privește absența răspunderii lobbisților în exercițiul activităților lor, iar pe de altă parte imunitatea totală acordată personalului MES (Mecanismul European de Stabilitate instituit în 2012), care este, de altfel, cu totul independent de orice interes și de orice validare populare.

Din condițiile de aplicare foarte restrictive, precum și din diversele tentative de realizare rezultă că inițiativa cetățenească euro-

⁵²Cf. http://ec.europa.eu/research/eci/one-of-us_fr.pdf

⁵³ Cf. <http://www.reporterre.net/Les-citoyens-europeens-consultes>

peană, anunțată ca mare progres democratic al Uniunii Europene, este în realitate o amăgire, o vastă glumă instituțională. Pretinsa inițiativa cetățenească instituită de tratatele europene nu este de natură să modifice caracterul comercial al suveranității. Această suveranitate comercială este de altfel confirmată de omniprezența lobiștilor în jurul instanțelor normative ale Uniunii Europene.

(3) Puterea lobby-urilor în fabricarea dreptului derivat (în UE)

În franceză, lobbying-ul se interpretează ca o "corupere de agenți publici". Bruxelles-ul adăpostește, alături de Washington, cea mai vastă rețea de lobiști (mai mult de treizeci de mii) din lume. Dacă luăm în considerare numărul aproximativ de o mie de decidenți de la Bruxelles, există, deci, circa 30 de lobiști pentru fiecare decident. Fiecare clădire pe o rază de un km în jurul Comisiei, Consiliului și Parlamentului European este ocupată de marile nume din "lumea de afaceri". Acest lobbying constituie o cifră de afaceri de mai multe miliarde pe an.

Spre deosebire de ceea ce e prevăzut în legătură cu inițiativa cetățenească, nu este prevăzută nici o responsabilitate juridică pentru daunele cauzate de această practică foarte intensă de lobbying cvasi-instituțional. Apare foarte clar că voința populară este pusă sub control în timp ce voința multinaționalelor beneficiază din plin de principiul "libertății" stabilite de tratatele constitutive.

În concluzie, exercitarea puterii legislative în Uniunea Europeană constă în a propune și a vota texte de aplicare a tratatelor comerciale constitutive – denumite pe bună dreptate "drept derivat", derivat din tratatele constitutive – care dau întâietate intereselor multinaționalelor reprezentate de puternicele organizații de lobbying.

(4) În concluzie, instituțiile europene au instituit trecerea de la suveranitatea populară de fațadă la o suveranitate comercială asumată

Una din cele două instanțe ce au sarcina de a vota legile – Consiliul Uniunii Europene -, care are mai multe prerogative decât Parlamentul, nu rezultă din reprezentarea populară. Parlamentul, care nu reprezintă un popor omogen din punct de vedere cultural și lingvistic, a pierdut inițiativa legislativă în favoarea puterii executive. Această inițiativă este de altfel trunchiată, deoarece ea constă

în a pune în aplicare principiile ce reies din tratatele constitutive. Dreptul derivat ce rezultă din acest proces este, de altfel, extrem de influențat de interesele financiare, reprezentate de multiplele "lobbies", care aleargă fără oprire și în condiții de totală impunitate pe culoarele Parlamentului, ale Consiliului Uniunii Europene și ale Comisiei.

Parlamentul European se prezintă sub aspect juridic drept o instituție supranațională, căreia îi revine rolul de a înregistra, activ sau pasiv, deciziile luate de multinaționalele ce controlează deopotrivă Comisia Europeană și diferitele puteri executive ale statelor membre ale Uniunii.

Dacă recapitulăm chestiunile referitoare la suveranitate, constatăm că instituțiile europene au instituit o considerabilă slăbire a puterii și a voinței populare în materie de reglementări sociale. Interesele private ale marilor grupuri economice sunt preeminente, în drept și în fapt, față de interesele oamenilor simpli în dreptul privat al Uniunii Europene (directive și reglementări). Dreptul de vot parlamentar, care nici nu mai e vectorul juridic al "mandatului reprezentativ", servește drept simplă spoială ce permite instituțiilor europene să pretindă un statut oficial de democrație, via parlamentarismul de fațadă. Numitul sistem politic este în realitate în mâinile oligarhiei (plutocrația ascunsă în spatele anonimatului diverselor persoane morale) și al intereselor ei private.

Plutocrația inițiatoare a proiectului instituțional european se joacă cu "cuvintele" pentru a acoperi cu o pretinsă legitimitate politică instituții fundamentale diferite de cele care purtau înainte acest nume. În fața unei asemenea șmecherii politice, mințile sunt cumva siderate, incapabile să-i analizeze corect pe cei ce trag sforile pentru a ajunge la anumite deznodăminte ale problemei; practicile orwelliene și-au croit calea, iar cuvintele utilizate nu mai acoperă realități imuabile: cuvintele, cu geometrie variabilă, nu mai sunt vectori de comunicare.

*f. Obiectivul politic al dispariției conceptului de stat:
cătore federalizare a entităților publice, private de orice
suveranitate*

Țările din Europa Occidentală care aparțin Uniunii Europene, au trecut, din punct de vedere juridic, fără să o afirme oficial, de la o suveranitate cu aparență populară la o suveranitate oficial

comercială. Această suveranitate, extinsă de libertatea mondială de circulație a capitalurilor, nu este decât parțial localizată pe teritoriul "european".

Ceea ce înseamnă, în termeni cât se poate de exacti, că oamenii politici – reprezentanți ai regimurilor plutocratice – făcând ca țara pe care o reprezintă să intre în instituțiile europene, și-au asumat, *de facto*, în mod solemn abrogarea suveranității populare aparente pentru a institui oficial și juridic suveranitatea economică și financiară a multinaționalelor. Concret, pentru că firmele multinaționale (inclusiv cele bancare) sunt controlate de un număr destul de restrâns de indivizi, instituțiile europene se apropie foarte sensibil de un regim plutocratic asumat oficial; și asta în opoziție cu vechile regimuri de stat, care își ascundeau natura plutocratică în spatele unei democrații de fațadă: fațada fiind "mandatul reprezentativ" al alegerilor.

Acest regim plutocratic, fondat pe obiectivul de dispariție a statelor, își consolidează integrarea zi de zi. Cel mai recent avans, în cărți deja cel puțin din 2007, dar în realitate cu mult înainte, este proiectul de bază comună a impozitului pe firme, așa-numitul ACCIS⁵⁴. Acest proiect, inițiat de marile cabinete de audit și de consiliere anglo-saxone, așa-numitele "fat four"⁵⁵, are ca obiectiv să creeze o fiscalitate directă europeană, primul pas către un buget european autonom și către o integrare politică de tip federal. Acest proiect, care se prezintă oficial, în mod fals, ca un răspuns european la lupta împotriva evaziunii fiscale și la lupta împotriva concurenței fiscale a țărilor europene, a fost în realitate inițiat de cei mai mari deținători de capitaluri (prezenți în capitalul multinaționalilor), care au creat ei înșiși optimizarea fiscală, evaziunea fiscală și care au inventat conceptul de plasare a statelor în condiții de concurență.

Constatăm, și aici, aplicarea metodei "pașilor mărunți", prin care oligarhia dominantă își consolidează și oficializează, de la o reformă la alta, dominația în termeni deopotrivă calitativi – fiind

⁵⁴ Cf. <https://reporterre.net/Les-737-maitres-du-monde-sont>; a se vedea și: <http://lesakerfrancophone.fr/huit-personnes-possedent-autant-que-la-moitie-du-monde>; dar și rezultate unui studiu elvețian: http://www.swissinfo.ch/fre/economie/etude-zurichoise_une-poign%C3%A9e-de-firmes-contr%C3%B4le-l-%C3%A9conomie-mondiale/31495932 și https://arxiv.org/PS_cache/arxiv/pdf/1107/1107.5728v2.pdf;

⁵⁵Cf. http://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/common-consolidated-corporate-tax-base-ccctb_fr

vorba de realitatea instituțională – și cantitativi, pentru că statele sunt din ce în ce mai mult depășite, pentru a se ajunge la instituții supranaționale cu extindere mondială. Cu ajutorul unor probleme artificiale, adică fabricate piesă cu piesă, precum evaziunea fiscală, oligarhia își promovează agenda în termeni de control instituțional; ea denunță problema pe care a creat-o în prealabil pentru a impune noi pași către un federalism în care ”faptul politic” nu mai există.

Următoarea etapă va fi apariția unui guvern mondial oligarhic. În această perspectivă, DST (Drepturi Speciale de Tragere, Special Drawing Rights) ale FMI, care sunt gestionate în mod egal de FMI (în ce privește emisiunea) și BRI (în ce privește mecanismele de compensare al căror obiect îl vor face⁵⁶) reprezintă etapa prealabilă creării unei monede mondiale, concepute de acum înainte după clasicul (tristul și fraudulosul) model al monedelor-marfă.

4. Concluzie

Dincolo de oamenii politici în funcție, perfect interșanjabili, structurile trecute și actuale ale puterii în Occident sunt cele care au organizat și sunt la originea dispariției oficiale a suveranității populare, adică a dispariției principiului democratic. Mai precis, această ”suveranitate populară”, proclamată, dar niciodată pusă în aplicare cu adevărat, a fost dintotdeauna instrumentalizată de către deținătorii puterii economice în scopul de a prelua puterea politică.

Dacă e să credem că suveranitatea populară constă în ascultarea și în transpunerea politică de către guvern a revendicărilor populare, atunci această suveranitate era în Franța mult mai prezentă la modul concret în organizarea monarhistă decât în timpul republicilor și în alte regimuri politice apărute din Revoluția Franceză. De la Revoluția din 1789, aparenta democrație populară, cu totul cuprinsă în reprezentarea parlamentară organizată după principiul mandatului reprezentativ, a instalat la putere, în mod natural și oficial, o plutocrație de natură economică, de acum înainte făcând din conceptul de democrație ceva cu totul demodat. Cu cât conceptul de democrație era mai trâmbițat, cu atât era mai puțin pus în practică.

Inventatorii republicilor moderne aparțin castei bancherilor comercianți, care s-au îmbogățit enorm de pe urma Marilor Desco-

⁵⁶ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Fat_Four

periri.⁵⁷ Această castă a confiscat puterea politică prin intermediul unei înșelăciuni ce consta în a aplica, oficial, dar fictiv, ”voința populară”; aceasta nu reprezenta în realitate decât voința principalilor deținători de capitaluri, ce se exprima prin intermediul ”reprezentanților aleși” fără mandat populat imperativ. Republicile moderne au fost, de la origine, concepute pentru ca puterea suverană să revină în definitiv principalilor bancheri comercianți. În 1789, puterea scapă aristocrației organizate sub forma politică a Monarhiei, pentru a-i reveni puterii financiare. Altfel spus, rațiunea fundamentală pentru care au apărut republicile în epoca contemporană⁵⁸ era preluarea puterii politice de către grupurile deținătoare ale puterii financiare; această preluare a puterii s-a făcut prin confiscarea vieții politice de către ”partide”. Ceea ce a înțeles perfect, din 1911, Roberto Michels – sociolog germano-italian – care arăta că ”partidele – și, la fel ca acestea, sindicatele și alte organizații de masă – sunt în mod invariabil la ordinele oligarhiilor preocupate înainte de toate să își apere interesele particulare și să se mențină la putere; micul număr dominant rezistă fără dificultăți oricărei tentative de democrație ce ar acorda dreptul la opinie simplilor aderenți”⁵⁹.

O observare atentă îndreptată asupra instituțiilor lasă să se vadă că numitul concept de suveranitate populară nu a fost în cele din urmă decât un instrument de preluare a puterii, care a ajuns în mâinile castei de bancheri comercianți îmbogățiți. Această metodă de a pune mâna pe putere folosită în momentul ”Revoluției franceze” nu a fost abandonată: o regăsim azi sub forma revoluțiilor sociale controlate – așa numitele ”revoluții colorate” sau denumite jovial cu nume de flori – și a altor practici de inginerie sociale ce constau în instrumentarea și manipularea poporului. Manipularea maselor, caracteristică a modalităților de acaparare a puterii de către casta bancherilor comercianți, este o metodă de inginerie socială, conceptualizată în secolul XIX de Societatea Fabiană⁶⁰. În-

⁵⁷ DST vor servi drept monedă în viitoarele tranzacții ce consistă, în cazul statelor, în a vinde la preț de nimic bunurile publice, pentru a-și acoperi datoriile (datorii create artificial), în beneficiul structurilor financiare private.

⁵⁸ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Grandes_d%C3%A9couvertes

⁵⁹ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89poque_contemporaine

⁶⁰ Cf. Robert Michels, *Les partis politiques. Essai sur les tendances oligarchiques des démocraties*, citat de Albert O. Hirschman, *Deux siècles*

tâlnim aplicarea acestei metode la nivel "industrial" de-a lungul întregului secol XX, Open Society a lui Georges Soros practică spre exemplu această metodă în scopul de a deține controlul politic⁶¹.

Această castă a bancherilor comercianți și-a conservat și consolidat de-a lungul secolelor puterea politică, ce se traduce azi în apariția de instituții supranaționale⁶². Ei au organizat, la sfârșitul secolului XX, dispariția suveranității populare aparente și apariția oficială a suveranității financiare și comerciale. Ei organizează, conștient, prin crearea de organizații internaționale dedicate, dispariția a însăși noțiunii de stat și afirmarea oficială a rolului lor ca "putere", via libertatea de circulație a capitalurilor și liberul-schimb, al cărui principiu esențial rezidă în libertatea vulpii de a se plimba printre găini. Libertatea bancherilor-prădători are drept corolar moartea rapidă a popoarelor-pradă; popoarele sunt victimele voinței politice hegemonice ascunse a principalilor deținători de capitaluri.

Însăși noțiunea juridică de stat a fost instrumentalizată de-a lungul întregului secol XX de către casta de bancheri comercianți, care voiau să își fundamenteze politic acapararea puterii. Iată cum vedem că apar state în stat, precum City of London, Vatican (ca urmare a Acordurilor de la Laterano din 1929) sau Banca Reglementelor Internaționale (BRI, BIS în engleză) creată la Basel în 1930. Conceptul de stat a fost de asemenea instrumentalizat prin crearea unei multitudini de paradisuri fiscale, teritorii dotate cu o pretinsă independență politică, aceasta fiind supuse unei ferme dependențe economice față de cei ce le concep, principalii proprietari de capitaluri de pe planetă.⁶³ Toate aceste pretinse state independente au ca punct comun un nucleu financiar pe cât de activ, pe atât de opac.

Astăzi, această castă a devenit suficient de puternică pentru a se lipsi de subterfugii democratice: ea dorește să preia oficial și instituțional puterea pe care o exercita până acum în mod neoficial. Astfel, plutocrația, nefiind mulțumită de debarasarea doar

de rhétorique réactionnaire, Edition Fayard, Collection «L'espace du politique», 1991, p. 98.

⁶¹ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Fabian_Society

⁶² Cf. <https://www.youtube.com/watch?v=O1oXVtG9R6w&feature=youtu.be>

⁶³ Cf. Pierre Hillard, *La fondation Bertelsmann et la gouvernance mondiale*, Editions François-Xavier de Guibert, 2009.

de suveranitatea populară, nu se mai complică cu suveranitățile statelor. Această oligarhie se pronunță instituțional pentru realizarea unui federalism, european, dar mai cu seamă mondial, în care "entitățile politice" nu vor fi autonome și suverane, ci simple relele ale unei instanțe centrale atotputernice. Abordăm aici cauzele și consecințele faimoasei noi ordini mondiale.

În acest context descris mai sus, cei, prea numeroși – oameni politici și economiști – care, în Franța, se pronunță prin incantații pentru o revenire la Republica a V-a sau pentru crearea unei a VI-a Republici nu precizează niciodată că această republică va fi, de la origine, pătată de viciul plutocratic, cel care a dus direct la suveranitatea economică oficială a multinaționalelor. Așa cum a descris perfect însuși Rousseau, reprezentativitatea populară a fost mereu negația suveranității populare, reprezentanții poporului fiind, *ab initio*, reprezentanții "bancherilor-comerciali" care au preluat puterea politică cu ajutorul pretinsei Revoluții Franceze.

La fel, partizanii proclamați ai întoarcerii la "suveranism", care se înspăimântă zgomotos de dispariția suveranității statului, nu se obosesc niciodată să explice că această suveranitate este în realitate cea a celor ce dețin bogății, și nu a poporului – care e totuși împins mereu în față în discursurile oficiale. Acești partizani înspăimântați ai suveranității furate se pronunță astfel, în cel mai bun caz (foarte rar), pentru abrogarea tratatelor europene, dar niciodată pentru abrogarea sistemului mondial de liber schimb și de circulație a capitalurilor gestionat de OMC și OCDE – în condițiile în care instituțiile europene nu sunt decât o emanație a raporturilor de forță ce au impus OMC și OCDE – și nici pentru abrogarea băncilor centrale, gestionate și coordonate de BRI. Acești partizani ai "suveranismului" vorbesc fără a vrea vreodată să dea poporului mijloacele pentru a-și recupera suveranitatea populară pe care, concret, nu a exercitat-o niciodată de la apariția republicilor auto-proclamate democratice.

Partizanii revenirii la Republica a V-a, precum și actualii "suveraniști", denunță toate efectele, ale căror cauze de altfel le sunt dragi. Dacă se dorește în mod colectiv smulgerea din puterea financiară prădătoare care strânge instituțiile politice, nu se pot folosi conceptele pe care această puterea financiară însăși le-a desfășurat pentru a accede la puterea politică.

În acest context, suveranitatea nu ar putea fi în nici un caz atașată conceptului de republică (nici a V-a, după cum nici a VI-a

sau a VIII-a) în viitoare instituții cu adevărat democratice. Într-adevăr, a schimba forma actuală de putere fără a dori să modifice structurile numitei puteri înseamnă să fixezi un "cateter pe un picior de lemn", adică să practici aceeași maximă: "a schimba totul pentru ca să nu se schimbe nimic". Exact din acest motiv haosul mondial actual nu va putea lua sfârșit decât prin deconstrucția sistematică a ordinii economice și financiare care se răspândește azi în lume prin instituțiile internaționale actuale, care au fost lansate de structurile naționale ale puterii în Occident.

Dacă noțiunea de stat se mai păstrează la nivel formal, în realitate ea este lipsită de orice legitimitate politică, deoarece nu reflectă necesitatea unei organizări sociale inerente oricărei grupări umane juridic organizate sub forma unui stat. Statele astfel instrumentalizate sunt de fapt transformate în "firme" ce funcționează pe principiile acaparării monetare și economice. "Faptul politic" a fost acaparat de "faptul economic". Instituțiile supranaționale ale Uniunii Europene nu fac decât să pună pe o muzică juridică procesul de deturnare a "principiului politic" de către "principiul economic".

III. PARTEA A DOUA: DESPRE ORGANIZAREA JURIDICĂ A VIETII ÎN SOCIETATE

Revenirea la o concepție politică despre viața în comun presupune mai întâi și înainte de toate conștientizarea generalizată a faptului că în prezent prevalează concepția strict economică despre viață. Conceptul economic a luat ostatic conceptul politic, operând prin aceasta o inversiune a valorilor, deoarece în ordinea naturală a lucrurilor și dacă cuvintele mai au încă vreun sens, "faptul economic" este inclus în "faptul politic" – înțeles în sensul său de organizare socială – fără să se substituie vreunei alte puteri.

Vom scoate în evidență mijloacele structurale și instituționale care au ca efect faptul că viața în societate este pusă sub jugul unic al concepției strict economice. Înainte de a arăta că acea cale care permite ieșirea din impas, calea care îi va reda "faptului politic" preeminența asupra "faptului economic", trece printr-o deconstrucție metodică a ordinii internaționale acum în vigoare.

A. Scurtă descriere a actualei concepții economice despre viața în societate

Principalii proprietari de capitaluri domnesc astăzi, din ce în ce mai oficial, ca stăpâni absoluți. Cei doi piloni ai acestei dominații se bazează pe centralizarea în mâinile lor a problematicilor monetare și pe difuziunea liberului-schimb, acesta fiind înțeles ca dominație a economiei prin multinaționale.⁶⁴ Altfel spus, "faptul politic" a intrat pe mâinile "faptului economic", mai cu seamă din cauza puterii băncilor centrale și instituționalizării liberului-schimb axat în jurul libertății de circulație a capitalurilor.

1. În Occident în general și în Europa în special

În Occident, controlul asupra "faptului politic" de către "faptul economic" îmbracă două forme principale: băncile centrale și

⁶⁴Cf. Valérie Bugault, *Géopolitique des paradis fiscaux*: <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-47-geopolitique-des-paradis-fiscaux>

liberul-schimb axat pe libertatea de circulație a capitalurilor. Acest din urmă principiu fiind astăzi materializat politic de instituțiile Uniunii Europene.

a. Puterea băncilor centrale

Sistemul băncilor centrale există azi în cea mai mare parte a țărilor lumii; el s-a născut în Europa, mai precis în Anglia și Franța, înainte de a prospera în SUA.

Băncile centrale sunt politic coordonate la nivel internațional de Banca Reglementelor Internaționale (BRI, BIS în engleză) situată la Basel și având un statut de extraterritorialitate; această instituție financiară are, în dreptul public, o natură identică cu cea a unui stat.

Băncile centrale au ca obiectiv să controleze masa monetară în circulație prin intermediul unei centralizări a chestiunilor monetare în mâinile principalilor capitaliști. Această centralizare se operează prin mai multe mijloace: controlul asupra ratelor directe (rate ale dobânzii pe termen scurt), controlul sistemului zis de "rezervă fracționară", care permite băncilor private să pună în circulație monedă creată *ex nihilo*, și controlul creației monetare directe, fosta "money printing press" (mașină de tipărit bani), mai subtil denumită azi "quantitative easing". Politica monetară comună urmată de diferitele bănci centrale afiliate la BRI este reglată după o agendă specifică decisă la și de către această instituție.

Fapt notabil, BRI este prima instituție bancară care a dobândit în dreptul internațional public un statut juridic identic cu cel al unui stat, fără ca totuși să aibă, corelativ, sarcina de a gestiona afacerile umane. Este vorba, cumva după modelul City of London, de gestionarea intereselor financiare ale proprietarilor-gestionari ai diferitelor bănci centrale; ceea ce nu are nimic de-a face cu respectarea vreunui "interes comun" și are întru totul de-a face cu respectarea intereselor particulare ale celor mai mari deținători de capital. Trebuie să remarcăm de asemenea că nu există totuși decât câteva instituții care au o autonomie teritorială și politică aparentă: City of London, BRI, Vatican, precum și toate paradisurile fiscale organizate sub formă de state independente. Toate aceste "state" au ca punct comun faptul de a avea un "nucleu" bancar pe cât de activ, pe atât de opac. Crearea acestor "state" fictive, a căror singură vocație este de ordin financiar, este de fapt o instru-

mentalizare deschisă de către principalii deținători de capitaluri a conceptului juridic de "stat". Rezultatul acestei instrumentalizări este o confuzie juridică extremă și în cele din urmă pierderea de legitimitate a noțiunii juridice de "stat"; ceea ce servește perfect agenda mondialistă a principalilor deținători de capitaluri care urmăresc să suprimă acest concept.

Băncile centrale controlează masa monetară aflată în circulație acționând asupra ofertei de monedă disponibilă, sporind sau restrângând această masă în funcție de propriile lor interese.

Politica monetară ce constă în a pune în circulație un surplus de masă monetară, printr-o politică de rate ale dobânzii foarte slabe, are drept consecință o sporire artificială a schimburilor comerciale ce generează creșterea prețului activelor. Această creștere a schimburilor este artificială, deoarece se bazează pe niște împrumuturi, pe care debitorii vor trebui mai devreme sau mai târziu să se le ramburseze. Or, aceste împrumuturi n-au costat nimic băncile emițătoare, care practică (grație principiului zis "rezervă fracționară") creația monetară temporară-permanentă *ex nihilo*. Această creație monetară este temporară din punctul de vedere al debitorului, deoarece este, pentru fiecare împrumut contractat, anulată în momentul rambursării împrumutului. Această creație monetară este în schimb permanentă din punctul de vedere al băncii emițătoare de împrumuturi, deoarece imediat ce e rambursată, ea este corelată prin emisiunea de noi împrumuturi acordate altor (sau uneori acelorași) debitori. Ea generează, mecanic, crearea de bule speculative printr-o creștere artificială a cererii.

Această creație monetară la inițiativa băncilor private generează în mod mecanic pe de o parte o presiune constantă asupra stabilității întreprinderilor, împingându-le înspre din ce în ce mai multe planuri sociale, iar pe de altă parte, o concentrare de capitaluri în mâinile băncilor creditoare; trebuie într-adevăr să luăm în considerare faptul că băncile care au pus în circulație bani creați din nimic percep în schimb dobânzi pe seama debitorilor, ceea ce îi împinge să caute o productivitate din ce în ce mai mare.

Funcționarea bancară după principiul de rezervă fracționară este ea însăși în mod mecanic generatoare de inflație. Or, băncile centrale au ca principală misiune de a veghea la stabilitatea prețurilor, adică de a evita inflația. Este vorba deci, pentru băncile centrale, de a stopa o inflație, a cărei permanență, de altfel, este

organizată chiar de acestea. Altfel zis, băncile centrale au ca rol să limiteze inflația pe care chiar ele o organizează! Este ca și cum ai vorbi de libertate și ai practica dictatura. Organizarea inflației este cu totul antinomică cu faptul de a urmări să o stopezi. Pretinsa luptă împotriva inflației nu este decât un artificiu folosit de către deținătorii puterii economice pentru a justifica în ochii publicului ignorant controlul operat de băncile centrale asupra masei monetare în circulație; acest control fiind în interesul principalilor deținători de capitaluri, și nu în interesul particularilor sau al întreprinderilor mici și mijlocii -IMM. Regăsim aici metodologia utilizată de principalii deținători de capitaluri, care au instrumentalizat "voința populară", lăsând să se creadă că democrația corespundea principiului reprezentării parlamentare. Suntem, din punct de vedere semantic, dar și esențial, în plină politică orwelliană; esențialul constând în faptul că publicul nu înțelege nimic.

Prin autoritatea băncilor centrale, politica ratelor joase ale dobânzii va fi inevitabil urmată de o restrângere a masei monetare în circulație, prin intermediul unei noi creșteri a ratei dobânzilor. Creșterea ratelor va antrena o explozie de bule speculative, deoarece excedentul de cerere economică asupra ofertei disponibile, organizată în mod artificial printr-un exces de împrumuturi, se va dezintegra mecanic. De altfel, creșterea ratelor va avea drept consecință faptul că debitorii vor trebui să-și asume creșterea (uneori foarte sensibilă) a ratelor datorate în cadrul împrumuturilor pe care le-au făcut, generând uneori scoaterea la vânzare a propriilor lor active pentru a putea suporta sarcinile financiare noi. Iar asta va avea drept consecință mecanică o creștere a nivelului ofertei în raport cu cererea (pentru că vor exista mai multe bunuri în vânzare).

Așadar, din politica de creștere a ratelor dobânzilor rezultă, pe de o parte, o reducere a cererii, iar pe de altă parte, o creștere a ofertei. Ceea ce are drept efect automat scăderea prețului activelor, adică o dezumflare sau o explozie (după caz) a bulelor speculative. Exact în acest context intervin deținătorii de capitaluri pentru a răscumpăra pe nimic o mulțime de active sub-evaluate, consolidând prin aceasta concentrarea capitalurilor... Iar ciclul se repetă la nesfârșit. Statele au fost despuiate de rolul lor de protectori de către acest sistem care leagă între ele băncile centrale, băncile universale și alte instituții similare precum "Hedge Funds", societățile de asigurare, bursele, casele de compensare... Băncile centrale din

țările hipercapitalismului financiar nu mai primesc nici un fel de ordine de la guverne: ele reglează pe deplin independente circulația monetară, sistemele bancare, emisiunile monetare, stabilizarea sau destabilizarea sistemului mondial monetar. Dacă "prelații" ideologiei financiare occidentaliste se delectează cu tema separării puterilor, teoretizată de Montesquieu (1748) și prezentată ca obstacol în calea despotismului, statele conformaté sunt acum dominate de piețele financiare. Ele sunt reduse de acestea din urmă la a-și prăda populațiile printr-o fiscalitate zdrobitoare, al cărei produs servește mai cu seamă la plata dobânzilor pe datoriile lor, la mușamalizarea pierderilor și a datoriilor manevrate de carambolurile finanțelor găzduite în paradisuri fiscale⁶⁵ și în băncile universale care sunt "too big to fail", adică prea mari ca să dea faliment.

În concluzie, controlul băncilor centrale asupra masei monetare în circulație (fie că se face prin intermediul politicii ratelor dobânzii, fie că e practicată prin "quantitative easing") este un formidabil instrument de acaparare a bogățiilor în mâinile principalilor deținători de capitaluri; exact cei care controlează, mai mult sau mai puțin direct, băncile centrale.

b. Liberul schimb axat pe libera circulație a capitalurilor

A doua ramură a controlului asupra "faptului politic" de către "faptul economic" este noua ordine politică supranațională apărută din liberul-schimb, guvernat de libera circulație a capitalurilor.

Politica de control asupra masei monetare în circulație este cu atât mai eficientă, cu cât capitalurile circulă liber și nu sunt sub controlul statelor aspirante la suveranitate. Altfel spus, acțiunea ce constă în a controla, via masa monetară în circulație, cantitatea de ofertă și cerere de schimburi nu poate avea efect deplin decât dacă oferta și cererea în chestiune nu sunt limitate de nici o altă constrângere (reglementări sau limitări politice) decât cantitatea de monedă în circulație. Pentru a-și juca pe deplin rolul, controlul asupra monedelor are nevoie să fie singura variabilă de ajustare a economiei. Exact acesta este motivul pentru care libera circulație a capitalurilor este corolarul direct și indispensabil al controlului asupra masei monetare de către bancheri. Într-o perspectivă de preluare a puterii la nivel mondial, una nu merge fără cealaltă.

⁶⁵ A se vedea seria noastră *Décryptage du système économique global* publicată pe: <http://lesakerfrancophone.fr/category/auteurs/valerie-bugault>

Controlul asupra monedelor și libera circulație a capitalurilor sunt armele din mâna deținătorilor puterii economice, de care aceștia se folosesc pentru a-și consolida dominația asupra economiei, ceea ce le permite să pună mâna pe puterea politică.

Deținătorii puterii economice au experimentat această tehnică ce constă în alianța controlului monetar cu libera circulație a capitalurilor pe paliere.

Ei au pus-o în practică mai întâi la nivelul statelor unitare (crearea conceptului de bancă centrală), acolo unde capitalurile circulau liber pe un teritoriu cu monedă unificată.

Într-o a doua fază au pus-o în practică în SUA, stat federal, unde au folosit libera circulație a capitalurilor la nivel federal, pentru a crea competiție fiscală și socială între statele federației - care aveau aceeași monedă -, practicând astfel ingineria financiară ce consta în a da marilor firme un rol preminent în raport cu statele.

Principalii deținători de capitaluri au experimentat apoi aceeași tehnică la un nivel regional supranațional (instituții europene⁶⁶), creând o "monedă comună" care, în alianță cu libera circulație a capitalurilor, va fi folosită pentru a crea o concurență nelocală între vechile state, prin intermediul instituțiilor juridice noi; vechile state aflându-se astfel în poziția statelor federației americane, adică în poziție structural slăbită în raport cu marile firme. Când este vorba de Europa, trebuie să reamintim că instituțiile supranaționale sunt guvernate de tratate constitutive care sunt, înainte de toate, tratate comerciale. Aceste tratate au ca obiect să transforme liberul-schimb în principiu politic. Ele organizează în acest scop instituții, care au drept unică vocație să realizeze interesele private ale principalilor deținători de capitaluri, ascunși în spatele paravanului multinaționalelor. Exact indivizii care se ascund în spatele acestor multinaționale sunt, via statele pe care le controlează, la originea instituțiilor europene. Acești indivizi au reglat organizarea integrală a societăților umane care trăiesc pe teritorii europene – astfel încât să fie satisfăcute interesele lor financiare private – mai ales interesul de a concentra capitalul. Iată cum vechile state europene sunt în concurență permanentă, practicând, pentru a supraviețui temporar, subordonarea fiscală și socială în beneficiul multinaționalelor private. Acest fenomen are drept

⁶⁶ Această concepție particulară despre liberul-schimb este, am văzut, perfect încarnată de instituțiile europene.

corolar constrângerea, în mod mecanic, a statelor de a practica o strânsoare insuportabilă a presiunii fiscale și sociale asupra particularilor (mai cu seamă clasele mijlocii) și asupra întreprinderilor mici și mijlocii care nu pot fi delocalizare.

Statul, pus în slujba multinaționalelor, nu mai are drept urmare legitimitate politică, ceea ce oferă principalilor deținători de capitaluri justificarea necesară pentru a-i reclama dispariția, pentru a pleda pentru din ce în ce mai multă supranaționalitate. "Cine vrea să își încece câinele, spune de el că e turbat". Cei ce provoacă tulburări, sunt aceiași care vin la noi cu propria lor soluție: ordinea, sau mai degrabă dezordinea europeană, este o frumoasă aplicare a maximei *ordo ab chaos*. Acest haos organizat juridic se declină și la nivelul internațional.

Ambiția principalilor deținători de capitaluri nu se oprește, evident, la nivel european: crearea OMC și afirmarea principiului de liber-schimb la nivel mondial, aliată cu recenta intervenție a DST, transformată rapid în monedă mondială, răspunde ambiției lor de a face să dispară statele suverane pentru a-și impune propriile instituții politice la nivel internațional. Desemnat de obicei prin termenul de "nouă ordine mondială", NOM este în realitate vechea ordine a principalilor deținători de capitaluri, născută în țările europene și extinsă la nivel mondial. Valul de liber-schimb astfel conceput, împreună cu afirmarea unei monede internaționale, are ca vocație inițială preluarea puterii politice și instituționale mondiale de către principalii deținători de capitaluri. La capătul acestei mișcări se va găsi dispariția completă a statelor și constituirea de vaste regiuni lipsite de putere politică reală și coalizate în federații, totul fiind sub controlul instanțelor centralizate non-democratice - cumva după modelul actualei Comisii Europene.

2. La nivel internațional: ordinea este în realitate o dezordine internațională în care "faptul instituțional" tinde să fie controlat de către deținătorii de putere economică

Regăsim, deloc surprinzător, la nivel internațional, aceiași doi stâlpi ai dominației ca și cei care guvernează țările occidentale, în special cele europene: sistemul monetar și financiar internațional reieșit din Acordurile de la Bretton Woods⁶⁷ în mod degradat, și

⁶⁷ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Accords_de_Bretton_Woods

liberul-schimb capitalist provenit din GATT⁶⁸, apoi acordurile de la Marrakech ce instituiau OMC⁶⁹. Nu e motiv de mirare, pentru că cei doi piloni ai dominației oligarhice, care sunt controlul monetar și libera circulație a capitalurilor, au fost instituți de către stăpânii occidentali ai sistemului de dominație: principalii capitaliști ascunși în spatele multiplelor persoane morale ce compun grupurile din societate (multinaționale bancare, agroalimentare, chimico-farmaceutice etc.).

Aceștia din urmă lucrează pentru afirmarea oficială a puterii lor la nivel mondial, făcând apel la faimoasele lor dorințe de a institui o nouă ordine mondială. Aceste dorințe nu sunt deloc pioase, ci din contra sunt sprijinite solid de noile și neîncetatele înaintări ale instituțiilor internaționale. Ultimul avatar al acestei dominații, care se dorește a fi globală, este crearea DST: unitate de cont, a cărei vocație este de a se transforma în monedă de schimb internațional înlocuind progresiv dolarul⁷⁰. Cum istoria a demonstrat că o monedă națională precum dolarul nu îndeplinea din punct de vedere tehnic exigențele (caiet de sarcini) unei monede internaționale, dolarul este, în consecință, prin intermediul câtorva turbulențe politice, menit să redevină o simplă monedă locală. Acest proces implică, în cele din urmă, ștergerea colosalei datorii americane în schimbul privatizării bunurilor publice și al afectării, către guvernul american, a unui volum de DST proporțional cu capacitățile sale economice odată ce datoria va fi fost ștearsă. FMI și BRI jucându-și, via emisiunea de DST, rolul de mașină de stors popoare, așteptând ca DST să se transforme în crypto-moneda mondială, pe care revista *The Economist* o desemna (și o invoca cu toată puterea) cu termenul de "Phoenix"⁷¹, încă din 1987.

Odată stabilită (de bine, de rău) libera circulație a capitalurilor la nivel mondial, controlul asupra masei monetare în circulație va fi, din punctul de vedere al celor de dețin puterea economică, evident mai simplu, dacă această masă este compusă dintr-o

⁶⁸ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/accord_g%C3%A9n%C3%A9ral_sur_les_tarifs_douaniers_et_le_commerce

⁶⁹ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Organisation_mondiale_du_commerce

⁷⁰ Contractele de transport ale companiilor aeriene sunt, spre exemplu, deja făcute în DTS: a se vedea exemplul Air France: http://www.airfrance.fr/FR/fr/common/transverse/footer/edito_cgt1_airfrance.htm

⁷¹ Cf. <http://lesakerfrancophone.net/soyez-pret-pour-le-phoenix/>

monedă unică de uz mondial. Regăsim aici aceleași mecanisme ca acelea descrise mai sus și care constau în a se face stăpâni integrali ai sistemului economic prin intermediul acaparării generalizate a bogățiilor⁷², înainte de a instala un sistem politic cu asupra de măsură ce organizează la nivel instituțional supremația principalilor deținători de capitaluri asupra restului de ființe umane, care vor fi negreșit coborâți la rangul de sclavi.

a. Instituțiile financiare rezultate din acordurile de la Bretton Woods

E important să reamintim fie și pe scurt contextul acordurilor de la Bretton Woods. În 1944, la momentul semnării acestor acorduri, Statele Unite ale Americii depășiseră puterea britanică. Iată motivul pentru care concepția monetară a englezului John Maynard Keynes, globalist favorabil creării unei monede mondiale cu denumirea de "bancor", a fost depășită de interesele americane exprimate de Harry Dexter White. A rezultat din acorduri că dolarul american a fost impus ca monedă pentru schimburile internaționale, ceea ce a decalat cu atât mai mult lansarea monedei mondiale prefigurate de actualele DST ale FMI.

Cu toate acestea, dolarul ca monedă mondială și-a arătat limitele, deoarece constrângerile de gestionare a unei monede locale sunt, în multe privințe, în opoziție cu constrângerile de gestionare a unei monede mondiale. Existența unei monede locale de uz mondial presupune o anumită schizofrenie de gestionare care, în definitiv, se întoarce împotriva intereselor gestionării acestei monede la nivel local. Exact acest lucru s-a produs, istoric, generând în trecere căderea anunțată și deja din plin angajată a imperiului american.

Nu trebuie să deducem din căderea imperiului american sfârșitul procesului de dominare; ea nu este mai mult decât ceea ce a fost deja căderea imperiului britanic. Paranteza dominației americane odată închisă, cursul istoric al istoriei monetare și al dominației mondiale va putea să se reia de acolo de unde s-a oprit în 1944. Concepția keynesiană a unei monede mondiale revine astăzi pe ordinea de zi a globaliștilor. Reculul progresiv al imperiului american pare a fi în cele din urmă viitorul și indispensabilul pas

⁷²A se vedea articolul recent care arată că opt persoane dețin astăzi egalul a ceea ce deține jumătate de lume: <http://lesakerfrancophone.fr/huit-personnes-possedent-autant-que-la-moitiedu-monde>

necesar pentru apariția unei monede mondiale gestionate de casta bancherilor comercianți prădători. Apariția unei monede mondiale va fi pasul hotărâtor pentru apariția unui guvern mondial; care va fi în mâinile celor ce controlează moneda mondială și care au organizat libera circulație mondială a capitalurilor. Nimeni nu va mai vorbi atunci de democrație: acest paravan politic va fi, după ce-și va fi jucat cum trebuie rolul, trimis la cutia de vechituri a istoriei.

În ce privește aspectul monetar și financiar, acordurile de la Bretton Woods au dat naștere, sub egida puterii americane de atunci, unor instituții financiare internaționale care au jucat un rol important în ordinea mondială și care vor continua probabil să îndeplinească acest rol; ele vor fi totuși în mod necesar decuplate de puterea politică americană. Este vorba de FMI, recent declinat în versiune federală prin apariția unui FMA (Fondul Monetar Asiatic), de Banca Mondială și de instituțiile financiare de dezvoltare regională⁷³. Aceste instituții internaționale sunt toate, fără excepție, controlate de marii capitaliști de la originea imperiilor englez, american, precum și la originea emergenței, în acest ultim sfert de secol XX, a Chinei în calitate de putere economică mondială.

b. *Liberul-schimb în jurul liberei circulații a capitalurilor rezultat din GATT, OMC și din suportul tehnic al acestora, care este OCDE*

După conflictul mondial din 1945, Statele Unite ale Americii au lucrat pentru a converti lumea la liberul-schimb. Economia transnațională pe care ele au promovat-o este justificată în ochii mulțimilor de teza "comerțului soft" formulată în secolul XVIII, care postulează că anume comerțul este un agent civilizator care permite evitarea războaielor. Conform lui Montesquieu, în *L'esprit des lois* (1749), expansiunea pieței restrânge arbitrariul și izbucnirile de autoritate ale suveranului în politica internă și externă. Tema comerțului care îmblânzește moravurile a fost reluată de Condorcet (1793-94) dar și de Thomas Paine care scria în 1791 în *Rights of Man*: "Comerțul este un sistem pacific, care are ca efect răspândirea cordialității între oameni, făcând indivizii, dar și națiunile, să-și

⁷³Cf. Valérie Bugault, *Géopolitique du système des banques centrales*: <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-17-geopolitique-du-systeme-banques-centrales>

fie utili unii altora”⁷⁴. Comerțul și manufacturile ar fortifica, chiar ar genera virtuți precum hărnicia și asiduitatea, frugalitatea, punctualitatea, probitatea. Per total, capitalismul ar crea un ansamblu de atitudini psihologice și de dispoziții morale dezirabile prin ele însele și în aceeași măsură favorabile expansiunii capitalismului.

Experiența istorică arată o realitate practică a comerțului ce vine în contracurentul utopiei de secol XVIII. Practica este total stupefiantă: în simbioză cu Marea Britanie, Statele Unite au pus la punct modelul de control social indirect aplicat în lumea întreagă: bănci centrale, finanțe, comerț și media, acestea sunt de ajuns pentru a orienta populațiile. Numeroase acțiuni economice sunt dirijate de sus: administrații de stat, consilii de bănci, patronate, experți etc. Populațiile se supun ordinelor. Ghidajul economic e indirect: adoptarea de legi inspirate de *think tank*-uri, liste negre de țări sau persoane, embargouri, control al fluxurilor financiare...

Economia mondială rezultă azi din decizii luate la scară planetară cu mijloace globale: o putere oligarhică mondială, ale cărei cele mai vizibile aspecte sunt Banca Mondială, BRI (Banca Reglementelor Internaționale) și FMI pe de o parte, iar pe de altă parte Organizația Mondială a Comerțului – OMC.

Trebuie precizat că OMC este exact opusul Organizației Internaționale a Comerțului⁷⁵ (OIC - 1948), care a fost creată prin Carta de la Havana⁷⁶ la terminarea celui de-al Doilea Război Mondial. În principiu, această cartă se opunea total principiilor de liber-schimb ale actualei OMC: ea propunea o abordare diferită de concepțiile actuale ale comerțului internațional, dezvoltarea fiecărei țări fiind fondată pe cooperare, nu pe concurență.

Prin apariția liberului-schimb⁷⁷ intrat în vogă, OMC este de fapt organizația prin care multinaționalele practică un jaf economic la nivel mondial. Nu mai e vorba absolut deloc de a practica la nivel internațional schimbul economic într-un mod neutru, adică un schimb care să fie în beneficiul tuturor întreprinderilor, ci din

⁷⁴ Citat de Albert Hirschman, *L'économie comme science morale et politique*, Gallimard-Le Seuil, Etude n°1, 1984.

⁷⁵ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Organisation_internationale_du_commerce

⁷⁶ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Charte_de_La_Havane

⁷⁷ Cf. Valérie Bugault, *Géopolitique de l'optimisation fiscale*, <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-27-geopolitique-du-libre-echange>

contra, este vorba de a favoriza acest schimb doar în beneficiul multinaționalelor și al proprietarilor ce se ascund în spatele lor, via concentrarea de capitaluri care vine cu acest liber-schimb. Într-un sistem deschis, cel în care statele au renunțat la puterea lor de reglare, singura lege ce domnește este "legea celui mai tare". Cel mai mare îl mănâncă pe cel mai mic, marile întreprinderi sunt în mod fatal în situația de a le domina și de a le înghiți pe cele mai mici. Acesta este tristul spectacol ce se dezvoltă prin marea modă a "fusacs", adică a fuziunilor-achiziții și a altor fuziuni prin absorbție. Fuziunile nu reprezintă câtuși de puțin creare de bogăție, ci dimpotrivă, înseamnă dispariția netă a valorilor concretizate printr-o dispariție a bogăției materiale și a diversității culturale, produse de o multitudine de întreprinderi mici și mijlocii⁷⁸.

Dereglementările financiare de origine anglo-saxonă⁷⁹, aliate cu principiul liberei circulații a capitalurilor promovată de liberul-schimb de tip OMC (axat pe libera circulație a capitalurilor) au avut drept consecință faptul că motorul central al economiei mondiale este astăzi mișcarea capitalurilor speculative. Or, aceste mișcări de capitaluri sunt perfect inutile. Ele se produc din cauza voinței anumitor grupuri financiare (uneori ascunse în spatele unor state precum Marea Britanie sau SUA) de a cuceri un loc dominant în lume, independent de interesele reale ale populațiilor.

Toate modelele de convenții de liber-schimb rezultate din OMC urmăresc, via principiul concurenței, să favorizeze multinaționalele și să slăbească pe cale de consecință nu doar IMM (nemaivorbind de întreprinderile mici și foarte mici), dar și, sau mai ales, statele, până la completa lor dispariție. Trebuie precizat că, potrivit modelului de convenție multilaterală predicat de OMC, statele își pierd în mod structural controlul jurisdicțional asupra chestiunilor contencioase care le aduc în opoziție cu întreprinderile; recentele și tumultuoasele dezbateri europene cu privire la clauza de reglementare a diferendelor inclusă în tratatele transatlantice (TAFTA, CETA și TISA), nu sunt decât o punere în practică a acestui principiu impus la nivel mondial de către OMC.

⁷⁸ A se citi în această privință: <http://lesakerfrancophone.fr/de-la-civilisation-europeenne-de-la-mesureplaidoyer-pour-un-retour-du-concept-deconomie-politique>

⁷⁹ <http://www.les-crisis.fr/deregulation-financiere/>; dar și <https://fr.wikipedia.org/wiki/D%C3%A9r%C3%A9glementation>; precum și: <http://tempsreel.nouvelobs.com/economie/20110916.OBS0537/la-gauche-francaise-pionniere-de-la-deregulation-financiere.html>

Instituțiile rezultate din OMC pot, pentru a-și îndeplini rolul, să conteze pe sprijinul fără rezerve al OCDE, a cărei funcție, sub falsul pretext tehnic al nevoii de armonizare, vizează să asigure preeminența multinaționalelor asupra statelor, favorizând, în trece-re, libera circulație a capitalurilor către paradisuri fiscale, prefăcându-se, în același timp, că o combate. Într-un context structural de anonim al capitalurilor, nu putem nicicum combate paradisurile fiscale prin intermediul convențiilor de schimb de informații, fie ele automate sau non-automate: asta să fie clar pentru toată lumea. Singurul mod de a combate juridic paradisurile fiscale, care sunt o pură construcție juridică, este de a pune capăt anonimatului capitalurilor. Niciodată nu va ține OCDE un astfel de discurs, dimpotrivă, acest organism este acolo doar pentru a încetoșa mințile și pentru a lăsa să se creadă, cu mare suport din partea unor argumente tehnice, că paradisurile fiscale sunt un rău cu care trebuie să ne obișnuim până la urmă, dar pe care îl putem limita practicând schimbul automat de informații.

În realitate, atât OMC, cât și OCDE au ca rol anume să facă posibilă și să favorizeze, atâta cât se poate, integrarea la nivel internațional a optimizării fiscale⁸⁰. Beneficiile optimizate pleacă direct să alimenteze paradisurile fiscale, slăbind în mod corelativ statele deja muribunde. Funcția acestor instituții este de a realiza la nivel mondial o dărâmare structurală a statelor care vor deveni un simplu adjutant al multinaționalelor private și al deținătorilor de capitaluri care se ascund în spatele acestor grupuri economice.

*c. Paradisurile fiscale: rotiță esențială în contestarea
supremației politice a statelor de către cei ce dețin
puterea economică*

Potrivit Fondului Monetar Internațional, 50 % din tranzacțiile internaționale tranzitează paradisurile fiscale. Acestea din urmă găzduiesc 4 000 de bănci, două treimi din așa-numitele "Hedge Funds" și mai mult de două milioane de societăți-ecran. Circa 12 000 miliarde de dolari în active dorm în aceste conturi, o valoare mai mare de șase ori decât PIB-ul Franței. Paradisurile fiscale⁸¹ sunt, numai ele, un instrument de dominație în mâinile plutocrației.

⁸⁰ A se vedea articolul meu: <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-37-geopolitique-de-loptimisation-fiscale>

⁸¹ A se vedea articolul meu: <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-47-geopolitique-des-paradis-fiscaux>

Din cauza opacității juridice care domnește în legătură cu ele (facilitată și mai mult de la dispariția separării dintre băncile de depunere și băncile de investiții), instituțiile financiare care operează în aceste paradisuri au toate condițiile de a folosi acești bani ai depunătorilor pentru activități de speculă sau pentru finanțarea tuturor tipurilor de activitate ilicită; toate acestea fără vreun control, politic, economic sau social. Aceste industrii ale finanțelor au ca interes, pentru a-și spori disponibilitățile financiare, să dreneze înspre ele un maximum de capitaluri. Exact acestui scop îi răspunde organizarea la nivel internațional a sistemului de optimizare fiscală a întreprinderilor.

Drenaajul de fonduri private înspre paradisuri fiscale vizează două funcții principale. Prima este cea de a slăbi finanțele statelor care văd cum *de facto* le scapă o parte din ce în ce mai mare din baza lor de impozitare, generând dificultăți de funcționare și o pierdere de legitimitate pentru ele. În acest sens Franța furnizează, prin cazul RSI (*Régime Social des Indépendants*, n.t.), un exemplu splendid de strategie ce constă în a diaboliza statul pentru a-l doborî mai ușor. În acest caz e vorba de demolarea sistemul public de protecție socială. Guvernul stipendiat de "faptul economic" creează un organism în mod fals public (RSI), însărcinat cu o misiune de tip serviciu public, care practică abuzuri atât de strigătoare la cer, încât produc o nemulțumire ventilată masiv de presa non oficială⁸²; dezbaterile următoare va fi cea privind punerea sub semnul întrebării a oricărui organism public de protecție socială. Și aici regăsim aplicarea metodei *ordo ab chaos*: conducători stipendiați de "faptul economic" creează instituții nelegitime și monstruoase, astfel încât să delegitimeze toate instituțiile care ar avea legătură mai apropiată sau mai îndepărtă cu diabolizatul concept public. Metoda, folosită în mod repetat, sfârșește prin a se uza...

Cea de-a doua funcție a drenaajului de fonduri este de a slăbi statele din exterior (și nu din interior), pe de o parte generând o pierdere de legitimitate a însuși conceptului de stat, acesta fiind instrumentalizat în beneficiul multinaționalelor și al altor organisme deținătoare de fonduri, și, pe de altă parte, permițând finanțarea ocultă a activităților de subversiune politică (finanțare a partidelor politice sau a oamenilor politici) sau militare și chiar paramilitare

⁸² A se vedea spre exemplu: <http://www.entreprise.news/paradis-fiscaux-rsi-sy-enrichit-largent-entrepreneurs/>; <http://www.businessbourse.com/2016/01/04/qui-veut-quitter-la-secu-et-le-rsien-2016/>

(spre exemplu hoardele de teroriști care s-au abătut asupra Siriei⁸³) împotriva respectivelor state. Primul din aceste roluri folosește celui de-al doilea și prin faptul că permite finanțarea, pe la spatele statelor victime ale evaziunii fiscale, a tuturor războaielor sau gherilelor nelegitime împotriva celor care ar lupta pentru păstrarea independenței statelor, adică, în definitiv, a legitimității politice de stat. Rezumând, conceptul de paradis fiscal constă în a pune la dispoziția gestionarilor de fonduri care s-au stabilit în cadrul lor (adică principalele instituții financiare), lichiditățile ce permit finanțarea supremației pe care principalii proprietari doresc să o impună asupra statelor. Această analiză se situează în linia dreaptă a ideilor formulate de Pareto, ea fiind apropiată de concluziile marxiste, dar se deosebește de acestea, radical, prin fundamentul lor: "exploatarea" maselor descrisă de Marx e în realitate rezultat al "spolierii" acestor mase de către acaparatori⁸⁴. Iar Pareto adaugă: "Lupta pe care o poartă anumiți indivizi pentru a-și însuși bogăția produsă de alții este marele fapt care domină întreaga istorie a umanității."⁸⁵ Paradisurile fiscale sunt mijlocul privilegiat de către principalii proprietari de capitaluri, care le permite să practice ingineria socială dusă pe terenurile politic și geopolitic.

B. Revenirea la o concepție politică despre viața în societate: condițiile suveranității "faptului politic", adică ale eliberării sale de sub "factorul economic"

Actualii organizatori ai puterii creează în mod deliberat probleme instituționale, politice și sociale, pentru a veni apoi cu soluția care le va servi cel mai bine interesele; ei pun în practică, prin intermediul problemelor economice și monetare, metoda *ordo ab chaos*.

Interesul comun, libertatea și "libertatea popoarelor de a dispune de ele însele" sunt perdanții acestui joc de ampoare cu impact geopolitic. Revenirea la concepția societală și organizațională, adică la o concepție strict "politică" despre viața în comun, trece

⁸³Cf. <http://www.france24.com/fr/20161115-syrie-ong-sherpa-lafarge-financement-terrorisme-justice-organisation-Etat-islamique>; precum și: http://www.huffpostmaghreb.com/walid-nassef/qui-finance-le-terrorisme_1_b_5557258.html; sau: <http://www.iris-france.org/66829-veut-on-vraiment-sattaquer-aux-finances-de-l-Etat-islamique/>

⁸⁴ Cf. Albert O. Hirschman, *Deux siècles de rhétorique réactionnaire*, Edition Fayard, colecția "L'espace du politique", 1991 p. 96.

⁸⁵ Cf. Vilfredo Pareto, *Cours d'économie politique*, Edition G.H. Bo-usquet et Giovanni Busino, Genève, Droz, 1964, p. 1054.

în mod necesar prin deconstrucția actualei ordini (care este în realitate o dezordine) economice și financiare internaționale. Viața politică trebuie nu doar să se elibereze de viața economică, ci mai ales să reia controlul asupra ei. Este vorba în realitate de a repune "faptul economic" la locul cuvenit, adică în raport de dependență față de "faptul politic". Prin "fapt politic" trebuie să se înțeleagă gestionarea și organizarea vieții în comun – a vieții în societate – care ia în considerare aspectul economic și financiar fără a se reduce la acestea din urmă.

Este vorba, deci, a de opera o schimbare radicală de perspectivă în raport cu actuala concepție instituțională despre lume, în care viziunea economică și financiară a depășit orice altă considerație, în beneficiul exclusiv al minorității active compuse din deținătorii foarte mari de capitaluri.

Această schimbare radicală de perspectivă e însoțită în mod necesar de o schimbare instituțională radicală, care nu va putea fi cu adevărat viabilă decât cu condiția modificării în profunzime a anumitor paradigme juridice. O schimbare de o astfel de amploare necesită reinvestirea datelor metapolitice și metajuridice ale economiei și dreptului. Această ultimă analiză va permite să fie pusă în evidență imperioasa necesitate de a reintegra dreptul comercial în cadrul dreptului comun. Nimic nu justifică, într-adevăr, ca dreptul comercial să scape principiilor generale care tind să organizeze viața în comun. Aici este vorba de a realiza o vastă întreprindere de recodificare generală a dreptului.

1. La nivel instituțional

Vom determina contururile noii organizări care se impune prin necesitatea revenirii la preeminența "faptului politic" asupra "faptului economic". La modul concret, această nouă organizare instituțională trebuie să redefinească condițiile de exercitare a puterii executive și să suprimă noțiunea de reprezentare parlamentară așa cum e concepută acum.

Vom analiza apoi modificările tehnice ce vor trebui aduse ordinii juridice în vigoare pentru a face eficientă și viabilă noua organizare instituțională. Această analiză începe printr-o reamintire a mijloacelor juridice, folosite pe parcursul istoriei de plutocrație pentru a prelua controlul asupra puterii politice. Ea continuă prin enunțarea exercițiului diplomatic, pe care statele concepute pe

principii noi vor trebui să îl efectueze în mod obligatoriu, pentru a angaja o modificare profundă a actualelor instituții internaționale.

a. O putere executivă legitimată de punerea în practică a democrației directe și de luarea în considerare a intereselor populare exprimate prin "corpuri intermediare" ce răspund unui mandat imperativ; dispariția conceptului de reprezentare parlamentară

La modul general, revenirea instituțională a "faptului politic" trece obligatoriu prin redefinirea misiunilor și condițiilor de exercitare a puterii executive, precum și prin dispariția reprezentării parlamentare așa cum e concepută în prezent.

(1) Determinarea puterii executive: poporul este mandantul guvernului

Conform principiului democratic, explicitat de Rousseau, "contractul" care leagă corpul social de guvernul său nu este un contract, ci un act de putere publică, adică un act prin care se manifestă puterea poporului, care se va numi "lege" pentru mai multă ușurință, precizându-se că această "lege" nu corespunde sensului tehnic dat la ora actuală acestui termen. Jean-Jacques Rousseau precizează clar în lucrarea sa *Du contrat social* că guvernul nu este în nici un fel legat de corpul social de un "contrat" în sensul din dreptul privat al termenului: "Mai mulți au pretins că actul acestei instituii era un contract între popor și șefii pe care și-i dădea; contract prin care se stipulau între cele două părți condițiile în care una din părți se obliga se comande, cealaltă să se supună. Putem să cădem de acord, sunt sigur, că am avea de-a face cu un straniu mod de a încheia contracte!...În ce mod trebuie, deci, să concepem actul prin care este instituit guvernul? ...Acest act este...compus din două acte, și anume stabilirea legii și executarea legii."⁸⁶

Iar Rousseau precizează că "...actul care instituie guvernul nu este defel un contract, ci o lege, că depozitarii puterii executive nu sunt defel stăpânii poporului, ci ofițerii săi, că el îi poate stabili și destitui când consideră necesar, că nu e vorba în cazul lor de a contracta, ci de a se supune și că atunci când preiau sarcina funcțiilor

⁸⁶Cf. Rousseau, *Du contrat Social*, G.F. Flammarion, 1992, p. 127.

pe care statul li le impune, ei nu fac altceva decât să își îndeplinească datoria de cetățeni, fără a avea în vreun fel dreptul de a discuta despre condiții. Atunci când se întâmplă ca poporul să instituie un guvernământ ereditar, fie monarhic într-o familie, fie aristocratic într-un ordin de cetățeni, nu e vorba de vreun angajament pe care și-l ia; este o formă provizorie pe care o dă administrației, până la momentul în care îi va plăcea să stabilească o alta. Este adevărat că aceste schimbări sunt mereu periculoase și că nu trebuie vreodată să se atingă de guvernul stabilit decât atunci când devine incompatibil cu bunul public; dar această circumspecție este o maximă de politică și nu o regulă de drept, iar statul nu este mai obligat să lase autoritatea civilă conducătorilor decât să lase autoritatea militară generalilor”.

Această realitate rousseauistă, potrivit căreia puterea executivă este mandatară a poporului, este falsificată cu ușurință de reprezentarea parlamentară, care stabilește că alegerea aleșilor populari este de ajuns pentru a se institui democrația, adică puterea poporului (a se vedea comentariile pe care le-am dezvoltat în prima parte a prezentei lucrări cu privire la suveranitate). Exact această realitate este cea care l-a făcut pe Pareto să spună că ”atunci când recrutarea elitei se operează pe calea alegerilor democratice și nu prin transmitere ereditară sau cooptare, spolierea riscă mult să se fortifice...Nu vom putea aștepta de la sufragiul universal sau de la alegerile democratice nici o schimbare veritabilă a ordinii sociale sau politice.”⁸⁷ Singura problemă este că Pareto, la fel ca și Hirschman care îl citează, își fondează alegația pe o neînțelegere juridică și politică: ceea ce numesc ei ”democrație” nu îndeplinește în realitate niciuna din caracteristicile juridice și politice ale unui regim democratic. Este vorba în realitate de o plutocrație îmbrăcată în straie de reprezentare parlamentară, în contextul în care viața politică este monopolizată de partide; această confuzie cu privire la principiul democratic are drept consecință falsificarea raționamentului lor.

Pe fondul problemei, în mod excepțional, nu se poate să fim mai clari decât Rousseau însuși: trebuie să ne gândim la schimbarea guvernului, în mod excepțional, atunci când acesta a devenit incompatibil cu binele public! Situația actuală, în care legile sunt

⁸⁷ Cf. Pareto citat de Albert O. Hirschman, *Deux siècles de rhétorique réactionnaire*, Edition Fayard, Colecția ”L’espace du politique”, 1991, p.97.

făcute de către și pentru multinaționale, este totalmente incompatibilă cu salvagardarea binelui public prin faptul că ea generează o abundență de producție industrială și de servicii, mișcată doar de goana după câștig a fabricanților, fără vreo grijă pentru sănătatea publică și pentru mediu. La ora actuală este pusă în pericol însăși dăinuirea speciei umane, și anume prin practica curentă a industriașilor de "învechire programată", prin utilizarea generalizată la scară planetară a multiple pesticide și altor îngrășăminte. Ea este periclitată și de utilizarea extremă, în creșterea animalelor, a numeroase medicamente și produse modificate sau nepotrivite (proteine animale introduse în alimentația rumegătoarelor, spre exemplu), precum și prin impunerea iresponsabilă, în culturi, a anumitor cereale (din ce în ce mai puțin numeroase) exclusive și brevetate. Toate aceste practici au ca rezultat poluarea apelor, sterilizarea solurilor, modificarea genomului animal, vegetal și uman, într-un mod deopotrivă iremediabil și necontrolat...aceste rezultate sunt însoțite de multiple efecte secundare sau colaterale, potențial incalculabile, nestăpânite.

Am ajuns, deci, azi la necesitatea descrisă perfect de Rousseau însuși de a schimba acest tip de guvernământ. Este vorba, concret, de a da populației suveranitatea pe care nu a avut-o niciodată cu adevărat – nici în fapt, nici în drept – ceea ce presupune să se elaboreze colectiv o nouă formă de putere executivă. Aceasta din urmă trebuie să fie concepută în așa fel, încât să scape definitiv de dominația puterii banilor pentru a se dedica cu totul realizării binelui comun.

În acest sens, existența alegerilor apropiate reprezintă o piedică insurmontabilă în calea bunei guvernări. Pe de o parte, fenomenul alegerilor repetitive generează costuri financiare inutile. Acestea, suportate de colectivitate, sfârșesc prin a o sărăci pe aceasta din urmă; ele facilitează, în plus, subversiunea oamenilor politici prin finanțări oculte de campanii. Pe de altă parte, constrângerea politică a alegerilor apropiate face imposibilă, prin construcție, luarea, de către puterea executivă constrânsă astfel, a unor măsuri aplicabile pe termen lung; asta în timp ce aceste măsuri țin de esența însăși a nevoilor organizaționale ale societății, pe care puterea executivă (guvernul) este însărcinată să le pună în practică.

Astfel se conturează ceea ce trebuie să fie un guvern în sensul strict politic al termenului. Guvernul executiv va trebui să răspundă

următoarelor criterii stricte de ordin organizațional: pe de o parte, el va trebui să fie instituit în mod peren (pentru a governa e nevoie de o durată lungă), iar pe de altă parte, va trebui să respecte, în metoda sa de guvernare, voința populară. Această ultimă condiție nu va putea fi respectată decât dacă guvernul cunoaște efectiv nevoile și revendicările diferitelor componente ale societății.

Astfel, "corpuri intermediare", care să reprezinte toate categoriile sociale și profesionale, vor trebui integrate în procesul de desemnare a guvernului. Puterea executivă, care trebuie să fie în slujba intereselor populației pe care o gestionează, trebuie să fie instituită pe durata lungă cu ajutorul unor corpurilor intermediare, care vor avea misiunea de a propune mai multe garnituri guvernamentale. Respectivetele garnituri guvernamentale, propuse de aceste corpuri intermediare, vor face apoi obiectul unei validări populare, prin alegerile cu sufragiu universal direct, conform principiului majorității relative; cu exigența, totuși, obținerii unui număr minim de voturi în termeni de alegători înscriși.

În continuare și în cadrul funcționării guvernului astfel ales, corpurile intermediare vor avea sarcina – iar aici e vorba de mandate imperative – de a transmite fidel guvernului doleanțele mandanților lor. Puterea executivă astfel descrisă va avea, prin construcție, datoria de a arbitra presiunile, eventual contradictorii, ce emană de la diferitele componente ale societății. În acest sens guvernul va trebui să se străduiască mereu să respecte echilibrul în revendicările unora și altora.

Va trebui să se stabilească astfel, cu titlu de garanție, o posibilitate instituțională pentru popor de a demite guvernul, dacă acesta ar lua în mod vădit partea unei componente a societății în detrimentul celorlalte. Această procedură ar putea aplica metodologia care urmează: un raport al corpului sau al corpurilor intermediare lezate, urmat de un vot prin sufragiu universal direct cu majoritate relativă după același principiu al respectării numărului minim obligatoriu de alegători înscriși.

Va trebui de asemenea să se stabilească prezumția irefragabilă de ilegitimitate a guvernului, dacă acesta ar emite reguli contrare perenității speciei umane (înțelegându-se că acest concept este evolutiv în funcție de situația progreselor cunoașterii științifice), precum și principiilor istorice de funcționare a societăților umane viabile (și ele evolute în funcție de experiențele de organizare

socială viitoare), reguli pe care le-am definit prin expresia "drept natural". Respectarea dreptului natural se impune guvernului cu precizarea că sunt atinse de nulitate actele ce ar contraveni acestor reguli, atrăgând și pierderea legitimității acestuia; un astfel de guvern va fi obligatoriu și automat demis din funcție.

În ipoteza extremă a unei demiteri a guvernului de către popor, un nou guvern va trebui să fie instituit după aceeași metodă ca aceea folosită pentru numirea sa inițială. Într-o primă fază, corpurile intermediare vor avea sarcina de a propune două sau trei guverne compuse din personalități private într-un număr limitat. Într-o a doua fază, toți locuitorii cu drept de vot vor alege, cu o majoritate relativă, una dintre componentele guvernelor propuse de corpurile intermediare, iar aceasta va avea "sarcina" de a governa.

- (2) Organizarea de relee sociale, "corpuri intermediare", având mandat imperativ, înlocuindu-se parlamentarismul

Este vorba de a reorganiza diferitele componente ale societății, așa încât să se producă imaginea cea mai completă și fidelă posibil a corpului social. Chestiunea este de a organiza o intermediere instituțională între societate, compusă din indivizii adulți și responsabili juridic, și guvern (puterea executivă) mandatar al populației.

Această "reprezentare" a corpului social va putea fi proactivă, adică va interacționa regulat cu puterea executivă (guvern). Mai precis, fiecare corp intermediar, al cărui ansamblu reprezintă corpul social în totalitatea sa, va avea un spațiu de exprimare instituțională ce va permite să aducă la cunoștința guvernului, în mod regulat (lunar sau anual), nevoile și/sau doleanțele membrilor săi. Aceste "corpuri intermediare" vor funcționa pe modelul mandatului imperativ: membrii fiecăruia din aceste corpuri fiind mandanți ai persoanei/persoanelor însărcinate să le reprezinte.

Aceste corpuri intermediare vor fi cât mai diversificate posibil, așa încât să nu fie uitată nici o categorie socială sau profesională. Meseriile, cele ce țin de categoriile economice primară (extracție), secundară (fabricanți) sau terțiară (servicii) vor fi toate organizate și reprezentate.

În același fel, toate categoriile sociale vor fi organizate și reprezentate integral: este vorba aici de a reprezenta și persoanele care nu exercită nici o meserie remunerată la fel ca și diferitele profesii.

Toate nevoile indivizilor care muncesc fără remunerație, care se ocupă de familie sau de terți, cei care lucrează gratuit pentru binele public și cei care nu au domiciliu fix trebuie să fie făcute cunoscute guvernului (puterii politice).

Diversele mișcări spirituale și religioase vor putea, de asemenea, în mod oficial, să dispună de o organizație care le va exprima vocea pe lângă guvern.

Faptul că cea mai mare parte a indivizilor aparțin, prin ipoteză, deopotrivă unei categorii sociale, profesionale și religioase, chiar mai multor din aceste categorii, nu ridică probleme reale, în măsura în care aceste diferite categorii sunt organizate în reprezentare – după principiul, să ne reamintim, al mandatului imperativ. Singura problemă care ar putea să apară, este cea a unei persoane mandatate în numele a două sau trei categorii diferite. Chestiunea va fi rezolvată în mod simplu prin faptul că individul în chestiune vor trebui să aleagă, între diferite posibilități, funcția pe care o privilegiază și pentru care va deveni mandatar.

b. Condițiile deconstrucției actualei ordini economico-politice, cu vocație mondială

Cei doi piloni istorici ai controlului asupra "faptului politic" de către principalii deținători de capitaluri sunt controlul asupra monedelor și anonimizarea deținătorilor de capitaluri, conjugată cu dereglementarea fluxurilor de capitaluri. Aceste elemente sunt mijloacele istoric folosite de către deținătorii puterii economice pentru a-și aservi puterea politică și pentru a-și întemeia juridic dominația asupra ansamblului corpului social.

Revenirea "faptului politic" trece în mod necesar prin suprimarea armelor adversarilor. În consecință, este imperativ necesar să fie retrasă bancherilor puterea de a controla moneda și în același timp trebuie ca circulația capitalurilor să fie repusă sub controlul vigilent al guvernului. Este vorba de o datorie "civică", impusă de instinctul de supraviețuire socială: această datorie se impune la nivel național, ca și la nivel internațional.

- (1) Cele două condiții indispensabile controlului asupra "faptului economic" de către "faptul politic"

O recapitulare a tehnicilor juridice, folosite de-a lungul timpului de către principalii deținători de capitaluri, ne va permite să

precizăm că dispariția conceptului de bancă centrală și revenirea la controlul asupra capitalurilor de către state sunt cele două condiții indispensabile pentru revenirea la preeminența "faptului politic" asupra "faptului economic".

- (a) Recapitulare a tehnicilor folosite de principalii proprietari de capitaluri (în primul rând băncile) pentru a acapara controlul istoric asupra "faptului politic"

Acapararea bogățiilor prin intermediul controlului asupra maselor monetare și de-reglementarea fluxurilor de capitaluri au permis negarea "faptului politic", adică negarea rolului statelor în organizarea economică.

- (i) *Acapararea bogățiilor prin intermediul controlului monetar*

Preluarea controlului asupra "faptului politic" de către "factorul economic" a început prin acapararea nepăsătoare a bogățiilor de către bancheri, care și-au organizat apoi supremația instituțională asupra monedelor prin crearea de "bănci centrale". Controlul asupra maselor monetare în circulație este punctul de plecare pentru controlul, de către deținătorii de bogății, asupra "faptului economic" și "faptului politic", primul fiind apoi folosit pentru a-l anihila pe cel de-al doilea.

Băncile centrale sunt din punct de vedere istoric o emanație a băncilor private. Schematic, lucrurile s-au petrecut după cum urmează: pe fondul dezvoltării schimburilor comerciale, bancherii s-au îmbogățit considerabil, datorită faptului că și-au acordat dreptul de a da cu împrumut bani pe care nu-i aveau cu adevărat; practică pe care o regăsim azi sub denumirea de "rezervă fracționară"⁸⁸, care este modul de funcționare tradițional – considerat ca normal – al băncilor. Această funcționare în jurul principiului de "rezervă fracționară" este prin ea însăși generatoare de inflație constantă a prețului activelor; cuplată cu practica ratei dobânzii, funcționarea bancară este structural generatoare de inflație dar și, sau mai ales, de concentrare de capitaluri în beneficiul proprietarilor de bănci.

Obiceiul bancherilor de a da cu împrumut mai mulți bani decât au cu adevărat le-a permis să se îmbogățească fără măsură, devenind prin urmare capabili să acapareze metale prețioase, mai

⁸⁸Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Syst%C3%A8me_de_r%C3%A9serve_fractionnaires

cu seamă aur și argint; aceste metale au fost, prin hazardul istoriei, promovate la rangul de "substanță a monedei".

Cu trecerea timpului, acești bancheri au înțeles că vor putea stăpâni procesul politic. Rezultă de aici o voință de a prelua puterea politică, al cărei prim act a fost Revoluția franceză și răsturnarea instituțiilor monarhice ale Vechiului Regim.

Tehnic, această voință de control politic s-a operat prin intermediul puternicei pârgii care este centralizarea chestiunilor monetare. Centralizarea chestiunilor monetare înseamnă, în primul rând, gestionarea și controlarea masei monetare în circulație pe un teritoriu determinat. Această centralizare s-a putut face prin crearea unei instituții bancare noi, prezentată în mod voit eronat ca fiind publică și națională, dar în realitate controlată de capitaluri private: Banca Centrală. Această instituție a avut drept funcție politică primă, alături de funcția sa tehnică de control al monedei, să sustragă problema monetară din șirul de prerogative ale guvernului. În acest fel, moneda a devenit astăzi, de la crearea băncilor centrale, apanajul exclusiv al bancherilor. Băncile centrale sunt, prin construcție, instituții care scapă puterii politice.

Mai târziu, această independență a fost justificată cu viclenie prin pretinsa incapacitate a oamenilor politici de a înțelege și gestiona chestiunile monetare, neglijența lor generând o pretinsă inflație, instabilitate monetară și crize economice. Și fiecare s-a apucat să invoce după pofta inimii exemplul hiperinflației din timpul Republicii de la Weimar...Doar că ar trebui să privim mai îndeaproape, pentru a ne asigura că nu cumva chiar bancherii au susurat deciziile monetare și economice oamenilor care se ocupau cu politica în Republica de la Weimar. Ar trebui mai cu seamă să nu ne scape faptul că a încredința bancherilor, fără nici un control democratic, politica monetară, nu presupune vreo garanție că aceștia nu vor recurge la mașina de tipărit bani; practica recentă zisă a QE⁸⁹(*quantitative easing*) atestă acest lucru.

Realitatea ascunsă în spatele crizelor monetare și economice este foarte diferită de ceea ce se proclamă în general de către autoritățile politice, economice și mediatice. Într-adevăr, toate aceste probleme s-au produs, istoric, atunci când bancherii erau deja de mult timp unicii titulari ai puterii monetare. Inflația este

⁸⁹ Cf. http://www.lesechos.fr/finance-marches/vernimmen/definition_quantitative-easing.html

o rezultantă mecanică a funcționării monetare actuale după principiul rezervei fracționare. Băncile private funcționează, într-adevăr – sub controlul binevoitor al băncilor centrale care sunt o emanație a lor – pe principiul creației monetare, respectivul sistem de rezervă fracționară permițându-le, *ad vitam aeternam*, să încaseze dobânzi pe bani-datorie-activ/pasiv creați *ex nihilo*, temporar puși la dispoziția persoanelor particulare și a tuturor organismelor care se împrumută (întreprinderi, colectivități locale, state...).

Sistemul de rezervă fracționară, asociat cu perceperea de dobânzi, este o strictă invenție a bancherilor, și nu a vreunei puteri politice. Or, inflația permanentă, chiar dacă neomogenă, sub care trăim, este determinată esențialmente, de o manieră insinuantă, acestei duble practici a principiului rezervei fracționare (care generează un flux artificial de cumpărături finanțate de credit, acestea generând la rândul lor creșterea prețurilor activelor din cauza creșterii artificiale a cererii), asociată cu perceperea de rate ale dobânzii, care le permite bancherilor să se îmbogățescă prin crearea a unor afluxuri de bani la dorință, cu condiția de a păstra ca rezervă ceva de genul a mai puțin de 5% din banii aflați în circulație.

Și, în mod simetric, crizele economice sunt organizate cu bună știință prin restricționarea nebunească a masei monetare aflate în circulație, după ce o profuziune la fel de nebunească a acestei mase monetare este și ea organizată, prin intermediul fie al dezvoltării creditului disponibil (mai multe împrumuturi acordate, permise de principiul rezervei fracționare, datorită stabilirii de rate mici ale dobânzii de către Banca centrală), fie prin recursul direct la ”mașina de tipărit bani”, care azi poartă suavul nume de ”*quantitative easing*” (QE). Politica monetară ce poartă numele de ”*quantitative easing*” nu este în realitate decât folosirea mascată – sub forma de răscumpărări de către băncile centrale ale unor active din ce în ce mai depreciate, chiar imposibil de acoperit – a mașinii de bani. Dar diferența față de vechea practică a ”mașinii de tipărit bani”, care consta în crearea de bani puși la dispoziția oricui, ”*quantitative easing*” nu ”este decât în beneficiul” instituțiilor financiare care profită de mana aceasta nouă pentru a specula și a se îmbogăți, fără ca muritorii de rând sau statele să perceapă măcar ceva din acești bani.

Încetul cu încetul, instituția numită Bancă Centrală s-a îmbunătățit și perfecționat până la punctul de a căpăta o amploare

internațională. Sistemul băncilor centrale, organizat și coordonat, controlează la ora actuală toate masele monetare aflate în circulație pe toate continentele. Băncile Centrale mai controlează, de asemenea, prin jocul creșterii sau al restrângerii masei monetare disponibile pentru operatorii economici, funcționarea economiilor din toate țările lumii.

Pe lângă faptul că băncile centrale controlează nivelul ratei dobânzilor prin stabilirea de rate directe – din care decurg celelalte rate – și mașina de bani numită ”*quantitative easing*”, ele mai controlează și nivelul ratei de acoperire, cerută băncilor în schimbul autorizării lor de a pune monedă în circulație, altfel spus, nivelul rezervei fracționare. Astăzi, valoarea rezervei fracționare este sub controlul, la primul nivel, al băncii centrale a statului, și, la un al doilea nivel, sub controlul BRI⁹⁰, care coordonează șaiszeci de bănci centrale afiliate și găzduiește faimoasele întâlniri de la Basel, organizate de așa-numitul consiliu de stabilitate financiară⁹¹. Rezerva fracționară este azi la un nivel atât de jos, încât putem considera că băncile au un cec în alb pentru a pune în circulație atâția bani, câți vor și să pună la adăpost dobânzile cu adevărat prelevate pe banii particularilor și ai întreprinderilor pornind de la acești bani creați *ex nihilo*. Să nu uităm nici de faptul că acest sistem de rezervă fracționară a putut fi desfășurat chiar în profitul multinaționalelor industriale, autorizate să creeze stabilimente bancare⁹².

Se vede bine, creația monetară o duce bine sub puterea băncilor... Pretinsa înclinație a puterii politice de a abuza de creația monetară este în realitate un mit, destinat să facă publicul să accepte acapararea chestiunilor monetare de către bancherii scutiți de orice control democratic.

Această acaparare a puterii monetare este însoțită, în mod ”firesc”, de preluarea controlului asupra ”faptului economic”, ce consistă, pentru principalii capitaliști acaparatori, în a-și aroga controlul juridic asupra întreprinderii, principal vector economic. Este vorba aici, desigur, de modelul de întreprindere capitalistă

⁹⁰ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Banque_des_r%C3%A8glements_internationaux

⁹¹ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/B%C3%A2le_III

⁹² Aceste escrocherii industriale sunt detaliate în seria de articole seminate de Valérie Bugault și intitulată *Décryptage du système économique global*, apărută pe site-ul: <http://lesakerfrancophone.fr/categorie/auteurs/valerie-bugault>

ierarhică și anonimă, și nu de variantele cooperativelor sau alte concepte – mai mult sau mai puțin serios – mutuale, care au văzut lumina zilei în opoziție cu modelul capitalist. Această preluare capitalistă a controlului a fost urmată de elaborarea de norme internaționale ce permit capitalurilor să circule liber; liber, pentru că lipsește orice control și orice constrângere politică, dar sub controlul vigilent al băncilor centrale, adică al principalilor proprietari de capitaluri, care controlează masele monetare aflate în circulație. Toate acestea funcționând sub principiul deja dobândit al anonimatului capitalurilor.

(ii) Dereglementarea fluxurilor de capitaluri

La mai mult de patruzeci de ani de la apariție, dereglementarea financiară este departe de a-și fi epuizat efectele. Ea a condus deja la o integrare financiară internațională, ale cărei aspecte vizibile sunt teribil de neliniștitoare pentru generațiile ce vin.

(a) Produsele financiare ne fac să ne gândim la producția de imagini virtuale

Dezvoltarea cea mai semnificativă este cea a produselor derivate, care au luat-o înaintea operațiunilor tradiționale. De exemplu, produsele schimbate pe piețele derivate de devize au o valoare strâns corelată cu cele care sunt negociate pe alte piețe: iată de ce se vorbește despre piețe și despre produse derivate. Prețul contractelor reflectă anticipările investitorilor și speculatorilor în ce privește nivelurile ratelor dobânzilor și ratelor de schimb, care și acestea derivă din alegerile politice ale statelor, din crizele și conflictele în curs, din raporturile de forță prevăzute în preajma datei de livrare a contractului.

Produsele "derivate" sunt cumva echivalentul tehnicilor de sinteză. Valoarea lor depinde (derivă) de (din) cea a unui activ subiacent. Este vorba despre contracte standard schimbate pe piețe organizate sau pe piețe neorganizate. Cu ajutorul calculatoarelor și al modelelor matematice se pot crea, pornind de la produse derivate, produse-imagini, care au o calitate de protecție și de randament adeseori superioară celei a activelor subiacente.

Gestiunea financiară se preocupă înainte de toate să scape de controlul statelor și să compare randamentele plasamentelor ori-

unde în lume. O gigantică gestiune a averilor mondiale lucrează pentru a arbitra între tipurile de active de deținut, și în ce monedă, în cele reale sau în derivate.

Orice calcul de investiție compară rata profitului unei activități oarecare cu ratele de venit pe activități speculative, combinând dobânzile, schimburile reciproce pe devizele și pe suporturile de investiții, în real și derivate, obținute în plasamentele financiare transnaționale. Profitul activităților în economia productivă, reziduu ce rămâne după vărsarea salariilor, a sarcinilor, a taxelor și dobânzilor, este net inferioară ratelor randamentelor obținute de "activitățile de piață".

Acest fenomen sufocă ardoarea de a crea și de a investi, împinge la delocalizarea producției pentru a reduce salariile, și chiar conduce la lichidarea a tot ce nu depinde de condițiile naturale pregnante în beneficiul unui simplu import. Datoria publică și șomajul în Europa sunt o consecință durabilă a acestuia. Statele care consimt la libera circulație a capitalurilor sunt complice la această distrugere masivă a locurilor de muncă, cu consecința unei sărăcirii în masă, ceea ce determină populațiile să presupună că politicienii lor doresc să strice funcționarea economiei.

(b) De la începutul anilor 1980, domină economia internațională de speculație

Speculația, adică ansamblul de operațiuni dorite pentru ele însele și fondate pe anticiparea variațiilor de prețuri ale activelor pentru realizarea de profit pe baza unui risc calculat de algoritmi savanți, este un centru autonom de profit, numit "activități de piață" în *newspeak* (Orwell, n.t.).

O anume instituție nouă a căpătat o mare importanță: "fondurile de acoperire" (Hedge Funds), fonduri speculative, al căror principiu este să lucreze cu banii altora și contra comisioane, fără a uita să facă apel la clienți în "situații limită", în caz de evoluție negativă a cursurilor. Este vorba de o colectivizare a economisirii, care înlocuiește colectivizarea mijloacelor de producție...Grupurile industriale însele sunt antrenate de bănci în operațiuni generatoare de pierderi, deoarece acestea din urmă practică arbitrajul-speculație la vedere și caută parteneri de joc.

(c) Piața internațională a capitalurilor finanțează și deficitele publice

Statele recurg masiv la piețele internaționale de capitaluri, așa încât nerezidenții dețin o parte în creșterea datoriei publice a fiecărei țări industrializate (65% din datoria franceză este deținută de străini). Rezidenții sunt astfel subordonați poftelor celor care gestionează finanțele internaționale.

Piața financiară internațională permite politicianilor să transfere viitorilor contribuabili (urmașii noștri) sarcina de rambursare a actualei și masivei îndatorări. Dar, în același timp, instabilitatea economică crește, deoarece "investitorii" străini se acoperă în caz de criză. Scurgerea de capitaluri îi amenință, deci, permanent pe toți cei care ar pretinde să "iasă din joc".

Menghina finanțelor internaționale interzice statelor să aleagă nivelurile de remunerație salarială, de investiții în sectorul public, de protecție socială, de stil de viață propriu, intervenind chiar și mai violent în cazul statelor care, asemeni Franței, au renunțat la orice suveranitate monetară. Această pierdere este catastrofală: statul nu mai poate folosi ratele dobânzilor și ratele de schimb ca mijloace de reglare a activității economice a țării. El nu mai poate nici să permită băncii centrale să joace acel rol de "creditor de ultimă instanță" în caz de criză de lichidități a sistemului bancar.

Tirania piețelor ridică probleme, deoarece circuitele financiare transnaționale, ancorate în paradisuri fiscale, sunt opace; mai mult, observăm aici zi de zi ambalări, sufocări, dezafectări și alte accidente ale bulelor speculative, încât este o crimă a mai pretinde că "legea afacerilor" ar trebui să o ia înaintea principiului democratic. Vremea de aur a industriei a trecut. Aceste transformări ale piețelor și relațiilor dintre conglomerate financiare care domină statele sunt o continuare a mercantilismului. Ele contribuie la creșterea corupției în proporții care nu se mai întâlneau de cel puțin două secole. Legea afacerilor are un sinonim: gangsterizarea lumii.

(b) Prima condiție: dispariția conceptului de "bancă centrală"

Prima condiție, necesară, dar nu și suficientă, pentru revenirea la preeminența "faptului politic" asupra "faptului economic" este dispariția conceptului de bancă centrală. Într-o organizare politică funcțională, moneda este apanajul exclusiv al guvernului de

stat, care nu are deloc nevoie de bancă centrală. Controlul "faptului politic" de către "faptul economic" nu a devenit posibil decât prin controlul, de către bancheri, asupra masei monetare aflate în circulație. Acest control asupra masei monetare a permis apoi o concentrare de capitaluri de natură cvasi-instituțională. Ceea ce, pe cale de consecință, a făcut posibilă corupția la scară largă a oamenilor politici. Și toate acestea au generat coruperea fenomenului politic însuși. Să ne aducem aminte în această privință de maxima primului mare bancher speculator, Mayer Amschel Bauer, primul din dinastia Rothschild: "Dați-mi controlul asupra monedei unei națiuni și nu va mai trebui să îmi fac griji din cauza celor care fac legile". Coruperea "faptului politic" de către "faptul economic" se face, deci, în mod primordial pe cale monetară. Logic, pentru ca "faptul politic" să își reia locul cuvenit, puterea politică trebuie să-și recupereze pentru ea însăși funcționarea bancară, controlând, chiar ea, masa monetară aflată în circulație: nici prea multă, nici prea puțină, cu o estimare făcută în lumina nevoilor reale de dezvoltare economică, și nu în lumina avidității, cupidității și setei de putere ale principalilor capitaliști, proprietari de bănci.

Restabilirea controlului asupra monedelor de către puterea politică se face pe două căi: prima constă în suprimarea conceptului de bancă centrală, a doua în a înțelege ce este, politic, o monedă, aspect care va fi obiect al celei de-a treia părți a prezentei lucrări.

De altfel, bancherii-finanțiști se află în spatele tuturor proiectelor internaționale economice sau monetare actuale: drepturi speciale de tragere (DST), mari piețe patronate de liberul-schimb capitalist, fără a uita de noua modă *blockchains*, sub înaltul patronaj al Blythe Masters, ea însăși la inițiativa armelor de distrugere în masă întruchipate de Credit Default Swap⁹³. Atâta timp cât DST vor fi un cufăr cu monede sub controlul principalilor deținători de capitaluri, ele vor rătăci pe marea absurdă a viitoarei guvernări mondiale, cu toate riscurile de a deveni o monedă de speculă de uz individual și colectiv mondial.

În obiectivul de a da "puterii politice" armele conceptuale și juridice necesare pentru recuperarea controlului asupra monedei, vom propune în partea a treia a acestei lucrări o teorie juridică a monedei.

⁹³ Cf. <http://le-blog-finance.com/decideurs/blythe-masters-ange-noir-finance>

- (c) A doua condiție: repunerea capitalurilor sub reglementarea juridică a statelor

Al doilea pilon al reinițializării procesului politic constă în a pune din nou capitalurile sub controlul și sub reglementarea juridică a statelor, acestea fiind considerate garanți ai organizării sociale.

Deconstrucția libertății de circulație a capitalurilor presupune diferite etape:

- 1) suprimarea juridică a anonimatului capitalurilor;
- 2) suprimarea libertății de circulație a capitalurilor;
- 3) suprimarea optimizării fiscale a întreprinderilor;
- 4) suprimarea cancerului social reprezentat de "paradisurile fiscale", această condiție fiind strâns legată de dispariția posibilității juridice a anonimatului capitalurilor.

În aceste condiții, statele vor putea din nou să fie stăpâne la ele acasă, iar resortisanții lor vor putea să-și organizeze viața lor colectivă după propria dorință. Principiul "libertății popoarelor de a dispune de ele însele", care nu este azi decât o maximă de tip incantație, va deveni prin urmare un fenomen de drept pozitiv.

- 2) O acțiune internațională a guvernelor naționale pentru a deconstrui instituțiile internaționale actuale, rezultate din guvernele aflate sub controlul puterilor bănești

A reda veritabilei puteri politice, adică guvernului așa cum l-am definit în această lucrare, controlul asupra monedei și economiei, trebuie, și nu se poate face, în primul rând, decât la nivel de stat. Această acțiune va avea consecința de a reda "faptului politic" preeminența ce i se cuvine de drept asupra "faptului economic". Asistăm astăzi la foarte nefericitul spectacol inversat, în care statele încep să considere multinaționalele drept state în toată puterea cuvântului, numind "ambasadori" pe lângă ele.⁹⁴ Nu e deloc surprinzător un astfel de fenomen, care se înscrie în logica pură

⁹⁴ Danemarca tocmai a numit un "ambasador" pe lângă multinaționalele din Silicon Valley: <http://www.latribune.fr/technos-medias/le-danemark-nomme-un-ambassadeur-aupres-des-gafa-637183.html>, dar și: <http://www.lefigaro.fr/vox/monde/2017/02/02/3100220170202ARTFIG00113-les-gafa-eleves-au-rang-de-puissance-diplomatiqueou-la-tyrannie-des-geants-du-web.php>

a actualei supunerii a oamenilor politici, care guvernează statele, față de principalii deținători ai puterii economice. Cu toate acestea, o etapă suplimentară este depășită în lungul proces de dispariție a conceptului de stat: recunoașterea oficială de către un stat a multinaționalelor ca egale cu statele însele instituie preluarea puterii politice de către principalii proprietari ai acestor multinaționale. Popoarele ar trebui să judece la adevărata valoare ce anume presupune asta din punct de vedere conceptual, deoarece a renunța de bună voie la puterea politică este primul pas al acceptării sclaviei maselor, a supunerii lor totale față de principalii deținători de capitaluri, care și-au dobândit prin viclenie preeminența.

Totuși, acest proces intern de recuperare a controlului de la "faptul economic" de către "faptul politic", pentru a căpăta pevenitatea necesară, trebuie să aibă o continuare internațională; el trebuie să fie însoțit de o acțiune diplomatică într-un sens veritabil politic. Este vorba de a deconstrui instituțiile internaționale actuale, de ordin financiar și economic în esența lor, care sunt controlate de principalii proprietari de capitaluri de pe planetă.

Acest fenomen de deconstruire-reconstruire a ordinii internaționale nu va fi eficient decât pornind din clipa în care fiecare stat va lua, pe plan intern, justa măsură a condițiilor juridice necesare pentru instaurarea unui stat în sensul adevărat al cuvântului, adică pentru a dispune efectiv de suveranitatea sa.

2. La nivel juridic

Recuperarea controlului asupra "faptului economic" de către "faptul politic" presupune întoarcerea suveranității politice. Am văzut că această revenire trebuie, în primul rând, să fie instituită printr-o reformă instituțională, care să tindă să pună în aplicare principiul suveranității populare. Această preluare a controlului trece, în al doilea rând, prin preluarea controlului asupra fenomenului monetar de către guvern, în noua concepție asupra acestuia. Controlul asupra faptului monetar de către o putere legitimă politic trece prin dispariția băncilor centrale și buna înțelegere a conceptului de monedă – a cărui rețetă o vom da în partea a treia și ultima a prezentei lucrări.

Reinițializarea procesului politic nu va fi viabilă decât dacă, în al treilea rând, este însoțită de reforme juridice interne profunde. Cele trei elemente juridice fundamentale necesare pentru restaurarea efectivă a "faptului politic" sunt:

- dispariția posibilității de anonimare al capitalurilor;
- reforma radicală a conceptului de întreprindere în sensul utilității sale sociale; și
- dispariția conceptului, de origine economică, de "proprietate economică".

Trebuie să adăugăm și o ultimă reformă juridică: suprimarea normelor contabile numite IFRS (Standarde Internaționale de Raportare Financiară, n.t.), care sunt impuse în prezent întreprinderilor la nivel internațional (și din ce în ce mai mult la nivel național). Normele IFRS, impuse în lumea întreagă ca model contabil, sunt nelegitime, pentru că sunt produse de cei mai mari deținători de capitaluri în beneficiul lor și doar al lor; aceste reguli sunt în avantajul mai cu seamă al multinaționalelor⁹⁵. Noțiunea de "preț corect" vehiculată de aceste norme induce, de exemplu, în mod structural, o insecuritate legată de valoarea activelor ce compun bilanțul întreprinderilor, generând pierderea încrederii și o insecuritate endemică dăunătoare schimbului de bunuri și servicii⁹⁶.

a. Suprimarea anonimării deținătorilor de capitaluri

Primul nivel al anonimării juridice a capitalurilor este destul de puțin constrângător, dar permite o opacitate superficială cu un iz supărător: este vorba de personalitatea juridică (morală) a firmelor.

Personalitatea morală acționează ca un ecran între bunurile deținute de firmă și principalii deținători ai acesteia din urmă. Deținătorii de capitaluri nu apar oficial ca fiind proprietari ai bunurilor deținute de firme; la o primă vedere nu se știe care sunt persoanele fizice deținătoare ale firmei respective. Or, dată fiind organizarea ierarhică a acestora din urmă în beneficiul principalilor proprietari, bunurile sunt în realitate, prin intermediul persoanei morale (fictivă), proprietate a persoanelor fizice. Desigur, ceva cercetări fac posibilă aflarea proprietarilor, dar e vorba de proprietari aparenti, care și ei pot fi o altă persoană morală și așa mai departe.

⁹⁵ Pentru mai multe detalii, a se vedea *Géopolitique de l'entreprise capitalistique* [1/2]: <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-67-geopolitique-entreprise-capitalistique-12>

⁹⁶ În această privință, a se vedea spre exemplu: *Précis de fiscalité des entreprises 2011/2012*, ediția 35, Éditions LexisNexis, Maurice Cozian și Florence Deboissy, n°102, *Normes IFRS: quel impact sur le droit national?*, pp. 48 și 49, precum și n°104, *De la propriété juridique à la propriété économique*, pp. 49 și 50.

Al doilea nivel de opacitate juridică este adunarea laolaltă a persoanelor morale, astfel creându-se "grupuri de firme". Această regrupare, astăzi permisă de toate statele, contribuie foarte mult la opacizarea deținătorilor-persoane fizice ai respectivelor capitaluri.

Această opacitate este puternic agravată de al treilea nivel, care este cel al acceptării de către state a unor structuri juridice de asemenea ele opace, precum sunt trusturile anonime. Aici nu mai e deloc posibil să ajungi la proprietarii-persoane fizice, care se ascund în spatele unor astfel de structuri juridice. Inutil de precizat că aceste structuri opace sunt foarte prezente în organigrama grupurilor de societăți. În același fel, aceste structuri sunt foarte prezente în paradisurile fiscale, a căror primă vocație este exact cea de a le găzdui.

Suprimarea juridică a anonimatului deținătorilor de capitaluri prin structuri juridice opace va avea drept consecință "firească" dispariția conceptului de paradis fiscal, care va deveni inutilă și ineficientă, convențiile de schimb de informații jucându-și din plin rolul. În contextul actual al existenței juridice a structurilor anonime, convențiile de schimb de informații sunt sub aspect structural cu totul ineficiente, orice ar spune OCDE.

Paradisurile fiscale există pentru că anonimatul deținătorilor de capitaluri este instituit la scară mondială ca fapt ineluctabil. Suprimarea acestui anonimat va permite oamenilor politici motivați să ceară o taxare efectivă a deținătorilor de capitaluri găzduiți de aceste zone financiare *off-shore*; capitalurile evadate vor fi astfel reintegrate în termen scurt și mediu în teritoriile guvernate politic. Această reintegrare va fi mai eficientă, dacă guvernele nu vor abuza de poziția lor de forță pentru a impune taxe abuzive, ci se vor mulțumi cu baze de impozitare largi și cu rate scăzute.

Să ne oprim o clipă asupra impozitului. Sistemul politic reînnoit, pe care îl propunem în această lucrare, trece în primul rând prin controlul statului asupra monedei. În acest context, conceptul însuși de impozit nu se mai impune în mod firesc. Putem totuși concepe o participare a resortisanților unui stat la funcționarea acestuia, dar, în acest caz, va fi vorba de un impozit ce nu are nimic de-a face strict vorbind, în termeni calitativi și cantitativi, cu impozitul care există în prezent în societățile noastre. Impozitele, dacă e să existe impozit (ceea ce se va decide în mod democratic), trebuie să folosească pe de o parte, la funcționarea structurilor colective ale

statului și pe de altă parte să garanteze, via un sistem de asigurări sociale, minimumul vital pentru resortisanții statului, făcându-i apti să se integreze în viața colectivă. Nu intrăm aici în detalii privind forma pe care va trebui să o aibă aceste "asigurări sociale", ce rămâne a fi definită și încadrată în mod democratic, adică în acord cu acele *desiderata* ale populației țării. Orice ar fi, impozitele nu trebuie să servească pentru "inginerii sociale", avantajând cutare sau cutare ramură sau tip de activitate în detrimentul alteia. Acest tip de intruziune a puterii publice în viața economică a țărilor este pur și simplu exagerată. Ea prezintă, în plus, în termeni de organizare socială, inconvenientele majore de a genera efecte secundare, deopotrivă toxice și de necontrolat, precum și o inflație legislativă.

b. Reforma întreprinderii

Întreprinderea trebuie să fie reformulată juridic în sensul utilității sale sociale; ea va înceta astfel să fie utilizată de principalii proprietari de capitaluri ca o armă de distrugere a statelor. În mod fundamental, conceptul de întreprindere este o formă de organizare socială care trebuie să fie și să rămână sub controlul "faptului politic".

(1) Suprimarea controlului principalilor deținători de capitaluri asupra întreprinderilor

Consecința principală a actualei organizări a întreprinderii de tip capitalist este de a-l face pe acționarul majoritar titular asupra dreptului de viață și de moarte a întreprinderii; această prerogativă este lipsită de orice contra-putere reală. Astfel, o întreprindere dotată cu o reală utilitate socială va putea, în mod arbitrar și indiferent de mărime, să fie vândută unor capitaluri străine sau chiar să fie lichidată, în funcție doar de interesele principalilor proprietari.

Acționarul majoritar este cheia de boltă a edificiului economic în prezent în vigoare la nivel internațional. Dacă această caracteristică nu prejudiciază calitatea intrinsecă a acționarului sau a acționarilor majoritari din fiecare întreprindere, ea ridică totuși o problemă conceptuală în termeni de organizare socială.

Într-adevăr, din punct de vedere politic, nimic nu justifică faptul ca un acționar majoritar să fie garantul interesului social, de vreme ce o întreprindere nu funcționează decât prin existența și calitatea oamenilor care lucrează în ea efectiv, iar ea beneficiază,

pentru a funcționa, de infrastructuri publice ce aparțin tuturor resortisanților statului. Există în funcționarea juridică a întreprinderii, din punct de vedere conceptual, un hiat între organizarea juridică instituită, care face din ea un instrument în mâinile proprietarilor majoritari, și realitatea de ordin social pe care întreprinderea o reprezintă.

(2) Reorganizarea juridică a conceptului de întreprindere în funcție de utilitatea sa socială

La modul general, întreprinderea are o funcție socială esențială: cea de a permite dezvoltarea de activități multiple și variate, de a multiplica schimburile în beneficiul comun, de a permite inițiativa și responsabilitatea indivizilor considerați ca aparținând la un grup. În acest context, este important, deci, ca dreptul pozitiv să fie în adecvare cu realitatea socială și politică pe care întreprinderea o reprezintă, ea fiind, prin esență, o formă de organizare socială.

Din punctul de vedere al organizării sociale, structura profesională este analizată ca instituție dotată cu personalitate juridică cu finalitate profesională; ea se caracterizează printr-un obiect profesional clar stabilit și limitat, precum și printr-o naționalitate unică.

O analiză detaliată a întreprinderii lasă să se vadă trei elemente fundamentale indispensabile oricărei "firme": un subiect, "animus profesional", un obiect, "activitatea precisă", și mijloace de funcționare, "mijloacele materiale" (bunuri materiale și nemateriale necesare pentru funcționarea firmei) și "mijloace umane", care formează grupul celor ce "vin cu forța de muncă".

Mai în detaliu, acel "animus profesional" este dublu, el e alcătuit pe de o parte dintr-un element juridic, echipa de conducere, iar pe de altă parte dintr-un element economic, și acesta dedublat în element economic activ (proprietari majoritari) și pasiv (proprietari minoritari).

Acest context general este valabil indiferent de activitățile concrete.

În noua schemă juridică a întreprinderii, fiecare grup uman, care participă la întreprindere, întreține relații în termeni deopotrivă de putere și de responsabilitate în raport cu celelalte; ceea ce limitează, prin construcție, abuzurile unui grup asupra altuia.⁹⁷

⁹⁷ Pentru mai multă precizie privind conceptul juridic de întreprindere, ci-

c. *Dispariția conceptului, de origine economică, de "proprietate economică", ce reprezintă traducerea juridică a principiului de acaparare*

Analiza conceptului de "proprietate economică" și a consecințelor sale juridice pune în evidență dezordinea socială profundă, pe care acest concept o implică; ordinea juridică ce decurge de aici este în realitate o dezordine juridică bazată pe acaparare. Civilizația nu poate coexista cu conceptul de "proprietate economică", acest concept urmând să fie abolit definitiv.

(1) Ce enunță teoria numită "proprietate economică"

Noțiunea de proprietate economică, până acum necunoscută în dreptul francez, este în schimb foarte pregnantă în dreptul anglo-saxon, care este în esența lui axat pe comerț; acest drept face distincția între mai multe niveluri de proprietate cu mai mulți protagoniști, fiecare dispunând de puteri, drepturi și prerogative asupra aceluiași lucru, proprietatea finanțistului fiind cea preponderentă.

Conceptul de proprietate economică s-a dezvoltat inițial în SUA, datorită dominației pe care principalii capitaliști o exercitau asupra acestui stat cu vocație imperială. Această noțiune pleacă de la principiul că persoana care dispune de un drept real (*grosso modo*, cel care e "proprietar") asupra unui bun (material sau nematerial, mobil sau imobil) este persoana fizică sau morală, care fie asigură capitalul necesar achiziției (între care în primul rând băncile), fie exploatează și întreține bunul, necontând prea mult, de altfel, proprietarul juridic nominal al bunului sau bunurilor.⁹⁸

Această doctrină este prezentată într-un program de învățare pe internet după cum urmează: "Abordarea clasică din dreptul civil de secol XIX cu privire la noțiunea de proprietate era statică și formalistă. Evoluțiile doctrinelor juridice în Franța și Germania

titorul interesat este trimis către articolele semnate de Valérie Bugault și intitulate *Décryptage du système économique global - Géopolitique de l'entreprise capitaliste*, partea 1 și mai ales partea 2, publicate pe site-ul francofon: <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-67-geopolitique-entreprise-capitalistique-22>; <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-67-geopolitique-entreprise-capitalistique-12>

⁹⁸ Cf. Catherine Del Cont, *Propriété économique, dépendance et responsabilité*, Editions L'Harmattan, 1998, 400 p.

dovedesc faptul că această abordare este pe cale de a se schimba. Proprietatea a devenit o unealtă adaptabilă. Limitând drepturile proprietarului prin dreptul contractelor, acesta din urmă poate să facă să prevaleze și să se admită ca non-proprietarul formal să fie considerat ca proprietar "economic". Această noțiune de proprietate economică pune presiune pe dreptul civil pentru a-l face mai apropiat de "Common Law". Contractualizarea noțiunii de proprietate în dreptul civil este, deci, o etapă către instituirea unui drept european al proprietății".⁹⁹ Ceea ce confirmă perfect aserțiunea, conform căreia instituțiile europene sunt o armă de distrugere a dreptului zis continental: ele sunt "calul troian" care folosește, pentru a-l impune în țările cu o tradiție a dreptului scris, dreptul anglo-saxon care a fost dezvoltat istoric de către deținătorii puterii economice, desigur, pentru propriile lor interese.

Pentru a traduce această teorie în drept pozitiv, cei ce apără proprietatea economică se sprijină pe postulatul conform căruia dreptul trebuie, sau ar trebui, prin "realism juridic", să adus în conformitate cu realitatea economică. O astfel de interpretare a "realismului juridic" este într-un întreg în realitatea finanțării, care validează în mod foarte oportun drepturile celor ce furnizează credite. Cu toate acestea, neocupându-se decât de o realitate financiară aparentă, această interpretare a realismului juridic ocultează multe alte realități cu valoare totuși superioară:

- 1) realitatea potrivit căreia furnizorul de monedă nu este el însuși proprietar al monedei (cf. părții a treia din prezenta carte) și
- 2) realitatea conform căreia moneda îndeplinește un rol de organizare socială și nu poate servi acaparării de bunuri tangibile.

Astfel, conform acestei interpretări diferite, valoarea supremă, adevăratul "realism juridic" constă în a institui adevărata natură a monedei și în a se opune validării juridice a acaparării de bunuri materiale tangibile.

Pentru a face bine înțeleasă substanța conceptului de "proprietate economică", putem exemplifica prin efectele juridice și economice ale faimoaselor de acum înainte împrumuturi imobiliare garantate ("subprime"). Acest sistem de împrumuturi garantate a permis băncilor să exproprieze *manu militari* debitori fragili din punct de vedere financiar, care s-au dovedit a fi incapabili să ram-

⁹⁹Cf. <http://www.docfoc.com/contractualisation-of-ownership-about-legal-ownership-andeconomic-ownership>

burseze dobânzile în constantă inflație pentru împrumuturile pe care le-au contractat inițial la rate mici ale dobânzii. Instituțiile financiare au devenit astfel proprietari non-ocupanți ai unei cantități de locuințe atât de mari, încât le-a devenit imposibil să le revândă la prețuri "de piață" (în orice caz, la prețul de pe piață așa cum era ea la momentul subscrierii creditelor, care le-au permis indivizilor particulari ceea ce credeau ei a fi cumpărarea unei locuințe proprii). Băncile, neavând câtuși de puțin interesul de a păstra locuințe vacante – pentru care trebuie, normal, să mai și achite impozite – au scos la vânzare aceste locuințe (pe piața imobiliară), generând în consecință o enormă scădere a prețurilor imobiliare; ceea ce, în contra-parte, a depreciat pe măsură activele imobiliare încă prezente în bilanțurile întreprinderilor, inclusiv în cel al băncilor. Dacă acest concept de "proprietate economică" ar fi transcris în dreptul civil, atunci băncile ar obține același efect ca acela descris mai sus, fără a mai fi nevoie să-l facă pe creditor să semneze "garanția" (drept real) care l-a deposedat, simplul fapt de a finanța un bun ar da *de facto* băncilor un drept de proprietate asupra bunului respectiv.

Această criză zisă a "subprimelor" a fost declanșată de lăcomia instituțiilor financiare dornice să impună rambursări de împrumuturi, ce se înrudesce cu răscumpărările legale, unor oameni pe care prin ipoteză îi știau deja că erau insolvabili. Esențialul pentru acești finanțiști lipsiți de scrupule era să obțină pentru ei, în definitiv, dobânda și/sau capitalul.

(2) Consecințele juridice ale "proprietății economice"

Toate bunurile materiale dobândite pe credit vor aparține băncii atâta vreme, cât ultima miime de centimă nu a fost rambursată. Nu mai e aici nevoie să recurgem la împrumuturi garantate pentru a ajunge la același rezultat. Trebuie să reamintim că banca e autorizată – prin principiul câștigat de rezervă fracționară – să dea cu împrumut o cantitate de bani creată *ex nihilo* (care nu există în prealabil). În acest context, ar rezulta din aplicarea principiului de "proprietate economică" precum că un simplu înscris contabil artificial ar avea puterea de a face băncile proprietare asupra majorității bunurilor finanțate prin împrumuturi, bunuri care se vor găsi, prin urmare, în tranzit juridic.

Acest concept de proprietate economică se aplică și în dreptul societăților, unde permite însușirea firmei, a bunurilor, chiar a

existenței firmei, de către principalii deținători ai finanțării acesteia. Conceptul de proprietate economică se află la originea "teoriei agenției" în dreptul societăților, care a legitimat în Franța introducerea acelor "stock-options"; stock-options țin de voința de a apropia interesele financiare ale proprietarilor întreprinderii de cele ale celor care o conduc, cu scopul de a maximaliza profiturile capitaliste viitoare.

Ele reprezintă trucul ce permite un randament maxim deținătorilor capitalului firmei. Transpunerea parțială în dreptul francez a trustului anglo-saxon (fiducie) este un alt pas înainte în acceptarea conceptului de proprietate economică de către dreptul francez.

O altă aplicare interesantă a conceptului de "proprietate economică" este sosirea în Franța a LBO (*leveraged buy out*). LBO reprezintă o tehnică ce permite unei întreprinderi (holding) să achiziționeze o altă întreprindere prin intermediul unui împrumut bancar care va fi rambursat de "țintă", adică prin beneficiile generate de societatea achiziționată. Această tehnică permite, deci, să se finanțeze, printr-o bancă, o achiziție de întreprindere de către întreprinderea achiziționată. Sub imperiul conceptului de "proprietate economică", banca, simplu intermediar, adeseori complice activă a societății ce face achiziția, va deveni proprietară a întreprinderii achiziționate până la completa restituire a împrumutului de către victima cumpărată (pe propria cheltuială!). Tehnica LBO, care este o aplicare juridică a acaparării, va deveni și mai puternică sub imperiul "proprietății economice".

Legea privind protecția secretului afacerilor, adoptată de Parlamentul european la 14 aprilie 2016, este rezultat direct al conceptului înșelător de "proprietate economică".

Proprietatea economică poate să se aplice și în materie de transmisiuni informatice. Sub imperiul conceptului de "proprietate economică", datele personale imateriale colectate (big data) aparțin de drept întreprinderii care întreține și exploatează aceste date (cum este cazul deja în SUA), și nu așa cum este încă cazul în Franța – pentru o lungă perioadă de timp, se pare – persoanelor interesate de la care au provenit datele respective. În timp ce dreptul zis continental, în opoziție cu dreptul anglo-saxon, rămâne a fi (sau cel puțin rămâne până la o dată recentă) protector față de datele personale, acest lucru ar putea să se schimbe totalmente,

dacă noțiunea de "proprietate economică" ar vedea lumina zilei în Europa.

În materie de drept bancar, conceptul de "proprietate economică" încurajează asumarea de riscuri speculative faraonice: să ne imaginăm un "Hedge Fund" care are nevoie de 10 milioane de dolari pentru a specula cu produse derivate. Banca sa va putea crea acești bani și îi va da cu împrumut fără mari scrupule, deoarece dacă fondul nu va mai fi solvabil, ea va fi "proprietate economică" a rezultatului operațiunilor realizate grație împrumutului acordat și garnisit cu un efect de pârghie (deoarece opțiunile se vor face asupra a 200 sau 300 de milioane, adică de 20 sau de 30 de ori deponitul de garanție!).

Tot sub impulsul celor care dețin "proprietatea economică" a văzut lumina zilei și principiul "bail-in" bancar. Imaginând situația în care deponenții sunt solicitați să refinanțeze băncile falite ar însemna pentru proprietarii de capitaluri ale numitelor bănci a-și însuși bani pentru care nu erau, până atunci, prin intermediul persoanei morale a băncii, decât simpli deponitari. Deponitari, dar și utilizatori. Pe de o parte, deoarece acești bani folosesc drept limită pentru creația monetară prin intermediul principiului de rezervă fracționară. Pe de altă parte, pentru că, de la dispariția principiului separării între bănci de depozite și bănci de afaceri, băncile sunt autorizate să folosească în scopuri proprii banii particularilor, astfel creând posibilități pentru un sistem de speculații endemice cu banii deponenților. În ceea ce privește conturile bancare, inclusiv cele situate în paradisuri fiscale: trebuie să reamintim că instituțiile financiare care adăpostesc și gestionează respectivele credite au deja posibilitatea de a le fructifica pe cont propriu după bunul lor plac (de când a fost înlăturat principiul separării dintre băncile de depozite și băncile zise de afaceri¹⁰⁰). Dacă principiul proprietății economice ar fi instituit, instituțiile bancare ar fi *de facto* singurii proprietari juridici deplini și totali ai acestor conturi, pe care le folosesc pentru propriul lor interes.

Partizanii versiunii juridice ai "proprietății economice" urmăresc să transforme la modul general conceptul de "drept de proprietate" în "drept de proprietate economică". La ora actuală afir-

¹⁰⁰Cf. <http://www.alternatives-economiques.fr/blogs/gadrey/2012/12/19/pour-une-vraie-separation-des-banques-d'affaires-et-des-banques-de-depot>

marea juridică a conceptului de "proprietate economică" cu adevărat are partizani foarte activi, care încearcă să îl introducă în dreptul civil pozitiv. De aici ar rezulta în mod mecanic faptul că bunurile nu ar mai aparține proprietarilor lor nominali, ci persoanelor care finanțează sau care utilizează în scopuri economice respectivele bunuri.

O astfel de evoluție a dreptului francez este susținută de personalități active și influente, care au dobândit poziții sociale dominante, ce le permit să facă să se vehiculeze ideea că o astfel de evoluție se impune de la sine, că ar fi una absolut naturală și că istoria "proprietății economice" aparține viitorului. Astfel, pe nesimțite și prin diverse rețușări juridice succesive, proprietatea asupra sumelor depuse în bănci va trece în alte mâini, ea va deveni proprietate deplină și totală a băncilor, adică a proprietarilor lor majoritari, care, nemulțumiți că au permis falimentul, mai ales prin lobby-ul pe care l-au făcut în favoarea dereglementării bancare (acest lobby nu privește decât băncile cele mai mari, cele care controlează *de facto* băncile centrale, și nu băncile mici care vor fi în cele din urmă victimele dereglementării), își vor permite să acapareze pur și simplu banii depunătorilor. Mai mult, marile bănci, achiziționând pe nimic micile bănci falite, vor genera astfel încă o concentrare masivă de capitaluri în mâinile principalilor bancheri.

(3) Concluzie

Așa-numitul "realism juridic", invocat de partizanii "proprietății economice", este de fapt ilustrarea perfectă a legii celui mai puternic: din una *de facto*, dominația economică devine una de drept (*de jure*) și instituțională. "Proprietatea economică" transformată în drept pozitiv presupune afirmarea legală a principiului acaparării. Acest concept, odată instituit în dreptul pozitiv, este de natură să pună capăt nu democrației care nu există decât prin simulacrul votului popular menit a promova personalități alese de către și pentru marii capitaliști, ci unor 250 de ani de iluzie democratică materializată prin afirmarea așa-numitei clase de mijloc.

Acest concept, făcând posibilă însușirea relației umane (legătura contractuală) este de natură, de asemenea, să instaureze sub aspect juridic sistemul sclavagist. Odată cu afirmarea "proprietății economice", sclavagismul financiar existent *de facto* este pe cale să se transforme în sclavagism *de jure* (adică instituit juridic).

Trebuie să constatăm că în Occident respectivul concept de proprietate economică este în plină dezvoltare în cercurile concen-

trice ale puterii... În așteaptă zile frumoase în față. Nu trebuie să contăm pe practicienii dreptului, formați conform concepției ”teoriei pure a dreptului”, pentru a ne opune acestui jaf juridic. Într-adevăr, a te opune introducerii în dreptul francez a mârșavului concept de ”proprietate economică” necesită nu doar cunoașterea dreptului civil, pe care în general nu îl cunosc practicienii dreptului afacerilor proveniți din mediile comerciale (cu excepția notabilă a celor care lucrează în Franța pentru afirmarea juridică a acest concept), dar și o analiză a finalităților acestui concept, ceea ce se află astăzi cu totul în afara domeniului de activitate al practicienilor-activiști ai dreptului.

Cu toate acestea, dacă privim ”faptul politic” drept o emanație organizațională a unor indivizi care trăiesc pe un teritoriu dat, conceptul de proprietate economică, care instituie acapararea spre profitul principalilor deținători de capitaluri, este în mod radical incompatibil cu reînnoirea fenomenului politic, acesta urmând să fie ”neutralizat din punct de vedere legal”.

3. La nivel metajuridic și metapolitic

Pare evident – pentru cine binevoiește să facă efortul de a observa minuțios și fără *a priori* – că bazele intelectuale, teoretice și instituționale în vigoare au jucat un rol primordial, determinant, în impasul civilizațional în care au ajuns astăzi Franța în particular și Occidentul în general.

În particular, conceptele unei pretinse ”științe economice” și ale unei ”teorii pure a dreptului”, dezvoltate de-a lungul secolului XX, au permis devierea instituțiilor și însușirea lor de către persoanele deținătoare ale puterii financiare și capitaliste. Pretinsa ”știință economică” a generat marginalizarea conceptului de economie politică¹⁰¹, în timp ce ”teoria pură a dreptului” a izgonit din drept orice reflecție filosofică¹⁰², adică orice reflecție de politică juridică privind consecințele etice (pentru unii) sau morale (pentru alții) ale legilor.

¹⁰¹ Despre eliminarea conceptului de economie politică în Occident, a se vedea transcrierea discursului lui Mihail Kazin: <http://lesakerfrancophone.fr/mikhail-khazine-2016-annee-de-lagrande-rupture-15>

¹⁰² A se vedea pe acest subiect studiul profesorului J.-P. Chazal: <http://spire.sciencespo.fr/hdl:/2441/516uh8ogmqildh09h82apilqg/resources/philosophie-et-theorie-du-droit-ou-l-illusionscientifique.pdf>

Concepția științistă despre economie și drept, materii izolate cu bună știință și făcute ermetice de către autoritățile universitare (eventual stipendiate), a permis excluderea din raționamentul intelectual a naturii fundamentale sociale și pluraliste a oricărei organizații umane. Iată cum personalul salariat a devenit "gestionat" și coborât la rangul de "resurse umane", iată cum pregătirea intelectuală a tinerilor – inițial instrucție – s-a transformat în "educație" ...O astfel de concepție a "științelor sociale" a permis în realitate transformarea acestor materii în arme pentru cucerirea puterii politice de către deținătorii puterii economice. Un astfel de procedeu nu putea duce, în cele din urmă, decât la impasul civilizațional în care a ajuns azi Occidentul, iar odată cu el, lumea întreagă.¹⁰³

Scotând la lumină aceste fenomene, ajungem la o regândire a dreptului. În acest context, simpla analiză logică pune în evidență faptul că dreptul zis comercial, considerat din 1807 ca un drept derogatoriu, de fapt este parte integrantă a organizării sociale generale și trebuie, în consecință, reintrodus în dreptul comun. Pare, deci, necesar să se angajeze în acest sens o nouă și vastă întreprindere de codificare a dreptului.

a. *"Știința economică" trebuie să se retragă în favoarea revenirii "economiei politice"*

(1) Vedere de ansamblu

Economia politică ia în calcul obiectivele economice, care sunt de dorit sau pur și simplu posibil de atins, precum și condițiile necesare pentru a le atinge.

Și dimpotrivă, "știința economică", pe același model al concepției despre drept ca "teorie pură", nu se ocupă decât de analiza mijloacelor, proceselor economice în derulare, acestea din urmă devenind scopul oricărei cercetări¹⁰⁴. Orice cercetare critică asupra finalității chestiunilor pe care economia le evidențiază este struc-

¹⁰³ A se vedea în această chestiune Valérie Bugault, *Les colonnes infernales de la défaite civilisationnelle*: <http://lesakerfrancophone.fr/les-colonnes-infernales-de-la-defaite-civilisationnelle>; dar și *Revue Europe et Orient*, n°23, iulie-decembrie 2016, Institutul Tchobanian.

¹⁰⁴ Despre distincția dintre economie politică și științe economice, a se vedea Mihail Kazin: <http://lesakerfrancophone.fr/mikhail-khazine-2016-annee-de-la-grande-rupture-15>

tural evacuată din materie. În acest sens, economiștii, ca și juriștii de altfel, devin puri agenți ai puterii în exercițiu, justificând-o pe aceasta din urmă chiar prin propria lor existență. Economiștii care devin conștienți de goliciunea unei astfel de concepții privind economia devin, precum câștigătorul Premiului Nobel Maurice Allais, *persona non grata* ai sistemului; ei se pomenesc, așa cum spune foarte nimerit un autor, ”ori cu cuvântul tăiat, ori cu capul tăiat”¹⁰⁵.

Această stare de lucruri nu este una satisfăcătoare, nici în ce privește echitatea, nici în ce privește coeziunea, deopotrivă individuală și de grup. Nimic nu justifică faptul ca economia să fie o meserie ”desprinsă de pământ”, cu un vocabular care se îndepărtează din ce în ce mai deschiș de vocabularul comun, și a cărei finalitate constă doar în a analiza, împingând exegeza înspre ultimele ei limite, mijloacele folosite de puterea în exercițiu pentru a-și consolida poziția socială.

Astfel, piața nu trebuie să fie considerată drept un scop în sine, concept instrumentalizat de cei de dețin puterea economică. ”Piața” nu este și nu ar fi trebuit să fie niciodată altceva decât un mijloc de difuziune a schimburilor; ceea ce presupune ca piața să fie controlată de o autoritate superioară, autoritatea statului (desigur). Însă, dimpotrivă, la ora actuală asistăm la un control al piețelor de către principalii deținători de capitaluri, ascunși în spatele diverselor persoane juridice artificiale, care le orientează tendințele și le controlează indicatorii.¹⁰⁶ De altfel, a considera că

¹⁰⁵ Cf. Arnaud Aaron Upinsky, *La tête coupée; le secret du pouvoir*, Editions Le Bec, 1998, 526 p.

¹⁰⁶ În ce privește controlul euribor, a se vedea spre exemplu: http://www.lemonde.fr/economie/article/2012/07/19/scandale-de-l-euribor-la-societe-generale-et-le-credit-agricole-a-leur-tourimplicues_1735883_3234.html; dar și <http://www.lefigaro.fr/societes/2016/12/07/2000520161207ARTFIG00307-scandale-de-l-euribor-trois-nouvelles-mises-a-l-amende.php>; sau <http://www.lefigaro.fr/societes/2012/12/10/20005-20121210ARTFIG00610-apres-le-libor-lescandale-de-l-euribor-va-eclater.php>; în ce privește controlul libor, a se vedea spre exemplu: http://www.lemonde.fr/economie/article/2015/04/23/scandale-du-libor-deux-milliards-d-euros-damende-pour-la-deutsche-bank_4621563_3234.html; dar și <http://www.20minutes.fr/economie/972083-20120716-tout-comprendre-scandale-libor>; și http://www.lemonde.fr/economie/article/2012/12/18/scandale-du-libor-une-trentaine-de-banquiers-d-ubs-seraient-implicues_1807766_3234.html; și http://www.lemonde.fr/economie/article/2014/10/21/bruxellesinflige-61-6-millions-d-euros-d-amende-a-jp-morgan_4509938_3234.html

un stat trebuie să se finanțeze de pe piețele de capitaluri înseamnă a nega funcția politică a statului și a-l coborî la rangul de simplă întreprindere capitalistă.

Piețele considerate drept un "scop în sine" sunt în realitate folosite de principalii deținători de capitaluri ca mijloace pentru a doborî statele. Conflictul de interese este înălțat, la fel ca acapararea, la rangul de mod de funcționare ordinar, pe care puterea nelegitimă în exercițiu face multe eforturi – și înțelegem perfect de ce – pentru a-l impune ca fiind cel normal.

Economia politică permite abordarea acestor subiecte și problematici care sunt esențiale, în timp ce știința economică nu permite acest lucru. Or, toate acestea se bazează pe o neînțelegere, deoarece nu există "știință" fără observarea cauzelor și efectelor unui proces; astfel, pretinsa "știință economică", care face abstracție de cauzele și efectele proceselor, nu ar putea fi considerată drept "știință", ea nu este așa ceva.

Orice știință socială (în opoziție cu științele naturii), fondată în primul rând pe analiza cauzelor și efectelor unui proces, trebuie, prin urmare, să ducă în mod imperativ la o îmbunătățire a condițiilor de viață în comun. Nimic din toate acestea nu este autorizat sub imperiul exegezei tehnice care a devenit o pretinsă "știință economică". Vom vedea în materie monetară ilustrarea acestei situații: actuala "știință economică" a evacuat dintre preocupările sale fundamentul, totuși foarte contestabil, al concepției monetare în vigoare. Acest fundament este legat de raportul de forțe politice, care a opus principiul monarhic emergenței unei noi caste de bancheri comercianți foarte puternici. Actuala concepție despre monedă, de care nu mai discută nimeni sub dominația "științei economice", este, deci, fondată pe un raport de forțe politice. Acest raport de forțe s-a răsturnat, istoric, în favoarea comercianților, prin ralierea papalității la concepția monetară a acestora din urmă, operând prin aceasta un prim seism în fundamentele politice ale regimului monarhic.

(2) Aplicarea "științei economice" la monedă: dogma fundamentului istoric al monedei

Vom vedea în ce fel concepția restrictivă a economiei, vehiculată de "știința economică", a încurajat confuzia între natura monedei și materialitatea sa, justificând chiar prin aceasta sistemul

de acaparare a monedei. Fundamentul istoric contestabil al monedei, care a apărut pe fondul raportului de forțe dintre o monarhie în declin și o nouă ordine, emergentă, a negustorilor, nu poate, sub imperiul actualei ”științe economice”, să fie pus sub semnul întrebării.

”Știința economică” admite implicit că moneda există simultan sub cel puțin două forme antagoniste și contradictorii; am putea spune, metaforic, că moneda, ca și lumina, sunt, ambele, deopotrivă undă și corpuscul. ”Urmărind ciclul monedei, se poate vedea cum apare clar dubla sa natură «corpusculară» și «ondulatorie»”¹⁰⁷.

Dar, dacă toate manualele de studiu al economiei alcătuiesc o listă a funcțiilor monedei – unitate de cont, rezervă de valoare, intermediar de schimburi – nici o lucrare pentru studiul economiei ortodoxe nu dă o definiție a monedei. Manualele de studiu, de la liceu la universitate, menționează o istorie inventată de filosoful englez John Locke.¹⁰⁸ Este vorba de fabula, potrivit căreia trocul ar fi la originea monedei. Această fabulă, care sugera implicit că ordinea comercială este spontană, independentă și anterioară ordinii politice, a cunoscut un foarte mare succes. Găsim adeseori, de asemenea, citată în manualele de studiu o altă fabulă, care vine de la greci și care, pe fond, servește aceleași interese. Această ”istorie” îl pune în scenă pe Cresus¹⁰⁹ ca inventator mondial al monedei; moneda este aici prezentată în mod fals ca fiind legată în mod inevitabil de aur.

În ce privește natura monedei, opțiunea dogmatică ce a fost făcută și care prevalează și azi – ”știința economică” refuzând cu încăpățănare să o pună sub semnul îndoielii – se trage din secolele XIII și XIV. În acea epocă, cele două mari școli ale scolasticii, realismul și nominalismul – opuse una alteia – aveau o concepții diferite despre natura monedei.

Realistii rămâneau fideli concepției feudale, conform căreia moneda era considerată ca un semn al politicului, și, dincolo de asta, ca un instrument al religiosului; moneda era cumva asimilată unui semn al lui Dumnezeu pe pământ, ceea ce justifica puterea absolută a prințului. Conform acestei opțiuni, moneda era o instituție controlată de prinț.

¹⁰⁷Cf. Arnaud Aaron Upinsky, *La Perversion Mathématique*, Éditions du Rocher, 1985, 318 p.

¹⁰⁸ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/John_Locke

¹⁰⁹ Cresus avusese ideea de a bate monezi de aur provenind din râul Pactol, în care regele Midas își abandonase puterea dionisiacă de a transforma totul în aur.

Nominaliștii, în schimb, erau partizani ai unei concepții despre monedă ca marfă dotată cu o valoare intrinsecă; ei își fondau abordarea pe raționamentul privind esența. Mișcarea lor dădea un sprijin intelectual considerabil revoluției invizibile, pe care o făcea la acea vreme acea parte din starea a treia structurată în jurul activităților negustorești (acea clasă socială era denumită în Evul Mediu "negustorime"). Nominaliștii fondau moneda pe un proces intelectual ce participa din plin la mentalitatea realistă, pentru că moneda astfel concepută era axată în jurul procesului de reificare. Această opțiune epistemologică este paradoxală, și în plus ea este contradictorie, odată ce nominaliștii resping "universaliile". Dar avantajul acestei poziții paradoxale, și chiar contradictorii, era că interzicea prinților să folosească moneda în scopurile lor proprii (suprimare a senioratului), deoarece moneda își trăgea existența și valoarea dintr-un principiu total autonom și străin de orice noțiune de putere sau de control.

Papalitatea s-a plasat în cele din urmă de partea "nominaliștilor temperați". Trecând de partea intereselor burgheziei negustorești ascendente, papalitatea s-a disociat în mod automat de interesele prințului. Această disociere a generat prima ruptură în coeziunea sistemului feudal, a cărui forță rezulta din asocierea politică dintre proiectul temporal, reprezentat de prinț și proiectul spiritual, reprezentat de papalitate.

Poziția papală a făcut să evolueze în mod durabil teoria monetară înspre materialismul cel mai total: de acum înainte, valoarea monedei nu mai putea veni decât din metalul prețios din care era făcută. Unii nu voiau să țină cont nici măcar de cheltuielile pe care le presupunea baterea de monedă. Ca urmare, era absolut indispensabil să se găsească noi surse de metal prețios pentru a păstra funcționarea, prin intermediul monedei (care permite menținerea unui nivel bun de schimburi), a ordinii sociale; ceea ce s-a și făcut în secolul XVI prin jaful de tip genocid asupra Americilor.

Astăzi, după abandonarea definitivă a monedei-materie, mentalitatea scolastică recâștigă din terenul pierdut într-un context totuși absolut diferit, cel al reificării creanțelor.

Înainte de a se produce și mai multe pagube în organizarea umană, e timpul să facem să prevaleze realitatea asupra dogmelor instrumentate. Epoca noastră are "datoria" istorică de a face ordinea cuvenită în principiile care guvernează viața în societate;

în acest sens, natura "de act de autoritate ce emană de la puterea politică", pe care o are moneda, trebuie să apară la lumina zilei și în definitiv să se impună pe plan juridic.

b. *Teoria dreptului nu poate fi separată de filosofia dreptului: denunțarea erorii conceptuale istorice din secolul XX*

Teoria pură a dreptului, care a prevalat de-a lungul secolului XX, a dat naștere eliminării procesului de studiere a finalităților dreptului din materia juridică. De aici a rezultat că, deși dreptul este, prin însăși esența lui, o cercetare a ceea ce e just, excluderea cercetării a ceea ce e just de către juriștii formați în spiritul preinsei "științe juridice".

Cu "știința juridică" e la fel ca și cu "știința economică": nu poate fi vorba despre știință într-un domeniu care refuză *a priori* observarea și examenul critic al cauzelor și efectelor proceselor în cauză. Examinarea cauzelor și efectelor proceselor juridice în curs pledează în special pentru o reintegrare a dreptului comercial în cadrul dreptului civil și pentru organizarea unui vast demers de recodificare a dreptului.

(1) Dreptul este prin esența lui cercetarea a ceea ce e just

Sub influența determinantă a lui Hans Kelsen¹¹⁰ și a "teoriei pure a dreptului" aparținând acestuia, studierea dreptului capătă, în secolul XX, forma exegezei tehnice: finalitățile tehnicii juridice folosite nu au de ce să fie studiate, ele sunt excluse din orice examen critic. Sub această dominație, dreptul, înțeles integral în cadrul pozitivismului, devine descărnat, iar vocația sa e instrumentalizată. Teoria pură a dreptului, la modă în secolul XX, a evacuat din analiza juridică esențialul ce constă în se a interoga asupra finalității dreptului în termeni de justiție. Finalitatea justiției, inerentă dreptului natural, este de acum înainte expulzată din studierea "dreptului", practicienii devenind simpli mecanici descărnați ai tehnicilor instrumentalizate de puterea economică.

Scoțând în față în domeniile ce țin de organizarea politică, adică de "drept", o abordare scientisă găunoasă, în care cartezianismul este amputat cu bună știință de componenta sa critică și

¹¹⁰ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Hans_Kelsen

de căutarea justiției, ”dreptul” a devenit o ”materie” manipulabilă și instrumentalizată cum se cuvine de către puterile financiare dominante; acestea au văzut în drept mijlocul de a-și impune propria politică, de a croi instituțiile și procesele juridice în funcție de interesele tagmei lor. ”Dreptul” s-a transformat în non-drept.

Demersul ce constă în a desprinde materiile ce se referă la organizarea socială de suportul lor conceptual critic le-a transformat pe acestea din urmă în materii desprinse de sol, a căror simplă vocație este de a fi instrumentalizate... Și în cele din urmă menite, *ab initio*, unui eșec din punct de vedere al civilizației. Cu precizarea că ceea ce este un eșec pentru popoare, este în mod evident o mare victorie pentru cei care dețin ”faptul economic”. Juristul a fost astfel transformat în instrument al puterii, puterea plutocrației. Contra-puterea, pe care o constituie gândirea critică a juristului, dispăre astfel în mod oportun din mediul universitar; ”dreptul” astfel înțeles devine o tehnică manipulabilă la infinit de către cei care nu își interzic să îi observe finalitățile, mai cu seamă deținătorii ”puterii economice”.

Abordarea noastră teoretică se situează exact la opusul celei din secolul trecut: ”dreptul” nu este ”drept” decât pentru că acordă locul principal observării cauzelor și efectelor, juste sau injuste, ale proceselor tehnice respective; el nu este drept decât în măsura în care caută să atingă sau să se apropie cât mai mult posibil de ceea ce ”just”. Analiza critică a ”dreptului”, care include observarea cauzelor și efectelor juste sau injuste, este în mod firesc parte integrantă a ”dreptului”, fără de care însuși conceptul de ”drept” ar dispărea.

Revenirea observației istorice și a criticii finalităților proceselor juridice va permite restabilirea materiei juridice în ceea ce are ea cel mai nobil, căutarea a ceea ce este ”drept”. Experiența istorică trebuie să aibă primul loc în examinarea critică a dreptului. Într-adevăr, fiind vorba de organizare umană, tradusă în termeni juridici, nimic nu poate fi cu adevărat inventat, totul a fost mai mult sau mai puțin experimentat: este vorba pur și simplu de a adapta și reabilita experiențele benefice pentru dezvoltare și de a le da la o parte pe cele care au condus la un impas în termeni de dezvoltare umană. Dacă se urmează această metodologie, rezultă că de fapt comerțul nu ar trebui în nici un fel să fie separat de dreptul comun. El trebuie, dimpotrivă – deoarece este parte integrantă a organi-

zării umane generale – să se supună principiilor generale ce guvernează comportamentele umane. Comerțul trebuie să fie din nou subordonat ordinii politice, în sensul în care aceasta are funcția de a organiza viața în comun, adică de a face cât mai liniștite posibil relațiile interindividuale și cele dintre indivizi și instituții.

Traducerea juridică a acestei observații este că dreptul comercial trebuie să piardă caracterul de drept de excepție, pe care îl dobândise din momentul apariției Codului comercial din 1807, pentru a se reintegra în dreptul comun. Asta ar permite să se pună capăt definitiv, în dreptul francez, uzurpării actuale a organizării sociale de către "faptul economic". Altfel zis, comerțul, care face parte din viața în societate, a sfârșit, favorizat de poziția sa juridică de "drept de excepție", prin a se ridica la rangul de "drept comun", făcând ca toate regulile ce gestionează viața în comun să se plieze potrivit principiilor sale. Or, sub aspect conceptual, dacă totuși comerțul face parte din viața în comun, aceasta din urmă nu se rezumă la simple reguli comerciale. Ființa umană este o entitate naturală recunoscută de drept. La fel cum viața omenească nu se rezumă la "acte de comerț". Trebuie bătut în cuie faptul că, în pofida postulatului pe care sunt fondate instituțiile naționale, supranaționale (instituții europene) și internaționale (OCDE, OMC, FMI, Banca Mondială...), viața în comun nu se reduce în nici un caz la simple reguli comerciale.

La ora actuală asistăm la tristul spectacol al unei mistificări a "faptului politic" de către "faptul economic", ce și-a arogat de fapt o prerogativă care, prin esență, nu îi aparține: regulile comerțului au luat-o înaintea regulilor de organizare socială. Cei ce dețin puterea economică au absorbit în propriul lor interes "faptul politic", denaturându-l. Dacă termenii mai au încă un sens, "faptul politic" nu poate în nici un fel să fie asimilat de către și în "faptul economic"; ceea ce înseamnă că în "ordinea (care e mai degrabă o dezordine) socială actuală", "faptul politic" nu mai există, el este pus între paranteze, generând, ca pierdere colaterală, o suspendare a noțiunii de "civilizație".

- (2) Necesitatea absolută de a reintegra dreptul comercial în cadrul dreptului comun presupune realizarea unei vaste recodificări a dreptului

Însăși concepția despre "drept" trebuie să fie reînnoită pentru a se reda preeminența conceptului politic de stat. Cuvintele trebuie

să își regăsească valoarea semantică, iar organizarea socială trebuie să regăsească acea cale deschisă de iluștri autori precum Aristotel, Sfântul Toma din Aquino, Domat, mai recent Maurice Hauriou și mulți alții... Cu alte cuvinte, dreptul trebuie din nou să tindă înspre căutarea a ceea ce este just, iar "faptul politic" trebuie să își reia locul pe care niciodată nu ar fi trebuit – din lașitate, ignoranță sau slăbiciune – să îl piardă, în beneficiul principalilor deținători de capitaluri. Economia, care este parte integrantă a organizării sociale, trebuie să revină în cadrul dreptului și să nu mai fie pretextul pentru aservirea indivizilor de către o organizație socială cu vocație exclusiv prădătoare.

Astfel, dreptul comercial, conceput ca drept de excepție de Codul comercial din 1807, trebuie să se integreze imperativ în cadrul dreptului comun pentru a-i respecta toate prescripțiile. Această integrare trebuie în mod necesar să se realizeze printr-un vast demers de codificare a dreptului. Codificarea este o muncă de clarificare, de ierarhizare, de sinteză și de căutare a coeziunii, în contrast cu actualele compilații.

Prin "codificare" se înțelege un efort de sinteză și de teoretizare comparabil cu cel întreprins în Franța în 1804 în momentul realizării codului civil napoleonian. Pretinsele codificări, la care am asistat în Franța în ultimii patruzeci de ani, nici nu merită în vreun fel termenul de "codificare" (cuvintele trebuie să-și regăsească sensul ca să putem comunica), ele nu sunt decât "compilații" – după moda anglo-saxonă – de reglementări mai mult sau mai puțin oportuniste și de circumstanță, ce generează incoerențe și o insecuritate juridică, care face ca termenul de stat de drept să nu mai aibă niciun sens.

Munca de codificare constă (conform tradiției franceze) în a spune mult prin cuvinte puține¹¹¹. El va avea drept efect să facă "dreptul" din nou inteligibil pentru cei care îl folosesc și va contribui la efortul de a face mai liniștită viața în comun. Și dimpotrivă, reglementările actuale au ca efect - și fără îndoială au și ca funcție – să crispeze raporturile sociale, alimentând conflicte larva-

¹¹¹Cf. Portalis, *Discours préliminaire sur le projet de Code civil*: "Funcția legii este de a fixa, prin orientări generale, maximele generale ale dreptului; să stabilească principii fecunde în consecințe și nu să coboare până la detaliul chestiunilor care se pot naște în fiecare materie."

re nesfârșite, care abia așteaptă să izbucnească; raporturile umane sunt judiciarizate la fel ca și contractele comerciale.

Ordinea socială nu există decât atunci când e domesticită de o putere politică perfect conștientă de funcția ei (și de limitele propriului ei exercițiu) și în măsură să impună reguli juste pentru toți actorii din societatea umană. Ajungem astfel la nevoia crucială, pentru state, de a relua controlul nu doar asupra propriei economii, ci și asupra monedei lor.

Istoria ne învață că statul este stăpân suveran asupra monedei sale sau nu este deloc.¹¹² Analiza juridică care urmează va pune în evidență faptul că recuperarea controlului asupra monedei de către statele suverane este nu doar perfect posibilă, ci și simplu de realizat.

¹¹²A se vedea, spre exemplu, articolul următor referitor la atacul asupra monedei de hârtie ce a avut loc în India în luna noiembrie 2016, mai ales ultimul paragraf: <http://lesakerfrancophone.fr/un-secret-de-polichinel-le-bien-garde>

IV. PARTEA A TREIA: DESPRE MONEDĂ – TEORIA JURIDICĂ A MONEDEI

Revenirea la o monedă controlată de guvern, cel care reprezintă și apără interesele propriei populații, este condiția necesară, dar nu și suficientă, pentru stabilirea unui sistem politic democratic.

Statul care emite și controlează moneda proprie în mod suveran, poate deopotrivă să finanțeze proiectele pe termen lung și infrastructurile publice necesare și să le procure rezidenților mijloacele pentru a se instrui, a se trata, a munci, a face comerț etc. Un astfel de stat este în măsură să asigure resortisanților condițiile indispensabile unei vieți decente. Stabilirea unei monede suverane controlate de stat va permite populației care trăiește pe teritoriul respectiv să prospere, punând *de facto* capăt parazitismului financiar. A prospera nu înseamnă în nici un caz îmbogățire prin acaparare. Așa cum observa și Rousseau, trebuie să fie evitat luxul care "îl corupe deopotrivă pe cel bogat și pe cel sărac, pe unul prin avere, pe celălalt prin jind; luxul vinde țara moliciunii, vanității; el îi ia pe toți cetățenii de la statul lor, pentru a-i înrobi unul față de celălalt și pe toți față de opinie".¹¹³ Rousseau anticipase, astfel, într-un exercițiu de mare clarviziune, dictatura opiniei pe care o cunoaștem azi.

Controlul asupra monedei de către un guvern legitim este condiția *sine qua non* care va permite "statelor" să își respecte principiul politic de stat. Dincolo de singura aparență de înveliș juridic, un stat nu este, politic vorbind, un stat decât dacă e suveran, mai ales din punct de vedere monetar. Eliberarea monedei de sub interesul privat al bancherilor internaționali va permite eliberarea guvernelor de sub aceleași interese financiare internaționale. Aceasta va avea ca efect recăpătarea de către stat a capacității de decizie deopotrivă în economie și în destinul colectiv al resortisanților săi.

Pentru a rămâne viabil și pentru a-și îndeplini în mod perfect funcția de facilitare a schimburilor, moneda trebuie să scape structural oricărei posibilități de acaparare. Oricât de evident ar

¹¹³ Cf. Rousseau, *Du contrat social*, G-F Flammarion, 1992, Cartea III, Capitol IV, *De la démocratie*, p. 96.

părea, istoria ultimilor cinci sute de ani merge în sensul invers, în care moneda e deținută de cei ce o acaparează, cu obiectivul de a o acapara la maxim. O altă cale, foarte simplă, e posibilă: este de ajuns să ne reamintim și să instituim juridic utilitatea socială a monedei, ceea ce propunem prin teoria monedei dezvoltată în cele ce urmează.

Vom detalia natura monedei înainte de a analiza regulile ei de funcționare.

A. Natura monedei: o instituție creată printr-un act de autoritate.

A se reda monedei utilitatea sa socială, care este și prima sa rațiune de a fi, presupune, înainte de orice, să facem distincția între natura juridică a monedei și suportul ei material.

1. Moneda este un act de autoritate, ce își asumă funcția socială de fluidizare a schimburilor – ea este o instituție, și nu un "bun"

Moneda nu este, juridic, semantic și istoric, un bun, ci o instituție creată de o autoritate în scopul de a ajuta schimburile. În calitate de instituție, moneda are o valoare socială, dar nu are valoare economică.

Din punct de vedere tehnic, moneda este un vector juridic instituit în contabilitate; imaginea contabilă a monedei generează o distorsiune a realității.

- a. Moneda nu este, juridic, semantic și istoric, un "bun", ci o instituție*

Moneda este în mod esențial un act de autoritate ce emană de la o autoritate. Ea este, fundamental, de natură instituțională. Această aserțiune se verifică din punct de vedere juridic, semantic și istoric.

- (1) Moneda nu este, juridic, un "bun", ci o instituție creată în scopuri de reglare socială

Moneda este în mod esențial un instrument de reglare socială, un act public de etalonare, o măsură folosită în raporturile contractuale, permițând favorizarea schimburilor de bunuri și servicii.

Moneda organizează referințele obiective și juridice ale tranzacției; ea este un fel de unitate de măsură a valorii schimburilor. Moneda acționează juridic și economic ca o "chitanță"¹¹⁴. Pentru că moneda se accesează ușor și este acceptată de toți, și pentru că permite să se stabilească o recipisă privind efectuarea schimbului, moneda participă la securizarea juridică a schimbului și la fluiditatea acestuia, contrar cu ceea ce permite trocul, de exemplu.

Moneda este în esența ei un act de autoritate și de putere politică; ea răspunde utilității sociale de a facilita schimburile. Ea este, deci, un act de putere întruchipat de un vector, care poate îmbrăca diferite forme (tăblițe de lut, bucăți de lemn, de hârtie, de aur, conturi bancare etc.). Pentru a da o imagine clară: moneda se înrudește cu "conținutul", în timp ce materializarea sa se înrudește cu la "recipientul". Dacă vorbim de un pahar de vin, vom defini conținutul prin recipient, dar toată lumea va ști, intuitiv, că nu a băut paharul, care nu e comestibil. La fel și în materie de monedă: dacă este comod să se desemneze moneda prin suportul său material (bancnote, monede sau altceva), toată lumea știe că moneda nu este identificată prin – nu se reduce la – materializarea ei.

Argumentul obișnuit al liberalilor care constă în a concludiona că moneda este un bun pentru că este obiect al comerțului, este de două ori greșit. Pe de o parte, din punct de vedere conceptual, această aserțiune inversează sensul procesului monetar: nefiind, prin natură, un bun, moneda este prin esența ei în afara comerțului; ea este un simplu intermediar destinat să faciliteze comerțul. Pe de altă parte, din punct de vedere logic: munca în general sau, mai mult, activitatea profesiunilor liberale, care fac obiectul tranzacțiilor comerciale, nu sunt "bunuri". Nu trebuie să confundăm tranzacția cu obiectul tranzacției; unele obiecte ale tranzacție pot fi "bunuri", dar toate tranzacțiile, mai ales cele ce implică servicii, nu sunt "bunuri".

- (2) Moneda nu este, semantic, un "bun"; ea este o instituție fondată pe a fi, iar nu pe a avea

Pentru a ne convinge că moneda nu este un "bun", să începem cu etimologia cuvântului: din adjectivul latin *moneta*.¹¹⁵ Rădăcina

¹¹⁴ În această chestiune, a se vedea funcționarea acelu "tally stick" englezesc: <http://www.bl.uk/collection-items/tally-sticks#>

¹¹⁵ Junon Moneta era zeița care avertiza și amenința, dar ea era considerată și ca protectoare a femeilor și paznic al finanțelor. La început, mone-

sa este *mon*, care este forma cauzativă a rădăcinii *men*: ”a gândi și a primi ceea ce îți vine în minte, a-și aminti...”. Verbul latin *monere* desemnează, deci, acțiunea de ”a face să-și amintească”. Legată de grecescul *μνημοσύνη*, *mnêmosunê*, ”care conservă amintirea”. Forma cauzativă implică o acțiune sau un obiect care provoacă aducerea aminte (despre muncă) și care a dat în franceză cuvântul ”monument”. Moneda era, deci, un instrument, care manifesta memoria despre munca recunoscută a membrilor din trib, din cetate, energia socială cumulată.

Această acțiune exprimată prin numele obiectului în ”a face să-și aducă aminte” nu este de altfel specifică latinei:

Limbă	Formă simplă (a-și aminti)	Formă cauzativă
Indo-europeană	memone	moneyeti
Latină	memini	monere
Limba nordică veche	ment	mynt
Engleza veche	menna	mynet
Germana veche	minne	munizza

Această etimologie stabilește de la origine moneda ca instituție (chiar dacă foarte imperfectă) menită a aduce aminte despre aportul fiecăruia la societate, de felul în care fiecare adaugă o piatră la întreg edificiul. Este o implicație umană, nu e un lucru. Iar moneda concretă, scoică, vite, piese, conturi-curente, etc., este pur și simplu ca o un nod la batistă ca să nu uităm de datoriile și creanțele fiecăruia.

Etimologia greacă de ”numismata” (”ceea ce este instaurat prin lege”) ne confirmă că este într-adevăr vorba de o instituție. Și asta merge chiar mai departe: la originea scrierii, altă instituție fără de care societățile umane nu ar exista, se află nevoia de a împărți: a împărți dreptul la apă, la pământ, a împărți munca. Iar cele două instituții se conjugă: primele monede au fost înscrisurile contabile ale scribilor din Sumer și Akkad, acum mai mult de cinci mii de ani! Moneda nu este o realitate externă ființelor umane și care n-ar fi la îndemâna lor. Este esențial să regăsim o viziune privind moneda ca realitate umană: un fenomen inventat de către și pentru a facilita organizarea umană colectivă, mai ales schimburile de bunuri și ser-

dele sunt simple jetoane menite a aduce aminte despre datorii și creanțe. Dar această legătură a *moneta* cu mama, cu feminitatea, ne apropie de legătura specială dintre femeie și bani, așa cum a fost pună în valoare de Bernard Lietaer, în cartea *Au cœur de la monnaie*, Éditions Yves Michel, 2011, 672 pp.

vicii. Această afirmație se lovește de concepția exclusiv materialistă care prevalează peste tot, conform căreia "la început a fost trocul" cu continuarea formatată: „iar într-o zi a devenit prea complicat, și atunci a fost inventată moneda”. Prea puțin contează că nici un arheolog nu a găsit vreodată vreo urmă de economie organizată pe de-a-ntregul pe principiul trocului...Prea puțin contează că fiecare poate constata că atunci când este lansată o asociație, membrii lor nu se agită să afle ce ar putea schimba pe stiloul sau pantofii lor.... Viziunea materialistă a grupului care prevalează astăzi este fondată pe un postulat eronat istoric, potrivit căruia totul începe cu trocul, pentru care moneda nu ar fi decât un substitut.

Atunci când un grup se constituie, oricare ar fi motivul, există două moduri extrem de diferite de a observa începutul funcționării acestuia. Viziunea "economistă" privind acest început este schimbul a ceea ce ai (posezi); toate școlile economice consideră moneda drept un "a avea". Acest postulat, fundamental fals și totuși niciodată pus sub semnul îndoielii, înmoaie considerabil toate disputele între diversele curente ale economiștilor.

Din punct de vedere semantic, totuși, conceptul de "a avea" nu face parte din lista de 200 de noțiuni universale ale lexico-statisticii mondiale, el a apărut recent în vocabularul limbilor europene și este în continuare inexistent în majoritatea celorlalte limbi.

Abordarea realistă constă în a înțelege că moneda este fondată pe schimbul între ființe, și nu pe un schimb a ceea ce este posedat. Un grup se constituie pentru că are un scop, să zicem de a călători, de a se apăra, de a se reproduce, de a se hrăni, de a ataca, de a promova sau de a distruge. În interiorul acestui grup, fiecare are misiunea de a da ce are mai bun pentru reușita scopului comun. Dăruirea de sine și deschiderea față de celălalt sunt bazele pe care se construiește un grup; legătura socială îi determină obiectul și limitele. În orice grup care capătă importanță se insinuează tendința de *farniente* sau "lasă că fac alții". Grupul începe atunci să îi recheme la ordine pe cei recalcitranți loviți de "lasă-mă să te las", impune constrângerea sau...generează moneda. Moneda devine o stocare de energie umană, de muncă recunoscută de către grup.

Conform acestei concepții, cantitatea de monedă nu poate crește decât în funcție de creșterea numărului de utilizatori, deoarece dacă se multiplică după alte reguli, ea se devalorizează automat. În această privință, forma principală pe care o căpăta moneda

în Europa înainte de apariția banilor-piesă erau animalele¹¹⁶; această formă pe care o capătă moneda prezenta avantajul de a se ajusta exact după capacitățile și nevoile populațiilor care se îngrijeau de ea.

(3) Moneda este, istoric, un concept de natură instituțională

Moneda în calitate de concept a precedat trocul și deci nu este moștenitoarea acestuia. Funcția monetară de asemenea a precedat apariția pieselor monetare. Moneda, care nu poate fi asimilată nici cu operațiunea privată de troc, nici cu proprietatea asupra pieselor bătute în vreun metal prețios, este, *ab initio*, un concept de natură instituțională și ierarhică.

(a) Moneda a precedat trocul, ea nu este moștenitoarea acestuia

Contrar a ceea ce se predă în general, trocul nu este la originea monedei.¹¹⁷ Într-adevăr, trocul, la care oamenii au recurs dintotdeauna în anumite circumstanțe deosebite, nu permite fluiditatea schimburilor; el nu a fost niciodată istoric instituit ca modalitate generală de schimb. Postulatul, universal admis, conform căruia trocul ar fi precedat schimburile monetizate, este fals. Arheologia a descoperit de vreun secol expresia unei monede de cont, standardizate încă de la primele mărturii cunoscute ale unor proceduri de schimb, adică încă din perioada protoistorică a Sumerului și a văii Indusului, cu patru mii de ani înaintea erei noastre.

Acolo unde nu există probe privind folosirea monedei, credința în "trocul precursor" este de asemenea falsă, dacă e să ținem cont de faptul că schimburile erau guvernate de dar și contra-dar; este vorba de schimbul între ființe, așa cum a arătat atât de bine antropologul și profesorul de la Collège de France, Marcel Mauss. Acesta a subliniat că "a da – a primi – a întoarce darul" alimenta legătura socială și că era un "fapt social total" cu dimensiune culturală,

¹¹⁶ Cuvântul *feoh* din engleza veche "animale, bunuri mobile; monedă", din proto-germanicul **fehu-* (sursă pentru cuvântul din vechea saxonă *fehu*, din vechea germană *fihu*, din germană *Vieh* "animale", gotică *faihu*, "monedă, avere"). Originea tuturor se află în rădăcina PIE **peku* – "animale mici cu blană" (sursă de asemenea pentru sanscritul *pashu*, lituanianul *pekus* "animale"; latinescul *pecu* "animale", *pecunia* "monedă, proprietate").

¹¹⁷Cf. <http://www.tvlibertes.com/2016/11/28/11569/repenser-discours-dominant-monnaie-banques>, începând cu minutul 14.

economică, religioasă, simbolică și juridică. Or, darul și contra-darul foloseau deja forme monetare așa ca în Europa, unde animalele erau folosite ca monedă (sanscritul *pashu*, latinescul *pecus*, germanicul *fehu*).

Avem aici un exemplu al caracterului doctrinal al ”științei economice”, care refuză să integreze cunoștințe produse de alte științe, atunci când acestea îi pun sub semnul întrebării propriile postulate.

(b) Funcția bancară a precedat inventarea pieselor monetare

Din punct de vedere istoric, funcția bancară a precedat apariția pieselor monetare de aur. Prezentarea conform căreia moneda ar fi prin natura ei aur este falsă. Moneda este, *ab initio*, un concept de natură instituțională și ierarhică.

(i) *Funcția bancară precedă încarnarea materială a monedei în piese*

”A fixa prețuri, a estima valori, a imagina echivalenți, a schimba, toate acestea au preocupat în asemenea grad gândirea primitivă a omului, încât într-un anumit sens, au fost una cu gândirea însăși.”

(F. Nietzsche)

Încă înainte de moneda care circula sub forma unor piese de aur, exista o monedă arhetipală sub forma măsurilor normate, care erau folosite ca unități de cont. Unele dintre ele aveau legătură cu lucruri concrete (greutăți de metal, măsuri de cereale, de lichid, capete de animale), altele erau abstracte (zile lucrate). Cuvântul nostru ce desemnează timpul a păstrat în etimologia sa urma utilizării sale în calitate de monedă, deoarece cuvântul ”timp” provine de la rădăcina *tem care înseamnă ”a diviza, a tăia”. Astfel, spre exemplu: o casă valora trei ani, un coș - două săptămâni, ceea ce în registrul templelor sau palatelor avea pur și simplu valoare monetară.

Atâta cât ne permit metodele istorice să stabilim, rezolvarea problemelor ridicate de schimburi și administrarea de bunuri a fost la originea tehnicilor celor mai abstracte, inventate de om, și anume scrierea și contabilitatea. Băncile au existat mult înainte de inventarea pieselor monetare.

Primele scrieri din istorie sunt tăblițele contabile descoperite în Mesopotamia, tăblițe ce merg înapoi în timp în mileniu al patrulea înainte de erei noastre. O știe oricine că scrisul a fost inventat la Sumer, dar puțini știu că această invenție a fost pusă la punct de administratori și contabili care au perfecționat progresiv un mijloc de înregistrare a intrărilor și ieșirilor de bunuri în și din palatele și templele la care erau atașați. 90% din tăblițele sumeriene constau în liste și descrieri de mărfuri, precum și în registre contabile.

La fel este și în lumea indo-europeană, spre exemplu la Micene, unde tăblițele scrise în greacă (linear B) sunt și ele tăblițe contabile, făcute de scribi aflați în slujba regelui, care prezintă o scriitură foarte complicată și prin asta imposibil de falsificat.

”Omul a redactat bilanțuri și situații înainte de a nota în anale; a stabilit borderouri de plată înainte de a-și scrie innurile”¹¹⁸. Documentele găsite atestă că începând cu mileniul IV înainte de erei noastre, în regiunea orașului Sumer (Caldeea unde avea să se nască Avraam), exista o societate puternic centralizată printr-o birocrație de stat, în care domnea o intensă activitate economică. Legile lui Eshunna, anterioare legilor lui Hammurabi, menționează de exemplu contractul de depozit. Cele mai vechi contracte de împrumut încheiate de sanctuare datează din epoca paleo-babiloniană, mai cu seamă din epoca lui Abi-Sare (- 1905 / - 1895).

Formularele contractelor de împrumut menționau, după același model:

- ” 1) Natura și cantitatea (de un anume lucru) împrumutată
- 2) Rata dobânzii
- 3) Creanțierul sau creanțierii
- 4) Debitorul sau debitorii
- 5) Formula shuba-anti (a luat)
- 6) Data împrumutului și data rambursării
- 7) Martori
- 8) Anul documentului”¹¹⁹

Ne putem da seama prin analiza acestor documente că în acea vreme oamenii dispuneau de toate felurile de unități de măsură

¹¹⁸ Cf. R. Bogaert, *Les origines antiques de la banque de dépôt: une mise au point accompagnée d'une esquisse des opérations de banque en Mésopotamie*, Editions Sijthoff, 1966.

¹¹⁹ Idem.

(cereale, siclu, zăcământ) în care se exprimau valori și dobânzi! Cei ce dădeau cu împrumut erau în general chiar zeii, mai ales Shamach, zeu al soarelui și dreptății, și apoi de Sin (Nanna), zeu al lunii; cei care luau cu împrumut erau particulari, țărani săraci sau uneori comercianți care împrumutau sume mai importante pentru activitatea lor.

Toate aceste operațiuni, curente în epoca noastră, sunt de ne-conceput și imposibile fără monedă. Ele existau totuși deja acum 5000 de ani.

(ii) *Prezentarea conform căreia moneda ar fi prin natură aur este falsă: moneda este, ab initio, un concept de natură instituțională și ierarhică*

Multiple ilustrări ale fenomenului monetar ca instrument de securizare a schimburilor parcurg secole și civilizații. Moneda a căpătat astfel, de-a lungul timpului, forme multiple, de la o bucată de lemn (*tally stick*¹²⁰, folosit în Anglia medievală) până la simpla hârtie, a cărei valoare strict simbolică se fundamentează doar pe încredere; cităm în această privință ”efectul colonial” (*colonial script*) folosit până în 1775 în Pensilvania sau *greenbacks*¹²¹, în circulație în timpul războiului civil american. Trebuie să precizăm aici că tipul de monedă ce este acum în curs – moneda fiduciară, zisă *fiat*¹²² – este și acesta fondat doar pe încrederea utilizatorilor, dar această încredere este în mod fundamental viciată de faptul că moneda nu este emisă de autoritatea publică legitimă, ci dimpotrivă, e emisă de puteri private care au uzurpat funcția publică.

Pe tema ”monedei ce ar fi fondată pe aur”, găsim, foarte des citată, fabula de origine greacă ce îl aduce în scenă pe Cresus. Potrivit acestei legende, Cresus ar fi inventatorul mondial al monedei, care ar fi întruchipată totalmente în aur. Povestea este legată de Dionysos și de regele Midas. Prima monedă grecească bătută a fost în mod simbolic legată de Dionysos, al cărui nume înseamnă ”plantă a lui Zeus”, aluzie la vița de vie ($\Delta\iota\omicron\varsigma$ - genitiv de la $Z\epsilon\upsilon\varsigma$, Zeus și $\nu\upsilon\sigma\omicron\varsigma$, *núsos*, plantă). Zeu al desfrâului și beției, al confuziei și haosului, care se împrietenise cu regele Midas, că-

¹²⁰ Cf. <http://www.bl.uk/collection-items/tally-sticks#>; https://en.wikipedia.org/wiki/Tally_stick

¹²¹ Cf. [https://fr.wikipedia.org/wiki/Greenback_\(billet\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/Greenback_(billet))

¹²² Cf. http://www.causes-crise-economique.com/monnaie_fiat.htm

ruia i-a oferit într-o zi posibilitatea să spună o dorință, ca dovadă a recunoștinței sale pentru că i l-a adus înapoi pe Silen (satirul), unul din tovarășii săi, care își pierdea într-una memoria de beat ce era. Midas i-a răspuns: "Doresc ca tot ce atîng să se transforme în aur". Cu toții știm cum continuă povestea: încântarea nu a durat decât pînă atunci cînd Midas își dă seama că nu mai putea să bea și să mănânce nimic. Asumându-și prostia și renunțând la lăcomie pentru a supraviețui, l-a rugat pe Dînoysos să îi dea un leac. Dionysos i-a spus să meargă să se scalde în râul Pactol, ceea ce Midas a și făcut. Râul a luat asupra lui puterea ce-i fusese dată lui Midas; legenda povestește că râul Pactol scoate, de atunci, pepite de aur. Cresus a avut atunci ideea de a bate monede de aur din râul Pactol, în care regele Midas își lăsase puterea dionisiacă de a transforma totul în aur.

Prezentarea aceasta ce constă în a arăta că moneda a fost dintotdeauna legată de aur și că fără aur nu există monedă este falsă.

Cu mult înainte de Cresus, a fost o vreme și au fost locuri unde moneda era, ca și astăzi, cu totul abstractă. De exemplu în orașele-stat din regiunile cu o fertilitate abundentă – cu o putere politico-religioasă foarte centralizată – precum Sumer, Uruk sau Babilon. Deoarece pentru ca moneda să existe, este necesară o relație ierarhică ce îi separă radical pe cei care emit moneda de cei care o utilizează, exact așa cum în zilele noastre se operează o astfel de distincție netă între sectorul bancar și agenții economici. În acea vreme, această relație ierarhică era asigurată implicit de monopolul scrisului exercitat de către scribi, precum și de controlul absolut asupra lor de către puterea teocratică și regală. Scribii înregistrau astfel în temple împrumuturile și creditele. Este foarte relevant în această relație ierarhică faptul că aceste contracte de împrumut îi puneau în relație directă debitorul și zeul templului.

*b. Moneda, ca instituție, are o valoare socială,
dar nu are valoare economică, deoarece ea nu este un "bun"*

Moneda are o valoare socială extrasă din acceptarea ei de către toți și din utilitatea sa socială. Ea nu are ca vocație să stabilească valoarea lucrurilor și nici de a se amesteca în actul contractual de schimb.

(1) Moneda are, ca instituție, o valoare socială, dar nu este un bun valorizabil

Moneda are o valoare în termeni de utilitate socială, care provine din faptul că ea răspunde unei nevoi colective de organizare a

raporturilor umane. În schimb, moneda nu are valoare economică, deoarece nu este un "bun", ci este o instituție.

- a) moneda este o instituție, ea are o valoare în termeni de organizare socială

Valoarea monedei rezidă în faptul că ea este un instrument juridic de mediere, instituit de puterea politică pentru a facilita schimburile; valoarea sa provine din faptul că e un instrument acceptat de toți. De aici rezultă că valoarea monedei este de ordin social, și nu de ordin comercial, așa ca în cazul unui "bun". Valoarea unui bun provine din utilitatea socială a acestuia în vederea schimbului pe care îl va permite, care schimb va fi valorizat monetar, adică transpus în monedă.

În general, "valoarea"¹²³ este definită prin prezența simultană a următoarelor două relații sintagmatice¹²⁴:

- 1) un lucru diferit susceptibil de a fi schimbat cu un alt lucru, a cărui valoare trebuie să fie stabilită;
- 2) lucruri similare, pe care le putem compara cu un lucru a cărui valoare este în discuție.

Acești doi factori sunt necesari pentru ca o valoare să existe. Toate "valorile" sunt guvernate de acest principiu paradoxal.

Astfel, reluând exemplul monedei "timp", folosită în Orientul Mijlociu antic, pentru a determina cât valorează o zi, trebuia să se cunoască:

- 1) că se putea schimba acea zi contra unei cantități anume dintr-un lucru diferit, spre exemplu o anumită cantitate de pâine;
- 2) că se putea compara acea zi cu o valoare similară din același sistem (spre exemplu, o săptămână, o jumătate de zi) sau cu o monedă din alt sistem (un vas de orz, o greutate de metal etc.).

Valoarea timpului nu era fixată decât atâta vreme cât se admitea că o cantitate de timp putea să fie "schimbată" deopotrivă

¹²³ A se vedea cursul de lingvistică generală al lui Ferdinand de Saussure, fondator al structuralismului, un mod de explicare a unor aspecte ale realității printr-un ansamblu formal de relații, care alcătuiesc o organizare implicită, un fundament obiectiv dincolo de conștiință și de gândire.

¹²⁴ Sintagmatic înseamnă că structura este organizată după o gramatică sau o algebră, așa cum limbajul este organizat urmând reguli morfologice și gramaticale, în opoziție cu procesele mnemonice și cognitive care sunt încrîptate în mintea umană, care formează paradigmaticul.

contra unor bunuri și servicii, și contra unei alte monede de cont precum o cantitate de cereale sau un număr de animale. Exact cum astăzi un euro poate fi schimbat contra unor bunuri reale, dar și contra unor alte unități monetare, precum dolarii, de exemplu. În acest fel, noțiunea de timp era golită de orice conținut intrinsec și nu era determinată cu adevărat decât prin concursul a ceea ce exista în afara ei în aceeași funcție. Făcând parte dintr-un sistem de etalonare a bunurilor, timpul a fost astfel dezbrăcat de toate dimensiunile și calitățile sale reale; el a fost astfel utilizat nu în raport cu semnificația sa reală, ci ca un pur instrument de valoare.

Dihotomia între semn și real implică și o altă dihotomie, mai profundă: recipientul nu este și conținutul, semnificantul nu se confundă cu semnificatul. Legătura dintre cele două lumi constituie obiectul teoriei semnificației și a valorii în lingvistică, la fel ca și teoria valorii în economie. Lingvistica și economia au în comun faptul că operează un decupaj simultan deopotrivă al fenomenelor semnificate și al conținutului lor conceptual; aceste două discipline recurg la o teorie a semnificației pentru a reuni cele două fațete ale semnificantului și semnificatului.

În acest context, timpul luat în calitate de monedă de cont, nu înseamnă ceva decât în raport cu ansamblul teoriei economice: utilitatea sa marginală, în cadrul teoriei consumului, costul său marginal pentru teoria producției sau cele două la un loc în analiza echilibrului general. Totul depinde de segmentul teoretic în care este inserat timpul. Deci, pe terenul marcat de cele două științe moderne, care sunt lingvistica și antropologia culturală, poate fi reinterpretată paradigma monedei ca instituție.

Regăsim aici principiile fundamentale ale retoricii, în special metonimia, care constă în a desemna un obiect printr-un alt termen decât cel potrivit, în speță timpul. Dacă timpul a putut fi folosit ca etalon în scopuri monetare, evident, acesta nu este totuși, reducțibil la monedă, așa cum nici moneda nu este reducțibilă la timp. Lipsa de vigilență intelectuală induce propagarea unor idei false, ce contribuie la organizarea vieții colective într-o paradigmă de realitate virtuală; aici se profilează spectrul unei ordini orwelliene, în care persoana nu găsește repere veritabile. Cunoașterea retoricii permite reaşezarea lucrurilor la locul cuvenit: întrebuițarea unui cuvânt atunci când e folosit în scopuri retorice nu înseamnă realitatea imediată la care face trimitere. Când e vorba de monedă, valoarea ei corespunde utilității sale sociale, mai precis faptului că

moneda este un instrument de măsură a bunurilor și serviciilor.

Valoarea acestor bunuri și servicii nu e definită de monedă; la fel cum nici timpul, uneori folosit drept monedă ca etalon pentru o valoare, nu este în sine o valoare convertibilă în monedă.

- (b) Moneda, care nu este un "bun", nu are valoare economică, contrar postulatelor gestiunii financiare

Doar în cărțile de alter sau anti-economie se poate găsi o adevărată definiție a monedei: "Moneda este ansamblul de semne simbolice convenite în cadrul unei societăți pentru a reprezenta valori de schimb"¹²⁵. Totuși, autorii acestor lucrări nu explică "de ce și cum" aceste "semne simbolice convenite" au capacitatea de a reprezenta o valoare.

Credința comună, care se bazează pe aparențe, precum știința economică ortodoxă¹²⁶, care se bazează pe o viziune contabilă trunchiată, face din monedă un activ net. Această concepție vine din faptul că moneda nu e privită decât din punctul de vedere al gestiunii financiare; adică doar din punctul de vedere al încasărilor pe care le reprezintă.

Ceea ce înseamnă că credința populară, la fel ca "știința economică", confundă noțiunea de "poziție de trezorerie"¹²⁷ – care este una din cele două componente ale imaginii contabile asupra monedei – cu "natura" monedei. O astfel de confuzie este întreținută cu grijă de doctrina liberală, care justifică existența piețelor de bani prin "teoria încasărilor".

- (2) Moneda nu are vocația de a determina valoarea bunurilor sau serviciilor

Moneda ca act de autoritate, este o instituție; valoarea ei colectivă este extrasă din utilitatea sa socială. Această valoare socială provine din faptul că este acceptată de toți ca etalonare pentru valoarea bunurilor și serviciilor.

Moneda permite valorizarea bogățiilor. Același bun poate fi privit fie ca o bogăție, fie ca o povară; ceea ce e valabil pentru obiectele vechi adunate de anticari sau, mai mult, pentru deșeurile

¹²⁵ André-Jacques Holbecq și cercul economiștilor cetățeni, *Argent, dettes et banques*, Editions Yves Michel, 2010, 140 p.

¹²⁶ Care face, în acest domeniu, o excepție gravă și majoră de la teoria valorii, pe care se fundamentează.

¹²⁷ Cumul de disponibilități nete pozitive.

ce vor fi refolosite pentru producerea de energie. Moneda permite valorizarea unor astfel de obiecte din cauza posibilității de schimb pe care ea o oferă.

Statul, care încadrează și favorizează schimburile, nu trebuie să intervină în substanța (stabilirea lucrului și a prețului) raportului contractual, care este de ordin privat. Când e vorba de schimburi, rolul puterii publice este dublu:

- 1) să permită *în amonte* fluiditatea lor și
- 2) să organizeze juridic, *în aval*, sancționarea socială a schimburilor viciate (viciu în ce privește consimțământul unuia din co-contractanți, viciu ascuns al bunului primit în schimbul sumei de bani etc.).

Trebuie, de altfel, să precizăm că această poziție este legată și de imposibilitatea statului de a determina valoarea bunurilor și serviciilor, care fluctuează în funcție de contextul general și de poziția co-contractanților. Acești parametri nu pot fi captați în mod sigur și stabil de către stat, iar acesta trebuie să se ferească de orice intruziune în acest domeniu.

Bunurile sau serviciile nu au "valoare obiectivă", deoarece aceasta depinde întotdeauna pe de o parte, de contextul social și economic, în care evoluează co-contractanții, iar pe de altă parte, de raportul de forțe care există între vânzător și cumpărător. Valoarea bunurilor, precum și cea a serviciilor, nu este niciodată fixată definitiv, ea este determinată de nevoile unei societăți într-o anumită epocă, în condiții de dezvoltare socio-economică specifice. Energia (nucleară, electrică sau obținută din extracția de petrol și gaz) are azi o valoare care nu exista în epoca preindustrială și în epocile precedente, pentru simplul fapt că acest tip de energie era necunoscut și deci inutil societăților respective. La fel, serviciul de bone pentru copii, astăzi "sub tensiune" în țările zise dezvoltate, în care mamele muncesc în afara casei, nu ar putea avea aceeași valoare într-o societate în care mamele își organizează activitățile sociale ce includ și prezența copiilor la acestea. Valoarea unui telefon mobil, instrument esențial de comunicare, dispare total în caz de perturbare electromagnetică durabilă ce face imposibilă emisia sau recepția de unde celulare și satelitare.

Schimbul de bunuri și servicii este contingentat și de raportul de forțe dintre vânzător și cumpărător. Cel care are cea mai mare nevoie de un bun sau serviciu este, într-adevăr, în mod structural

într-o poziție de slăbiciune vizavi de interlocutorul său, care poate, deci, profita pentru a supralicita miza, creând prin aceasta tensiuni sociale, surse de emulație socială. Trebuie într-adevăr să luăm în considerare că poziția unui contractant este foarte fluctuantă în timp și spațiu: cutare contractant în poziție de inferioritate într-o anumite tranzacție, se va găsi, în aceeași zi sau în ziua următoare, în poziție de superioritate într-o altă tranzacție, care poate să implice sau nu același cocontractant. Statul, care trebuie să regleze excesele organizând sancționarea fraudei, nu trebuie, în schimb, să interfereze în poziția cocontractanților. Trebuie precizat că această aserțiune a devenit în prezent falsă din cauza existenței unor clase sociale care pun în mod radical și cvasi-definitiv anumite categorii de indivizi în poziție de inferioritate sistematică. Totuși, existența unor clase sociale bine înfipte este intim legată de funcționarea defectuoasă a "faptului monetar" și a "faptului politic". Emitem ipoteza, care e un postulat, că alianța dintre o concepție sănătoasă cu privire la monedă și o funcționare reînnoită a statului, așa cum am descris-o în această lucrare, va reechilibra în mod structural relațiile sociale, așa încât nici un individ să nu mai fie în mod durabil și/sau definitiv în poziție economică de slăbiciune.

În raportul ce apare prin actul de schimb statul trebuie să intervină pentru a-l măsura pe acesta din urmă și pentru a favoriza multiplicarea schimburilor; în schimb el nu trebuie să intervină pentru a fixa valoarea bunurilor și serviciilor, pentru că nu ar putea să facă acest lucru într-un mod mulțumitor.

c. Tehnic, moneda este un vector juridic instituit în contabilitate

Din punct de vedere istoric, conceptul de monedă a fost inventat cu scopul de a securiza și astfel de a fluidiza schimburile de bunuri și servicii. Altfel zis, moneda este o formă de instrument de măsură a schimburilor menit să le stabilizeze și să le securizeze, ceea ce are ca efect direct și faptul de a le facilita. Pentru că ea se impune tuturor, moneda conferă schimburilor fluiditate juridică. Doar moneda instituită în condiții de respect față de natura sa este o monedă aptă să-și îndeplinească rolul de reglator social. Într-adevăr, o monedă care își îndeplinește rolul are ca efect colateral pacificarea vieții în societate, ceea ce este exact funcția politică a guvernului.

Din punct de vedere tehnic, **moneda-instituție** poate fi calificată drept structurală.

Imaginea contabilă a monedei, în contextul înregistrării în parte dublă, a făcut posibilă o periculoasă alunecare conceptuală ce tinde să asimileze moneda unui "bun"; totuși, în contabilitate, ca oriunde, nu trebuie să se confunde aparența cu realitatea.

- (1) Vector juridic instituit printr-un act de autoritate, moneda poate fi calificată drept "structurală"

Dintr-un punct de vedere strict contabil, creația monetară este înregistrată deopotrivă la activul și la pasivul unui bilanț bancar: ea este o datorie-creanță, adică un obiect cu natură dublă. Moneda are ca altă caracteristică tehnică faptul că banca emițătoare nu se deposedează de nimic emițând-o, adică punând-o, contra unor dobânzi, la dispoziția economiei¹²⁸. Moneda actuală nu este, deci, similară scrisorilor de schimb¹²⁹ din Evul Mediu, care erau cauzate de veritabile achiziții de mărfuri, și care circulau în locul unei monede metalice (altă marfă) din motive de securitate, comoditate și pentru a ocoli interdicția împrumutului cu dobândă, disimulat în fructuosul "comerț de schimb".

Obiect cu natură dublă, toată moneda disponibilă acum în lume are o durată de viață limitată, pentru că este menită să dispară, în mod simetric cu apariția sa în conturile băncilor, în ziua în care debitorul rambursează împrumutul.

Tehnic, banii astfel creați sunt analizați într-o operațiune suspensivă de credit, nedesfăcută, înregistrată contabil printr-o creștere simetrică a activului și pasivului băncilor în momentul emiterii lor (atunci când se emit creditele) și autenticată de acestea din urmă în numele unui agent economic sau al altei bănci. Rambursările de credite înseamnă diminuarea activului și pasivului, care distruge sau resoarbe moneda astfel creată. Moneda astfel concepută este, deci, un obiect efemer, care nu există decât prin relațiile din care este compusă.

¹²⁸ Bernard Schmitt, *Théorie unitaire de la monnaie nationale et internationale*, Editions Castella, 1978.

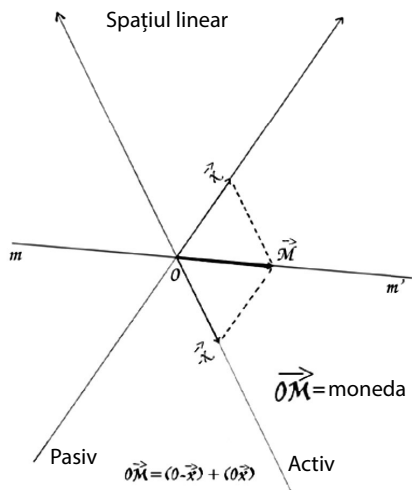
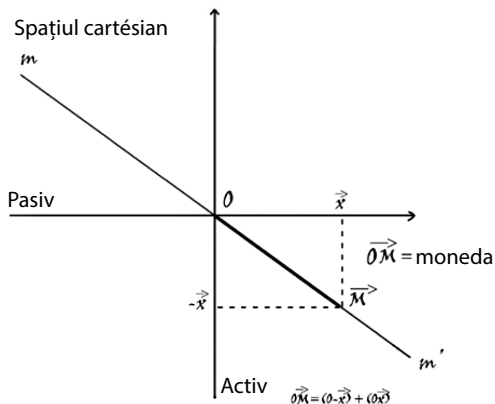
¹²⁹ Scrisorile de schimb, rezervate negustorilor en gros și bancherilor, erau la origine ordine de plată plătibile într-un loc diferit de cel unde au fost emise, care precizau de către cine, în ce monedă și la ce curs, sau în ce marfă, în ce cantitate și la ce curs al contra-părții primite la momentul emiterii scrisorii de schimb. Beneficiul lor nu era cunoscut decât la finalul operațiunilor.

În istoricul pe care l-am făcut, am caracterizat apariția monedei în istorie ca o invenție de ordin semiologic, care a instituit un nou raport de tip egalitar în relație cu o entitate emițătoare, care, deopotrivă, participă la regulile pe care le impune și se poate elibera de ele. Această particularitate este caracteristică pentru o relație ierarhică.

Schemele alăturate sunt niște omologii geometrice ale dimensiunii orizontale a monedei, compuse din două relații, activ și pasiv, înregistrate în bilanțurile băncilor comerciale și apoi circulând între bănci prin intermediul mecanismului conturilor nostri/lori. Utilizatorii non-financieri nu cunosc niciodată decât o parte, înscrisă în contruiile lor bancare. Schema 1 este o omologie pe un reper cartesian, qui est imparfaite care e imperfectă, deoarece vectorul rezultat constituie $x\sqrt{2}$, în timp ce schema 2 dă o omologie perfectă, vectorul M fiind egal cu $|x|$.

Cumulul tuturor acestor vectori reprezintă masa monetară, care este o mărime vectorială, iar nu scalară.

Reprezentarea monedei

Această inovație semiologică este notată contabil printr-un înscris de activ-pasiv în bilanțul emițătorului, oricare ar fi natura monedei create, metalică, fiduciară, scripturală, electronică. Moneda a fost mereu un obiect constituit de relații, exact acelea care sunt notate în înscrisurile contabile (relație de încredere în cel ce se împrumută din activul bancar și relație de creanță față de bancă manifestată de publicul cu pasiv bancar), cărora li se adaugă relațiile de heteronomie și de ierarhie, necesare pentru ca activ-pasivul global să fie acceptat ca instrument de circulație a bunurilor.

Totalitatea acestor relații dotate cu propriul lor sistem de funcționare, care, în speță, este o structură algebrică din grupul comutativ, este parte integrantă a semnificatului oricărei monede. Cu toate acestea, structura grupului comutativ, suficientă pentru a da seamă de integrarea monedei în economie, nu poate da seamă de un alt tip de integrare a monedei, atunci când aceasta din urmă devine ea însăși obiect al unei operațiuni asupra sa, așa cum se întâmplă într-un contract de împrumut cu dobândă sau într-un contract de schimb, de exemplu. Aceste operațiuni fac apel la un operator extern numit rată (rată a dobânzii, rată de schimb), care implică folosirea produsului (notat x sau $*$).

Această operațiune a produsului trebuie, deci, să fie integrată structurii algebrice din grupul comutativ, și trebuie să i se adauge un anumit număr de axiome pentru a da seamă de aceste operațiuni.

Să ne amintim că obiectul semic, pe care îl modelăm prin algebră, a fost creat în parte dublă. El va avea, deci, de-a lungul întregii sale existențe această structură duală, traductibilă prin noțiunea matematică de cuplu. Orice monedă nominală este reprezentabilă printr-un cuplu de numere opuse (a , $-a$) aparținând mulțimii \mathbb{R}^2 ($\mathbb{R} \times \mathbb{R}$), create cu ocazia înregistrării contabile inițiale în contabilitatea unei bănci oarecare.

Cum se poate ca un obiect simetric prin construcție contabilă, care nu îl costă nimic pe emițător, să aibă o valoare? Pentru a rezolva această problemă, trebuie să ne extragem din scolastica spaniolă din secolul XV și să ne întrebăm ce anume permite în mod concret unei economii să fie monetizată; adică ce anume permite garantarea faptului că promisiunile unora și altora pot fi ținute, dincolo de cercurile de încredere sau de comunități restrânse. Aici întâlnim întâi de toate și mereu rolul statului. Orice monedă este expresia

puterii unui stat în calitate de autoritate publică. Instituția monedei bătute a permis consolidarea statului, așa cum o sugerează istoria Greciei antice începând cu regele Cresus și imitatorii săi, care au marcat așa-numita epocă a "tiranilor" în principalele orașe și colonii grecești. Grație acestei puteri monetare, un stat impune mereu două relații concomitente, caracteristice pentru o ierarhie: o relație de subordonare între administrațiile sale și el însuși pe de o parte și o izonomie între administrați pe de altă parte.

Iată motivul pentru care se va spune că moneda e "structurată". Moneda poate într-adevăr să fie conceptualizată sub forma unei structuri în toate sensurile termenului:

– Structură în sensul combinării sau asamblării de elemente interdependente, a căror totalitate prezintă una sau mai mult funcții neconținute în nici una din părțile elementare. Ca să existe moneda, trebuie să existe înainte de toate o organizare statală, precum și bănci (locuri unde sunt consemnate înscrisuri contabile cu valoare juridică) și utilizatori. Aceste trei elemente permit stabilirea de relații descriabile în termeni de flux.

– Structură în sensul existenței unui ansamblu de elemente, care nu există și nu se manifestă decât prin relații de dependență reciprocă. Statul este el însuși expresia multiplelor interese (politice, culturale, sociale, juridice, economice), care determină o referință transcendențială configurației structurale generatoare a instituției monetare.

Instituția monetară comportă, pe de o parte, o relație ierarhică, iar pe de altă parte, o relație de eterogenitate¹³⁰, care este o opoziție distinctivă între organismele autorizate să creeze moneda și utilizatorii acestei monede. Această a doua relație este instituită de puterea publică și legislația specială care instituie sistemul bancar.

Iată paradigmele oricărei monede. Ele constituie ceea ce am putea numi axa ei paradigmatică, axa fundamentelor ei.

În opoziție cu această axă verticală, simultaneitatea, egalitatea și caracterul nedisociabil al celor două componente, "activ și pasiv", ale creației monetare definesc o altă axă, orizontală: axa sintagmatică¹³¹ a tuturor interacțiunilor posibile.

¹³⁰ Izonomie: egalitate în fața legii.

¹³¹ Statul nu se identifică cu sistemul monetar, care nu poate să se auto-instituie singur, dar care trebuie, de asemenea, să se autonomizeze în raport cu statul.

La acest nivel structura se îmbogățește cu un ansamblu de proprietăți matematice.

Este vorba de o structură algebrică de spațiu vectorial¹³², ale cărei consecințe și aplicații multiple sunt exploatate din plin de către bănci, dar rămân încă de explorat și de analizat de către legislator, mai ales pentru a realiza o mai bună încadrare a sistemelor de contabilitate și a noilor instrumente de plată care vor integra, în concepția lor, structura algebrică de spațiu vectorial cu două dimensiuni, de activ-pasiv.

Respectarea dublei dimensiuni activ-pasiv a monedei este de cea mai mare importanță: de aplicarea ei integrală depinde egalitatea în fața monedei (izonomie) a tuturor utilizatorilor.

Toate acestea se pot sintetiza în schema care urmează:

Realitate monetară		Înregistrare contabilă
Eterogeneitate		
Bănci		Contabilizare vectorială definită de agregarea de cupluri (a, p) cu activ=pasiv
Activ	Pasiv	
Ierarhie		
Utilizatori Bănci	Utilizatori alții decât Băncile	Diferența de apreciere a monedei: - Pentru utilizatorii non bancari: moneda astfel creată e o datorie - Pentru bănci: moneda astfel creată e un activ
Egalitatea în fața monedei devine teoretică		Înregistrarea contabilă a creației monetare produce o distorsiune: băncile și ceilalți actori nu sunt la același nivel ierarhic: crearea de bogăție pentru unii (bănci) devine creare de datorii pentru ceilalți (utilizatori non bancari)

¹³² Sintagmatic înseamnă că structura este organizată conform unei gramatici sau algebre, așa cum limba este organizată urmând reguli morfologice și gramaticale în opoziție cu procesele mnemonice și cognitive care sunt înciptate în mintea umană.

Realitatea, conform căreia, în materie de creație monetară, băncile se situează deasupra nu doar a utilizatorilor obișnuiți ai monedei, ci și deasupra statelor, a fost "consacrată" juridic de articolul 104 din Tratatul de la Maastricht, devenit articolul 123 din TFUE¹³³, rezultat din Tratatul de la Lisabona (fostul articol 101 al Tratatului Constituțional European). Acest articol neagă, în materie de creație monetară, supremația statului asupra băncilor și instaurează, dimpotrivă, supremația băncilor asupra statului. Acest articol interzice băncilor centrale din statele membre ale Uniunii Europene să acorde "descoperiri sau orice alt tip de credit" statelor, precum și oricărui alt tip de instituție publică. Punctul doi al acestui articol dispune că doar instituțiile bancare (publice sau private) pot primi împrumuturi de la băncile centrale. În aceste condiții, aceste bănci private vor putea finanța state, organisme publice, firme și particulari, acordându-le împrumuturi la care percep dobânzi. Statele și cetățenii lor se află, deci, într-o situație de dependență față de bănci și de supunere față de legea pieței în ce privește stabilirea nivelului dobânzilor aplicabile.¹³⁴

Cu concursul instituțiilor europene, statele au pierdut definitiv dreptul de a emite și de a controla moneda proprie, care ajunge în schimb la băncile centrale, ce sunt o emanație a diferitelor oligarhii occidentale.

Relația ierarhică instituțională, inerentă funcției monetare, care plasează statul deasupra oricărui alt organism, a fost suprimată, punându-se, prin urmare, moneda sub controlul intereselor private. Această relație ierarhică jena în mod evident concepțiile liberale clasice. Autorii liberali, stipendiați într-o calitate sau alta de către "puterea economică", au răspândit, deci, fabula, conform căreia moneda ar fi fost instituită ca înlocuitoare a trocului (contrar realității istorice), pentru a justifica transferarea emisiunii monetare de la stat către bănci. Negând astfel și faptul că existența oricărei monede este mai întâi consecința unei decizii și a unui act de putere publică. Astfel, euro există pentru că statele (deturnate de la funcția lor politică de către cei ce dețin puterea economică,

¹³³ Cf. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2016.202.01.0001.01.FRA&toc=OJ:C:2016:202:TOC#C_2016202FR.01004701

¹³⁴ Această piață este o escrocherie deoarece este în realitate autocontrolată de oligarhii care participă la deciziile băncilor centrale, ea nu corespunde deci condițiilor de existență a unei autentice "piețe".

aceste state au aparența formală de stat, dar nu au și substanța juridică și politică a unui stat) Uniunii Europene îi obligă pe locuitorii Europei să îl recunoască ca semn al unui drept de a obține bunuri și servicii oferite spre vânzare pe teritoriul pe care ele îl controlează.

Actuala situație economică și monetară critică s-a produs ca urmare a renunțării statelor europene la suveranitatea lor monetară milenară, renunțare care, să amintim acest lucru, s-a efectuat prin articolul 104 din Tratatul de la Maastricht. Ele se află, astfel, ca și euro, într-un mod inedit în istorie, sub dominația piețelor financiare, manipulate de băncile centrale și interesele private care le controlează.

- (1) Tehnica contabilă a înregistrării în parte dublă a făcut posibilă periculoasa alunecare conceptuală ce constă în a asimila moneda unui bun

Transcrierea contabilă înregistrează în același mod o creanță și un bun. Din punct de vedere tehnic, lucrurile se întâmplă după cum urmează: chiar în momentul în care se creează moneda prin emiterea unui împrumut către o persoană oarecare, banca înregistrează simultan creanța la activ și propria sa datorie față de aceeași persoană la pasiv. În acest caz, coloana pasivului nu înregistrează o ieșire, ci înregistrează crearea a ceva ce, în drept, este considerat ca un fel de obligație.

Înregistrarea unei legături contractuale prin intermediul contabilității în parte dublă prezintă avantajul de a transcrie cele două puncte de vedere, al băncii care emite împrumutul și al celui ce ia cu împrumut.

Totuși, deoarece contabilitatea în parte dublă înregistrează obligațiile exact la fel cum înregistrează bunurile, puțin câte puțin s-a produs alunecarea conceptuală ce constă în a asimila un drept personal cu un drept real. Cu alte cuvinte, erezia juridică ce constă în asimilarea unui drept personal (rezultat dintr-o legătură contractuală) cu un drept real (drept de proprietate asupra unui bun) a devenit posibilă prin iluzia creată de către contabilitatea în parte dublă.

Circulând din cont în cont sub aceeași formă ca și un bun, legătura contractuală rezultată dintr-un "împrumut bancar" a fost asimilată cu un "bun" ce poate fi însușit; în realitate, transcrierea contabilă a unui împrumut nu face decât să traducă în termeni

contabili imperfecti o tranzacție juridică între două părți (banca și debitorul). Transcrierea contabilă a realității juridice este sursă de confuzie. Obligația contractuală reciprocă ce rezultă din tranzacția de împrumut nu are valoare în sine, ea nu valorează decât atâta cât valorează capacitatea debitorului: pe de o parte, capacitatea băncii de a-și ține cuvântul și de a furniza banii disponibili și pe de altă parte capacitatea celui care se împrumută de a rambursa datoria (datoria principală și dobânzile). Imaginea creată de traducerea contabilă a unei operațiuni a generat o confuzie cu privire la natura însăși a operațiunii. În contabilitate, ca oriunde, "haina nu-l face pe om", iar realitatea juridică subiacentă este adeseori diferită de aparența contabilă, care poate fi periculos de înșelătoare. Din punct de vedere juridic, nici o confuzie nu este posibilă între un raport contractual ce ține de dreptul obligațiilor și puterea unei persoane asupra unui bun, care ține de dreptul bunurilor. Din punct de vedere politic, ar putea fi vorba, într-o lume liberă, de asimilarea unui raport contractual cu un bun susceptibil de a fi însușit. A decide altceva despre toate acestea înseamnă a aduce la lumina zilei principiul sclaviei în care indivizii sunt considerați ca "bunuri" ce pot fi însușite.

Atunci când vorbim de creația monetară, situația neclară generată de transcrierea contabilă a unei creanțe juridice este conformă cu interesele bancare, care privesc creanța doar din punctul de vedere al gestiunii financiare. Imaginea contabilă înșelătoare, care are drept consecință confuzia juridică asupra sensului profund al lucrurilor, este instrumentalizată cu scopul preluării puterii juridice și politice de către deținătorii "puterii economice". Ea este foarte periculoasă pentru utilizatorii monedei, care văd, încetul cu încetul, cum statutul lor juridic evoluează către sclavia legală: ființa umană și legăturile pe care le țese ea devin "bunuri" de însușit de către bănci.

Această idee despre imaginea înșelătoare care aduce moartea nu este recentă, ea e ilustrată de următoarea istorie: în legenda lui Dionysos există un alt eveniment simbolic revelator. Dionysos tânăr a fost sedus de Titani, care l-au atras în rândul lor, arătându-i obiecte fascinante, printre care se afla și o oglindă. În timp ce Dionysos își contempla propria imagine, Titanii l-au lovit, ucis, l-au tăiat în bucăți și apoi l-au mâncat. Dionysos a primit lovitura fatală în momentul în care își contempla chipul reflectat în metal. Această reflexie nu este oare asemănătoare cu dublura de realitate,

operată de piesele monetare care se substituie lucrurilor? De fapt, Dionysos corelează cu ușurință artificiile mentale, dintre care unele sunt întreținute cu bună știință, care ocultează realitatea monedei. Ele ajung până în miezul civilizației occidentale, deoarece au legătură cu problema dublului, problema lui Dumnezeu, problema puterii politice, problema realului și irealului.

2. Riscurile politice cauzate de încarnarea materială a monedei

Moneda este, prin natura ei, un act ce facilitează schimburile, act emis de puterea publică. Ea trebuie, pentru a fi efectivă, să se încarneze într-un material. Acest fenomen de încarnare a generat confuzia, astăzi fatală pentru state, potrivit căreia materialul respectiv – adică bunul folosit pentru etalonarea schimburilor – este tot una cu moneda, ceea ce este întru totul fals.

Nu e mai puțin adevărat că această confuzie i-a autorizat pe neguțătorii de aur să acapareze moneda, făcând ca aceasta să iasă de sub puterea politică. Aceasta din urmă a luptat totuși pentru a recăpăta controlul asupra monedei. În lupta aceasta, moneda și-a schimbat materializarea, suportul ei fiind modificat.

a. Luptele de putere între comercianți și guverne pentru controlul asupra "faptului monetar"

Comercianții au căutat dintotdeauna - și adeseori au și reușit – să acapareze moneda, ceea ce le-a adus o îmbogățire nemeritată. Puterea politică uneori a căutat și a reușit să recapete controlul asupra faptului monetar.

În situația actuală controlul monetar se află totalmente în mâinile principalilor deținători ai puterii economice. Guvernele, ele însele reprezentante ale puterii economice, au abdicat de la suveranitatea lor monetară, și în consecință de la suveranitatea politică. Astăzi a venit momentul crucial când această luptă urmează să fie reluată.

(1) Controlul monedei de către interesele private permite o nemeritată îmbogățire

Introducerea în economie a instrumentului monetar nu este neutră: primul deținător al monedei legale, a cărei valoare a fost, o parte din ea, creată *ex nihilo*, poate să își procure, cheltuind mone-

da, bunuri pe care nu le-a ”câștigat” producând. Ceea ce se cheamă senioriaj. Aceste bunuri sunt, deci, virtual prelevate în valoare prin reducerea puterii de cumpărare potențială a celorlalți deținători de monedă.

	Activ	Pasiv
Valoare economică a fabricării de monedă		
Valoare facială a monedei în circulație	30	100
...de unde senioriaj...	70	
	100	100

Introducerea monedei ca obiect simbolic îi permitea emitentului și primului deținător accesul gratuit la bogății. Valoarea ei era cea decretată, și nu cea a metalului, de unde și senioriajul. Atunci când ducea lipsă de mijloace pentru finanțarea cheltuielilor, puterea politică altera piesele de monedă aflate în circulație, ceea ce sporea partea de senioriaj. Această practică a fost larg răspândită în Grecia, la Roma și în perioada Evului Mediu european.

Prima monedă metalică nu a fost privită doar din prisma valorii sale intrinseci; ea a fost, de la conceperea ei, o monedă activ-pasiv, identică prin aceasta cu moneda de hârtie care i-a luat locul. Marea inovație a pieselor monetare consta în faptul că această monedă circula, spre deosebire de monedele de cont din Antichitate, care le-au precedat.

Moneda de hârtie, care circula și mai bine, și care, deci, își îndeplinea mai bine rolul, ar fi putut apărea în ochii unui public neavizat în ce privește funcționarea monetară ca fiind un substitut, o șmecherie. Transformarea monedei-aur în monedă-hârtie a fost astfel interpretată ca o pierdere de substanță concretă a monedei. Era și opinia lui Goethe, exprimată în repetare rânduri, mai cu seamă în *Faust*. În această operă, biletul bancar este considerat un trucaj de natură diabolică, în sensul prim de putere de disociere, de separare. Pentru Goethe, această putere de separare, de delegare în reprezentare, nu putea fi decât opera spiritului răului, Mefistofel. Mitul goethian al hârtiei monedă implică denunțarea anticipată a

unui anumit regim de semnificații: cel al plutirii, al inflației, al derivei nebunești (departe de tezaurul ce garantează valoarea autentică). În primul rând, valoarea și semnificantul economic sunt vizate de acest denunț implicit, dar punerea în scenă mitologică capătă semnificații, ce depășesc în mod evident procedura economică, și care interesează semnul în general.

În realitate, valoarea monedei-aur era deja, încă dinainte de introducerea monedei-hârtie, decuplată de valoarea intrinsecă a metalului prețios care o încarna. În acest sens, introducerea monedei-hârtie a fost un continuum, și nu ruptura simbolică percepută de publicul ignorant în ce privește funcționarea bancară. Pentru public, introducerea monedei-hârtie a însemnat o dublă dispariție simbolică. Pe de o parte, dispariția simbolică a relației cu realitatea reprezentată de valoarea intrinsecă a aurului. Pe de altă parte, dispariția garanției instituționale reprezentate de relația dintre suveran și supuși, acel *tally stick* englezesc.

Confiscată de interesele private, moneda-hârtie devine, în ochii publicului neavizat, un strict obiect conceptual, care își extrage sensul din capacitățile sale combinatorii sau operatorii. Iată de ce a scris un autor că "Moneda-hârtie este simbolul înșelării intelectului ce calculează și care pierde contactul cu tezaurul din adâncuri. Este simptomul pierderii dimensiunii simboliste: conștiința instrumentală manipulează jetoane convenționale care nu mai păstrează nici o legătură cu semnificațiile inconștientului. Prin urmare, odată ce s-a întrerupt contactul, intelectul ce calculează se poate crede capabil să creeze bogăție, și iar bogăție, printr-o simplă operațiune scripturală, manipulare de semne. Puterea de delegare (trimitere la, report) a semnului a devenit de-a dreptul fără măsură. Hârtia monedă simbolizează hybrisul semnului pur".¹³⁵ Așa se întâmplă cu noțiunea de PIB (Produs Intern Brut)¹³⁶.

Este aici o confuzie între veritabila natură a monedei și vectorul material utilizat de monedă pentru a circula. Independent de forma exterioară pe care o ia moneda, confuzia fundamentală dintre instituția monetară și materializarea ei este sursa problemei

¹³⁵ Jean Joseph Goux, *Les monnayeurs du langage*, Editions Galilée, p. 209

¹³⁶Cf. Valérie Bugault, *De la civilisation européenne... De la mesure, plaidoyer pour un retour du concept d'économie politique*: <http://lesakerfrancophone.fr/de-la-civilisation-europeenne-de-la-mesure-plaidoyer-pour-un-retour-du-concept-deconomie-politique>

mei, și nu forma anume pe care o îmbracă moneda. Atâta vreme cât moneda rămâne conformă cu natura ei de instituție cu scopuri de organizare socială, prea puțin contează forma pe care o îmbracă moneda, ea nu va fi niciodată un instrument de dominație. În schimb, a considera moneda ca un bun susceptibil de a fi însușit, ține *ab initio* de o voință de a nega utilitatea socială a monedei, ea induce acapararea și dominația socială exercitate de casta care își însușește "faptul monetar".

(2) Comercianții au căpătat controlul asupra monedelor

Moneda nu a fost o invenție a negustorilor, dar aceștia au asimilat-o foarte repede și au folosit-o în propriul lor beneficiu, fabricând monedă falsă.

În perioada Evului Mediu european, orfevierii au devenit bancheri. Aceștia din urmă, odată cu activitățile lor de împrumut de aur și materii prețioase, au descoperit că puteau să-și permită să dea cu împrumut mai mult aur decât dețineau cu adevărat în rezervă. Această descoperire și felul în care s-au folosit de ea le-au permis să se îmbogățească într-atât, încât au început să aibă vise de mărire politică.

Încetul cu încetul, aceștia și-au perfecționat sistemul de împrumuturi până la edificarea primelor bănci, numite bănci de stat, curând transformate în bănci centrale¹³⁷, pe care în realitate le controlau pe deplin. Banca din Stockholm în secolul XVII, apoi Banca Angliei și toate băncile centrale ce au urmat, erau bănci private, deghizate în bănci guvernamentale. Cu ajutorul acestor instituții, procesul de emancipare a însemnului monetar s-a realizat în două etape.

Prima etapă a fost substituirea unei recunoașteri a datoriei, care este o promisiune de a înapoia depozitul constituit în bani lichizi la prima prezentare a unui bilet la bancă. Emisiunea de bilete a depășit, totuși, cu mult rezervele disponibile, generând în același timp și dobânzi.

A doua etapă a constat în a face să circule promisiuni: banca înscrie datoria clientului în cont și garantează că datoria respectivă va fi onorată: "Spre deosebire de promisiunile particulare, angaja-

¹³⁷ Cf. Valérie Bugault, *Géopolitique du système des banques centrales*: <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-17-geopolitique-du-systeme-banques-centrales>

mentele bancare circulă ca mijloace de plată. Aici, recunoașterea datoriei înseamnă monedă”.¹³⁸ Într-un astfel de sistem, rolul de intermediere al băncilor este fundamental, pentru că ele garantează deopotrivă ineluctabilitatea și lichiditatea plăților angajate.

Urmând panta fatală a controlului monedei de către operatorii privați în căutarea profitului propriu, moneda contemporană a devenit un ansamblu de datorii emise spontan de sistemul bancar. Datorii fără vreo altă cauză decât îmbogățirea personală a bancherilor, pariuri perpetue ale băncilor pe capacitatea debitorilor de a le rambursa...Înscrierile și anulările acestor înscrisuri în registrele contabile ale băncilor instaurează un flux și un reflux perpetuu al unei monede imateriale, de natură vectorială, care, în funcție de circuitele în care este dirijată, este fie endogenă (se ajustează exact tranzacțiilor cu fundament economic), fie exogenă (circulă fără legătură cu activitatea economică: tranzacții speculative).

Actualitatea acestui început de secol XXI în Occident ne oferă tristul spectacol al monedelor controlate de puterile financiare, care funcționează într-un mod esențialmente exogen: moneda nu numai că nu folosește la facilitarea schimburilor, ci dimpotrivă, este folosită pentru a le reduce. O astfel de monedă este deturnată de la funcția ei primară: ea nu este, conceptual vorbind, o monedă, pentru că nu respectă condițiile de existență ale unei monede, de organizare socială și de facilitare a schimburilor.

O monedă aparentă, precum și un stat aparent, pot fi înșelătoare: în materie de monedă și de instituție, maxima populară care spune că ”haina nu îl face pe om” se dovedește a fi deosebit de adaptată și pertinentă.

(3) Puterea politică a recuperat uneori controlul asupra monedei

Către anul 1100 a erei noastre, regele Henric I al Angliei a decis să le retragă orfevrierilor puterea de a crea moneda după bunul lor plac prin emisiune de bilete care să ateste false depozite în aur. El a pus în circulație un instrument monetar original în concurență cu piesele monetare bătute: *tally stick* sau răboj, sistem care a durat 726 de ani, până în 1826. Acest răboj era fabricat din lamele de lemn șlefuit și împărțite pe lungime în două părți, după principiul

¹³⁸ Bernard Schmitt, *Monnaie, salaires et profits*, Editions Castella, p. 165.

*symbolon*¹³⁹. Linia de divizare era trasată în tăieturi neregulate, cu două sau trei dimensiuni, așa încât să fie imposibil de reprodus. Pe lângă potrivirea exactă a celor două părți, principala dovadă de autenticitate a două răbojuri era analiza fibrelor de lemn care trebuiau să se potrivească și ele. Regele păstra unul din răbojurile obținute, iar cealaltă parte servea circulației monetare în economie, inclusiv pentru plata impozitelor regale. Nici o altă formă de monedă nu a fost folosită timp mai îndelungat, iar imperiul britanic, printre altele, s-a construit cu acest sistem de răbojuri. Acest exemplu demonstrează că valoarea intrinsecă a suportului nu determină valoarea monedei, ci autenticitatea, incoruptibilitatea și adeziunea colectivă la o viață comună dau valoare monedei. Iar cursul istoriei o confirmă.

Mai recent, Statele Unite ale Americii au oferit spectacolul fascinant al unui guvern care recapătă temporar controlul asupra "faptului monetar". Aceste monede guvernamentale aveau forma unei simple hârtii ce se sprijinea pe încrederea unui popor în guvernul său. Așa a fost în Pensilvania care, până în 1775, a folosit "efectul colonial"¹⁴⁰ ca monedă. Așa a fost în Statele Unite în timpul războiului civil, care a fost finanțat de acei "greenbacks"¹⁴¹ ai lui Abraham Lincoln. Totuși, aceste experimente guvernamentale au fost, din nefericire, de scurtă durată. Bancherii au recăpătat definitiv controlul asupra faptului monetar în Statele Unite ale Americii în 1913, odată cu crearea instituțională a "Federal Reserve"¹⁴².

Actualitatea elvețiană ne arată o nouă încercare de preluare a controlului asupra faptului monetar de către utilizatori săi; trebuie

¹³⁹ Cuvântul "simbol" provine din cuvântul *symbolon* (σύμβολον) din greaca veche, derivat din verbul *συμβάλλεσθαι* (*symballesthai*) (*syn-*, cu, și *-ballein*, a arunca) ce înseamnă "a pune laolaltă", "a-și aduce aportul", "a compara". Un simbol era, în sensul propriu și original, un ciob de ulcică spartă în două bucăți și împărțită de doi contractanți. Pentru a lichida contractul, trebuia să se probeze calitatea de contractant (sau de îndreptățit) prin apropierea celor două bucăți care trebuiau să se potrivească perfect. *Symbolon* era constituit din două bucăți ale unui obiect spart, în așa fel încât reunirea lor, într-o asamblare perfectă, constituia dovada originii lor comune și deci un semn de recunoaștere foarte sigur.

¹⁴⁰ Cf. https://fr.m.wikipedia.org/wiki/Effet_colonial#

¹⁴¹ Cf. [https://en.wikipedia.org/wiki/Greenback_\(1860s_money\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Greenback_(1860s_money)); [https://fr.wikipedia.org/wiki/Greenback_\(billet\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/Greenback_(billet))

¹⁴² Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/R%C3%A9serve_f%C3%A9d%C3%A9rale_des_%C3%89tats-Unis

notat că această încercare nu provine de la guvernul propriu-zis, ci de la cetățeni avizați – și revoltați – de funcționarea bancară. Cetățenii elvețieni organizează din 2016 o vastă mișcare în favoarea ”monedei pline”¹⁴³. Această inițiativă are ca obiectiv explicit să schimbe funcționarea actuală a monedei și să redea creația monetară doar guvernului, excluzând băncile private. ”Moneda plină” este axată în principal de voința de a reține băncilor private capacitatea de a pune în circulație, prin intermediul principiului-zis de ”rezervă fracționară”, bani-datorie creați *ex nihilo*. Prin bani-datorie creați *ex nihilo* trebuie să înțelegem bani care nu există, temporar, decât datorită unor înscrisuri contabile și care vor dispărea în momentul rambursării lor de către debitor; această operațiune de creație monetară generează o inflație nelegitimă a prețului activelor și o concentrare de capitaluri în mâinile bancherilor, care încasează, cu titlu de dobândă, bani de la debitori.

b. În concluzie: capacitatea monedei de a-și îndeplini funcția de utilitate socială depinde de legitimitatea autorității care o emite și o gestionează

Metalele prețioase, aurul și argintul, au fost adeseori, chiar dacă nu totdeauna, folosite ca monedă de către diferite civilizații. Atunci când aurul devenea prea rar și deci inapt să folosească drept monedă din cauza importanței schimburilor, era reinstaurat bimetalismul¹⁴⁴.

Totuși, practica încarnării monedei în metale prețioase, oricât de curentă a fost, nu a fost și mai ales nu este, sistematic, la originea procesului monetar însuși. Unele state, mișcate de voința de a-și recupera puterea politică pierdută în beneficiul speculanților, au folosit alți vectori ca monedă. Așa s-a întâmplat în Anglia medievală, care a folosit *tally stick*¹⁴⁵. La fel, unele triburi foloseau în mod ancestral alte bunuri decât aurul și argintul pentru a practica schimbul, de exemplu cochilii sau animale, etc.

În contextul actual de distrugere a ”faptului politic” de către ”faptul economic”, asistăm, în economiile noastre, la următorul

¹⁴³ Cf. <http://www.initiative-monnaie-pleine.ch/>; <http://www.initiative-monnaie-pleine.ch/info-en-2-minutes/>; a se vedea și: http://www.lemonde.fr/economie/article/2016/01/15/monnaiepleine-un-referendum-en-suisse-pour-brider-la-finance_4848027_3234.html

¹⁴⁴Cf. <https://fr.wikipedia.org/wiki/Bim%C3%A9tallisme>

¹⁴⁵ Cf. https://en.wikipedia.org/wiki/Tally_stick

paradox: moneda, din ce în ce mai dematerializată (din cauza fluxurilor în creștere de tranzacții efectuate cu carduri bancare sau de pe telefon) continuă să funcționeze cu constrângerile impuse de încarnarea sa în aur (metal prețios rar). Astfel, băncile centrale continuă, în condițiile în care dispun de o cantitate teoretic nelimitată de monedă, să impună restricții maselor monetare aflate în circulație și asta în momentul cel mai prost, adică după ce pun pe piață o masă monetară excesivă.

Această abundență fără măsură, sprijinită de moneda sub formă de datorie (împrumuturi cu dobândă) este la fel de nelegitimă ca și restricțiile care i-au urmat negreșit. Abundența nelegitimă de monedă (organizată de existența unor rate ale dobânzii joase sau foarte joase) generează o creștere generală a prețului la activele ușor negociabile, numită "bulă", care va avea drept consecință ineluctabilă, în caz de constrângeri monetare induse de o creștere a ratei dobânzilor, faptul că aceste bule se sparg, antrenând sărăcirea masivă a populațiilor; consecința ultimă a acestor fenomene este concentrarea capitalurilor în mâinile celor care pot răscumpăra la preț de nimic numeroase active depreciate artificial. Din funcționarea obiectivă actuală a monedei rezultă că variațiile cantitative de monedă disponibilă nu sunt niciodată în armonie cu nevoile cantitative de schimburi, iar această situație este folosită ca instrument pentru concentrarea bogățiilor. Asistăm astăzi, mai ales în țările așa-zis dezvoltate, la o deturnare instituțională a autorității monetare legitime: actori privați și-au arogat, sub acoperirea intervenției unui organism pretins național numit banca centrală, dreptul de a controla moneda. Atunci când masa monetară aflată în circulație este controlată de interese private, și nu de guvernul ce reprezintă interesul național, așa cum e cazul acum, extinderea sau restrângerea ei depinde nu de nevoile de schimburi ale populației, ci de nevoile (adică de interesele private) ale celor care o gestionează și o folosesc pentru a-și spori cota lor de piață, concentrând proporțional de multă bogăție mondială în propriile mâini.

Este imperativ să reamintim că moneda este, prin natura ei și înainte de toate, un instrument obiectiv de facilitare a schimburilor, ea nu este un "bun", ci o instituție. Moneda are o funcție de facilitare a schimburilor care participă la organizarea păcii sociale. În această calitate, sarcina organizării și gestionării monedei în revine în mod natural puterii ce are misiunea de a organiza raporturile sociale, adică puterii politice reprezentate de un "guvern".

Singura cale pentru ca moneda să își îndeplinească rolul de a facilita schimburile este ca moneda să fie acceptată de toți. Acest criteriu esențial al "acceptării de către toți" nu poate fi îndeplinit decât dacă moneda emană direct de la autoritatea politică legitimă. Altfel spus, doar puterii publice îi revinde dreptul să materializeze juridic schimburile sub formă de monedă. Din cauza naturii sale instituționale create printr-un act de autoritate, moneda ține, prin definiție, de puterile publice. Nu poate fi vorba de a se încredința reglarea juridică a schimburilor unei puteri private, după cum nu se poate încredința unor instituții private nici etalonarea greutăților sau lungimilor, și nici gestionarea actelor notariate (care atestă realitatea cesiunilor de bunuri imobiliare). Viabilitatea și eficiența schimburilor presupune ca aceste schimburi să fie validate de puterea publică.

Totuși, puterea publică în cauză nu este orice putere publică. Deoarece funcția de utilitate socială a monedei nu poate fi îndeplinită decât dacă aceasta e controlată de utilizatori, organizați în guvern politic. Altfel spus, moneda nu își poate îndeplini funcția sa de utilitate socială decât atunci când e guvernată de interesul general, adică atunci când este controlată de un guvern legitim.

Născută dintr-un act de autoritate, performanța monedei (și anume capacitatea sa de a-și îndeplini funcția socială pentru care există) este legată de legitimitatea autorității de la care emană. Singura monedă legitimă este cea care este organizată și gestionată de un "guvern", înțeles ca emanând de la acel popor, căruia îi organizează și gestionează relațiile sociale. O monedă controlată de interese private devine structural inaptă să-și îndeplinească funcția de reglare socială; exact cu această situație ne confruntăm, colectiv, acum.

Această situație a devenit posibilă prin faptul că moneda actuală nu apare oficial ca fiind încredințată unei puteri private: dimpotrivă, totul se face în așa fel încât publicul să creadă că moneda se află mai mult sau mai puțin sub control public. Gestionarea monedelor a fost extrasă de la puterea politică oficială pentru a fi acordată băncilor centrale sub falsul pretext al incompetenței puterii politice. Alunecarea conceptuală dinspre un actor public către un actor privat nu și-a zis niciodată pe nume; dimpotrivă, s-a ascuns în spatele instaurării unei instituții de control monetar pretins public (banca centrală) și în spatele unei voințe sporite de securizare

a monedei. De altfel, totul este făcut în așa fel, încât să se creadă în independența și integritatea politică a băncilor centrale, care nu sunt în realitate decât vâlul instituțional, cu care se acoperă principalii deținători de capitaluri care gestionează, prin intermediul acestor organisme, masele monetare aflate în circulație.

În scopuri de salubritate publică, e primordial ca gestionarea schimburilor să fie sub controlul unei puteri politice legitime. Această aserțiune este adevărată în toate țările lumii¹⁴⁶, ea nu depinde nici de conjunctura economică, nici de constrângerile politice și culturale proprii fiecărui popor; ea este un postulat de "drept natural", în sensul că rezultă din observarea cauzelor și efectelor funcționării generale a societăților umane. Recăpătarea controlului asupra monedei de către "faptul politic" nu este doar posibilă, ci și firească; realizarea ei nu depinde decât de înțelegerea clară a naturii și modalităților de funcționare a monedei.

3. Descrierea unei monede eficiente

Trebuie să facem distincția între natura monedei, cea de a regla schimburile, și mijlocul folosit pentru această reglare.

O confuzie – fatală statelor și populațiilor lor – provine din faptul că din punct de vedere istoric suportul cel mai curent folosit pentru a regla schimburile de bunuri și servicii a fost reprezentat de metalele prețioase (aur și argint). Ca și în cazul aurului, pe lângă funcția de a organiza validarea schimburilor, care erau și acestea un "bun" cu o valoare intrinsecă, s-a produs o alunecare conceptuală ce tinde să confunde moneda cu încarnarea ei materială. Această confuzie între cele două funcții – monedă și "bun" – ale aurului au generat o confuzie asupra însăși naturii monedei.

Moneda a devenit, prin urmare, la fel ca aurul care o materializa, un obiect al dorinței și al acaparării, ceea ce a avut drept consecință reducerea cantității de monedă în circulație, iar de aici - reducerea numărului de schimburi. Natura de "bun" (bun în comerț) a aurului a triumfat asupra funcției de "facilitare a schimburilor" specifică monedei. Acapararea aurului, "bun material cu valoare intrinsecă", a generat rarefierea monedei (aur) aflate în circulație și, deci, rarefierea posibilităților de schimb. În concluzie, moneda înțelegească ca un "bun" are drept efect negarea monedei în sensul ei primordial de regulator de schimburi.

¹⁴⁶ Pentru argumente în acest sens, a se vedea exemplul recent din India: <http://lesakerfrancophone.fr/un-secret-de-polichinelle-bien-garde>

- a. Moneda nu se identifică cu vectorul ei material, deoarece nu este un "bun", ci o instituție ce emană dintr-un act de autoritate al puterii publice*

Este important, înainte de orice, să dispară eroarea ce constă în a asimila moneda cu vectorul ei material. Moneda este în mod fundamental un act de autoritate al unei puteri publice. Eficiența socială a monedei postulează că puterea publică emitentă este legitimă.

- (1) Necesitatea imperativă de a pune punct confuziei dintre natura monedei și vectorul ei material

Confuzia ce tinde să califice moneda ca "bun" se explică prin confuzia dintre natura monedei, instrument de schimb instituit de printr-un act de autoritate, și mijlocul pe care moneda l-a folosit, istoric vorbind, pentru a-și realiza finalitatea, care este schimbul.

Această confuzie este azi din ce în ce mai afirmată și promovată de puterile publice, și ele în slujba celor care dețin puterea economică. Ea este mai cu seamă la originea actualului proiect de reformă a Codului civil francez, care va autoriza ca un raport contractual să fie calificat din punct de vedere juridic ca "bun" ce poate fi însușit.

Trebuie să insistăm apăsător asupra faptului că moneda nu ar putea fi în nici un caz considerat un "bun". Ea nu este decât un singur lucru: un act de autoritate, a cărui funcție este reglarea schimburilor.

La fel, raportul contractual dintre două persoane, schimbul în termeni economici, nu poate fi în nici un caz să fie identificat cu moneda folosită cu ocazia schimbului respectiv. Raportul de schimb, care este o legătură contractuală între mai mulți cocontractanți, nu poate fi identificat cu vectorul material folosit pentru a facilita schimbul respectiv. Există trei fenomene distincte: în primul rând, un schimb de bunuri și servicii, formalizat juridic printr-o legătură contractuală, în al doilea rând, materialul (adică unealta) folosită pentru a realiza schimbul și în al treilea rând, instituția monetară abstractă, care nu e asimilabilă materialului folosit pentru schimb.

A confunda moneda cu mijlocul folosit pentru schimb înseamnă a face o figură de stil retoric denumită "metonimie", prin care este înlocuit simbolul cu lucrul (de exemplu, vorbind despre "laur" cu intenția de a desemna "gloria"). Actualii deținători ai puterii folosesc cu bună știință retorica, dar îi interzic poporului accesul la ea, și înțelegem de ce! Materialul, vectorul juridic, folosit cu ocazia schimbului, nu este în nici într-un caz identic cu instituția monetară. Materialul folosit nu este asimilabil nici schimbului propriu-zis.

(2) Moneda este o instituție creată printr-un act de autoritate al puterii publice

Fenomenul monetar ține, în mod esențial și primordial, de un serviciu făcut colectivității de către puterea publică, însărcinată cu misiunea de a gestiona și regla viața în comun. Acest serviciu constă în a favoriza fluxurile (schimburile) de bunuri și servicii. Moneda este o instituție creată printr-un act de autoritate al puterii politice.

A restabili ordinea organizațională necesară oricărei societăți civilizate necesită restabilirea distincției fundamentale dintre, pe de o parte, structura abstractă a monedei, iar pe de altă parte, suportul ei material. Mijlocul utilizat pentru schimb nu trebuie să poată fi acaparat de vreun grup de indivizi; el trebuie, de altfel, să rămână mereu sub controlul direct sau indirect al utilizatorilor. Concret, în scopuri de viabilitate și de justiție socială, moneda trebuie să se afle sub controlul guvernului, acesta din urmă reprezentând interesele tuturor straturilor sociale ale populației care trăiește pe teritoriul său (sectoare comerciale și necomerciale).

Moneda este, în mod structural, o instituție creată printr-un act de autoritate cu obiectivul facilitării schimburilor. Se cuvine, deci, ca lucrurile să fie reasezate la locul juridic corect:

- metalele prețioase sunt materii prime, cu care se poate face comerț, și
- moneda este un act de autoritate al unei puteri publice, care nu trebuie să fie materializată printr-un bun rar (metal prețios) cu care se poate face comerț. Moneda, care nu este un "bun" de comerț, nu are nevoie să fie remunerată.

Astfel dispare conceptul de împrumut cu dobândă; în realitate, singura remunerație a monedei conceptual posibilă este cea justificată de acoperirea riscului de nerambursare.

Dispare și principiul de "rezervă fracționară", deoarece cantitatea de monedă – care nu este un "bun" – pusă în circulație, nu depinde decât de nevoile de schimburi ale unei populații date și de încrederea pe care această populație o acordă guvernului. Ceea ce presupune că guvernul respectiv nu emite mai multă monedă decât e necesar pentru funcționarea societății. Cantitatea de monedă în circulație trebuie să fie în raport cu cantitatea de bogăție creată, măsura acestei cantități fiind furnizată de către densitatea schimburilor.

- (3) Eficiența monedei presupune legitimitatea politică a emitentului său

Atunci când autoritatea care își asumă prerogativa monetară este politic legitimă, schimburile se integrează în mod eficient și liniștit într-o ordine socială eficientă și favorabilă dezvoltării umane. Și dimpotrivă, atunci când autoritatea care își arogă puterea asupra monedei este nelegitimă, adică atunci când ea nu reprezintă o putere politică, ci interese unei categorii private, schimburile sunt structural dezechilibrate în favoarea speculatorilor, iar ordinea socială se transformă în dezordine socială.

Moneda nu-și poate respecta funcția de a facilita schimburile decât dacă este în slujba utilizatorilor, nu în slujba intereselor private. Doar o monedă controlată de "faptul politic" îndeplinește aceste criterii de existență ale instituției monetare. Monedele cu care avem de-a face astăzi nu sunt monede: par a fi monede, dar ele nu îndeplinesc funcția lor esențială. Controlul asupra emisiunii monetare de către autoritatea publică legitimă – care are sarcina de a veghea la buna desfășurare a organizării sociale – va pune moneda în slujba celor ce o folosesc; moneda va deveni cu adevărat instrumentul de facilitare a schimburilor care este justificarea sa primă. Emisiunea monetară va fi atunci în funcție de strictele nevoi ale populațiilor, cu sectoarele comerciale și necomerciale incluse; ea va fi mai ales în funcție de nevoile de finanțare ale statului, de proiectele publice de durată (infrastructuri, energie etc.) și de necesitățile unei vieți decente. Doar indivizii ce trăiesc în minime condiții de demnitate materială pot să aibă în vedere să dezvolte

legături sociale și economice: demnitatea umană individuală este benefică pentru întregul grup. Masa monetară trebuie să fie gestionată în funcție de nevoile diferiților actori proveniți din sectorul comercial și necomercial; cantitatea de masă monetară trebuie să fie în funcție de capacitățile creative (plus valoare pentru grup) ale societății căreia i se aplică.

Banii trebuie să fie puși în mod gratuit și în cantitate suficientă la dispoziția nevoilor, controlate, ale țesutului social. Totuși, masa monetară în circulație nu trebuie să excede capacitățile poporului respectiv de a genera schimburi. Nevoia de schimburi și valorizarea activităților utile și nelucrative sunt indicatori pe care statul ar trebui să se sprijine pentru a evalua cantitatea monetară ce trebuie pusă în circulație. Statul va trebui, dacă e cazul, să poată reduce această cantitate în baza unor criterii obiective.

Tehnic și funcțional, organul de control asupra monedei ar putea fi un comitet civic, constituit în proporții egale din reprezentanți ai sectorului comercial, necomercial și membri ai guvernului.

b. Moneda nu poate, structural, să fie încarnată de metale sau de orice alt bun tangibil rar

Folosirea de metale – sau orice alt material – prețioase (aur) pentru a încarna moneda prezintă două inconveniente redibitorii pentru perenitatea întrebuițării lor ca monedă: acapararea și raritatea.

(1) Moneda-aur are drept consecință faptul că este acaparată

Aurul, ca orice "bun" dotat cu o valoare intrinsecă, este susceptibil de a fi acaparat. Acest fenomen induce rarefierea monedei aflate în circulație și dăunează, în consecință, schimburilor.

Rolul statului, în funcția sa de organizare socială, este de a evita fenomenele de acaparare. Faptul că la ora actuală acapararea a devenit modul principal de funcționare a societăților, înseamnă în mod clar că "statele" nu sunt în slujba interesului general al celor pe care îi administrează; avem aici semnul evident al deturnării instituționale a conceptului de stat de către interese private. Să reamintim că acapararea este principalul dușman al statului – considerat în funcția sa politică esențială de organizare socială – prin

faptul că permite, când ajunge la paroxism, ca puterile publice să fie concurate și aservite – așa cum o constatăm astăzi.

Moneda care trebuie să fie materializată, nu poate să fie încarnată de un bun prețios sau rar, care este conceptual inapt să îndeplinească funcția monetară. Bunurile prețioase (rare), care au o valoare intrinsecă, sunt într-adevăr ”bunuri” în comerț, susceptibile de a fi acaparate, ceea ce moneda nu ar trebui să fie niciodată.

Materializarea monedei într-un metal prețios a făcut posibilă istoric vorbind confuzia dintre monedă, care este o instituție creată printr-un act de putere, și bunul care o încarnează, care nu este decât suportul material al instituției monetare. Acapararea suportului material pe care îl reprezintă ”moneda” implică negarea conceptului însuși de monedă ca act de putere publică, transformând acest concept în act de putere privată în mâinile acaparatorilor.¹⁴⁷

Exact acest fenomen s-a produs istoric în Occident: bancerii privați au concentrat și acaparat moneda-aur. Această putere le-a permis, într-o a doua etapă, să creeze fenomenul ”băncilor centrale”, conceput ca mijloc juridic pentru a-și fundamenta puterea, transformând-o din putere financiară în putere politică. În secolul XX, băncile centrale s-au organizat în rețea (rezerva federală americană, BRI, sistemul european de bănci centrale...) și s-au internaționalizat (FMI, FMA, bănci regionale de dezvoltare, Banca Mondială...), printr-un sistem piramidal și orizontal de control, pentru a deține monopolul controlului asupra maselor monetare aflate în circulație. Acapararea monedei le-a permis deținătorilor să creeze crize economice, care le-au permis la rândul lor, să-și consolideze puterea mondială de acaparare prin concentrarea capitalurilor pe care le-au generat și continuă să le mai genereze crizele.

A confunda instituția monetară cu materialul, unealta, folosită pentru ca ea să circule, înseamnă a face ca moneda să devină un obiect al însușirii; de aici rezultă o însușire privativă a monedei de către interese private și o incapacitate structurală a acesteia de a răspunde funcției de utilitate socială, care este totuși rațiunea ei de a fi.

¹⁴⁷ Recomandăm cititorilor interesați să vizioneze următorul material video, deosebit de detaliat și explicativ, despre fenomenul monetar: https://www.youtube.com/watch?v=pYvQoXFfJ_k

- (2) Moneda-aur este inaptă, dată fiind raritatea ei, să îndeplinească funcția monetară primordială de facilitare a schimburilor

Independent de problema acaparării, raritatea structurală a metalelor prețioase le face pe acestea din urmă inapte din punct de vedere conceptual să finanțeze nevoile de schimburi. Numărul de schimburi ce au loc într-o societate este obiectiv independent de prezența sau absența metalelor prețioase pe teritoriul respectivei societăți. Această inadecvare între metalele prețioase – sau orice alt "bun tangibil rar" – și monedă se regăsește la nivel internațional: unele state pot fi cu totul lipsite de materii prime rare, dar au mare nevoie de a face schimburi cu alte bunuri și servicii. În general, numărul de schimburi nu depinde în nici un fel de cantitățile de metal prețios prezente în subsol într-o parte sau alta a globului.

Multiplicarea schimburilor, datorată internaționalizării lor, este o bună ilustrare a inadaptării structurale a unei monede fondate pe aur de a-și îndeplini plenar rolul de a facilita schimburile. Internaționalizarea schimburilor, care implică o multiplicare a lor, are drept corolar ineluctabil creșterea cantității de monedă aflată în circulație, așa încât aceasta din urmă nu mai poate cu adevărat să fie corelată cu active tangibile precum aurul. Am avut un bun exemplu în acest sens în 1971, atunci când Statele Unite au decis să decupleze dolarul de aur. Atunci când Statele Unite au decis în august 1971 să lase dolarul să aibă o rată de schimb variabilă (în ciuda angajamentelor internaționale care decurgeau din statutele FMI), acestea nu au făcut decât să recunoască public ruptura legăturii dintre dimensiunea stocului lor de aur și cantitatea de dolari puși în circulație. Masa de dolari "off-shore", deținută de non-rezidenți, era atât de mare, încât le-a devenit imposibil să mențină cursul de schimb în interiorul limitelor impuse de stocul de aur pe care îl aveau. Banca centrală americană pur și simplu nu deținea echivalentul în aur pentru toți dolarii în bancnote aflați în circulație.

Internaționalizarea schimburilor și corolarul ei, dezvoltarea folosirii monedelor într-un context internațional, implică în mod necesar operarea unei distincții clare între, pe de o parte, fenomenul monetar ca instituție, și pe de altă parte, deținerea de către un stat a unui metal prețios sau a oricărui alt bun tangibil (petrol, gaz etc.)

care ar servi drept vector monetar. Cu alte cuvinte, multiplicarea schimburilor, pe care o presupune internaționalizarea acestora, face indispensabilă o concepție imaterială despre monedă, fondată nu pe bunuri tangibile, ci pe încrederea diferitelor guverne în capacitatea populațiilor lor de a face schimburi.

O altă considerație pledează de asemenea în favoarea unei concepții imateriale despre monedă: nevoile de schimb nu sunt fixe, ele sporesc sau scad în funcție de contingențele multiple interne într-o societate (capacitate creativă, nevoia de îmbunătățire a condițiilor de existență etc.), aceste variații putând fi relativ rapide. Metalele prețioase disponibile cantitativ pe un teritoriu nu sunt, structural vorbind, susceptibile de adaptare rapidă în termeni cantitativi.

Incapacitatea structurală a metalelor prețioase și rare de a se adapta la constrângerile monetare este redibitorie: raritatea este structural antinomică cu obiectivul instituției monetare de a favoriza schimburile.

De altfel, trebuie insistat mereu asupra faptului că un bun material, oricare ar fi el, nu poate fi asimilat "faptului monetar" care este o instituție. Un "bun" nu este o "instituție", iar o "instituție" nu este un "bun". Fiecare termen trimite la câte o realitate diferită, și e important să facem distincția între aceste realități. Aici ne întoarcem la principiile fundamentale ale semanticii.

c. Dubla materializare monetară care ar fi de dorit: hârtie guvernamentală și piese monetare

Istoria ne învață că "faptul politic" poate fi deturnat și instrumentalizat: cei guvernații trebuie să fie protejați de un astfel de fenomen. Este prin urmare de dorit ca moneda să continue, cel puțin parțial, să fie materializată printr-un material (un bun tangibil) așa încât să fie accesibilă circulația ei pentru un număr cât mai mare de utilizatori, în condiții de siguranță totală în raport cu guvernul emitent.

O monedă materială, care nu se sprijină pe un bun tangibil rar susceptibil de a fi acaparat, trebuie să poată circula liber pe un teritoriu dat în paralel cu moneda scripturală sau sub formă de hârtie emisă și controlată de guvern.

Pledăm aici pentru o dublă circulație monetară: o monedă de stat gestionată de guvern, care poate fi emisă sub formă de hârtie (monedă fiduciară¹⁴⁸) sau pur și simplu dematerializată (monedă scripturală¹⁴⁹), și o monedă sub formă de metal neprețios sau non rar care să fie folosită de toți utilizatorii din stat, pentru cheltuieli curente. Bani de metal, pentru că materialul nu e rar, ar trebui să îndeplinească cel din urmă criteriu, în timp ce aurul se descalifică pentru că e prea rar.

Această circulație monetară sub formă de piese nu se poate asimila cu instituția monetară: piesele sunt una din formele pe care le poate căpăta moneda, dar nu sunt însăși moneda.

B. Funcționarea monedei: moneda reprezintă un schimb economic care generează raporturi de drept

Moneda, datorită naturii sale instituționale și datorită vocației (de a favoriza schimburile), urmează un regim juridic deosebit, pe care îl vom preciza.

Trebuie să facem distincția între, pe de o parte, regimul juridic al monedei *stricto sensu*, iar pe de altă parte, relațiile care se creează odată cu circulația monetară. Aceste relații nu au, din punct de vedere juridic, nimic de-a face cu moneda: moneda nu este decât un intermediar, un martor extern al acestor relații.

În funcționarea ei, moneda pune în mișcare trei tipuri de relații. Pe de o parte, relații între guvern, care emite și gestionează moneda, și utilizatorii (persoane de drept privat) acestei monede. Pe de altă parte, relații de drept privat strict între utilizatorii (persoane de drept privat) monedei. În fine, relații de drept public între diferitele state în cadrul schimburilor internaționale.

1. Regimul juridic al monedei-instituție

Moneda, "vector juridic" instituit printr-un act de autoritate, este o instituție, nu un "bun"; structural, proprietatea economică nu i se poate aplica.

¹⁴⁸ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Monnaie_fiduciaire

¹⁴⁹ Cf. https://fr.wikipedia.org/wiki/Monnaie_scripturale

Moneda urmează regimul subrogării reale; ea este caracterizată de o fungibilitate absolută.

a. Fiind un vector juridic, și nu un "bun", teoria proprietății economice, structural, nu se poate aplica monedei

Prin însăși natura, moneda este un act de autoritate ce permite facilitarea schimburilor pe un teritoriu dat. Ea are o vocație de organizare socială și răspunde unui obiectiv de utilitate socială.

În termeni juridici, moneda nu este un "bun", ci un vector juridic instituit printr-un act de autoritate al guvernului în scopuri de organizare socială. Rezultă de aici că teoria, de origine economică, numită a "proprietății economice" nu se poate, structural, aplica monedei.

Falsa teorie a "proprietății economice" presupune că "proprietarul" unui bun este cel care finanțează sau exploatează bunul respectiv. Aplicată la monedă, această teorie ar implica faptul că băncile – sau oricare altă persoană sau organizație – care finanțează un bun sau un serviciu furnizând împrumuturi, sunt proprietarii aceluși bun sau serviciu până la completa rambursare a împrumutului – și anume capital și dobânzi; asta chiar și atunci când împrumutul respectiv corespunde unor bani creați *ex nihilo* de către banca emitentă. Astfel se va fi stabilit achiziția legală de către principalii deținători de capitaluri (care și-au arogat, de altfel, și dreptul de a bate monedă via principiul "rezervei fracționare") a tuturor "bunurilor" în tranzit, adică a tuturor "bunurilor" în curs de schimbare de proprietar atunci când noul achizitor face apel la fonduri externe. Aplicarea în cazul monedei a "teoriei proprietății economice" pornește de la postulatul eronat că banca emitentă a monedei este proprietară a acesteia, ceea ce presupune în mod necesar că moneda este un "bun" susceptibil de a fi însușit. Or, noi am văzut că moneda nu este un "bun", ci un act de autoritate a puterii publice care instituie o măsură, o etalonare, schimburi. În această calitate, moneda nu este susceptibilă de a fi însușită: nici de către emitent, nici de către utilizatori.

O aplicare strictă a principiilor juridice se opune radical aplicării în cazul monedei a teoriei proprietății economice: întrucât moneda nu este un "bun", ea nu este susceptibilă de a fi însușită, nici de către instituțiile financiare emitente, nici de oricare altă persoană fizică sau morală.

De asemenea, oricare ar fi voința principalilor deținători de capitaluri de a instaura juridic acapararea economică, moneda nu poate fi nicidecum considerată ca un bun susceptibil de însușire.

Moneda este, dată fiind natura ei instituțională, nesusceptibilă, structural, de însușire: ea nu va putea servi nici ca instrument pentru acaparare, nici nu va fi ea însăși un obiect de acaparare. Sub aspect juridic, moneda nu este un "bun".

b. Moneda urmează regimul subrogării reale

Din punct de vedere juridic, moneda nu este un "bun" ca atare susceptibil de a fi însușit, ci un vector, materializat în materiale diverse.

Titularii de "monedă" nu sunt, deci, proprietarii acesteia. Mai precis, persoana care deține o sumă de bani este titulară a unui drept reprezentat de acea sumă de bani – care vine să înlocuiască un bun sau un serviciu – dar nu este niciodată proprietară a acelei sume de bani. Deoarece funcția monedei este de a înlocui un bun sau un serviciu, ea urmează în consecință regimul juridic al bunului sau serviciului pe care îl înlocuiește. În termeni juridici, o persoană care deține o sumă de bani, este investită cu drept asupra a ceea ce reprezintă acea sumă de bani, conform principiului "subrogării reale".

"Subrogarea reală" este o "ficțiune de drept prin care un bun, în speță moneda, înlocuiește un altul, în speță bunul sau serviciul schimbat contra banilor respectivi, împrumutându-i calitățile sale"¹⁵⁰. Moneda este subrogată bunului sau serviciului din care rezultă, pe care îl înlocuiește. Deoarece suma de bani percepută în schimbul unui bun sau serviciu reprezintă valoarea reală a bunului sau serviciului, nimic din ce are legătură cu o valoare fictivă, falsificată sau trunchiată a acestui bun nu deschide vreun drept.

În consecință, atunci când schimbul este imperfect juridic, deoarece, de exemplu, este atins de un viciu de consimțământ al cumpărătorului (ceea ce este valabil și pentru viciile ascunse sau viciile de conformitate ale bunului respectiv), vânzătorul sau furnizorul serviciului care percepe echivalentul în bani a bunului sau serviciului imperfect nu are din punct de vedere juridic nici un drept asupra sumei percepute nemeritat, deoarece această sumă nu repre-

¹⁵⁰ Cf. *Vocabulaire juridique*, Gérard Cornu, Association Henri Capitant, PUF.

zintă valoarea exactă a bunului cedat sau a serviciului făcut în mod efectiv. Juridic, se spune că această sumă de bani percepută pe nedrept este "non cauzată", adică lipsită de cauză; ea nu generează, nu deschide în consecință nici un drept în termeni monetari.

Recenta modificare a Codului civil prin ordonanță (ordonanța 2016-131 din 10 februarie 2016), adică de către puterea executivă – puterea legislativă fiind ignorată deliberat în acest proces legislativ – nu doar că suprimă noțiunea tradițională și esențială de cauză, dar instaurează, contrar oricărei logici și oricărei dreptăți, că eroarea în ce privește valoarea nu mai este o cauză de nulitate a contractului (articolul 1136 nou din Codul civil¹⁵¹). În general, reforma Codului civil, foarte influențată de teoria "proprietății economice", instaurează faptul că viciile de consimțământ sunt o cauză de nulitate relativă și nu absolută a contractului¹⁵², ceea ce, fundamental, arată că nu mai există, în dreptul francez, un interes general de a proteja persoanele. Relativitatea își face astfel apariția în noul Cod civil francez, care impune din ce în ce mai deschis în domeniul dreptului comun principiile dreptului comercial. Cetățenii sunt din ce în ce mai puțin protejați de o legislație din ce în ce mai relativă: blândă cu cei puternici și riguroasă cu cei slabi.

c. Moneda se caracterizează printr-o fungibilitate absolută

Am văzut că moneda rezultă dintr-un act de autoritate și că eficiența ei se datorează în principal faptului că este acceptată de către toți utilizatorii, ceea ce face din ea un "vector juridic".

Titularii de conturi bancare nu sunt sub aspect juridic proprietari ai banilor pe care îi au în cont, deoarece moneda, care nu este un "bun", ci o "instituție", nu este susceptibilă de însușire. Ca vector juridic, moneda poate înlocui orice, fie că e vorba de un bun, un serviciu sau o datorie. Această caracteristică a monedei se traduce juridic prin termenul "fungibil". Lucrurile fungibile sunt "lucrurile care, nefiind determinate decât de numărul lor, de greutate sau de mărime, pot fi folosite în egală măsură pentru un lucru

¹⁵¹ Articolul 1136 nou: "Eroarea cu privire la valoarea prin care, fără a se înșela cu privire la calitățile esențiale ale prestației, un contractant face o apreciere economică inexactă a acesteia din urmă, nu reprezintă o cauză de nulitate."

¹⁵² Cf. articolul 1131 nou: "Viciile de consimțământ sunt o cauză de nulitate relativă a contractului."

sau altul, prin plată”¹⁵³. Astfel, moneda, oricare ar fi încarnarea ei (piese monetare, bancnote, hârtie, înscrisuri de bancă, răbojuri etc.) este interșanjabilă: o bancnotă, a cărei valoare este predeterminată, echivalează cu o altă bancnotă cu aceeași valoare. Moneda este singurul lucru ce dispune, în drept, de un caracter de fungibilitate absolută.

Așa se explică faptul că banca este juridic obligată să dea înapoi titularilor de conturi bancare, la cerere, suma exactă ce figurează în conturi. Banii care figurează într-un cont bancar vin să înlocuiască fie un bun cedat, fie un serviciu făcut de titularul contului: sumele depuse într-un cont bancar rezultă din diverse tranzacții. Sumele depuse într-un cont sunt, în virtutea principiului subrogării reale, echivalentul bunului sau serviciului făcut de titularul contului. Aceste sume reflectă dreptul rezultat dintr-o tranzacție efectuată de titularul de cont: ele nu sunt ”proprietatea” titularului de cont, așa cum nu sunt nici ”proprietatea” băncii ce gestionează contul.

Banca trebuie restituie titularului de cont nu exact aceleași piese monetare sau bancnote pe care le-a depus, ci, conform naturii monedei care răspunde utilității publice de a facilita schimburile, o sumă echivalentă celei ce figurează în cont. Ceea ce nu este posibil decât pentru că moneda este o convenție acceptată de toți utilizatorii.

Această caracteristică este perfect coerentă cu faptul că moneda nu este susceptibilă de a fi însușită. Într-adevăr, o legătură de proprietate nu se poate înnoda, nu se poate concretiza, decât în raport cu un ”bun” identificat și determinat în mod clar, așa cum nu se întâmplă în cazul monedei, datorită naturii sale de instituție, dar și caracterului său de fungibilitate absolută.

2. Relațiile juridice create odată cu circulația monedei

Vom detalia și analiza legăturile de drept generate prin circulația monetară. Trebuie să înțelegem bine că aceste legături sunt străine de moneda însăși, aceasta din urmă nu intervine decât ca ”martor” cu ocazia acestor relații, dar nu este participantă la ele.

¹⁵³ Cf. *Vocabulaire juridique*, Gérard Cornu, Association Henri Capitant, PUF.

În primul rând, circulația monedei, care emană dintr-un act de autoritate al puterii publice, poate genera litigii între, pe de o parte, guvernul care emite și controlează moneda, și, pe de altă parte, utilizatorii, persoane (fizice sau morale) de drept privat, ai acestei monede. Litigiile, în care statul ca emitent de monedă se confruntă cu persoane de drept privat, trebuie să fie reglate instituțional în mod identic, oricare ar fi domeniul vizat; materia monetară nu trebuie să facă excepție de la acest principiu. Propunem ca acest tip de litigiu să fie rezolvat prin crearea unei jurisdicții tripartite, care să cuprindă un magistrat profesionist, specialist în materia respectivă, în speță moneda, un reprezentant al intereselor guvernului și un reprezentant al intereselor populare. Reprezentantul intereselor populare va fi reprezentantul corpului intermediar interesat în cel mai direct mod de litigiul în cauză. Niciunul din cei trei membri ai acestei jurisdicții nu trebuie să aibă un vot preponderent, iar deciziile trebuie luate cu majoritatea de voturi.

În al doilea rând, prin circulație, moneda poate să fie amestecată în litigii ce rezultă din schimbul de bunuri și servicii între particulari.

În al treilea rând, în caz de schimburi între persoane care aparțin unor state diferite, moneda face să intervină organe, numite case de compensare, care trebuie să fie în mod obligatoriu emanații instituționale ale statelor respective. Casele de compensare existente la ora actuală prezintă două probleme majore, care justifică repornirea de la zero a sistemului de compensare.

Prima problemă este că aceste case nu există decât în interiorul aceleiași monede, ele nu permit compensarea între monede diferite. Mecanismul de compensare european Target este gestionat de sistemul băncilor centrale pe modelul sistemelor de compensare intra-naționale, deoarece toate băncile centrale au la ele cel puțin un cont din fiecare bancă din țara pe care o reprezintă. Să precizăm că Target nu se aplică decât în cazul sumelor mari, grosul compensărilor plăților europene este efectuat în alt sistem privat, EBA clearing, gestionat de o societate de drept olandeză.

A doua problemă redibitorie este că aceste case de compensare sunt toate societăți private, gestionate de principalele bănci comerciale. Sistemul european de compensare este un calc după

ce există la nivel național: în Franța, de exemplu, sistemul privat STET-CORE este cel care se ocupă de compensarea interbanca-ră. Gestionarea privată a actualelor case de compensare se explică prin captarea monedei de către interesele private ale marilor bănci (adică de proprietarii lor). Acest sistem este structural inapt să-și îndeplinească funcția în cadrul reînnoit al monedei pe care îl propu-nem: casele de compensare, ca și monedele, trebuie să fie gestionate de organe ce emană de la guvernele statelor ce reprezintă interesul colectiv, și nu de către interese private.

a. Schimbul între particulari

Moneda este un intermediar, și în această calitate este cum-va un "martor" în aplicarea dreptului privat între cocontractanți. Această relație, care pune în legătură două persoane de drept pri-vat, ține în dreptul francez de dreptul obligațiilor. Ea este carac-terizată prin existența unor drepturi personale, care se opun drep-turilor numite reale, pe care o persoană le poate avea asupra unui lucru.¹⁵⁴

Această analiză ne va conduce la detalierea tratamentului ju-ridic, pe care dreptul civil francez în noua sa concepție îl rezervă operațiunilor denumite de securitizare.

- (1) Moneda este un martor privilegiat al schimburilor economice, adică al raporturilor de drept privat, ce țin de dreptul obligațiilor, generând drepturi personale

Din punct de vedere tehnic, moneda, ca instituție, are o pu-tere liberatorie și o lichiditate perfectă datorată absolutei sale fungibilități. Niciunul dintre drepturile personale, generate de relațiile contractuale, nu dispune de aceste caracteristici juridice. Tehnic, moneda nu poate în nici un caz să fie asimilată relațiilor contractuale, adică drepturilor de creanță sau datoriiilor generate de contracte, cu ocazia cărora este folosită moneda.

¹⁵⁴Cf. Valérie Bugault, *Géopolitique du concept de propriété pri-vée*: <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-econo-mique-global-77-geopolitique-du-concept-de-propriete-privee-12>; <http://lesakerfrancophone.fr/decryptage-du-systeme-economique-global-77-geo-politique-du-concept-de-propriete-privee-22>; a se vedea, de același autor, și *Heurs et malheurs du concept de propriété privée*: <http://lesakerfrancophone.fr/heurs-et-malheursdu-concept-de-propriete-privee>

Ca vector juridic al schimbului, moneda poate fi implicată în litigii între cocontractanți, adică între protagoniștii schimbului sau contractului respectiv. Moneda este un instrument de schimb, și în această calitate este un fel de "martor privilegiat" în relațiile juridice dintre candidații la schimbul de bunuri și servicii: creanțierii pentru o sumă de bani sunt în același timp debitorii pentru un bun sau serviciu; și viceversa, debitorii pentru o sumă de bani pot fi în același timp creanțieri pentru un bun sau un serviciu. În acest tip de litigiu, cauza conflictului se află în raportul contractual ce există între părțile din tranzacție. Moneda este cumva amestecată în litigiu ca "martor", ea nu este sursa conflictului sau a problemei.

Relația stabilită între indivizii ce practică schimbul ține de dreptul obligațiilor, pe care Codul civil napoleonian îl delimitează perfect de dreptul bunurilor. În timp ce dreptul bunurilor se ocupă de raportul direct al indivizilor față de lucruri, și se vorbește de "drept real", dreptul obligațiilor reglementează raporturile dintre indivizii care intră într-o relație contractuală, fiind vorba atunci de "dreptul personal". Relațiile contractuale dintre utilizatorii monedei generează drepturi împotriva unor persoane, și nu drepturi asupra unor "bunuri": acestea sunt relații de drept privat, ce țin în dreptul francez de dreptul obligațiilor, și nu de dreptul bunurilor.

Vom vedea că, sub dominația puterii bancare, distincția dintre dreptul civil (Codul din 1804) și dreptul comercial (Codul din 1807), operată de codificările napoleoniene, este de acum înaintea pe cale de învechire. Partizanii "proprietății economice" pretind la ora actuală să alinieze dreptul comun după dreptul comercial. Un pas mai departe, aceștia doresc să abolească distincția fundamentală în dreptul francez dintre dreptul personal și dreptul real, operând prin aceasta o deplorabilă reificare a relațiilor umane.

(2) Operațiunile de securitzare în ajunul recentelor reforme comercialiste ale dreptului civil

Dreptul civil, adică dreptul comun, așa cum este mai nou înțeles de către puterea executivă franceză, constituie calul troian al principalelor bănci sistemice; tendința este de asimilare a dreptului comun cu principiile dreptului comercial, care este conceput ca o armă de distrugere economică masivă, aflată în mâinile principalilor proprietari de capitaluri.

Pe de o parte, regimul de cesiuni de creanțe civile este de acum înainte aliniat cu cel al cesiunilor de creanțe comerciale.

Pe de altă parte, partizanii "proprietății economice" caută să anuleze diferența fundamentală expusă în Codul civil din 1804 dintre dreptul obligațiilor și dreptul bunurilor. Acest proiect de reformă clarifică și pune în relief o incoerență în principiile dreptului francez: acesta din urmă, care expune clar distincția dintre dreptul personal și dreptul real, permite totuși ca drepturile personale să facă obiectul unei însușiri. Această incoerență se trage încă de la originile evenimentelor din timpul Revoluției Franceze și ale Primului Imperiu, care i-a urmat. Această revoluție, inițiată de comercianții-bancheri îmbogățiți, trebuia în mod fatal să impună valorile dreptului comercial în spatele unei aparente de libertate și democrație, care au fost instrumentalizate în scopuri de preluare a puterii. În timp ce libertatea individuală era proclamată sus și tare, juriștii care au lucrat la marea operă de codificare a dreptului ce s-a afirmat în Franța la început de secol XIX, au operat, în mod fatal, o distincție de rău augur între dreptul civil și dreptul comercial. Dacă dreptul comun era în mod clar drept civil, statutul derogatoriu dat, din 1807, dreptului comercial, l-a autorizat pe acesta din urmă să crească în mod autonom până când principiile derogatorii pe care le vehicula au devenit astăzi dreptul comun. În vreme ce, vreo trei sute de ani mai târziu, adevărații deținători ai puterii (principalii proprietari de capitaluri) au rămas aceiași, sporindu-și în schimb considerabil influența politică, vechile principii de drept civil sunt de acum înainte menite să devină drept rezidual, poate încă pentru ceva timp, în mod vag derogatoriu de la dreptul comercial. Finalitatea procesului este corelarea dintre dreptul comun și dreptul comercial în sensul trasat de dreptul comercial.

Ajungem aici la o inversare a valorilor: reglarea vieții în societate ajunge să fie inclusă în principiile comerciale, în timp ce logica strictă, precum și exigențele civilizației, dimpotrivă, preconizează că domeniul comerțului, care face parte din organizarea socială, trebuie să fie reglat după principii superioare, care să îl pună în slujba binelui comun.

- (a) Cesionarea de creanțe civile de acum înainte aliniată după principiile dreptului comercial

Din punct de vedere juridic, împrumuturile obiecte ale secu-

ritizării sunt creanțe deținute de o bancă împotriva debitorilor, a celor ce iau cu împrumut. Să ne amintim că aceste creanțe ale băncilor, numite împrumuturi, nu au putut exista decât pentru că acestea din urmă sunt autorizate, prin actuala funcționare bancară, să creeze bani *ex nihilo*. Favorizate de această mișcare de dereglementare pe care chiar ele au inițiat-o, băncile au emis împrumuturi folosindu-se de o rată variabilă a dobânzii, pe care au propus-o unor persoane, despre care se presupune că nu pot suporta creșterea amintitei rate: creșterea în cele din urmă a ratei era în mod previzibil de natură a transforma creanța bancară (îndoielnică de la origine) în pierdere efectivă. Pentru a evita neplăcerea de a trebui să suporte pierderea pe care chiar ele au inițiat-o, băncile au avut ideea de a ceda creanța nesigură unor terți înainte ca aceasta să se transforme în pierdere efectivă.

Odată cu procesul de securitizare, creanțele rezultate din împrumuturi potențial imposibil de acoperit sunt condimentate și împachetate în produse financiare noi, care integrează alte tipuri de creanțe non-toxice. Atunci când un bancher vrea să găsească lichidități, securitizarea îi dă posibilitatea de a ceda o parte din împrumuturi (toxice, deoarece sunt identificate drept creanțe nerecuperabile) care se află în portofoliul său. Pentru a face acest lucru, el va crea titluri hibride, ce conțin împrumuturi toxice amestecate cu obligații de la firme mari, clasate AAA, și/sau împrumuturi de stat de primă categorie; acest amestec de titluri de calitate diferită va avea drept consecință creșterea atractivității de față a titlurilor hibride astfel create prin procesul de securitizare. Bancherul aflat în căutare de lichidități va vinde aceste titluri hibride, scăpând astfel pe seama unor terți achizitori de riscurile probabile, datorate unor împrumuturi toxice emise chiar de el. Acest compozit financiar opac este revândut de banca creanțieră unor terți; datoria vânzătorului de a informa cu privire la aceste produse compozite este departe de a fi întotdeauna eficientă, terții achizitori regăsindu-se la scadența împrumuturilor în poziția de a fi pierdut (activele nesigure ascunse în produsul compozit transformându-se în pierderi). Exact acest sistem de vânzare de titluri compozite a declanșat "criza" din 2008; achizitorii acestor titluri "subprime" de prim grad și achizitorii de opțiuni pe aceste titluri de gradul doi au avut de pierdut foarte mult atunci când bula imobiliară a explodat.

Dreptul civil francez cunoștea, din 1804, cesionarea (adică transferul de proprietate) de creanțe civile, care se opunea cesionărilor de creanțe comerciale prin faptul că făcea să intervină debitorul cedat în operațiune. Articolul 1690 din Codul civil, aplicabil acestor cesionări, dispune că ”cesionarul nu este obligat cu privire la terți decât prin serviciul de notificare făcut către debitor”. Conform acestei dispoziții, cesionarea nu este opozabilă unor terți decât după notificarea actului către debitorul cedat de către un ofițer ministerial. În contextul efectului relativ al contractelor de la articolul 1165 din Codul civil¹⁵⁵, această formalitate conferea o dată sigură cesionării și marca punctul de plecare al opozabilității față de terți. Această formalitate, care cere acceptarea cesionării de către debitor printr-un act autentic, făcea diferența între cesionările de creanțe civile și cesionările de creanțe comerciale. Curtea de Casație amintea constant că dacă nu se respectă formalitățile cerute de articolul 1690 din Codul civil, simpla cunoaștere a cesionării de creanțe de către debitorul cedat nu era de ajuns pentru ca aceasta să îi fie opozabilă¹⁵⁶.

Prin faptul preponderenței puterii executive – care se constituie în legislator¹⁵⁷ după modelul a ceea ce s-a întâmplat în dreptul european, unde doar executivul dispune de dreptul la inițiativa legislativă, regimul juridic al cesionării de creanțe civile este de acum înainte aliniat la dreptul comercial. De acum înainte, sub imperiul noilor articole 1321 până la 1326 din Codul civil, cesionarea de creanțe civile devine, cu același titlu ca și cesionarea de creanțe comerciale (mai ales prin borderoul Dailly), imediat opozabilă față de terți (între care regăsim și pe debitorul cedat, fără ca acesta din urmă să fie cel puțin avertizat); în afară de creanțele viitoare, a căror opozabilitate față de terți nu operează decât în ziua în care se creează creanța. Articolul 1321, alineatul 4 nou (din februarie 2016) dispune de acum înainte expres că: ”consimțământul debitorului nu este cerut, doar dacă creanța a fost stipulată ca incesibilă”.

¹⁵⁵ În virtutea efectului relativ al contractelor, terții nu se pot prevala de contractele la care nu sunt parte.

¹⁵⁶Cf. Cass, 1e civ., 22 martie 2012, n°11-15.151 Sté carrosserie Labat c/ CRAMA Centre Atlantique; Jurisdata n°2012-005074

¹⁵⁷ Cf. Ordonanța 2016-131 din 10 februarie 2016.

E vorba aici, nici mai mult, nici mai puțin, decât de o validare *a posteriori* de către dreptul francez a operațiunilor de securitizare. Această validare s-a operat pe ascuns și prin violarea principiului separării puterilor, deoarece executivul, prin intermediul ordonanțelor, s-a instituit în legislator.

Altă noutate, regimul cesionării de creanțe civile este de acum înainte calchiat după modelul angajamentului acționarilor unei societăți comerciale: garanția cedentului este limitată la prețul pe care l-a obținut din cesionare. Articolul 1326, alineatul 2 (provenit din ordonanța din 2016) dispune expres că cedentul, nu garantează solvabilitatea debitorului decât atunci când el s-a angajat în acest sens, și doar la nivelul prețului pe care a reușit să îl obțină din cesionare. În timp ce alineatul 3 din același articol 1326 din noul hibrid numit "Codul civil-comercial" precizează că "atunci când cedentul a garantat solvabilitatea debitorului, această garanție nu se extinde decât de la solvabilitatea actuală (contractele de împrumut nefiind acceptate), dar poate totuși să se extindă la solvabilitatea la scadență, cu condiția ca cedentul să fi specificat expres acest lucru".

Trebuie să facem aici o paralelă între această cesionare, numită de creanță (care în materie de securitizare se poate dovedi cel puțin îndoielnică) și cesionarea de datorie, care este expres reglementată de Codul civil-comercial rezultat din ordonanța din 2016¹⁵⁸. În această cesionare civilă de datorie, creanțierul este mai bine protejat decât debitorul cesionării de creanță civilă, în noua concepție. Astfel, articolul 1327-1 precizează că debitorul nu este degrevat pentru viitor decât dacă creanțierul consimte expres la aceasta, în lipsă de și în afară de vreo clauză contrară, este obligat în mod solidar la plata datoriei. Articolul 1327-1 precizează la rândul său că creanțierul, fie că și-a dat în avans acordul la cesionare, fie că nu a intervenit în chestiune, nu poate să obțină opozabilitatea sau să se prevaleze de cesionare decât din ziua în care aceasta i-a fost notificată sau de îndată ce a luat act de ea.

Sub imperiul noului cod, în care dreptul comun este inclus în principiile comerciale, drepturile creanțierului sunt mult mai bine protejate decât cele ale debitorului.

Iată, deci, o mulțime de cadouri pentru băncile ce au inițiat securitizarea în cazul unor contracte (adică creanțe) nesigure! Mai

¹⁵⁸ Prin articolele 1327 până la 1328-1 nou.

rar asemenea dispoziții civile care să fi fost mai protectoare cu principalele bănci sistemice. Ordinea publică, cea care trebuie protejată în legislația civilă din noua concepție, este de acum înainte cu totul inclusă în interesele principalelor bănci, care emit împrumuturi toxice, difuzate peste tot în lume prin procesul de securitizare. Dreptul civil este de acum scris direct pentru principalii proprietari ai principalelor bănci: bănci sistemice care au impus, prin lobbying, mișcările de dereglementare financiară.

Consecința directă a unei astfel de "evoluții juridice" a dreptului civil este în realitate o veritabilă revoluție silențioasă, în care dreptul civil este aliniat la criteriile dreptului comercial, în contextul în care dreptul comercial este o armă de distrugere economică masivă aflată în mâinile băncilor. Sub dominația băncilor, dreptul comun nu mai are nimic civil în el, în afară de nume, este în realitate aliniat după exigențele dreptului comercial, aflat și acesta în slujba principalilor deținători de capitaluri.

- (b) Partizanii "proprietății economice" vor să reformeze Codul civil pentru a face în mod expres acaparabil un drept de creanță, anulând prin aceasta tradiționala distincție dintre dreptul real și dreptul personal

Vom detalia distincția dintre dreptul personal și dreptul real în vigoare la momentul codificărilor napoleoniene, înainte de a arăta provocarea conceptuală, pe care le cauzează operațiunile de securitizare asupra acestui drept. Vom vedea apoi care sunt concluziile de tras din această poveste.

(i) Situația dreptului în 1804

Codul civil din 1804 stabilește distincția foarte clară dintre drepturile reale pe de o parte, cel mai desăvârșit dintre acestea fiind dreptul de proprietate, ce reprezintă drepturile pe care o persoană le are asupra unui lucru, și pe de altă parte drepturile personale, care sunt drepturi pe care o persoană le are în raport cu o altă persoană. Distincția dintre dreptul real și dreptul personal era esențială în Codul civil din 1804. În mod fundamental, distincția operată de Codul civil din 1804 între dreptul personal și dreptul real arată voința ferma a celor care au redactat Codul de a stabili o distincție și o ierarhie între bunuri, obiecte neînsuflețite, pe de

o parte, și persoanele vii, pe de altă parte. Prin ierarhia pe care această distincție o implică, dreptul este în mod structural pus în slujba ființelor umane.

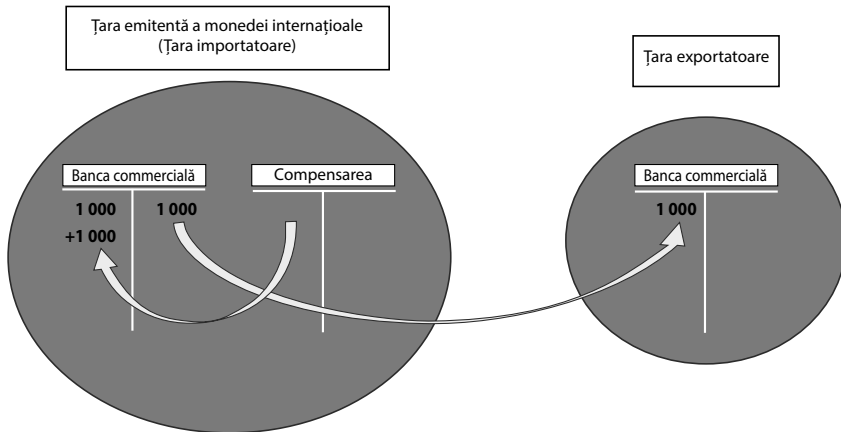
Ca urmare a acestei distincții fundamentale, dreptul personal, rezultat dintr-o operațiune de împrumut, nu ar trebui să poată fi însoțit de instituția financiară emitentă. Din principiu, într-adevăr, dreptul personal ce rezultă dintr-o tranzacție de împrumut nu ar putea fi "însoțit", deoarece o astfel de tranzacție nu se referă la un drept, pe care o persoană îl are asupra unui lucru, ci la un drept pe care o persoană îl deține împotriva unei alte persoane. Această analiză invalidează, juridic, în dreptul francez, operațiunile de securitizare.

Cu toate acestea, o primă abatere de principiu de la această regulă fundamentală a fost operată în Codul civil din 1804, care prevedea posibilitatea de a ceda creanțe. O cesionare de creanță civilă era posibilă, dar garnisită cu garanții care impuneau acordul debitorului cedat. În dreptul comercial, derogatoriu de la dreptul comun, cesionările de creanțe erau facilitate considerabil, debitorul neavând în mod real vreun rol de jucat în operațiune.

Această posibilitate de cesionare de creanță opera, pe planul principiilor, o primă "însoțire" a unui raport contractual, generând o asimilare între drepturile personale și drepturile reale. Totuși, această incoerență conceptuală era, în dreptul comun, însoțită de garanții care prezervau un anumit echilibru între creanțieri și debitori. Cesiunea de creanțe, foarte încadrată la nivel civil, era, dimpotrivă și în mod evident, mult mai liberă în dreptul comercial, acesta din urmă fiind conceput ca un drept derogatoriu.

Din punct de vedere monetar, această posibilitate de cesionare de creanțe, rezultate din împrumuturi, mai are o consecință, în mod radical nefastă și scandaloasă, cea de a valida natura monedelor internaționale, provenite din monede naționale ale unor țări (monede *off-shore*). Trebuie, într-adevăr, să constatăm că dacă creația monetară este de obicei, pentru fiecare împrumut, temporară, lucrurile stau altfel atunci când acest împrumut servește pentru plata unei datorii în afara țării în care a fost emis; creația monetară ce rezultă din împrumut devine atunci permanentă în

țara exportatoare, semi-monedă (semi-monedă pentru că e materializată în bilanț printr-un activ fără vreun pasiv asociat) care circulă, fiind echivalentul unui titlu de datorie asupra țării în care se află banca emitentă.

(ii) Dreptul provenit din Codul civil din 1804 sub proba recentei practici de securitizare

Actuala și recenta practică de securitizare a creanțelor, operată de băncile anglo-saxone și difuzată în toată lumea, a generat o necesitate de reformare a dreptului civil francez, pentru a valida această practică deja în vigoare. Adepții "faptului împlinit" ce se impune în drept argumentează în favoarea unui pretins principiu de realism juridic; acest realism operează în realitate transformarea unei puteri de fapt, cea a principalilor deținători de capitaluri, în putere de drept. Faptul economic devine "drept".

Securitizând¹⁵⁹ creanțele, de natură civilă, pe care le aveau în portofoliu, instituțiile financiare și-au arogat dreptul de a dispune

¹⁵⁹ Securitizarea este o tehnică financiară, ce permite instituțiilor financiare să transforme creanțele, pe care le dețin asupra unor firme sau cetățeni particulari, în titluri negociabile pentru a transfera înspre achizitorii acestor titluri riscul de nerambursare a creanțelor. Achizitorii de titluri percep o rată a dobânzii care este în funcție de nivelul riscului acestor titluri. Criza "subprimelor" (creanțe ipotecare americane securitizate) este legată de incapacitatea debitorilor de a înapoia datoriile: Cf. <http://www.jobintree.com/dictionnaire/definition-titrisation-320.html>

”ca proprietari” (*usus, fructus et abusus*) de dreptul personal, pe care îl aveau împotriva celor care au luat împrumuturi, fără măcar să-i anunțe: ele au recondiționat aceste drepturi personale în ”ambalaje” ce comportă alte drepturi, care ambalaje au fost apoi revândute unor terți.

Această ”însușire” a unui drept personal este logică, dacă e să țină cont de faptul că securitizarea provine din țările anglosaxone și că în aceste țări, deoarece investitorii au cumpărat niște titluri (între care și faimoasele împrumuturi imobiliare nesigure ”subprime”), ei devin proprietari ai acestora, în virtutea principiului de proprietate economică. Iată în ce fel astăzi, dreptul provenit din dereglarea financiară ratifică eroarea – fatală – de a considera creanțele ca fiind ”bunuri”.

Cu toate acestea, ideea rezultată direct din conceptul de ”proprietate economică”, conform căreia cel care finanțează sau folosește un bun este proprietarul lui economic, găsea un obstacol de principiu în dreptul francez pentru care o creanță, care generează un drept personal, nu era susceptibilă de însușire. De altfel, această cesionare de creanță, așa cum este ea practică de către bănci, nu respecta absolut deloc constrângerile impuse de dreptul civil la articolele 1689 și 1690 din Codul civil de la 1804.

A trebuit, deci, într-o primă etapă, ca dreptul civil să se adapteze la exigențele bancare noi: am văzut mai sus că acesta e deja un fapt împlinit.

Într-o a doua etapă, partizanii principiului de ”proprietate economică”, care este de fapt principiul legalist de acaparare, s-au gândit să meargă mai departe și să profite de trenul securitizării pentru a actualiza principiile și a reforma distincția fundamentală dintre dreptul personal și dreptul real, și asta pentru a face ca un drept personal să fie, din principiu, posibil de ”însușit”. Astfel, asociația Capitant (”prieteniile culturii juridice franceze”, *sic*) propune reformarea articolului 520 din Codul civil francez în termenii următori: ”Bunuri, în sensul articolului precedent, sunt lucrurile corporale sau necorporale care fac obiectul unei însușiri, precum și drepturile reale sau personale așa cum sunt ele definite la articolele 522 și 523”.¹⁶⁰ Prietenii culturii juridice franceze se arată, astfel,

¹⁶⁰Cf. http://www.henricapitant.org/storage/app/media/pdfs/travaux/Avant-projet_de_reforme_du_droit_des_biens_19_11_08.pdf

extrem de motivați, în aplicarea "teoriei proprietății economice", pentru a integra dreptul comun în principiile dreptului comercial. Într-adevăr, din punct de vedere tehnic, această reformă se înscrie în logica alinierii regimului cesionării de creanțe civile după principiile cesionării de creanțe comerciale. "Modernizarea" dreptului civil astfel realizată pare să înțeleagă greșit asimilarea dreptului comun în dreptul comercial. Principiul comercial al "efectelor de comerț" devine aplicabil cu titlu de drept comun: "patrimonializarea" creanțelor nu mai privește doar simplele practici comerciale, ci se impune tuturor cu titlul de drept comun. Asistăm aici la o inversiune de valori în care dreptul comercial devine norma, adică dreptul comun.

Urmare directă a apariției instituțiilor europene, dreptul francez este somat să se "modernizeze" pentru a include reglarea relațiilor sociale, până acum înțeleasă ca ținând de dreptul civil, în cadrul principiilor comerciale. Sub acoperirea tehnicității și modernității, ordinea publică trebuie de acum înainte să fie înțeleasă ca fiind principiul superior de protecție a drepturilor principalilor proprietari de capitaluri. Cu astfel de prieteni, cultura juridică franceză nu mai are cu siguranță nevoie de dușmani.¹⁶¹

Mai mult, concret, această reformă, care ar merge dincolo de actualul "bail-in"¹⁶², ar permite ca băncile să devină proprietare asupra drepturilor reprezentate de sumele de bani depuse în conturi bancare.

(iii) Concluzie

În mod fundamental: reforma dreptului civil impusă de practica securitizării face să iasă la lumina zilei o ireductibilă contradicție în principiile de drept francez, așa cum este el codificat după Revoluția franceză. Acest hiat, care exista în mod latent din 1804, devine exacerbant și apare în toată nocivitatea sa începând cu mo-

¹⁶¹ Pentru mai multe precizări, a se vedea Valérie Bugault, *Quelques précisions sur les projets de réformes du Code civil français*: <http://lesakerfrancophone.fr/quelques-precisions-sur-les-projets-de-reformes-du-code-civil-francais>

¹⁶² *Bail-in* înseamnă însușirea depozitelor de către bănci în caz de pierdere iremediabilă a solvabilității; a se vedea, de exemplu: <http://www.voltaire.fr/valeriebugault/janvier-2016-banques-pourront-ponctionner-directement-vos-comptes-bancaires,221964>

mentul în care principiile dreptului civil se aliniază pe de-a-ntregul după cele din dreptul comercial.

Contradicția este următoarea: în timp ce drepturile personale sunt diferite față de drepturile reale, cesionarea de creanțe civile, care operează un transfer de proprietate de drepturi de natură personală, presupune o apropiere (deci un drept real) a raporturilor interindividuale. Dreptul obligațiilor și dreptul bunurilor nu au același obiect, unul (dreptul obligațiilor) se ocupă de raporturile umane, iar celălalt (dreptul bunurilor) de raporturile dintre oameni și lucruri. Posibilitatea de însușire a drepturilor unor persoane presupune că drepturile personale sunt, ca și "bunurile", susceptibile de a face obiectul unui drept de proprietate. Calificarea juridică, implicită, dar necesară, drept "bunuri" a relațiilor interindividuale înseamnă operarea unei reificări a relațiilor personale și a anihilarea distincției fundamentale dintre drepturile personale și drepturile reale, care avea ca obiect tocmai să distingă puterea asupra unor "bunuri" de puterea asupra unor "oameni".

Celor care ar invoca cesionarea de creanțe civile (fostul articol 1690 din Codul civil) pentru a explica că un drept personal făcea deja, din 1804, obiectul unei însușiri, le vom răspunde că exact pentru că această posibilitate de cesionare de creanțe exista deja, nu există acum nici un fel de nevoie de a modifica fundamentele distincției dintre drepturile personale și drepturile reale și de a califica drept "bun" un drept personal; a decide altfel ține de o intenție care merge mult dincolo de o simplă modificare formală.

Operarea unei confuzii între raporturile interindividuale, ce țin de dreptul obligațiilor, și dreptul "bunurilor", care gestionează relațiile unor indivizi în raport cu "bunurile", înseamnă că relațiile dintre indivizi sunt susceptibile de însușire. Astfel reapare spectrul sistemului juridic al sclaviei în care ființa vie, reificată, este asimilată unui bun material susceptibil de apropiere. Această tentație este din ce în ce mai pregnantă în toate reformele juridice din a doua jumătate a secolului XX în Occident în general și în Franța în special; ea se ascunde sub o aparență de tehnicitate și nu îndrăznește încă să apară așa cum e, de teamă că ar provoca o eventuală revoltă populară. Ne apropiem zi de zi de reinstaurarea, în Franța, a sistemului legal al sclavagismului, în care ființa umană devine un "bun" ce poate fi însușit.

Un drept civil care ar fi cu adevărat în slujba organizării sociale și ar proteja libertățile, ar invalida operațiunile de securitizare. Pe de o parte, dreptul civil nu are de ce să fie adaptat, sub pretextul "realismului", la practicile bancare distrugătoare a țesutului economic și social; dreptul civil așa cum a reieșit din Codul de la 1804 era suficient pentru a invalida aceste practici.

Pe de altă parte, o creanță, care este materializarea juridică a unei legături contractuale între două persoane, nu ar trebui să poată fi apropiată asemenea unui "bun".

O creanță este o legătură între două persoane, ea se distinge fundamental, prin esență, de un "bun", obiect neînsușit. A suprima distincția dintre dreptul personal și dreptul real înseamnă implicit, dar necesar, a inversa sensul lucrurilor și a pune ființele omenești în slujba dreptului. În timp ce un "drept" care se respectă trebuie să fie în slujba organizării sociale, a suprima distincția dintre dreptul real și dreptul personal înseamnă a pune majoritatea oamenilor în slujba unei minorități infime care stabilește regulile de drept. Dreptul astfel conceput este un instrument în mâinile deținătorilor puterii economice pentru aservirea unei largi majorități a indivizilor.

Dincolo de invalidarea juridică a practicii zise de securitizare, demersul de codificare a dreptului, pe care va trebui să-l întreprindem dacă vrem să-i redăm "faptului politic" preeminența asupra "faptului economic", va trebui în principal să reintegreze dreptul comercial în dreptul comun. Cu această ocazie trebuie să se afirme foarte clar distincția dintre dreptul real și dreptul personal. Aceste două tipologii de drepturi nu se referă la același obiect și în consecință nu pot să aibă aceeași importanță. Drepturile reale se referă la obiecte neînsușite și pot în această calitate să genereze un drept de proprietate, deplin sau parțial. Și invers, drepturile personale sunt drepturi pe care o persoană le are în raport cu alta, și nu poate fi vorba de a le considera drept bunuri și de a le face susceptibile de însușire.

Drepturile în raport cu unii indivizi nu trebuie să aibă aceeași natură ca drepturile asupra unor "bunuri"; a decide altfel înseamnă a reînsuși principiul sclaviei, în care o persoană poate fi proprietară asupra altei persoane. Astfel se încheie cercul din fabula cu

trocul și din implicitele ei sub-înțelesuri, pentru care inventatorul ei, John Locke, dăduse exemplul propriei vieți: el a fost acționar pe plantațiile Bahamas Adventurers, acționar la Royal African Company, ce se ocupa cu comerțul cu sclavi din Ghana către coloniile engleze din America, precum și acționar al unei nave de transport de sclavi¹⁶³. A fost și redactor al Constituției statului Carolina, acolo unde era mare proprietar de pământuri agricole, Constituție în care este precizat în mod clar la articolul 110 că "Orice om liber din Carolina are puterea și autoritatea absolută asupra sclavilor săi, oricare ar fi religia sau opinia acestora."¹⁶⁴

Înțelegem mai bine astfel motivațiile reale ale partizanilor autonomiei puterii economice asupra puterii politice. Eliberat de orice considerații morale, precum și de utilitatea socială vehiculată de "faptul politic" tradus juridic, "faptul economic" poate justifica sclavia doar în funcție de considerațiile de profit; această justificare emană de la pretenși partizani ai "egalității între oameni", precum John Locke.

(3) Concluzie cu privire la relațiile de schimb contractual la care moneda este "martor"

Recapitulând: moneda nu este un bun, ci un act de autoritate al puterii publice însărcinate cu organizarea și reglementarea vieții în comun. La fel, o creanță generează drepturi împotriva unor indivizi, și nu drepturi asupra unor bunuri; un drept împotriva unui individ nu poate fi calificat drept "bun". În pofida a ceea ce ar dori să impună doctrina dominantă, sub jugul stăpânului său economic pe care îl reprezintă principalii proprietari de capitaluri, dreptul obligațiilor, care materializează juridic o relație între două sau mai multe persoane, nu va putea fi niciodată confundat cu dreptul bunurilor, care materializează juridic raportul unei persoane cu un lucru.

Toate pretensele analize juridice ce emană de la partizanii "proprietății economice", ai acaparării legale și ai sclavagismului, sunt corupte: ele nu sunt nici logice din punctul de vedere al raționamentului juridic, nici conforme cu natura, care operează o

¹⁶³ Cf. Stacey M. Floyd-Thomas și Miguel A. De La Torre, *Beyond the Pale, Reading Ethics from the Margins*, Westminster John Knox Press, Louisville, Kentucky, 2011, 244 p.

¹⁶⁴Cf. North Carolina Colonial Records 187-205.
Locke's Works [Eighth Edition] X. 175.

distincție primordială între ceea ce e viu și ceea ce nu e viu.¹⁶⁵ Ele sunt motivate de un singur lucru: voința principalilor deținători de capitaluri de a-și instaura definitiv dominația juridică și politică asupra întregii specii umane. Juriștii practicieni formați la școala "teoriei pure a dreptului", care își interzic orice analiză critică a finalităților dreptului, nu pot decât să aprobe toate aceste noi tehnici de spoliere!

b. Schimbul între state

Atunci când schimburile au loc între persoane private care aparțin unor state diferite, sumele de bani schimbate în schimbul achiziției unui bun sau serviciu sunt afișate în moneda țării cumpărătorului; această monedă nu este, prin ipoteză, aceeași cu cea care circulă legal în țara celui ce vinde, nou titular al acestei sume de bani. Pentru a fi de folos vânzătorului, această sumă de bani va face, deci, obiectul unei conversiuni în moneda în vigoare în propria sa țară.

- (1) Monedele, care nu sunt "bunuri", nu pot să circule pe piețele internaționale

Este evident că trebuie să precizăm că, dat fiind că nu sunt "bunuri", monedele nu pot face obiectul comerțului și nu au, în consecință, nici un fel de vocație de a circula pe piețele internaționale.

- a) Termenul de "deviză" este un factor de dezinformare juridică

A denumi o monedă cu termenul de „deviză” înseamnă a transforma moneda într-un bun susceptibil de a fi schimbat pe piață. Or, am văzut că moneda nu este un "bun", ci un act de autoritate

¹⁶⁵ Mergând mai departe, am putea să ne gândim la o taxinomie a ființei vii după criteriul de a fi sau nu capabil să își șlefuiască mediul. Oamenii ar aparține categoriei capabile să șlefuiască mediul în care trăiesc, vegetalele ar aparține categoriei care nu e susceptibilă de fasonarea mediului lor; o gradație ar trebui introdusă în ce privește animalele, care sunt mai mult sau mai puțin apte să șlefuiască o parte din mediul lor. O asemenea distincție este lansată cu titlu de pistă de reflecție, ea nu este perfect dusă până la capăt și ar merita unele aprofundări științifice, mai ales biologice; înțelegându-se că informațiile astfel adunate sunt prin natură evolutive, deoarece sunt contingentate de situația cunoștințelor științifice la un moment dat.

materializat de un vector ce permite facilitarea schimburilor. De parte de a fi un bun, moneda răspunde unei necesități publice de facilitare a schimburilor.

Când e vorba de schimburi internaționale, termenul de "deviză" generează o confuzie între natura instituțională a monedei și materializarea ei; acest termen este principalul factor de dezinformare juridică. O justă calificare juridică a principiului monetar e de ajuns pentru a face imposibilă orice speculații cu monede. Doar "bunurile" pot face obiectul comerțului și pot fi prezente pe piață: o monedă, care nu este un bun, nu ar trebui să circule pe piețe.

(b) Distincția dintre bancă și finanțe: distincția dintre creația monetară și circulația monetară

Este important să distingem între sistemul financiar și sistemul bancar. Sistemul financiar este o rețea care se ocupă de moneda reciclată, constituită din creanțe și datorii, cu scadențe diverse, care constituie obligații stabilite, reportate, stocate, transformate. Sistemul financiar se opune activității bancare propriu-zise, care constă în a crea și a distruge, a emite și a gestiona masa monetară aflată în circulație.

Liberalii, partizani ai unei concepții de piață cu privire la monedă, în care aceasta e calificată ca un "bun", ar dori să șteargă distincția dintre finanțe și bancă.

Și dimpotrivă, analizele juridice tradiționale – și raționale – ale monedei sunt fidele concepției unei monede-semn, monede-instituție, la în opoziție cu moneda-marfă. Aceste analize sunt fondate pe funcția primă a monedei, care este cea de a organiza relațiile sociale facilitând schimburile, dar și pe securitate, previzibilitate, stabilitate, ordine, inerente oricărei instituții.

Doctrina juridică – cel puțin cea alcătuită din rarii juriști care mai îndrăznesc să se ocupe de finalitățile dreptului – relevă rolul esențial al monedei în calitate de măsură, rol ce folosește la fixarea valorii economice a tuturor bunurilor în raport cu o măsură comună. Dacă, în general, juriștii n-au mers prea departe până în zilele noastre, asta pentru că probabil – pe lângă concepția "teoriei pure a dreptului" care face ravagii – nu cunosc mecanismele contabile folosite de către bănci. Să notăm că această necunoaștere a principi-

lor care guvernează moneda nu este apanajul juriștilor: președintele FMI, ca un bun elev al liberalismului, mărturisea chiar el, acum câțiva ani, că nu știa ce anume este până la urmă moneda.

La ora la care FMI se ambiționează să facă din DST viitoarea monedă de rezervă mondială, a venit momentul să se arate că moneda nu este un "bun" de însușit, ci o instituție de utilitate socială, un facilitator al schimburilor. Contabilitatea bancară ne învață că averile unora sunt datoriile altora. Atunci când e vorba de emisiile monetare, moneda, care este deopotrivă datorie și creanță, nu poate fi asimilată doar unei creanțe din punct de vedere bancar, și nici doar unei datorii, din punct de vedere al debitorului.

Moneda își extrage din natura sa de instituție o putere liberatorie care nu-și îndeplinește funcția decât datorită fungibilității absolute (lichiditate perfectă) a monedei. Aceste caracteristici ale monedei trebuie să-și găsească traducerea tehnică la nivel internațional prin instituirea unui sistem de compensare interbancară guvernat de state în sensul politic al termenului.

- (1) Convertirea monedelor realizează raporturi de drept publictrebuie să fie gestionate de autorități publice legitime, organizate în case de compensare

În virtutea naturii instituționale a monedei, convertirea monedei ține în mod necesar de un act de autoritate. Dar aici este vorba de mai multe autorități: cele din țările implicate în schimbul internațional. Aceste autorități (ale țărilor implicate în schimburile internaționale) vor trebui să organizeze un sistem de case de compensare așa încât să poată face schimburi, adică așa încât să poată transpune o monedă într-o altă monedă. Să ne aducem aminte că într-adevăr monedele nu sunt "bunuri" și ca atare ele nu pot circula pe piețe.

Operațiunea de conversiune a monedei este un act tehnic, care trebuie să permită un schimb echitabil între diferite monede. Această operațiune de conversiune trebuie, de asemenea, să reflecte dinamismul economic al țărilor implicate, ținându-se cont de cummulul de schimburi ale acestor țări.¹⁶⁶ Este necesar să se facă apel

¹⁶⁶Cf. Jean Remy, *Politique et éco*, n°112, pe la minutul 38: https://www.youtube.com/watch?v=gPxGw2_derE

aici la conceptul de "meta-monedă". Acest concept oferă avantajele etalonului-aur fără a-i suporta constrângerile.

Sistemul actual de plăți internaționale funcționează exact ca în vremurile republicii venețiene, cu conturi Nostri și Lori. Conturile Nostri sunt conturile de activ, conturile Lori sunt conturi de pasiv. Atunci când o bancă trebuie să efectueze un virament într-o altă țară, ea acționează în două etape:

- 1) face troc cu propria sa monedă contra unei monede de reglare, manevrând două conturi Nostri (de active), unul în moneda străină, celălalt în moneda sa de referință,
- 2) apoi folosește produsul trocului său pentru a efectua viramentul.

Putem, deci, constata în acest mecanism că țara importatoare a efectuat două plăți: prima pentru a face troc cu moneda sa contra monedei străine, permițând să plătească importarea ei, apoi o a doua plată pentru a răscumpăra moneda sa națională prin banca centrală, de la banca comercială străină care a furnizat devizele. Este o dublă constrângere de schimb, care provine din faptul că moneda din țara respectivă nu este acceptată internațional. Doar câteva monede au privilegiul de a fi acceptate ca monedă de plată la nivel internațional; de fapt, acest privilegiu corespunde perenizării practicilor contabile venețiene, într-o epocă în care moneda putea să se reducă la o marfă, a cărei valoare era definită în funcție de greutatea de metal prețios.

A schimba aceste lucruri se dovedește a fi relativ simplu: este vorba de a institui o "meta-monedă", monedă a monedelor, a cărei rol va fi de – și se va limita la – a vehicula plățile de la o monedă la alta. Acest sistem necesită instaurarea unui nou tip de casă de compensare.

Actualele case de compensare interbancare nu funcționează decât în interiorul aceluiași spațiu monetar, în timp ce aici este vorba de a gestiona plăți printr-o meta-monedă, care va servi ca etalon și vehicul pentru toate schimburile între monede diferite, conform principiilor de funcționare a unei monede sănătoase, adică respectând din punct de vedere contabil:

- 1) natura dublă, deopotrivă de activ și de pasiv, a monedei: orice operațiune monetară se traduce printr-o mișcare simultană și

echivalentă a activului și pasivului în contabilitatea fiecărui partener.

- 2) ierarhia dintre instituția emitentă și utilizatorii monedei: gestionarii monedelor naționale implicate, acționează împreună în mod suveran pentru a fixa reguli de funcționare a casei de compensare, pe care le impun tuturor utilizatorilor.
- 3) eterogeneitatea actorilor "faptului monetar": gestionarii sistemului de compensare nu văd propriul lor patrimoniu implicat de către și în operațiunile pe care le efectuează.
- 4) egalitatea în fața monedei (izonomie): toți operatorii în monede naționale sunt tratați în condiții de egalitate de către sistemul de compensare.

Respectarea acestor câteva principii ar trebui să fie suficientă pentru a se stabili un sistem de compensare echilibrat și echitabil între diferitele monede.

C. Încheiere a teoriei monedei

Teoria juridică a monedei expusă mai sus se sprijină pe dreptul civil, așa cum mai există acesta în Franța. Atâta timp cât dreptul civil francez va rezista în fața invaziei dreptului anglo-saxon, "politică" în sensul organizării sociale va putea să se mențină.

În ziua, apropiată, în care reprezentanții oligarhiei transnaționale, instituiți politic în Uniunea Europeană, vor anihila dreptul continental reprezentat de Codul civil francez, vom asista la revenirea, juridic instituită, asupra practicii de însușire juridică a unei ființe umane de către o altă ființă umană. Această posibilitate va merge mult mai departe decât a făcut-o altădată în istorie din cauza teribilelor progrese ale științei. În acest context, transumanismul care postulează o umanitate augmentată va fi pus la dispoziția minorității, care va putea să folosească această putere pentru a ține în sclavie marea majoritate a "supușilor", reduși la rangul de "sub-umanitate".

Fiecare zi ne duce tot mai aproape, colectiv, de sfârșitul erei "politice", în care organizarea socială este menită a ameliora condițiile de viață ale celor mulți, și de începutul unei noi ere a sclavagismului. Teoria juridică a monedei este pivotul strategic, care ar putea permite ca dreptul să fie reșezat la locul cuvenit, făcând să eșueze strategiile de dominație ale principalilor proprietari de capitaluri. A sesiza această oportunitate ar însemna a reșeza umanitatea pe calea civilizației.

V. CONCLUZIE

În situația politică actuală, toate elementele sunt perfect integrate într-un cerc vicios, care generează dispariția ineluctabilă a faptului civilizațional. Captarea integrală a bogățiilor de către câteva personalități anonime le-a permis acestora să domine jocul economic și să devină stăpâni ai jocului instituțional; această acaparare a avut drept consecință o "corupere" a fenomenului politic și o dispariție a însăși legitimității conceptului de "fapt politic".

Toate aceste înlănțuiri de elemente nu au devenit posibile decât prin orbirea colectivă ce constă, în cazul mulțimilor, în a se lăsa manipulate și antrenate în jocul etern de proști care constă, pentru deținătorii puterii economice, în a controla, via partidele politice, faptul politic în integralitatea sa; dincolo de micile certuri aparente, actorii politici se îndreaptă cu toții, pe căi diferite, și cu un nivel de conștiință diferit, către apariția unui guvern mondial, care să funcționeze după un model în care indivizii nu vor mai avea nici un control asupra deciziilor care le organizează și gestionează viețile, atât la nivel individual, cât și colectiv. Asistăm acum la tristul spectacol al dispariției programate a statelor (înțelese în sensul politic al termenului) din cauza supunerii totale a "faptului politic" față de "faptul economic". Această supunere are două aspecte esențiale: controlul asupra monedelor de către principalii deținători de capitaluri și anonimatul capitalurilor. Aceste două fenomene generează, la rândul lor, o incredibilă și la fel de discretă concentrare de capitaluri, controlul asupra fluxurilor economice (care s-au finalizat prin vasta mișcare de liber-schimb, sub jugul căreia lumea întreagă se încovoie), deturnarea noțiunii de stat și, în sfârșit, aservirea definitivă a acestora din urmă în fața multinaționalelor.

Popoarele sunt marii "perdanți" ai acestui joc minuscul de inginerie politică și instituțională; astfel, marea majoritate a "*administraților economice*" au ca ultimă vocație să servească drept sclavi pentru principalii deținători ai *puterii economice*,

care sunt pe cale să instituie noile ”reguli ale jocului”. Astfel, aservirea factuală prin datorii este în curs de a opera o discretă mutație înspre o aservire juridică asumată¹⁶⁷. Francezii sunt victime ale unei duble trădări, trădare a guvernului lor – ”faptul politic” devenind azi o simplă emanație a ”faptului economic”¹⁶⁸– și a ”intelectualilor” lor, deținătorii puterii economice organizând un sistem de gândire economică și juridică, menit să însoțească și să justifice acapararea puterii politice de către aceștia.

În aceste condiții, nu putem decât să fim neliniștiți în fața vastei mișcări numite ”transumanism” (pe cale de a se realiza). Venirea omului augmentat, aflat la cheremul celor care domină economic și financiar și care au acaparat puterea, lasă să se întrevadă un funest ”destin” pentru restul speciei umane, cel de a servi drept ”piese de schimb” vii.¹⁶⁹ Iată ce lasă să se întrevadă ”brevetabilitatea” materiei vii, precum și piața, acum prosperă, de părți și produse ale corpului uman.

Doar o reformă simultană a organizării instituționale, juridice și monetare va putea să pună punct procesului de autodistrugere civilizațională în curs de realizare (sau mai degrabă în curs de finalizare). Țările occidentale, care au condus dansul aservirii mondiale a popoarelor, trebuie, cele dintâi, să devină conștiente de extremul vid civilizațional, pe care le-o lasă viitoarelor generații lașitatea lor colectivă. Aceste generații devin, de

¹⁶⁷ În ce privește această aservire, e vorba în Franța, ”în cel mai mare secret”, de a se stabili două limbi diferite: o limbă pentru sclavi, care nu le va permite nici să înțeleagă mediul în care trăiesc și nici să gândească, și o limbă eficientă pentru stăpâni: <https://www.youtube.com/watch?v=1sCCdXrEe7U> mai cu seamă începând cu minutul 20.

¹⁶⁸ Cu titlu de exemplu : ”Câteva ore înainte de dispariție, Robert Boulin scosese din seiful ministerului documente revelatoare, ce arătau coluziunea dintre politică și marile finanțe în Franța. A-l împiedica pe Boulin să vorbească însemna a pereniza mana organizată în beneficiul responsabililor mai multor partide politice franceze”: <http://tempsreel.nouvelobs.com/rue89/rue89-politique/20131221.RUE0958/l-affaire-boulin-le-secret-de-jeunesse-de-claude-gueant.html>

¹⁶⁹ Cf. <http://lesakerfrancophone.fr/les-colonnes-infernales-de-la-defaite-civilisationnelle>; dar și <http://lesakerfrancophone.fr/de-la-civilisation-europeenne-de-la-mesure-plaidoyerpour-un-retour-du-concept-deconomie-politique>

altfel, prin puterea mecanică a cauzelor și efectelor, din ce în ce mai puțin numeroase; viitorul lor fiind, pe termen mediu, pur și simplu dispariția. Omul, în Occident, este azi în fața unei dileme determinate: va alege oare să lupte pentru a-și apăra dreptul la existență sau va prefera să bage capul în nisip, continuând să ignore soarta pe care i-o pregătesc actualii deținători ai puterii economice și financiare? Deoarece am ajuns astăzi în unul din rarele momente ale istoriei care ne pune, colectiv, în fața bătăliei ultime: bătălia binelui împotriva răului.

Cuprins

Philippe BOURCIER de CARBON (prefață la ediția franceză)	5
Iurie ROȘCA: Miza majoră a momentului – a învinge plutocrația (prefață la ediția română).....	16
I. INTRODUCERE – PROLEGOMENE	18
II. PARTEA ÎNTÂI: DESPRE SUVERANITATE.....	23
A. Subiectul și obiectul ”suveranității”	23
1. Obiectul suveranității: ”națiune” sau ”stat”?	24
2. Poporul este subiectul suveranității	27
a. Principiul mandatului reprezentativ poate fi, din punct de vedere politic, în mod eficient pus în practică prin crearea de ”corpuri intermediare” instituționale.....	28
b. Legea naturală, transcrisă în drept natural, este deasupra oricărei construcții umane.....	31
B. Natura suveranității.....	34
1. Legătura între suveranitate și putere	34
2. Situația anterioară apariției instituțiilor europene: o realitate plutocratică ascunsă în spatele unei aparente suveranități populare	35
a. Absența mandatului imperativ se înțelege juridic printr-o ilegitimitate politică a deciziilor legislative luate de aleșii meniți să reprezinte poporul	36
b. Preselecția sau cooptarea candidaților la alegeri confirmă ficțiunea politică a caracterului ”reprezentativ” al aleșilor poporului	37
c. Controlul aparatului de stat de către cei ce dețin puterea economică: ”mâna care dă, stă deasupra celei care primește”	40
3. Situația de după apariția instituțiilor supranaționale ale Uniunii Europene: o plutocrație instituțional asumată în cadrul unei suveranități comerciale	42
a. Iluzia democrației reprezentative: un parlament inconsistent	43

b. Un organ executiv cooptat de puterile economice via puterile executive ale vechilor state (puteri executive locale)	44
c. O suveranitate acordată tratatelor constitutive, sanționată de instituții juridictionale care asigură supremația intereselor financiare ale principalilor deținători de capitaluri	45
d. O suveranitate financiară autonomă a "puterii politice"	48
(1) SEBC	48
(2) MES	49
(3) BEI și fondurile sale (FEI, FEIS)	51
(4) Plutocrația controlează puterea financiară în Uniunea Europeană	52
(5) Concluzie privind puterea financiară a Uniunii Europene	53
e) Suveranitatea nu mai e populară, ci comercială, ea este în avantajul deținătorilor "faptului economic"	53
(1) Despre instanțele deținătoare ale puterii legislative	53
(2) Despre inițiativa cetățenească	54
(3) Puterea lobby-urilor în fabricarea dreptului derivat (în UE)	56
(4) În concluzie, instituțiile europene au instituit trecerea de la suveranitatea populară de față la o suveranitate comercială asumată	56
f. Obiectivul politic al dispariției conceptului de stat: cătore federalizare a entităților publice, private de orice suveranitate	57
4. Concluzie	59
III. PARTEA A DOUA: DESPRE ORGANIZAREA JURIDICĂ A VIEȚII ÎN SOCIETATE.....	64
A. Scurtă descriere a actualei concepții economice despre viața în societate	64
1. În Occident în general și în Europa în special	64
a. Puterea băncilor centrale	65
b. Liberul schimb axat pe libera circulație a capitalurilor	68
2. La nivel internațional: ordinea este în realitate o dezordine internațională în care "faptul instituțional" tinde să fie controlat de către deținătorii de putere economică.....	70

a. Instituțiile financiare rezultate din acordurile de la Bretton Woods	72
b. Liberul-schimb în jurul liberei circulații a capitalurilor rezultat din GATT, OMC și din suportul tehnic al acestora, care este OCDE.....	73
c. Paradisurile fiscale: roțiță esențială în contestarea supremației politice a statelor de către cei ce dețin puterea economică	76
B. Revenirea la o concepție politică despre viața în societate: condițiile suveranității "faptului politic", adică ale eliberării sale de sub "factorul economic"	78
1. La nivel instituțional	79
a. O putere executivă legitimată de punerea în practică a democrației directe și de luarea în considerare a intereselor populare exprimate prin "corpuri intermediare" ce răspund unui mandat imperativ; dispariția conceptului de reprezentare parlamentară	80
(1) Determinarea puterii executive: poporul este mandantul guvernului	80
(2) Organizarea de relee sociale, "corpuri intermediare", având mandat imperativ, înlocuindu-se parlamentarismul.....	84
b. Condițiile deconstrucției actualei ordini economico-politice, cu vocație mondială.....	85
(1) Cele două condiții indispensabile controlului asupra "faptului economic" de către "faptul politic"	85
(a) Recapitulare a tehnicilor folosite de principalii proprietari de capitaluri (în primul rând băncile) pentru a acapara controlul istoric asupra "faptului politic"	86
(i) Acapararea bogățiilor prin intermediul controlului monetar	86
(ii) Dereglementarea fluxurilor de capitaluri.....	90
(a) Produsele financiare ne fac să ne gândim la producția de imagini virtuale.....	90
(b) De la începutul anilor 1980, domină economia internațională de speculație	91
(c) Piața internațională a capitalurilor finanțează și deficitele publice	92

(b) Prima condiție: dispariția conceptului de "bancă centrală"	92
(c) A doua condiție: repunerea capitalurilor sub reglementarea juridică a statelor	94
2) O acțiune internațională a guvernelor naționale pentru a deconstrui instituțiile internaționale actuale, rezultate din guvernele aflate sub controlul puterilor bănești	94
2. La nivel juridic.....	95
a. Suprimarea anonimizării deținătorilor de capitaluri	96
b. Reforma întreprinderii.....	98
(1) Suprimarea controlului principalilor deținători de capitaluri asupra întreprinderilor	98
(2) Reorganizarea juridică a conceptului de întreprindere în funcție de utilitatea sa socială	99
c. Dispariția conceptului, de origine economică, de "proprietate economică", ce reprezintă traducerea juridică a principiului de acaparare	100
(1) Ce enunță teoria numită "proprietate economică"	100
(2) Consecințele juridice ale "proprietății economice"	102
(3) Concluzie	105
3. La nivel metajuridic și metapolitic	106
a. "Știința economică" trebuie să se retragă în favoarea revenirii "economiei politice"	107
(1) Vedere de ansamblu	107
(2) Aplicarea "științei economice" la monedă: dogma fundamentului istoric al monedei	109
b. Teoria dreptului nu poate fi separată de filosofia dreptului:..... denunțarea erorii conceptuale istorice din secolul XX	112
(1) Dreptul este prin esența lui cercetarea a ceea ce e just	112
(2) Necesitatea absolută de a reintegra dreptul comercial în cadrul dreptului comun presupune realizarea unei vaste recodificări a dreptului	114
IV. PARTEA A TREIA: DESPRE MONEDĂ – TEORIA JURIDICĂ A MONEDEI.....	117
A. Natura monedei: o instituție creată printr-un act de autoritate.	118

1. Moneda este un act de autoritate, ce își asumă funcția socială de fluidizare a schimburilor – ea este o instituție, și nu un "bun".....	118
a. Moneda nu este, juridic, semantic și istoric, un "bun", ci o instituție	118
(1) Moneda nu este, juridic, un "bun", ci o instituție creată în scopuri de reglare socială	118
(2) Moneda nu este, semantic, un "bun"; ea este o instituție fondată pe a fi, iar nu pe a avea.....	119
(3) Moneda este, istoric, un concept de natură instituțională.....	122
(a) Moneda a precedat trocul, ea nu este moștenitoarea acestuia.....	122
(b) Funcția bancară a precedat inventarea pieselor monetare.....	123
(i) Funcția bancară precedă încarnarea materială a monedei în piese	123
(ii) Prezentarea conform căreia moneda ar fi prin natură aur este falsă: moneda este, ab initio, un concept de natură instituțională și ierarhică	125
b. Moneda, ca instituție, are o valoare socială, dar nu are valoare economică, deoarece ea nu este un "bun"	126
(1) Moneda are, ca instituție, o valoare socială, dar nu este un bun valorizabil	126
a) moneda este o instituție, ea are o valoare în termeni de organizare socială.....	127
(b) Moneda, care nu este un "bun", nu are valoare economică, contrar postulatelor gestiunii financiare	129
(2) Moneda nu are vocația de a determina valoarea bunurilor sau serviciilor	129
c. Tehnic, moneda este un vector juridic instituit în contabilitate.....	131
(1) Vector juridic instituit printr-un act de autoritate,	132
moneda poate fi calificată drept "structurală"	132
(1) Tehnica contabilă a înregistrării în parte dublă a făcut posibilă periculoasa alunecare conceptuală ce constă în a asimila moneda unui bun	138

2. Riscurile politice cauzate de încarnarea materială a monedei....	140
a. Luptele de putere între comercianți și guverne pentru controlul asupra "faptului monetar".....	140
(1) Controlul monedei de către interesele private permite o nemeritată îmbogățire	140
(2) Comercianții au căpătat controlul asupra monedelor	143
(3) Puterea politică a recuperat uneori controlul asupra monedei	144
b. În concluzie: capacitatea monedei de a-și îndeplini funcția de utilitate socială depinde de legitimitatea autorității care o emite și o gestionează	146
3. Descrierea unei monede eficiente	149
a. Moneda nu se identifică cu vectorul ei material, deoarece nu este un "bun", ci o instituție ce emană dintr-un act de autoritate al puterii publice	150
(1) Necesitatea imperativă de a pune punct confuziei dintre natura monedei și vectorul ei material	150
(2) Moneda este o instituție creată printr-un act de autoritate al puterii publice	151
(3) Eficiența monedei presupune legitimitatea politică a emitentului său	152
b. Moneda nu poate, structural, să fie încarnată de metale sau de orice alt bun tangibil rar	153
(1) Moneda-aur are drept consecință faptul că este acaparată.....	153
(2) Moneda-aur este inaptă, dată fiind raritatea ei, să îndeplinească funcția monetară primordială de facilitare a schimburilor	155
c. Dubla materializare monetară care ar fi de dorit: hârtie guvernamentală și piese monetare	156
B. Funcționarea monedei: moneda reprezintă un schimb economic care generează raporturi de drept	157
1. Regimul juridic al monedei-instituție.....	157
a. Fiind un vector juridic, și nu un "bun", teoria proprietății economice, structural, nu se poate aplica monedei	158
b. Moneda urmează regimul subrogării reale.....	159
c. Moneda se caracterizează printr-o fungibilitate absolută.....	160

2. Relațiile juridice create odată cu circulația monedei.....	161
a. Schimbul între particulari.....	163
(1) Moneda este un martor privilegiat al schimburilor economice, adică al raporturilor de drept privat, ce țin de dreptul obligațiilor, generând drepturi personale	163
(2) Operațiunile de securitizare în ajunul recentelor reforme comercialiste ale dreptului civil	164
(a) Cesionarea de creanțe civile de acum înainte aliniată după principiile dreptului comercial	165
(b) Partizanii "proprietății economice" vor să reformeze Codul civil pentru a face în mod expres acaparabil un drept de creanță, anulând prin aceasta tradiționala distincție dintre dreptul real și dreptul personal	169
(i) Situația dreptului în 1804.....	169
(ii) Dreptul provenit din Codul civil din 1804 sub proba recentei practici de securitizare.....	171
(iii) Concluzie	173
(3) Concluzie cu privire la relațiile de schimb contractual la care moneda este "martor"	176
b. Schimbul între state	177
(1) Monedele, care nu sunt "bunuri", nu pot să circule pe piețele internaționale	177
a) Termenul de "deviză" este un factor de dezinformare juridică ...	177
(b) Distincția dintre bancă și finanțe: distincția dintre creația monetară și circulația monetară	178
(1) Convertirea monedelor realizează raporturi de drept public trebuie să fie gestionate de autorități publice legitime, organizate în case de compensare	
C. Încheiere a teoriei monedei.....	182
V. CONCLUZIE.....	183